
Frensis Burnett
Kichkina Malika
Turonbooks telegram kanali

Translated from English to Uzbek - www.onlinedoctranslator.com

Kichkina malika

tomonidan

Frensis Xodjson Burnett

Web-Books.com

Telegramdagi @turonkutubxonasi_bot orqali chet tilidagi kitoblaringizni cheklanmagan miqdorda bepul tarjima qiling.
Kitobda mazmun jihatdan xatoliklar bor. Nashriyot tarjimasida mualliflik huquqi bo‘lganligi sababli, vaqtinchalik orginal variantidan hech qanday cheklovlarsiz tarjima qildik. Ebookni tarqatish mumkin✅

Kichkina malika

Sara 3

Fransuz tili darsi 10

Ermengarde 14

Loti 20

Bekki 26

Olmos konlari 33

Yana olmos konlari..... 41

Chordoqda 56

Melchisedec 63

Hindistonlik janob..... 71

Ram Dass 79

Devorning narigi tomoni 85

Aholidan biri 91

Melchisedec eshitgan va ko'rgan narsa 99

Sehr 103

Mehmon 121

"Bu bola!"..... 132

“Bo‘lmaslikka harakat qildim”..... 138

Anne..... 147

Sara

Bir kuni, qishning qorong'u kunida, London ko'chalarida sariq tuman shu qadar qalin va og'ir osilganki, chiroqlar yoritilgan va do'konlarning derazalari tunda bo'lgani kabi gaz bilan yonayotganida, g'alati qiyofali qizaloq otasi bilan taksida o'tirdi va katta ko'chalar bo'ylab sekin haydadi.

U oyog‘ini tagiga tiqib o‘tirdi va uni qo‘ltig‘ida ushlab turgan otasiga suyanib, katta ko‘zlarida g‘alati eskicha o‘ychanlik bilan derazadan o‘tayotgan odamlarga tikildi.

U shunday kichkina qiz ediki, uning kichkina yuzida bunday nigohni ko'rishni hech kim kutmagan edi. Bu o'n ikki yoshli bola uchun eski ko'rinish bo'lardi, Sara Kru esa yetti yoshda edi. Gap shundaki, u doimo tush ko'rar va g'alati narsalarni o'ylardi va kattalar va ular mansub bo'lgan dunyo haqida o'ylamagan paytlarini eslay olmasdi. U o'zini uzoq va uzoq yashagandek his qildi.

Bu vaqtda u otasi kapitan Kru bilan Bombeydan qilgan sayohatini esladi. U katta kemani, u yoqdan-bu yoqqa indamay o‘tayotgan “Laskarlar”ni, issiq palubada o‘ynab o‘ynayotgan bolalarni va bir necha yosh ofitserlarning xotinlarini o‘zlari bilan gaplashishga va uning gaplaridan kulishga harakat qilayotganini o‘ylardi.

Asosan, u bir paytlar Hindistonda quyosh charaqlab turganida, keyin okean o'rtasida bo'lib, keyin g'alati mashinada kun tundek qorong'i bo'lgan g'alati ko'chalarda haydash qanday g'alati narsa ekanligini o'ylardi. U buni shunchalik hayratlanarli deb bildiki, u otasiga yaqinlashdi.

— Dada, — dedi u past, sirli ovozda, deyarli pichirlashdek, — dada.

— Bu nima, azizim? — javob qildi kapitan Kru, uni yaqinroq ushlab, yuziga qarab. - Sara nimani o'ylayapti?

— Bu joymi? — deb pichirladi Sara unga yaqinroq quchoqlab. — Shundaymi, opa?

— Ha, kichkina Sara, shunday. Nihoyat yetib keldik. Va u endigina yetti yoshda bo'lsa ham, u buni aytganida uning xafa bo'lganini bilardi.

U har doim aytganidek, uning fikrini "joy" ga tayyorlashni boshlaganiga ko'p yillar bo'lib tuyuldi. U tug'ilganda onasi vafot etgan, shuning uchun uni hech qachon tanimagan yoki sog'inmagan. Uning yosh, kelishgan, boy va mehribon otasi uning dunyodagi yagona qarindoshi bo'lib tuyuldi. Ular doimo birga o'ynashgan va bir-birlarini yaxshi ko'rishgan. U faqat uning boyligini bilar edi, chunki u odamlar uni tinglamayapti deb o'ylaganlarida shunday deganlarini eshitgan va u katta bo'lganida u ham boy bo'ladi, degan gaplarini eshitgan. U boylik nimani anglatishini bilmas edi. U hamisha go‘zal uyda yashar, unga salom berib, “Sahibxon” deb ataydigan, har narsada o‘ziga xos yo‘l-yo‘riq ko‘rsatayotgan xizmatkorlarni ko‘rishga odatlangan edi. Uning o'yinchoqlari va uy hayvonlari bor edi

Unga sajda qilgan oyat va u boy odamlarda ham shunday narsalar borligini asta-sekin bilib oldi. Biroq, bu uning bu haqda bilgan narsasi edi.

Qisqa umri davomida uni faqat bir narsa tashvishga solgan edi va bu narsa uni bir kun kelib olib ketishi kerak bo'lgan "joy" edi. Hindistonning iqlimi bolalar uchun juda yomon edi va ularni imkon qadar tezroq undan chiqarib yuborishdi - umuman Angliyaga va maktabga. U boshqa bolalarning ketayotganini ko'rgan va otalari va onalarining ulardan olgan maktublari haqida gapirganlarini eshitgan. U o'zining ham borishini bilardi va ba'zida otasining sayohat va yangi mamlakat haqidagi hikoyalari uni o'ziga jalb qilgan bo'lsa-da, u bilan qola olmasligini o'ylab, uni bezovta qilardi.

— Men bilan u yerga borolmaysizmi, dada? u besh yoshga to'lganida so'radi. — Siz ham maktabga borolmaysizmi, darslaringizga yordam berardim.

"Ammo siz uzoq vaqt qolishingizga to'g'ri kelmaydi, kichkina Sara", dedi u har doim. "Siz chiroyli uyga borasiz, u erda juda ko'p qizlar bor, siz birga o'ynaysiz, men sizga ko'p kitoblar yuboraman va siz shunchalik tez o'sasizki, qaytib kelib, otangizga g'amxo'rlik qilish uchun etarlicha katta va aqlli bo'lishingizga bir yil qolgandek tuyuladi."

U bu haqda o'ylashni yaxshi ko'rardi. Uyni otasi uchun saqlash; u bilan birga minib, kechki ovqat paytida stolining boshida o'tirish; u bilan suhbatlashish va uning kitoblarini o'qish - bu uning dunyodagi eng ko'p orzu qilgan narsasi bo'lar edi va agar unga erishish uchun Angliyadagi "joy" ga borish kerak bo'lsa, u borishga qaror qilishi kerak. U boshqa qizlarga unchalik ahamiyat bermasdi, lekin kitoblari ko'p bo'lsa, o'zini yupatardi. U hamma narsadan ko'ra kitoblarni yaxshi ko'rar va haqiqatan ham har doim go'zal narsalar haqida hikoyalar o'ylab topib, ularni o'ziga aytib berardi. Ba'zan u ularni otasiga aytib qo'yardi va u ham xuddi o'zi kabi ularni yaxshi ko'rardi.

- Xo'sh, dada, - dedi u ohista, - agar biz shu erda bo'lsak, iste'foga chiqishimiz kerak.

Uning eskicha gapiga kulib, oʻpdi. U haqiqatan ham iste'foga chiqmagan, garchi u buni sir saqlashi kerakligini bilar edi. Uning go'zal kichkina Sora unga ajoyib hamroh bo'lgan va u Hindistonga qaytib kelgach, o'zining oq ko'ylagi kiygan kichkina figuraning uni kutib olish uchun oldinga chiqishini kutmasligini bilib, bungaloviga kirganida, u o'zini yolg'iz odam bo'lishi kerakligini his qildi. Kabina katta, zerikarli maydonga o'tib ketayotganda, u uni qo'lida mahkam ushlab oldi.

Bu katta, zerikarli, g'ishtdan qurilgan uy, xuddi o'z qatoridagi barcha uylar kabi, lekin old eshikda qora harflar bilan o'yilgan mis lavha porlab turardi:

MIS MINCHIN,

Yosh ayollar uchun seminariyani tanlang.

— Mana, Sara, — dedi kapitan Kru, ovozini iloji boricha quvnoq qilib. Keyin u uni kabinadan ko'tardi va ular zinapoyaga chiqib, qo'ng'iroqni bosishdi. Keyin Sara ko'pincha uy qandaydir Miss Minchinga o'xshaydi, deb o'ylardi. U hurmatli va yaxshi jihozlangan edi, lekin undagi hamma narsa xunuk edi; va kreslolar

ularda qattiq suyaklar borga o'xshardi. Zalda hamma narsa qattiq va sayqallangan edi - hatto burchakdagi baland soatda oyning qizil yuzlari ham qattiq laklangan ko'rinishga ega edi. Ular kirgan mehmon xonasi to'rtburchak naqshli gilam bilan qoplangan, o'rindiqlar to'rtburchak, og'ir marmar mantel ustida esa og'ir marmar soat qo'yilgan edi.

Qattiq maunli stullardan biriga o‘tirarkan, Sara unga tez qarab qo‘ydi.

"Menga yoqmaydi, dada", dedi u. "Ammo keyin men aytishga jur'at etamanki, askarlar, hatto jasurlar ham, jangga kirishni yoqtirmaydilar."

Kapitan Kru buni eshitib kulib yubordi. U yosh va quvnoq edi va Saraning g'alati nutqlarini eshitishdan charchamasdi.

— Voy, kichkina Sara, — dedi u. "Menga tantanali so'z aytadigan odamim bo'lmasa, nima qilaman? Hech kim sizdek tantanali emas".

— Lekin nega tantanali ishlar sizni bunchalik kuldiradi? — so‘radi Sara.

"Chunki siz ularni aytganingizda juda qiziqarli bo'lasiz", deb javob berdi u yana kulib. Va birdan u uni quchog'iga supurib, qattiq o'pdi, birdaniga kulishni to'xtatdi va xuddi ko'zlariga yosh kelgandek ko'rindi.

Shu payt xonaga miss Minchin kirib keldi. U o'z uyiga juda o'xshardi, Sara his qildi: baland va zerikarli, hurmatli va xunuk. Uning katta, sovuq, baliqdek ko'zlari va katta, sovuq, baliqdek tabassumi bor edi. U Sara va kapitan Kruni ko'rganida juda katta tabassumga aylandi. U o'z maktabini unga tavsiya qilgan ayoldan yosh askar haqida juda ko'p yoqimli so'zlarni eshitgan edi. Boshqa narsalar qatorida, u qizi uchun katta pul sarflashga tayyor bo'lgan boy ota ekanligini eshitgan.

"Bunday go'zal va istiqbolli bola kapitan Kruga rahbarlik qilish katta sharaf bo'ladi", dedi u Saraning qo'lidan ushlab, silab. "Ledi Meredit menga o'zining g'ayrioddiy aqlliligi haqida gapirib berdi. Aqlli bola men kabi muassasada katta xazinadir."

Sara nigohini miss Minchinning yuziga qadagancha jim turdi. U odatdagidek g'alati bir narsani o'ylardi.

— Nega u meni go‘zal bolaman deyapti? u o'ylardi. "Men umuman go'zal emasman. Polkovnik Grenjning kichkina qizi Isobel go'zal. Uning chuqurchalari va pushti yonoqlari va uzun sochlari oltin rangga ega. Mening kalta qora sochlarim va yashil ko'zlarim bor; bundan tashqari, men ozg'in bolaman va hech bo'lmaganda adolatli emasman. Men ko'rgan eng xunuk bolalardan biriman. U ertak aytib beradi ".

Biroq, u o'zini xunuk bola deb o'ylab, yanglishdi. U polkning go'zalligi bo'lgan Isobel Grenjga zarracha o'xshamasdi, lekin uning o'ziga xos jozibasi bor edi. U ozg'in, egiluvchan, yoshiga nisbatan ancha uzun bo'yli va shiddatli jonzot edi.

jozibali kichkina yuz. Uning sochlari og'ir va juda qora edi va faqat uchlari jingalak edi; uning ko'zlari yashil-kulrang edi, to'g'ri, lekin ular katta, ajoyib ko'zlari uzun qora kiprikli edi, garchi uning o'ziga ularning rangi yoqmasa-da, ko'pchilik boshqa odamlarga yoqardi. Shunga qaramay, u o'zining xunuk qiz ekanligiga qat'iy ishonardi va miss Minchinning xushomadgo'yligidan unchalik ham xursand emasdi.

“Uni go‘zal desam, ertak aytib bergan bo‘lardim”, deb o‘yladi u; "Va men hikoya qilayotganimni bilishim kerak edi. Men ham xuddi u kabi xunukman deb o'ylayman. Menimcha. U nima uchun aytdi?"

Miss Minchinni ko'proq taniganidan so'ng, u nima uchun bunday deganini bilib oldi. U o'z maktabiga bola olib kelgan har bir ota va onaga bir xil narsani aytganini aniqladi.

Sara otasining yonida turib, miss Minchin bilan gaplashayotganda tingladi. Uni seminariyaga olib kelishgan, chunki Meredit xonimning ikkita qizi u yerda ta'lim olgan va kapitan Kru Meredit xonimning tajribasini juda hurmat qilgan. Sara "salon pansioneri" deb nomlanuvchi shaxs bo'lishi kerak edi va u odatdagidan ko'ra ko'proq imtiyozlarga ega bo'lishi kerak edi. Uning o'ziga xos yotoqxona va yashash xonasi bo'lishi kerak edi; uning poni va aravasi va Hindistonda hamshirasi bo'lgan oyatning o'rniga xizmatkor bo'lishi kerak edi.

"Men uning ta'limi haqida hech qanday tashvishlanmayman", dedi kapitan Kru, Saraning qo'lidan ushlab, shapatilab kulib. "Qiyinchilik uni juda tez va haddan tashqari ko'p o'rganishga to'sqinlik qiladi. U har doim kichkina burni bilan kitoblarga chuqur kirib o'tiradi. U ularni o'qimaydi, miss Minchin; u xuddi kichkina qiz o'rniga kichkina bo'ri kabi ularni yutib yuboradi. U har doim yangi kitoblarni yutmoqchi bo'ladi va u kattalar kitoblarini xohlaydi - katta, katta va nemis ... Ingliz tili - tarix, tarjimai hol va shoirlar va har xil narsalar, agar u juda ko'p o'qisa, uni o'z ponyiga mindiring yoki tashqariga chiqib, qo'g'irchoqlar bilan ko'proq o'ynashi kerak."

"Dada, - dedi Sara, - ko'rdingizmi, agar men har bir necha kunda yangi qo'g'irchoq sotib olsam, men yoqtirganimdan ko'ra ko'proq narsaga ega bo'lardim. Qo'g'irchoqlar yaqin do'st bo'lishi kerak. Emili mening yaqin do'stim bo'ladi".

Kapitan Kru miss Minchinga, miss Minchin esa kapitan Kruga qaradi.

"Emili kim?" — so‘radi ayol.

- Unga ayt, Sara, - dedi kapitan Kru jilmayib.

Saraning yashil-kulrang ko'zlari juda tantanali va juda yumshoq ko'rinardi.

“U menda hali yo‘q qo‘g‘irchoq”, dedi u. "U men uchun dadam sotib oladigan qo'g'irchoq. Biz uni topish uchun birga ketyapmiz. Men uni Emili deb chaqirdim. Dadam ketganda u mening do'stim bo'ladi. Men u bilan u haqida gaplashishini xohlayman".

Miss Minchinning katta, baliqdek tabassumi chindan ham yoqimli bo'lib qoldi.

"Qanday asl bola!" - dedi u. "Qanday aziz jonzot!"

- Ha, - dedi kapitan Kru va Sarani yaqinlashtirib. "U sevimli kichkina jonzot. Men uchun unga g'amxo'rlik qiling, miss Minchin."

Sara bir necha kun otasi bilan mehmonxonada qoldi; Aslida, u yana Hindistonga suzib ketgunga qadar u bilan birga bo'ldi. Ular birga chiqib, ko'plab yirik do'konlarga tashrif buyurishdi va juda ko'p narsalarni sotib olishdi. Ular Saraga kerak bo'lganidan ko'ra ko'proq narsani sotib olishdi; lekin kapitan Kru shoshqaloq, begunoh yigit edi va qiziga u hayratga tushgan hamma narsa va o'zini hayratga soladigan hamma narsaga ega bo'lishini xohlardi, shuning uchun ular o'rtasida etti yoshli bola uchun juda katta shkaf yig'ishdi. Qimmatbaho mo'ynalar bilan bezatilgan baxmal ko'ylaklar, to'rli ko'ylaklar, kashta tikilgan ko'ylaklar, yumshoq tuyaqush patlari bilan tikilgan shlyapalar, ko'ylaklar va manflar, qutichalarda mayda qo'lqoplar, ro'molchalar va shoyi paypoqlar juda ko'p ediki, odobli yosh ayollar peshtaxtalarning orqasidan katta-katta ko'zlari bilan bir-birlariga o'qraydilar. hech bo'lmaganda chet ellik malika bo'l - ehtimol hind rajasining kichkina qizi.

Va nihoyat, ular Emilini topdilar, lekin ular bir nechta o'yinchoq do'konlariga borishdi va uni kashf qilishdan oldin juda ko'p qo'g'irchoqlarni ko'rishdi.

"Men u haqiqatan ham qo'g'irchoq emasdek ko'rinishini xohlayman", dedi Sara. "Men u bilan gaplashganimda u ESHITayotgandek ko'rinishini xohlayman. Qo'g'irchoqlar muammosi, dada" - va u boshini bir chetga qo'yib, o'yladi - "qo'g'irchoqlarning muammosi shundaki, ular hech qachon ESHITmaydilar". Shunday qilib, ular kattalarga va kichiklarga - qora ko'zli qo'g'irchoqlarga va ko'k qo'g'irchoqlarga - jigarrang jingalak qo'g'irchoqlarga va oltin o'ralgan qo'g'irchoqlarga, kiyingan va yechinilmagan qo'g'irchoqlarga qarashdi.

- Ko'rdingizmi, - dedi Sara kiyimi yo'q odamni tekshirayotganda. "Agar men uni topsam, uning kiyimi yo'q bo'lsa, biz uni tikuvchiga olib borib, kiyimlarini o'ziga yarasha qilib qo'yishimiz mumkin. Agar ular sinab ko'rilsa, yaxshiroq yarashadi".

Bir qancha ko'ngilsizliklardan so'ng ular piyoda do'kon oynalariga qarashga qaror qilishdi va taksi ularni kuzatib borishga ruxsat berishdi. Ular ikki-uch yerdan o‘tib, ichkariga ham kirmay o‘tib ketishgan edi, lekin unchalik katta bo‘lmagan do‘konga yaqinlashayotganlarida, Sora birdan otilib, otasining qo‘lidan mahkam ushlab oldi.

— Oh, dada! u yig'lab yubordi. — Mana, Emili bor!

Uning yuzida qizarish paydo bo'ldi, yashil-kulrang ko'zlarida go'yo u yaqinda sevgan va sevadigan odamni tanigandek ifoda bor edi.

"U aslida bizni u erda kutmoqda!" - dedi u. — Keling, uning oldiga kiramiz.

"Azizim, - dedi kapitan Kru, - bizni tanishtirish uchun kimdir borligini his qilyapman."

- Siz meni tanishtirishingiz kerak, men sizni tanishtiraman, - dedi Sara. "Ammo men uni ko'rganimdayoq tanidim - shuning uchun u ham meni tanigandir."

Balki u uni tanigandir. Sara uni qo'llariga olganida, uning ko'zlarida juda aqlli ifoda bor edi. U katta qo'g'irchoq edi, lekin osonlik bilan olib yurish uchun unchalik katta emas edi; uning tabiiy ravishda jingalak jingalak oltin jigarrang sochlari bor edi, ular xuddi mantiyaga o'xshab osilgan, ko'zlari esa chuqur, tiniq, kulrang-ko'k, yumshoq, qalin kirpiklari bo'yalgan emas, balki haqiqiy kirpiklar edi.

- Albatta, - dedi Sara uning yuziga tikilib, tizzasini qo'ygancha, - albatta dada, bu Emili.

Shunday qilib, Emili sotib olindi va aslida bolalar jihozlari do'koniga olib borildi va Saraning shkafi kabi ajoyib shkafga o'lchandi. Uning ham to‘rli ko‘ylagi, baxmal va muslin ko‘ylagi, shlyapalari, paltolari, to‘r bilan bezatilgan chiroyli ichki kiyimlari, qo‘lqoplari, ro‘mollari va mo‘ynalari bor edi.

"Men uning har doim yaxshi onaga ega boladek ko'rinishini xohlayman", dedi Sara. "Men uning onasiman, garchi unga hamroh bo'laman".

Kapitan Kru haqiqatan ham xarid qilishdan juda zavqlangan bo'lardi, lekin bu g'amgin fikr uning yuragini doimo tortib oldi. Bularning barchasi uning sevimli, g'alati o'rtog'idan ajralishini anglatardi.

U yarim tunda to'shagidan turdi va Emili bilan quchog'ida uxlab yotgan Saraga qarab borib turdi. Uning qora sochlari yostiqqa yoyilgan, Emilining tilla jigarrang sochlari unga qorishib ketgan, ikkalasining ham to‘rli tungi ko‘ylaklari bor, ikkalasining ham uzun kipriklari yonoqlariga o‘ralib qolib ketgan edi. Emili chinakam bolaga o'xshardiki, kapitan Kru u erda ekanligidan xursand edi. U katta xo'rsinib, mo'ylovini yigitcha qiyofada tortdi.

— Xey-ho, kichkina Sara! u o'ziga o'zi "dadang seni qanchalik sog'inishini bilishingga ishonmayman" dedi.

Ertasi kuni uni miss Minchinnikiga olib borib, o‘sha yerda qoldirdi. U ertasi kuni ertalab suzib ketishi kerak edi. U miss Minchinga uning advokatlari janob Barrou va Skipvort Angliyada uning ishlariga mas'ul bo'lishlarini va unga xohlagan maslahatlarini berishlarini va Saraning harajatlari uchun yuborgan to'lovlarni to'lashlarini tushuntirdi. U haftada ikki marta Saraga xat yozar va u so'ragan barcha zavqlarni olishi kerak edi.

"U aqlli kichkina narsa va u hech qachon unga bera olmaydigan narsani xohlamaydi", dedi u.

Keyin u Sora bilan uning kichkina yashash xonasiga kirdi va ular bir-birlari bilan xayrlashdilar. Sora tizzasiga o'tirdi va paltosining yoqalarini kichkina qo'llari bilan ushlab, uning yuziga uzoq va qattiq qaradi.

— Kichkina Sara, meni yoddan o'rganayapsizmi? — dedi u sochlarini silab.

"Yo'q", deb javob berdi u. "Men seni yoddan bilaman. Sen mening qalbimdasan". Va ular bir-birlarini quchoqlab, hech qachon qo'yib yubormaydigandek o'pishdi.

Kabina eshikdan uzoqlashganda, Sora o'z xonasining polida qo'llari iyagi ostida, ko'zlari maydon burchagiga burilguncha kuzatib o'tirardi. Emili uning yonida o'tirardi va u ham unga qaradi. Miss Minchin singlisi miss Ameliani bolaning nima qilayotganini ko‘rish uchun yuborganida, u eshikni ocholmayotganini ko‘rdi.

- Men uni qulflab qo'ydim, - dedi ichkaridan g'alati, muloyim bir ovoz. "Iloji bo'lsa, men yolg'iz qolishni xohlayman."

Miss Ameliya semiz va ahmoq edi va singlisidan juda qo'rqib turardi. U haqiqatan ham ikkalasining fe'l-atvorli odami edi, lekin u hech qachon miss Minchinga bo'ysunmagan. U yana pastga tushdi, deyarli xavotirga tushdi.

“Bunchalik hazilkash, keksa bolakayni ko‘rmaganman, opa. "U o'zini qulflab oldi va u hech qanday shovqin qilmayapti."

"Ularning ba'zilari kabi tepib, qichqirganidan ko'ra yaxshiroq", deb javob qildi miss Minchin. "U kabi buzilgan bola butun uyni g'ala-g'ovur qiladi deb kutgandim. Agar bolaga hamma narsada o'z yo'li berilgan bo'lsa, u shunday bo'ladi".

— Men uning sandiqlarini ochib, narsalarini yig‘ishtirib qo‘ydim, — dedi miss Ameliya. "Men hech qachon ularga o'xshash narsani ko'rmaganman: paltosida sable va ermin, va ichki kiyimida haqiqiy Valenciennes to'rlari. Siz uning ba'zi kiyimlarini ko'rgansiz. Ular haqida qanday fikrdasiz?"

- Menimcha, ular juda kulgili, - keskin javob qildi miss Minchin; "Lekin yakshanba kuni maktab o'quvchilarini cherkovga olib borganimizda ular qatorning boshida juda yaxshi qarashadi. U kichkina malika kabi ta'minlangan."

Yuqori qavatdagi qulflangan xonada Sara va Emili polga o'tirib, taksi g'oyib bo'lgan burchak aylanasiga tikilishdi, kapitan Kru esa orqasiga qarab qo'l silkitib, qo'lini o'pib qo'ydi, go'yo to'xtashga toqat qilolmadi.

Fransuz tili darsi

Ertasi kuni ertalab Sara maktab xonasiga kirganda, hamma unga katta qiziqish bilan qaradi. O'sha paytga kelib har bir o'quvchi - o'n uch yoshga to'lgan va o'zini ancha katta bo'lgan his qilgan Laviniya Gerbertdan, endigina to'rt yoshli va maktabning go'dak Loti Leggacha - u haqida ko'p eshitgan edi. Ular uning miss Minchinning shogirdi ekanligini va muassasaning obro'si hisoblanganini aniq bilishardi. Ulardan bir-ikkitasi hatto kechqurun kelgan frantsuz xizmatkori Mariettani ham ko'rib qolishdi. Eshik ochiq bo'lganida Laviniya Saraning xonasidan o'tib ketdi va Marietta do'kondan kechikib kelgan qutini ochayotganini ko'rdi.

“U to‘rli to‘rli yubkalar bilan to‘la edi – to‘rli va to‘rtburchaklar”, deb pichirladi u do‘sti Jessiga o‘zining geografiyasiga egilib. "Men uning ularni silkitib qo'yganini ko'rdim. Miss Minchin miss Ameliyaga uning kiyimlari shu qadar hashamatli ekanki, bolalar uchun kulgili edi, deb aytganini eshitdim. Onam bolalarni oddiygina kiyintirish kerak, deydi. U hozir o'sha paltolardan birini kiygan. Men o'tirganida ko'rdim".

— Uning ustida ipak paypoq bor! — deb pichirladi Jessi geografiyasiga ham egilib. "Va qanday kichkina oyoqlar! Men hech qachon bunday kichkina oyoqlarni ko'rmaganman."

"Oh, - dedi Laviniya jinnilik bilan, - uning shippaklari shunday qilingan. Onamning aytishicha, agar sizda aqlli etikdo'z bo'lsa, hatto katta oyoqlarni ham kichkina qilib ko'rsatish mumkin. Menimcha, uni umuman chiroyli emas. Uning ko'zlari juda g'alati rangda."

- U boshqa go'zal odamlar kabi go'zal emas, - dedi Jessi xonaga bir nazar tashlab; "Lekin u sizni yana unga qarashga undaydi. Uning kipriklari juda uzun, lekin ko'zlari deyarli yashil rangda."

Sora o‘z joyida jimgina o‘tirib, nima qilish kerakligini kutardi. U miss Minchinning stoli yoniga qo'yilgan edi. Uni ko'rib turgan ko'p juft ko'zlardan u umuman xijolat tortmadi. U qiziqdi va unga qaragan bolalarga jimgina orqasiga qaradi. U ular nima haqida o‘ylashayotgani, Miss Minchin ularga yoqadimi, darslariga g‘amxo‘rlik qiladimi, ularning birortasining o‘ziga o‘xshagan dadasi bormi, deb o‘ylardi. O'sha kuni ertalab u Emili bilan otasi haqida uzoq suhbatlashdi.

"U hozir dengizda, Emili", dedi u. "Biz bir-birimiz bilan juda yaxshi do'st bo'lishimiz va bir-birimizga bir narsani aytib berishimiz kerak. Emili, menga qara. Senda men ko'rgan eng chiroyli ko'zlaring bor, lekin gapirishingni istardim."

U xayollar va injiq o'ylarga to'la bola edi va uning orzularidan biri, hatto Emili tirik va haqiqatan ham eshitgan va tushunilgandek ko'rsatishda katta tasalli bo'lishi edi. Mariett unga maktabdagi to‘q-ko‘k libosini kiyib, sochlarini to‘q-ko‘k lenta bilan bog‘lagandan so‘ng, u Emilining oldiga bordi, u o‘z kursida o‘tirdi va unga kitob berdi.

“Buni men pastda turganimda o‘qiysiz”, dedi u; va Marietta unga qiziqib qaraganini ko'rib, jiddiy chehra bilan gapirdi.

"Men qo'g'irchoqlar haqida, - dedi u, - ular bizga bildirmaydigan narsalarni qila oladilar. Balki, haqiqatan ham, Emili o'qiy oladi, gapira oladi va yura oladi, lekin u buni faqat odamlar xonadan tashqarida bo'lganda qiladi. Bu uning siri. Ko'ryapsizmi, agar odamlar qo'g'irchoqlar nimadir qila olishini bilishsa, ularni ishlashga majbur qilishardi. Shunday qilib, ehtimol, ular bir-biringizga xonada qolishga va'da bergandirlar. U erda o'tirib, tikilib tur, lekin agar siz tashqariga chiqsangiz, u o'qishni boshlaydi yoki derazadan tashqariga qaraydi, agar u bizning kelganimizni eshitsa, u orqaga yugurib o'tiradi va o'zini doimo u erda bo'lgandek qiladi.

"Keling, keling!" — dedi o‘ziga o‘zi Marietta va pastga tushgach, bu haqda bosh xizmatchiga aytdi. Ammo u juda aqlli kichkina yuzi va mukammal odobli bu g'alati qizni allaqachon yoqtira boshlagan edi. U ilgari unchalik xushmuomala bo'lmagan bolalarga g'amxo'rlik qilgan. Sora juda nozik odam edi va “Iltimos, Marietta”, “Rahmat, Marietta” degan muloyim va minnatdorchilikka ega edi, bu juda maftunkor edi. Marietta uy xizmatchisiga xuddi ayolga minnatdorchilik bildirayotgandek minnatdorchilik bildirganini aytdi.

"Elle a l'air d'une princesse, cette petite", dedi u. Darhaqiqat, u yangi kichkina bekasidan juda mamnun edi va uning joyi juda yoqdi.

Sara maktab zalida bir necha daqiqa o'tirgandan so'ng, o'quvchilarning ko'z o'ngida, miss Minchin o'z stoliga hurmat bilan qo'ng'iroq qildi.

- Yosh xonimlar, - dedi u, - men sizni yangi hamrohingiz bilan tanishtirmoqchiman. Hamma qizlar o'z joylarida turdilar, Sara ham o'rnidan turdi. "Hammangiz miss Kruga juda ma'qul bo'lishingizni kutaman; u bizga juda uzoqdan, aslida Hindistondan keldi. Darslar tugashi bilanoq bir-biringiz bilan tanishishingiz kerak."

O'quvchilar tantanali ravishda ta'zim qilishdi va Sara biroz egilib, keyin o'tirib, yana bir-birlariga qarashdi.

- Sara, - dedi miss Minchin o'zining maktabdagi uslubida, - bu erga, mening oldimga keling.

U stoldan kitob olib, uning barglarini varaqlayotgan edi. Sora muloyimlik bilan uning oldiga bordi.

"Otangiz siz uchun frantsuz xizmatkorini unashtirgani uchun, - deb boshladi u, - men u sizga frantsuz tilini maxsus o'rganishingizni xohlaydi, degan xulosaga keldim."

Sara o'zini biroz noqulay his qildi.

"Menimcha, u uni unashtirgan, - dedi u, - chunki u menga yoqadi deb o'ylagan, miss Minchin."

- Men qo'rqaman, - dedi miss Minchin, biroz achchiq tabassum bilan, - siz juda buzuq qiz bo'lgansiz va har doim hamma narsa sizga yoqqanligi uchun qilingan deb tasavvur qilasiz.

Agar Sara yoshi kattaroq yoki unchalik ehtiyotkorlik bilan odamlarga nisbatan xushmuomala bo'lganida edi, u o'zini juda oz so'z bilan tushuntirib berar edi. Ammo, xuddi shunday bo'lganidek, u yonoqlarida qizarish paydo bo'lganini his qildi. Miss Minchin juda qattiqqo'l va dabdabali odam edi va u Sara frantsuz tilini bilmasligiga shunchalik amin ediki, uni tuzatish qo'pollik bo'lishini his qildi. Haqiqat shundaki, Sara frantsuz tilini bilmaganga o'xshagan vaqtini eslay olmadi. Bolaligida otasi unga tez-tez gapirib turardi. Uning onasi frantsuz ayoli edi va kapitan Kru uning tilini yaxshi ko'rar edi, shuning uchun Sara har doim bu tilni eshitgan va yaxshi bilgan.

"Men... men hech qachon frantsuz tilini o'rganmaganman, lekin... lekin..." dedi u o'zini tushuntirishga uyalib.

Miss Minchinning asosiy sirli g'azabidan biri shundaki, u frantsuz tilini bilmasligi va g'azablantiradigan haqiqatni yashirishni xohlardi. Shuning uchun u bu masalani muhokama qilish va o'zini yangi o'quvchi tomonidan begunoh so'roq qilish niyatida emas edi.

- Bo'ldi, - dedi u xushmuomalalik bilan. "Agar o'rganmagan bo'lsangiz, darhol boshlashingiz kerak. Bir necha daqiqadan so'ng frantsuz ustasi janob Dyufarj keladi. Bu kitobni oling va u kelguncha uni ko'ring."

Saraning yonoqlari qizib ketdi. U joyiga qaytib, kitobni ochdi. U birinchi sahifaga og'ir yuz bilan qaradi. U tabassum qilish qo‘pollik ekanini bilardi va qo‘pollik qilmaslikka juda qat’iy qaror qildi. Ammo "le pere" "ota" va "la mere" "ona" degan ma'noni anglatuvchi sahifani o'rganishni kutish juda g'alati edi.

Miss Minchin sinchiklab qaradi.

"Siz ko'proq xochga o'xshaysiz, Sara", dedi u. "Kechirasiz, sizga frantsuz tilini o'rganish g'oyasi yoqmaydi."

— Menga juda yoqadi, — deb javob qildi Sara yana urinib ko'rishini o'ylab; "lekin..."

"Sizga bir ishni bajarish buyurilganda "lekin" demasligingiz kerak", dedi miss Minchin. — Yana kitobingizga qarang.

Sara shunday qildi va hatto “le fils” “o‘g‘il”, “le frere” esa “aka” degan ma’noni anglatishini bilsa ham, jilmayib qo‘ydi.

"Janob Dyufarj kelganida, - deb o'yladi u, - men unga tushuna olaman".

Tez orada janob Dyufarj keldi. U juda chiroyli, aqlli, o'rta yoshli frantsuz edi va uning ko'zlari o'zining kichik iboralar kitobiga muloyimlik bilan singib ketgandek bo'lishga urinayotgan Saraga tushganida qiziqib qoldi.

— Bu men uchun yangi shogirdmi, xonim? — dedi u miss Minchinga. "Umid qilamanki, bu mening omadim."

"Uning otasi - kapitan Kru - bu tilni boshlashdan juda xavotirda. Lekin men qo'rqaman, u bu tilga nisbatan bolalarcha noto'g'ri fikrda. U o'rganishni xohlamaydi shekilli", dedi miss Minchin.

— Kechirasiz, mamuazel, — dedi u mehribonlik bilan Saraga. "Ehtimol, biz birga o'qishni boshlaganimizda, men sizga bu maftunkor til ekanligini ko'rsataman."

Kichkina Sara o'rnidan turdi. U o'zini deyarli sharmanda bo'lgandek, umidsiz his qila boshladi. U katta, yashil-kulrang ko'zlari bilan janob Dyufarjning yuziga qaradi va ular beg'ubor tarzda jozibali edi. U gapirgan zahoti uni tushunishini bilardi. U juda sodda va chiroyli va ravon frantsuz tilida tushuntira boshladi. Xonim tushunmadi. U frantsuz tilini aniq o'rganmagan - kitoblardan ham emas - lekin otasi va boshqa odamlar unga bu haqda doimo gapirgan va u ingliz tilini o'qigan va yozgandek o'qigan va yozgan. Uning otasi buni yaxshi ko'rardi va u buni yaxshi ko'rardi, chunki u shunday qildi. Uning tug'ilganida vafot etgan aziz onasi frantsuz edi. U janob unga o'rgatadigan har qanday narsani o'rganishdan xursand bo'lardi, lekin u xonimga tushuntirmoqchi bo'lgan narsa shundaki, u bu kitobdagi so'zlarni allaqachon bilar edi - va u iboralar kitobini uzatdi.

U gapira boshlagach, miss Minchin shiddat bilan gapira boshladi va gapini tugatguniga qadar ko'zoynagi ustidan deyarli jahl bilan tikilib o'tirdi. Janob Dyufarj tabassum qila boshladi va uning tabassumi juda zavqli edi. O'z tilida sodda va maftunkorona gapirayotgan bu go'zal bolalar ovozini eshitish uni o'z ona yurtida bo'lgandek his qildi - Londonning qorong'u, tumanli kunlarida ba'zan dunyolar uzoqda bo'lib tuyulardi. U tugatgandan so'ng, u deyarli mehribon ko'rinishda undan iboralarni oldi. Ammo u miss Minchin bilan gaplashdi.

"Oh, xonim, - dedi u, - men unga o'rgatishim mumkin bo'lgan ko'p narsa yo'q. U frantsuz tilini o'rganmagan; u frantsuz. Uning urg'usi juda zo'r."

- Menga aytishing kerak edi, - xitob qildi miss Minchin, Saraga o'girilib.

— Men... harakat qildim, — dedi Sara. — Men... To‘g‘ri boshlamagan bo‘lsam kerak.

Miss Minchin u urinib ko'rganini va tushuntirishga ruxsat berilmagani uning aybi emasligini bilar edi. U o'quvchilar tinglayotganini va Laviniya va Jessi o'zlarining frantsuz tili grammatikalari ortidan kulishayotganini ko'rgach, u g'azablandi.

- Jim bo'ling, yosh xonimlar! — dedi u qattiq ohangda va stol ustiga urilib. — Birdaniga sukut!

Va o'sha daqiqadan boshlab u shogirdiga nisbatan nafratni his qila boshladi.

Ermengarde

O'sha birinchi tongda, Sara miss Minchinning yoniga o'tirganda, butun maktab xonasi uni kuzatishga bag'ishlanayotganini bilganida, u tez orada o'z yoshidagi bir qizchani ko'rdi, u bir juft yorug', ancha xira, ko'k ko'zlari bilan unga qattiq tikildi. U semiz bola edi, go'yo aqlli emas edi, lekin og'zi odobli edi. Uning zig‘ir sochlari qattiq cho‘chqa qilib o‘ralgan, lenta bilan bog‘langan va u bu cho‘chqani bo‘yniga o‘rab olgan va yangi ko‘z qorachig‘iga hayron bo‘lib tikilarkan, lentaning uchini tishlab, tirsagini partaga qo‘yib turardi. Janob Dyufarj Sara bilan gaplasha boshlaganida, u biroz qo'rqib ketgandek bo'ldi; Sara oldinga chiqib, begunoh, jozibali ko'zlari bilan unga qarab, hech qanday ogohlantirishsiz, frantsuzcha javob berdi, semiz qiz hayratdan bir sakrab chiqdi va hayratdan qizarib ketdi. "La mere" "ona", "le pere", "ota" degan ma'noni anglatishini eslash uchun haftalar davomida umidsiz ko'z yoshlari bilan yig'lab, - biri aqlli ingliz tilida gapirganda - u to'satdan o'z yoshidagi bolaning nafaqat bu so'zlarga yaxshi tanish bo'lib tuyulishi, balki boshqa bir nechta fe'llarni ham, agar ular boshqa bir qator fe'llarni aralashtirib yuborishi mumkinligini ham bilardi.

U shu qadar qattiq tikildi va dumidagi lentani shu qadar tez tishladiki, u miss Minchinning e'tiborini tortdi, u hozir o'zini juda xochga solib, darhol unga tegib ketdi.

— Miss Avliyo Jon! — deb qattiq qichqirdi u. "Bunday xatti-harakat bilan nima demoqchisiz? Tirsaklaringizni olib tashlang! Og'zingizdan lentani oling! Darhol o'tir!"

Miss Sent-Jon yana bir sakrab tushdi va Laviniya va Jessi xirillaganlarida, u har qachongidan ham qizarib ketdi - shu qadar qizarib ketdiki, uning bechora, zerikarli, bolalarcha ko'zlariga yosh oqayotgandek bo'ldi; va Sora uni ko'rdi va unga shunchalik achindiki, u ko'proq unga yoqdi va u bilan do'st bo'lishni xohladi. Bu har doim kimnidir noqulay yoki baxtsiz qilgan har qanday janjalga tushishni xohlash uning usuli edi.

“Agar Sora o‘g‘il bola bo‘lib, bundan bir necha asr oldin yashaganida edi, – der edi otasi, – qilichini sug‘urib yurgan bo‘lardi, hamma musibatda qolganlarni qutqarib, himoya qilgan bo‘lardi.

Shunday qilib, u semiz, sekin, kichkina Miss Sent-Jonni yaxshi ko'rardi va ertalab unga qarab qo'ydi. U darslar uning uchun oson ish emasligini va shou o'quvchisi sifatida munosabatda bo'lib, uni buzish xavfi yo'qligini tushundi. Uning frantsuz tilidagi darsi juda achinarli edi. Uning talaffuzi hatto janob Dyufarjni ham o'ziga qaramay jilmayib qo'ydi, Laviniya, Jessi va baxtliroq qizlar yo kulib yuborishdi yoki unga hayron bo'lib qarashdi. Ammo Sara kulmadi. Miss Sent-Jonning “le bon pain”, “li bong pang” deganini eshitmagandek ko‘rinishga urindi. Uning o'ziga xos, qizg'in fe'l-atvori bor edi va u titroqlarni eshitib, bechora, ahmoq, g'amgin bolaning yuzini ko'rganida, o'zini juda vahshiy his qildi.

"Bu juda qiziq emas," dedi u tishlari orasidan kitobiga egilib. "Ular kulmasliklari kerak."

Darslar tugagach, o‘quvchilar guruhlarga bo‘lib suhbatlashish uchun yig‘ilganda, Sara miss Avliyo Jonni qidirdi va uni deraza o‘rindig‘ida o‘ralib qolgan holda ko‘rib, uning oldiga bordi va gapirdi. U faqat qizchalarning bir-birlariga tanish bo'lish yo'lida aytadigan gaplarini aytdi, lekin Sarada do'stona bir narsa bor edi va odamlar buni doimo his qilishardi.

— Isming nima? - dedi u.

Miss Avliyo Ioannning hayratini tushuntirish uchun eslash kerakki, yangi o'quvchi qisqa vaqt ichida biroz noaniq narsadir; Bu yangi o'quvchi haqida kechasi butun maktab hayajon va qarama-qarshi hikoyalardan charchagan holda uxlab qolguncha gaplashdi. Yangi o‘quvchi, aravasi, poni va xizmatkori va Hindistondan muhokama qilish uchun safarga otlangani oddiy tanish emas edi.

"Mening ismim Ermengarde Sent-Jon", deb javob berdi u.

— Meniki Sara Kru, — dedi Sara. "Sizniki juda chiroyli. Bu hikoya kitobiga o'xshaydi."

"Senga yoqdimi?" — deb pichirladi Ermengard. — Men... Menga sizniki yoqadi.

Miss Avliyo Ioannning hayotdagi asosiy muammosi uning aqlli otasi borligi edi. Ba'zida bu unga dahshatli musibatdek tuyulardi. Agar sizda hamma narsani biladigan, yetti-sakkiz tilni biladigan va yoddan o'rgangan minglab jildlarga ega bo'lgan otangiz bo'lsa, u sizdan hech bo'lmaganda darsliklaringiz mazmuni bilan tanish bo'lishingizni kutadi; va u sizni tarixning bir nechta voqealarini eslab, frantsuzcha mashq yozishingiz kerakligini his qilishi ehtimoldan yiroq emas. Ermengarde janob Sent-Jon uchun og'ir sinov edi. U o'zining bolasi qanday qilib hech narsada porlamaydigan zerikarli va shubhasiz zerikarli mavjudot bo'lishini tushunolmadi.

"Yaxshi osmon!" u bir necha bor unga tikilib qararkan: «Men uni Eliza xolasi kabi ahmoq deb o'ylaydigan paytlar bo'ladi!» degan edi.

Agar uning xolasi Eliza sekin o'rgangan bo'lsa va biror narsani o'rgangandan keyin tezda unutgan bo'lsa, Ermengard unga juda o'xshardi. U maktabning monumental raqsi edi va buni inkor etib bo'lmaydi.

"U o'rganish uchun yaratilgan bo'lishi kerak", dedi otasi miss Minchinga.

Shunday qilib, Ermengarde hayotining katta qismini sharmanda yoki ko'z yoshlar bilan o'tkazdi. U narsalarni o'rgandi va ularni unutdi; yoki agar u ularni eslagan bo'lsa, u ularni tushunmagan. Shuning uchun Sora bilan tanishib, unga hayrat bilan tikilib o'tirishi tabiiy edi.

— Siz fransuzcha gapira olasiz, shunday emasmi? — dedi u hurmat bilan.

Sora katta, chuqur bo'lgan deraza o'rindig'iga o'tirdi va oyoqlarini yuqoriga ko'tarib, qo'llarini tizzalariga bog'lab o'tirdi.

"Men gapira olaman, chunki men buni butun umrim davomida eshitganman", deb javob berdi u. "Agar siz doimo eshitgan bo'lsangiz, uni gapirishingiz mumkin edi."

- Yo'q, men qila olmadim, - dedi Ermengard. "Men hech qachon gapira olmadim!"

"Nega?" — qiziqib so‘radi Sara.

Ermengarde boshini chayqab qo'ydi, shuning uchun cho'chqa dumi titrab ketdi.

"Hozir meni eshitdingiz", dedi u. "Men har doim shundayman. Men so'zlarni ayta olmayman. Ular juda g'alati."

U bir zum to‘xtab turdi-da, so‘ng ovozida qo‘rquv hissi bilan qo‘shib qo‘ydi: “Sen AQLLIsan, shunday emasmi?”

Sora derazadan chumchuqlar ho‘l, temir panjaralar va daraxtlarning kuygan shoxlari ustida sakrab-sakrab, gurkirab o‘tirgan xira maydonga qaradi. U bir necha daqiqalarni o'yladi. U "aqlli" degan gaplarni tez-tez eshitgan va u shundaymi, deb hayron bo'lardi - agar shunday bo'lsa, qanday bo'ldi?

“Bilmayman”, dedi u. — Ayta olmayman. So‘ng dumaloq, bo‘m-bo‘sh yuzida g‘amgin nigohni ko‘rib, biroz kulib, mavzuni o‘zgartirdi.

"Emilini ko'rishni xohlaysizmi?" — so‘radi ayol.

"Emili kim?" – deb so‘radi Ermengarde xuddi miss Minchin qilgandek.

- Xonamga keling va ko'ring, - dedi Sora qo'lini uzatib.

Ular birga deraza o'rindig'idan sakrab, yuqoriga ko'tarilishdi.

"To'g'rimi," deb pichirladi Ermengard ular zaldan o'tisharkan, - o'z o'yin xonangiz borligi rostmi?

- Ha, - javob berdi Sara. "Dada miss Minchindan menga bittasini berishini so'radi, chunki men o'ynaganimda ertak to'qib, o'zimga gapirib beraman va men odamlarning meni eshitishini yoqtirmayman. Odamlar tinglaydi deb o'ylasam, bu buziladi."

Bu payt ular Saraning xonasiga olib boradigan yo'lakka yetib borgan edilar va Ermengard to'xtab, tikilib qoldi va nafasini yo'qotdi.

"Siz hikoyalar uydirasiz!" u nafas oldi. "Siz buni qila olasizmi, shuningdek, frantsuzcha gapira olasizmi? MI?"

Sara unga oddiy ajablanib qaradi.

“Nega, har kim o'ylab topsa bo'ladi”, dedi u. - Hech qachon sinab ko'rmadingizmi?

U ogohlantirgancha qo'lini Ermengardning qo'liga qo'ydi.

"Kelinglar, sekingina eshikka boraylik," deb pichirladi u, - keyin men uni to'satdan ochaman, balki uni ushlab qolishimiz mumkin."

U yarim kulib turardi, lekin uning ko'zlarida sirli umid bor edi, bu Ermengardni hayratda qoldirdi, garchi u bu nimani anglatishini, kimni "ushlamoqchi" ekanligini va nima uchun uni ushlamoqchi ekanligini hech qachon bilmas edi. Ermengard nima demoqchi bo'lishidan qat'iy nazar, bu juda hayajonli narsa ekanligiga amin edi. Shunday qilib, u kutganidan juda hayajonlanib, dovon bo'ylab oyoq uchida ergashdi. Eshik oldiga yetguncha ular hech qanday shovqin qilmadilar. Shunda Sara birdan tutqichni burib, uni katta ochib tashladi. Uning ochilishi xonaning juda ozoda va sokinligini, panjarada ohista yonayotgan olovni va uning yonidagi stulda kitob o'qiyotgan ajoyib qo'g'irchoqni ko'rsatdi.

"Oh, biz uni ko'rishimizdan oldin u o'z joyiga qaytdi!" Sara tushuntirdi. "Albatta, ular har doim shunday qilishadi. Ular chaqmoqdek tez."

Ermengard undan qo'g'irchoqqa qaradi va yana orqasiga qaradi.

— U yura oladimi? — deb so‘radi u nafassiz.

- Ha, - javob berdi Sara. "Hech bo'lmaganda men u qila oladi, deb ishonaman. Hech bo'lmaganda men u qila oladi deb O'YoT qilaman. Va bu haqiqatga o'xshab ko'rinadi. Siz hech qachon biron narsani da'vo qilmaganmisiz?"

- Yo'q, - dedi Ermengard. — Hech qachon. Men... bu haqda menga aytaman.

U bu g'alati, yangi hamroh tomonidan shunchalik sehrlangan ediki, u Emiliga emas, balki Saraga tikildi, ammo Emili u ko'rgan eng jozibali qo'g'irchoq odam edi.

"Kelinglar, o'tiramiz, - dedi Sara, - va men sizga aytaman. Bu juda osonki, siz boshlaganingizda to'xtab qololmaysiz. Siz buni doimo davom ettirasiz. Va bu juda chiroyli. Emili, siz tinglashingiz kerak. Bu Ermengard Sent-Jon, Emili. Ermengarde, bu Emili. Uni ushlab turmoqchimisiz?"

— Oh, maylimi? - dedi Ermengard. — Mayli, rostdan ham? U go'zal! Va Emili uning quchog'iga tortildi.

Miss Sent-Jon o'zining zerikarli va qisqa umrida, tushlik qo'ng'irog'ini eshitib, pastga tushishga majbur bo'lgunga qadar, g'alati yangi o'quvchisi bilan birga o'tkazgan bunday soatni orzu qilmagan edi.

Sora o'choqqa o'tirdi va unga g'alati narsalarni aytib berdi. U anchagina o‘ralib o‘tirar, yashil ko‘zlari porlab, yonoqlari qizarib ketdi. U sayohat va Hindiston haqidagi hikoyalarni aytib berdi; lekin Ermengardeni eng ko‘p maftun qilgani uning yuradigan va gapiradigan, odamzod xonadan tashqarida bo‘lganida o‘zi xohlagan hamma narsani qila oladigan, lekin o‘z kuchini sir saqlashi kerak bo‘lgan va shuning uchun xonaga qaytganida “chaqmoqdek” o‘z joylariga uchib ketadigan qo‘g‘irchoqlar haqidagi tasavvuri edi.

— Qo‘limizdan kelmasdi, — dedi jiddiy ohangda Sara. – Ko‘rdingizmi, bu qandaydir sehr.

Bir kuni u Emilini qidirish haqidagi voqeani aytib berganida, Ermengard uning yuzi birdan o'zgarganini ko'rdi. Ustidan bulut o‘tib, uning charaqlab turgan ko‘zlarida nurni o‘chirganday bo‘ldi. U nafasini shu qadar keskin ichkariga oldiki, undan kulgili, ma’yus bir tovush chiqdi, so‘ng lablarini yumdi va lablarini mahkam yopdi, go‘yo biror narsa qilishga yoki qilmaslikka qaror qilgandek. Ermengard, agar u boshqa qizlarga o'xshaganida edi, u birdan yig'lab yuborib, yig'lab yuborgan bo'lishi mumkin edi. Lekin u buni qilmadi.

— Sizda og'riq bormi? Ermengard harakat qildi.

— Ha, — javob qildi Sara biroz sukutdan keyin. "Ammo bu mening tanamda emas." Keyin u past ovozda bir narsani qo'shib qo'ydi va u o'zini ushlab turishga harakat qildi va bu shunday bo'ldi: "Siz otangizni butun dunyoda hamma narsadan ko'proq sevasizmi?"

Ermengardning og'zi biroz ochilib qoldi. U tanlab olingan seminariyada o'zini hurmatli boladek tutishni, otangni sevishing, uning jamiyatida o'n daqiqa davomida yolg'iz qolmaslik uchun hamma narsani qilishing xayolingizga ham kelmaganini aytishdan yiroqligini bilar edi. Darhaqiqat, u juda xijolat tortdi.

"Men uni deyarli ko'rmayman", dedi u. "U har doim kutubxonada - narsalarni o'qiydi."

"Men o'zimni butun dunyodan o'n barobar ko'proq yaxshi ko'raman", dedi Sara. — Mening dardim shu. U ketdi.

U boshini jimgina tizzasiga qo'ydi va bir necha daqiqa jim o'tirdi.

“U baland ovozda yig‘laydi”, deb o‘yladi Ermengard qo‘rqib.

Lekin u buni qilmadi. Uning kalta, qora qulflari quloqlarini aylanib, jim o‘tirdi. Keyin u boshini ko'tarmasdan gapirdi.

“Men unga chidayman deb va’da bergandim”, dedi u. "Men ham ko'taraman. Siz hamma narsani ko'tarishingiz kerak. O'ylab ko'ringki, askarlar nimaga duchor bo'lishadi! Dadam askar. Agar urush bo'lsa, u yurishni, chanqoqlikni va, ehtimol, chuqur yaralarni ko'tarishi kerak edi. Va u hech qachon bir og'iz so'z aytmasdi - bir so'z ham."

Ermengard faqat unga qarashi mumkin edi, lekin u unga sajda qila boshlaganini his qildi. U juda ajoyib va boshqalardan ajralib turardi.

Shu payt u yuzini ko'tardi va g'alati jilmayib, qora qulflarini silkitdi.

“Agar men gapiraversam va gaplashsam, - dedi u, - va senga o'zini ko'rsatish haqida gapiradigan bo'lsam, men buni yaxshi ko'raman. Unutmaysan, lekin sen yaxshi chidaysan.

Ermengarde nima uchun uning tomog'iga dona tushganini bilmasdi va ko'zlari yoshga to'lgandek bo'ldi.

"Laviniya va Jessi "eng yaxshi do'stlar", - dedi u xijolatda. "Men "eng yaxshi do'st" bo'lishni xohlayman. Meni o'zingga olasanmi? Sen aqllisan, men esa maktabdagi eng ahmoq bolaman, lekin men...

— Men bundan xursandman, — dedi Sara. "Sizga yoqqanida minnatdor bo'lasiz. Ha. Biz do'st bo'lamiz. Va men sizga nima deyman" - uning yuzida to'satdan porlash porlab ketdi - "Men sizga frantsuz tili darslarida yordam bera olaman."

Lotti

Agar Sara boshqacha bola bo'lganida edi, keyingi bir necha yil davomida Miss Minchinning tanlangan seminariyasida o'tkazgan hayoti uning uchun umuman yaxshi bo'lmas edi. Unga go‘yo kichkinagina qizchalikdan ko‘ra, muassasaning hurmatli mehmonidek munosabatda bo‘lishdi. Agar u o'zini o'zi o'ylaydigan, hukmron bola bo'lganida, u shunchalik xushomadgo'ylik va xushomadgo'ylik tufayli chidab bo'lmas darajada norozi bo'lib qolishi mumkin edi. Agar u bema'ni bola bo'lganida, u hech narsani o'rganmagan bo'lardi. Xususiy Miss Minchin uni yoqtirmasdi, lekin u juda dunyoviy ayol bo'lib, bunday orzu qilingan o'quvchini maktabni tark etishni xohlashi mumkin bo'lgan biron bir narsani qilish yoki aytish mumkin emas edi. U yaxshi bilardiki, agar Sara dadasiga o'zini noqulay yoki baxtsiz deb yozsa, kapitan Kru uni darhol olib qo'yadi. Miss Minchinning fikricha, agar bola doimo maqtovga sazovor bo'lsa va unga yoqadigan narsani qilishni taqiqlamasa, unga shunday munosabatda bo'lgan joy albatta yoqadi. Shunga ko‘ra, Sora darsdagi tezligi, yaxshi xulq-atvori, o‘quvchilariga mehribonligi, to‘la hamyonidan tilanchiga olti tiyin bersa, saxiyligi uchun maqtovga sazovor bo‘ldi; u qilgan eng oddiy ishi go'yo bu fazilat kabi munosabatda bo'lgan va agar uning fe'l-atvori va aqlli miyasi bo'lmaganida, u o'zini juda qoniqtirgan yosh bo'lishi mumkin edi. Ammo aqlli kichkina miya unga o'zi va sharoitlari haqida juda ko'p aqlli va to'g'ri narsalarni aytib berdi va vaqt o'tishi bilan u vaqti-vaqti bilan bu haqda Ermengarde bilan gaplashdi.

“Odamlar bilan tasodifan sodir bo‘ladi”, derdi u. "Men bilan juda ko'p yaxshi baxtsiz hodisalar sodir bo'ldi. Men har doim darslar va kitoblarni yaxshi ko'raman va men ularni o'rganganimda nimanidir eslab qolardim. Shunchaki men go'zal, yaxshi va aqlli ota bilan tug'ilganman va menga yoqadigan hamma narsani bera oladigan bo'lganman. Balki menda umuman xulq-atvor yo'qdir, lekin agar sizda hamma narsa bo'lsa va hamma sizga yaxshi yordam bera olasizmi?" Bilaman, - juda jiddiy ko'rinishda - - men haqiqatan ham yaxshi bolami yoki dahshatli bola ekanligimni qanday bilaman va men hech qachon hech qanday sinovlarga duchor bo'lmaganim uchun hech kim bilmaydi.

- Laviniyaning hech qanday sinovi yo'q, - dedi Ermengard qo'pol ohangda, - va u juda qo'rqinchli.

Sora bu masalani o'ylab ko'rgancha, kichkina burnining uchini ishqaladi.

"Xo'sh," dedi u nihoyat, "ehtimol - ehtimol bu Laviniya o'sib borayotgani uchundir." Bu Miss Ameliyaning Laviniya shunchalik tez o'sib borayotgani haqida eshitgan xayriya xotirasining natijasi edi, u bu uning sog'lig'i va kayfiyatiga ta'sir qilganiga ishondi.

Aslida, Laviniya jirkanch edi. U Saraga haddan tashqari hasad qilardi. Yangi o'quvchi kelguniga qadar u o'zini maktabda etakchi sifatida his qildi. U rahbarlik qilgan, chunki agar boshqalar unga ergashmasa, o'zini juda norozi qilib qo'yishi mumkin edi. U kichkina bolalar ustidan hukmronlik qildi va unga hamroh bo'lish uchun etarlicha katta bo'lgan bolalar bilan katta havoda bo'ldi. U juda chiroyli edi va Tanlangan seminariya ikki-ikkitadan chiqib ketganida, Saraning baxmal ko'ylagi va tuyaqush patlari paydo bo'lguncha va qator boshida miss Minchin yetaklab kelguniga qadar eng yaxshi kiyingan o'quvchi edi. Bu, boshida, etarlicha achchiq edi; lekin vaqt o'tishi bilan

Ko'rinib turibdiki, Sara ham rahbar bo'lgan va u o'zini yomon ko'rgani uchun emas, balki u hech qachon bunday qilmagani uchun.

"Sara Kru haqida bir narsa bor," - dedi Jessi "eng yaxshi do'sti" ning g'azabini rostini aytganda, "u hech qachon o'zini zarracha qadrlamaydi va bilasizmi, u Lavvi. Men juda ko'p yaxshi narsalarga ega bo'lganimda va ota-onamni shov-shuvga keltirganimda, men o'zimni ushlab turolmasdim, deb o'ylayman. kel."

"Hurmatli Sara mehmonxonaga kirib, Musgrev xonim bilan Hindiston haqida gaplashishi kerak", - deb Laviniyani taqlid qildi va miss Minchinga juda yoqqan taqlid qildi. "Aziz Sara xonim Pitkin bilan frantsuz tilida gaplashishi kerak. Uning talaffuzi juda zo'r." Har holda, u seminariyada frantsuz tilini o'rganmagan va u o'zi buni umuman o'rganmaganligini aytadi, chunki u har doim otasining gapirayotganini eshitgan.

"Xo'sh, - dedi Jessi, sekin, - u yo'lbarslarni o'ldirdi. U xonada Saraning terisi bo'lgan terini o'ldirdi. Shuning uchun unga juda yoqadi. U ustiga yotib, boshini silaydi va xuddi mushukdek gapiradi."

"U har doim ahmoqona ish qiladi", dedi Laviniya. "Mening onamning aytishicha, uning o'zini ahmoqona qilib ko'rsatishi ahmoqona. U o'zini g'alati bo'lib ulg'ayishini aytadi."

Sara hech qachon "buyuk" bo'lmagani haqiqat edi. U do'stona kichkina jon edi va o'z imtiyozlari va narsalarini erkin qo'l bilan baham ko'rdi. O'n va o'n ikki yoshli etuk xonimlar tomonidan mensimaslikka va yo'ldan ketishga odatlangan kichkintoylar, ularning eng hasadgo'ylari hech qachon yig'lashga majbur qilmaganlar. U onalikdek yigit edi, odamlar yiqilib, tizzalarini qirib tashlashganda, u yugurib borib, ularga yordam berar va ularni shapatilar yoki cho'ntagidan bonbon yoki boshqa taskin beruvchi narsa topardi. U hech qachon ularni o'z yo'lidan itarib yubormadi yoki ularning yoshini ularning kichik qahramonlariga xo'rlash va dog' sifatida ko'rsatmadi.

"Agar to'rtta bo'lsang, to'rttasan", - dedi u Laviniyaga qattiqqo'l ohangda, - tan olish kerakki, Lottiga tarsaki urib, "betak" deb atagan; "Lekin kelasi yili besh yoshga to'lasiz, keyin esa olti yoshga to'lasiz. Va," katta, aybdor ko'zlarini ochib, - yigirma yoshga to'lishingiz uchun o'n olti yil kerak bo'ladi.

- Azizim, - dedi Laviniya, - biz qanday hisoblay olamiz! Darhaqiqat, o'n olti va to'rtdan yigirma yoshga to'lganini inkor etib bo'lmas edi, yigirma esa eng jasoratlilar orzu qilish uchun jasoratga ega bo'lmagan yosh edi.

Shunday qilib, kichik bolalar Sarani yaxshi ko'rishardi. Bir necha marta u o'z xonasida bu nafratlanganlardan tashkil topgan choy ziyofatini o'tkazgani ma'lum bo'lgan. Emili bilan o'ynagan va Emilining o'ziga xos choy xizmatidan foydalanilgan - ko'p shirin choy solingan va ko'k gullari bo'lgan stakanlari bor edi. Bunday haqiqiy qo‘g‘irchoq choyini ilgari hech kim ko‘rmagan edi. O'sha kundan boshlab Sara butun alifbo sinfi tomonidan ma'buda va malika sifatida qabul qilindi.

Lotl Leg unga shunchalik sig'inardiki, agar Sara onalik qilmaganida, u o'zini charchagan deb topardi. Lottini maktabga u bilan nima qilishni tasavvur ham qila olmaydigan juda uchuvchan yosh papa yuborgan edi. Uning yosh onasi vafot etgan edi va bola hayotining birinchi soatlaridan boshlab sevimli qo'g'irchoq yoki juda buzilgan uy hayvonlari maymun yoki itga o'xshab munosabatda bo'lganligi sababli, u juda dahshatli kichkina jonzot edi. U biror narsani xohlasa yoki xohlamasa, yig'lab yubordi; va u har doim o'ziga ega bo'lmagan narsalarni xohlagani va o'zi uchun eng yaxshi narsalarni xohlamagani uchun, uning jarangdor ovozi odatda uyning u yoki bu qismida baland ovozda eshitilardi.

Uning eng kuchli quroli shundaki, u qandaydir sirli tarzda onasini yo'qotgan juda kichkina qizga achinish va ko'p narsa qilish kerak bo'lgan odam ekanligini bilib oldi. Onasi vafotidan so‘ng, birinchi kunlarda u haqida ba’zi kattalar gapirayotganini eshitgan bo‘lsa kerak. Shunday qilib, bu bilimdan unumli foydalanish uning odatiga aylandi.

Sora birinchi marta uni o'z zimmasiga olganida, bir kuni ertalab o'tirish xonasidan o'tib ketayotib, miss Minchin ham, miss Ameliya ham jim bo'lishni istamagan bolaning g'azablangan faryodlarini bosmoqchi bo'lganini eshitdi. U shu qadar qat'iy rad etdiki, miss Minchin o'zini eshittirish uchun deyarli baqirishga majbur bo'ldi - dahshatli va qattiq.

"U nimaga yig'layapti?" u deyarli baqirdi.

— Oh--oh--oh! Sara eshitdi; — Mening onam yo'q... opa!

— Oh, Lotti! - qichqirdi miss Ameliya. "To'xta, azizim! Yig'lama! Iltimos, qilmang!"

"Oh! Oh! Oh! Oh! Oh!" Lotl shiddat bilan qichqirdi. — Yo'qmi...

"Uni qamchilash kerak", deb e'lon qildi miss Minchin. — Qamchi bo'lasan, yaramas bola!

Lottl har qachongidan ham balandroq yig'ladi. Miss Ameliya yig'lay boshladi. Miss Minchinning ovozi deyarli momaqaldiroq bo'lgunicha ko'tarildi, keyin birdan u o'z ojizlik bilan o'rnidan turdi va ishni tartibga solish uchun miss Ameliyani qoldirib, xonadan otilib chiqdi.

Sara zalda to'xtab, xonaga kirsam bo'ladimi, deb o'ylab qoldi, chunki u yaqinda Lotti bilan do'stona tanishishni boshlagan va uni tinchlantirishga qodir edi. Miss Minchin tashqariga chiqib, uni ko'rganida, u ancha bezovta ko'rindi. Xona ichidan eshitilgan ovozi na obro'li, na yoqimli eshitilmasligini tushundi.

— Oh, Sara! — deb xitob qildi u munosib tabassum qilishga urinib.

"Men to'xtadim, - tushuntirdi Sara, - chunki bu Lotti ekanligini bilardim va men, ehtimol, uni tinchlantirishim mumkin deb o'yladim. Men urinib ko'rsam maylimi, miss Minchin?"

- Agar qo'lingdan kelsa, sen aqlli bolasan, - deb javob qildi miss Minchin og'ziga keskin chizib. So'ngra, Sora uning buzg'unchiligidan biroz sovib ketganini ko'rib, uni o'zgartirdi

usul. "Ammo siz hamma narsada aqllisiz", dedi u ma'qullagan holda. — Siz uni boshqara olasiz, deyman, ichkariga kiring. Va u uni tark etdi.

Sara xonaga kirganida, Lotti polda yotar, qichqirar va semiz oyoqlarini qattiq tepardi, miss Ameliya esa hayrat va umidsizlikda uning ustiga egilib, qizarib ketgan va issiqdan nam ko'rinardi. Lotti har doim uyidagi bolalar bog'chasida tepish va qichqiriq har doim o'zi ta'kidlagan har qanday usul bilan tinchlantirilishini tushungan. Bechora, to'laqonli miss Ameliya avval bir usulni, keyin boshqa usulni sinab ko'rdi.

— Bechora azizim, — dedi u bir lahza, — onang yo‘qligini bilaman, bechora... — So‘ng boshqa ohangda: — Agar to‘xtamasang, Loti, seni silkitaman. Bechora farishta!

Sora jimgina ularning oldiga bordi. U nima qilishini umuman bilmasdi, lekin bunchalik ojiz va hayajonlanib gapirmaganimiz ma’qul, degan noaniq ishonch bor edi.

- Miss Ameliya, - dedi u past ovozda, - Miss Minchin aytdiki, men uni to'xtatib qo'yishim mumkinmi?

Miss Ameliya o'girilib, unga umidsiz qaradi. "Oh, qila olaman deb o'ylaysizmi?" u nafas oldi.

— QOLADImi yoki yo'qmi, bilmayman, — javob qildi Sora hamon yarim pichirlab; "Lekin men harakat qilaman."

Miss Ameliya og'ir xo'rsinib tizzasidan qoqilib turdi va Lottining semiz oyoqlari har doimgidek qattiq tepdi.

- Agar xonadan o'g'irlab ketsangiz, - dedi Sora, - men u bilan qolaman.

— Oh, Sara! — deyarli pichirladi miss Ameliya. "Bizda ilgari bunday dahshatli bola bo'lmagan. Men uni saqlab qolishimizga ishonmayman."

Ammo u xonadan chiqib ketdi va buni qilish uchun bahona topib, juda xotirjam bo'ldi.

Sara bir necha lahza yig'layotgan g'azablangan bolaning yonida turdi va hech narsa demasdan unga qaradi. Keyin u yoniga tekis o'tirdi va kutdi. Lottining g'azablangan qichqirig'idan tashqari, xona juda jim edi. Kichkina miss Leg uchun bu yangi holat edi, u qichqirganida, boshqalarning noroziliklarini, iltijolarini eshitishga, navbatma-navbat buyruq berish va vasvasaga solishga odatlangan edi. Yolg'on gapirish, tepish va qichqirish va sizning yoningizda hech bo'lmaganda xafa bo'lmaydigan yagona odamni topish uning e'tiborini tortdi. U bu odamning kimligini bilish uchun mahkam yopilgan ko'zlarini ochdi. Va bu faqat boshqa kichkina qiz edi. Ammo bu Emiliga va barcha yaxshi narsalarga egalik qilgan kishi edi. Va u xuddi o'ylayotgandek, unga sobit qarab turardi. Buni bilish uchun bir necha soniya to'xtab, Lotti yana boshlashim kerak deb o'yladi, lekin xonadagi jimjitlik va Saraning g'alati, qiziquvchan chehrasi uning birinchi qichqirdi.

— Menda... yo'q... hech kim... ma... ma... ma-a! u e'lon qildi; lekin uning ovozi unchalik kuchli emas edi.

Sara unga yanada qat'iyroq qaradi, lekin uning ko'zlarida qandaydir tushunish bor edi.

"Menda ham yo'q", dedi u.

Bu shunchalik kutilmagan ediki, bu hayratlanarli edi. Lotti haqiqatdan ham oyoqlarini tashlab, g'ijimladi va yotib, tikilib qoldi. Yangi g'oya yig'layotgan bolani boshqa hech narsa to'xtata olmaydi. Bundan tashqari, Lotti xochli Miss Minchinni va ahmoqona o'zini tuta oluvchi miss Ameliyani yoqtirmasa ham, u Sarani yaxshi ko'rgani ham rost edi. U o‘z noroziligidan voz kechgisi kelmadi, lekin xayoli bundan chalg‘ib ketgani bois, u yana qimirlatib qo‘ydi va bo‘g‘iq yig‘lagandan so‘ng: “Qaerda?” dedi.

Sara bir zum jim qoldi. Onasi jannatda ekanligi aytilgani uchun u bu haqda ko'p o'ylagan va uning fikrlari boshqalarnikiga o'xshamas edi.

"U jannatga ketdi", dedi u. "Ammo ishonchim komilki, u ba'zan meni ko'rgani chiqadi... men uni ko'rmasam ham. Sizniki ham shunday. Balki ular bizni hozir ko'rishlari mumkin. Balki ikkalasi ham shu xonada."

Lotl tik o'tirdi va uning atrofiga qaradi. U go'zal, kichkina, jingalak boshli maxluq edi va uning yumaloq ko'zlari nam unutgandek edi. Agar onasi uni so'nggi yarim soat ichida ko'rgan bo'lsa, u uni farishta bilan qarindosh bo'lishi kerak bo'lgan bola deb o'ylamagan bo'lishi mumkin.

Sara gapini davom ettirdi. Ehtimol, ba'zilar uning aytganlarini ertakga o'xshatsa kerak, lekin bularning barchasi uning tasavvurida shunchalik real ediki, Lotti o'ziga qaramay tinglay boshladi. Unga onamning qanotlari va toji borligini aytishgan va unga farishtalar deb aytilgan chiroyli oq tungi ko'ylak kiygan xonimlarning suratlarini ko'rsatishgan. Ammo Sara haqiqiy odamlar yashaydigan go'zal mamlakat haqida haqiqiy voqeani aytib berganga o'xshardi.

"Bu erda dalalar va gulzorlar bor, - dedi u, odatdagidek, o'zini unutib, tushida bo'lgandek gapira boshladi, - nilufar dalalari va dalalari - va ular ustidan yumshoq shamol esayotganda, ularning hidini havoga uradi - va hamma doim nafas oladi, chunki mayin shamol doimo qo'ltiq ostida esadi. Ular kulib, gulchambarlar yasaydilar va ko'chalar hech qachon charchamaydilar, ular xohlagan joyda suzib yurishadi, lekin ular erga suyanishlari va ularga tabassum qilishlari uchun juda past.

Qaysi voqeani aytib bermasin, Lotti, shubhasiz, yig'lashni to'xtatib, tinglashni hayratga solardi; lekin bu hikoya ko'pchilikka qaraganda go'zalroq ekanligini inkor etib bo'lmasdi. U o‘zini sudrab Saraga yaqinlashdi va oxirigacha har bir so‘zini ichib yurdi – juda tez orada. Bu kelganida, u juda afsuslanib, labini dahshatli tarzda qo'ydi.

"Men u erga bormoqchiman", deb yig'lab yubordi. — Mening bu maktabda onam yo‘q.

Sara xavf signalini ko'rdi va tushidan chiqdi. U bo'm-bo'lmas qo'lidan ushlab, jimgina kulib uni yoniga tortdi.

"Men sizning onang bo'laman", dedi u. "Biz seni mening kichkina qizim deb o'ynaymiz. Emili esa sening singling bo'ladi."

Lottining chuqurchalari hammasi o'zini ko'rsata boshladi.

— Mayli? - dedi u.

— Ha, — javob qildi Sara o‘rnidan sakrab. "Keling, unga aytaylik. Keyin yuzingni yuvaman, sochingni tarayman."

Loti bunga mamnunlik bilan rozi bo'ldi va so'nggi bir soatdagi fojia tushlik paytida yuvinishdan bosh tortgani va miss Minchin o'zining ulug'vor vakolatlaridan foydalanishga chaqirilgani tufayli sodir bo'lganini ham eslamay turib, u bilan birga xonadan chiqib, tepaga ko'tarildi.

Va o'sha paytdan boshlab Sara asrab olingan ona edi.

Bekki

Albatta, Sara ega bo'lgan eng katta kuch va unga o'zining dabdabalaridan ko'ra ko'proq izdoshlar orttirgani va u "ko'rgazmali shogird" bo'lganligi, Laviniya va boshqa ba'zi qizlarning havas qiladigan va shu bilan birga o'zlariga qaramay, eng ko'p hayratga soladigan kuchi - bu uning ertak aytib berish va u haqida gapiradigan hamma narsani bitta hikoyaga o'xshatish qobiliyati edi.

Maktabda ertak so'zlovchi bilan birga bo'lgan har bir kishi bu mo''jiza nimani anglatishini biladi -- uni qanday kuzatib borishadi va romantikalarni aytib berishni shivirlab so'rashadi; qanday qilib guruhlar yig'ilib, qo'shilish va tinglash uchun ruxsat olish umidida ma'qul partiyaning chekkasida osilgan. Sara nafaqat hikoyalar aytib berar, balki ularni aytib berishni yaxshi ko'rardi. U aylana oʻrtasida oʻtirib yoki turib, ajoyib narsalarni kashf qila boshlaganida, uning yashil koʻzlari kattalashib, yaltirab, yonoqlari qizarib ketdi va buni qilayotganini bilmay turib, ovozini koʻtarish yoki pasaytirish, nozik tanasining egilishi va tebranishi, qoʻllarining dramatik harakati bilan harakat qila boshladi. U tinglayotgan bolalar bilan gaplashayotganini unutdi; u sarguzashtlarini aytib berayotgan peri xalqi yoki qirollaru malikalar va go'zal xonimlarni ko'rgan va ular bilan birga yashagan. Baʼzan hikoyasini tugatgandan soʻng hayajondan nafasi qisib qolar, qoʻlini ozgʻin, jajji tez koʻtarilgan koʻkragiga qoʻyib, xuddi oʻziga oʻxshab nim kulib qoʻyardi.

"Men aytayotganimda, - dedi u, - bu shunchaki uydirilganga o'xshamaydi. Bu sizdan ko'ra haqiqiyroq ko'rinadi - maktab xonasidan ko'ra haqiqiyroq. Men o'zimni xuddi hikoyadagi barcha odamlarday his qilaman - birin-ketin. Bu g'alati."

U miss Minchinning maktabida ikki yil boʻlgan edi, qishning tumanli bir kuni tushdan keyin aravadan tushayotganda, oʻzining eng issiq baxmal va moʻynalariga bemalol oʻralib, oʻzi bilmaganidan ham ulugʻroq koʻrinishga ega boʻlganida, yoʻlakdan oʻtayotganda, zinapoyada koʻzlarini katta-katta choʻzib turgan xira kichkina odamni koʻrdi. panjaralar. Nopok yuzning ishtiyoqi va qo'rqoqligida nimadir uni unga qarashga majbur qildi va u qaraganida tabassum qildi, chunki bu uning odamlarga tabassum qilish usuli edi.

Ammo iflos yuz va katta ochilgan ko'z egasi uni muhim o'quvchilarga qarab qo'lga kiritmaslikdan qo'rqqan bo'lsa kerak. U xuddi domkratdek koʻzdan qochdi va oshxonaga yugurib qaytdi va shu qadar birdan gʻoyib boʻldiki, agar u bechora bechora boʻlmaganida edi, Sara oʻziga qaramay kulib qoʻygan boʻlardi. O'sha oqshom, Sara maktab xonasining bir burchagida bir guruh tinglovchilar o'rtasida o'z hikoyalaridan birini aytib o'tirganida, xuddi o'sha odam qo'rqoqlik bilan xonaga kirib, o'zi uchun juda og'ir ko'mir qutisini ko'tardi va olovni to'ldirish va kulni supurish uchun o'choq gilamiga tiz cho'kdi.

U atrofdagi panjaralar orasidan ko'zdan kechirganidan ko'ra tozaroq edi, lekin u xuddi shunday qo'rqib ketgan edi. U bolalarga qarashdan qo'rqqan yoki tinglayotganga o'xshaydi. U bezovta qiladigan shovqin chiqmasligi uchun barmoqlari bilan ehtiyotkorlik bilan ko'mir bo'laklarini qo'ydi va o'ta ohista olovli dazmollarni supurdi. Ammo Sara ikkiga bo'ldi

daqiqalar u nima bo'layotganiga qattiq qiziqqanini va u erda va u erda bir so'zni ushlash umidida o'z ishini sekin bajarayotganini aytdi. Va buni tushunib, u ovozini ko'tardi va aniqroq gapirdi.

"Suv parilari billur-yashil suvda ohista suzib ketishdi va dengiz marvaridlaridan to'qilgan baliq to'rlarini orqalaridan sudrab ketishdi", dedi u. "Malika oq qoya ustiga o'tirib, ularni kuzatdi."

Bu shahzoda Merman tomonidan sevilgan va u bilan dengiz ostidagi porloq g'orlarda yashashga ketgan malika haqida ajoyib hikoya edi.

Panjara oldidagi mayda tog‘ora o‘choqni bir marta supurib, keyin yana supurdi. Ikki marta qildi, u uch marta qildi; U buni uchinchi marta qilayotganda, hikoyaning ovozi uni tinglashga shunchalik qiziqtirdiki, u sehrga tushib qoldi va aslida u umuman tinglashga haqqi yo'qligini unutdi va qolgan hamma narsani ham unutdi. U o'choq gilamiga tiz cho'kib o'tirdi, cho'tka barmoqlarida bemalol osilib turardi. Hikoyachining ovozi davom etdi va uni o'zi bilan dengiz ostidagi o'ralgan grottolarga tortdi, yumshoq, tiniq ko'k yorug'lik bilan porlayotgan va sof oltin qumlar bilan qoplangan. Uning atrofida g'alati dengiz gullari va o'tlar silkitar, uzoqdan esa zaif qo'shiq va musiqa aks-sadolari yangradi.

O'choq cho'tkasi qo'pol qo'ldan tushib ketdi va Laviniya Gerbert atrofga qaradi.

— O‘sha qiz eshitibdi, — dedi u.

Jinoyatchi uning cho‘tkasini tortib oldi-da, o‘rnidan turdi. U ko'mir qutisini ushlab oldi va qo'rqib ketgan quyon kabi xonadan chiqib ketdi.

Sara o'zini ancha qizg'in his qildi.

"Men uning eshitayotganini bilardim", dedi u. — Nega bunday qilmasligi kerak?

Laviniya katta nafislik bilan boshini tashladi.

- Xo'sh, - dedi u, - onang sizning xizmatkor qizlarga ertak aytib berishingizni xohlaydimi yoki yo'qmi, bilmayman, lekin onam mening buni qilishimni yoqtirmasligini bilaman.

"Mening onam!" — dedi Sara g‘alati qiyofada. "U hech bo'lmaganda qarshi bo'lishiga ishonmayman. U hikoyalar hammaga tegishli ekanligini biladi."

"Men, - deb javob qildi Laviniya qattiq eslab, - onang o'lgan, deb o'yladim. U qayerdan biladi?"

- Nima deb o'ylaysiz, u nimanidir bilmaydi? — dedi Sara o'zining jarangdor ovozida. Ba'zida uning juda qattiq, kichkina ovozi bor edi.

"Saraning onasi hamma narsani biladi", dedi Lotti. "Mening onam ham shunday... "Sara Miss Minchinnikida mening onam" - mening ikkinchisi hamma narsani biladi. Ko'chalar yorug',

dalalar va zambaklar dalalari bor va hamma ularni yig'adi. Sora meni yotqizganda aytadi."

— Yovuz, — dedi Laviniya Saraga qarab; "jannat haqida ertaklarni yaratish."

— Vahiy kitobida bundan ham ajoyib hikoyalar bor, — deb javob berdi Sora. "Shunchaki qarang va qarang! Meni ertaklar ekanimni qayerdan bilasan? Lekin men senga ayta olaman, - bir oz g'ayrioddiy fe'l-atvor bilan -" agar siz odamlarga hozirgidan ko'ra mehribon bo'lmasangiz, ular bor yoki yo'qligini hech qachon bilib olmaysiz. Kel, Loti." Va u kichkina xizmatkorni yana bir joyda ko'rishi mumkin degan umidda xonadan chiqdi, lekin u zalga kirganida uning izini topa olmadi.

"Olovni yoqadigan qizcha kim?" – deb so‘radi u o‘sha kechasi Mariette.

Marietta tavsiflar oqimiga kirdi.

Ha, haqiqatan ham, mademuazelle Sara so'rashi mumkin. U endigina oshxona xizmatkori o'rnini egallagan bema'ni kichkina narsa edi - garchi oshxona xizmatkori bo'lsa ham, u boshqa hamma narsa edi. U etiklar va panjaralarni qoraytirdi, zinadan yuqoriga va pastga og'ir ko'mir toshlarini ko'tardi, pollarni yuvdi, derazalarni tozaladi va hamma unga buyruq berdi. U o'n to'rt yoshda edi, lekin o'sishi shunchalik past ediki, u o'n ikki yoshda edi. Haqiqatan ham, Marietta undan afsusda edi. U shu qadar qo'rqoq ediki, agar kimdir u bilan gaplashib qolsa, uning bechora va qo'rqinchli ko'zlari boshidan otilib chiqadigandek tuyulardi.

— Uning ismi nima? — deb so‘radi stol yonida o‘tirgan, iyagini qo‘liga olgan Sora qo‘shiqni jon-jahdi bilan tinglarkan.

Uning ismi Bekki edi. Marietta har besh daqiqada zinapoya ostidagilarning “Bekki, buni qil”, “Bekki, buni qil” deb chaqirishlarini eshitdi.

Sara o'tirdi va olovga qaradi va Mariette uni tark etganidan keyin bir muddat Bekki haqida o'yladi. U Bekki yomon foydalanilgan qahramon bo'lgan hikoyani o'ylab topdi. U o'zini go'yo hech qachon to'yib-to'yib ovqat qilmagandek o'yladi. Uning ko'zlari och edi. U uni yana ko‘rishga umid qildi, lekin bir necha marta zinadan yuqoriga yoki pastga narsalarni ko‘tarib yurganini ko‘rgan bo‘lsa-da, u har doim shu qadar shoshib, ko‘rinib qolishdan shunchalik qo‘rqardiki, u bilan gaplashib bo‘lmasdi.

Ammo bir necha hafta o'tgach, yana bir tumanli tushdan keyin, u o'z xonasiga kirganda, u juda achinarli rasmga duch keldi. Yorqin olov oldida o'zining maxsus va uy hayvonlari uchun qulay stulda - burnida ko'mir dog'i va bir nechta fartukda, bechora kichkina qalpoqchasi va uning yonida polda bo'sh ko'mir qutisi bilan - qattiq uxlab o'tirar edi, hatto mehnatkash yosh tanasining chidashidan ham charchagan. Kechqurun yotoqxonalarni tartibga solish uchun uni yuborishgan edi. Ular juda ko'p edi va u kun bo'yi yugurib yurdi. Sora xonalarini oxirigacha saqlab qolgan edi. Ular boshqa tekis va yalang'och xonalarga o'xshamas edi. Oddiy o'quvchilar faqat kerakli narsalar bilan qoniqishlari kerak edi. Saraning shinam yashash xonasi oshxona xizmatchisiga hashamatli bo'lib tuyuldi, garchi u shunchaki chiroyli, yorug' kichkina xona edi. Lekin unda suratlar, kitoblar va Hindistondan kelgan qiziq narsalar bor edi;

divan va pastak, yumshoq stul bor edi; Emili o'ziga xos stulda o'tirar edi, u erda raislik qiluvchi ma'buda havosi bor va u erda doimo olov va sayqallangan panjara bor edi. Bekki uni tushdan keyin ishining oxirigacha saqlab qoldi, chunki bu unga kirish uchun dam olardi va u doimo yumshoq stulga o'tirib, unga qarash uchun bir necha daqiqa vaqt ajratib, atrofga qarashga umid qilardi va shunday atrof-muhitga ega bo'lgan va sovuq kunlarda chiroyli shlyapa va paltolarda yurgan bolaning ajoyib baxti haqida o'ylardi.

Bugun tushdan keyin, u o‘tirgandan so‘ng, kalta va og‘riyotgan oyoqlarida yengillik hissi shunchalik ajoyib va yoqimli ediki, bu uning butun vujudini tinchlantirganday tuyuldi va olovdan iliqlik va tasalli nuri afsun kabi uning ustidan o‘tib ketdi, toki qizg‘ish cho‘g‘larga qaragancha, uning boshidan charchagan, asta-sekin tabassum paydo bo‘ldi, ko‘zlari buzilmas edi. cho'kib ketdi va u qattiq uxlab qoldi. Sora xonaga kirganida u haqiqatan ham bor-yo‘g‘i o‘n daqiqacha bo‘lgan edi, lekin u xuddi Uxlayotgan Go‘zaldek yuz yildan beri uxlab yotgandek chuqur uyquda edi. Lekin u bechora Bekiga umuman uxlayotgan go'zalga o'xshamasdi. U faqat xunuk, bo'yi bo'yi, eskirgan kichkina sho'rvaga o'xshardi.

Sora unga o'xshamas, xuddi o'zga dunyodan kelgan maxluqdek tuyulardi.

Aynan shu kunning ikkinchi yarmida u raqs darsini olayotgan edi va raqs ustasi paydo bo'lgan tushdan keyin seminariyada katta voqea bo'ldi, garchi bu har hafta bo'lsa ham. O'quvchilar eng chiroyli liboslarida kiyinishgan va Sara ayniqsa yaxshi raqsga tushganda, uni juda oldinga olib chiqishdi va Mariettedan uni iloji boricha chiroyli va chiroyli qilishini so'rashdi.

Bugun unga atirgul rangidagi ko'ylagi kiygizilgan edi, Marietta esa haqiqiy kurtaklar sotib olib, qora jingalaklariga taqish uchun gulchambar yasadi. U yangi, yoqimli raqsni o'rganayotgan edi, bu raqsda xona bo'ylab katta atirgul rangli kapalak kabi uchib yurar edi va zavq va mashqlar uning yuzida yorqin va quvonchli nurni keltirib chiqardi.

Xonaga kirganida, u kapalakdek bir necha qadam bilan suzib kirdi - va u erda Bekki qalpoqchasini boshini yon tomonga silkitib o'tirdi.

"Oh!" — deb qichqirdi Sara uni ko'rib, ohista. — Bu bechora!

Kichkina, xira qiyofada o'zining uy hayvonlari uchun kursisini ko'rib, hayajonlanish uning xayoliga ham kelmagan. To'g'risini aytsam, u erda topilganidan juda xursand edi. Hikoyasining yomon foydalanilgan qahramoni uyg'onganida, u bilan gaplashishi mumkin edi. U jimgina uning oldiga bordi va unga qarab turdi. Bekki biroz xo'rsinib qo'ydi.

- Qaniydi u o'zini uyg'otsa, - dedi Sara. "Men uni uyg'otishni yoqtirmayman. Ammo Miss Minchin buni bilib qolsa, xijolat tortadi. Men bir necha daqiqa kutaman."

U stol chetiga o‘tirdi-da, nozik, pushtirang oyoqlarini silkitib o‘tirdi va nima qilish yaxshiroq ekanini o‘yladi. Miss Ameliya har qanday vaqtda kirib kelishi mumkin, agar u kirsa, Bekki albatta tanbeh bo'lardi.

"Ammo u juda charchagan", deb o'yladi u. — U juda charchagan!

Bir parcha olovli ko'mir uning hayajonini o'sha lahzada tugatdi. U katta bo'lakdan uzilib, qanotga tushib ketdi. Bekki boshladi va qo'rqib ketgan nafas bilan ko'zlarini ochdi. U uxlab qolganini bilmas edi. U bor-yo‘g‘i bir lahza o‘tirdi va go‘zal nurni his qildi – va shu yerda u o‘zini juda yaqin joyda o‘tirgan, atirgul paridek, qiziq ko‘zlari bilan o‘tirgan ajoyib o‘quvchiga vahshiyona vahimaga tushganini ko‘rdi.

U o‘rnidan turdi-da, qalpoqchasini changalladi. U uning qulog'iga osilganini sezdi va vahshiylik bilan uni to'g'rilashga urindi. Oh, u endi qasos bilan o'zini muammoga duchor qildi! Bunday yosh xonimning kursida beparvolik bilan uxlab qolibdi! Uni maoshsiz eshikdan chiqarib yuborishardi.

U katta nafassiz yig'lagandek ovoz chiqardi.

"Oh, xonim! Oh, xonim!" u duduqlandi. — Kechirasiz, xonim!

Sara sakrab tushdi va unga ancha yaqinlashdi.

- Qo'rqma, - dedi u xuddi o'ziga o'xshagan qizaloq bilan gaplashganday. "Buning zarracha ahamiyati yo'q."

- Men buni qilishga bormadim, xonim, - e'tiroz bildirdi Bekki. — Bu issiq olov edi... va men juda charchadim. Bu beadablik emas edi!

Sora do'stona kulib yubordi va qo'lini yelkasiga qo'ydi.

"Siz charchadingiz", dedi u; "Siz yordam bera olmadingiz. Hali hushyor emassiz."

Qanday bechora Bekki unga tikilib qoldi! Darhaqiqat, u ilgari hech kimning ovozida bunday yoqimli, samimiy ovozni eshitmagan edi. U buyruq berishga, ta'na qilishga, quloqlarini qutiga solishga odatlangan edi. Va bu kishi - o'zining pushti rangdagi raqsga tushgan tushdan keyin ulug'vorligida - unga hech qanday aybdor emasdek, go'yo charchashga - hatto uxlab qolishga ham haqli edi! Uning yelkasidagi yumshoq, ingichka kichkina panjasining tegishi u bilgan eng hayratlanarli narsa edi.

— Yo'q... jahlingiz yo'qmi, xonim? u nafas oldi. — Siz xonimga aytmaysizmi?

- Yo'q, - qichqirdi Sara. — Albatta, men emas.

Cho'g'day bo'yalgan yuzidagi dahshatli qo'rquv uni birdan shunchalik xafa qildiki, u zo'rg'a chiday olmadi. Xayoliga uning g'alati o'ylaridan biri yugurdi. U qo'lini Bekining yuziga qo'ydi.

- Nega, - dedi u, - biz bir xilmiz - men ham senga o'xshagan kichkina qizman. Men sen emasman, sen esa men emasligim tasodif!

Bekki hech narsani tushunmadi. Uning miyasi bunday hayratlanarli fikrlarni anglashga ulgurmasdi va “baxtsiz hodisa” uning uchun kimdir zinapoyadan ag'darilgani yoki yiqilib, "ortibxona"ga olib ketilishi kabi musibatni anglatardi.

— Baxtsiz hodisa yuz berdi, xonim, — dedi u hurmat bilan. — Shundaymi?

— Ha, — javob qildi Sora va bir zum unga xayolparast qaradi. Ammo keyingisida u boshqacha ohangda gapirdi. U Bekki nimani nazarda tutayotganini bilmasligini tushundi.

— Ishingizni qildingizmi? — so‘radi u. "Bu erda bir necha daqiqa qolishga jur'at etasanmi?"

Bekki yana nafasini yo'qotdi.

"Mana, xonim? Men?"

Sora eshik oldiga yugurdi, ochdi va tashqariga qaradi va tingladi.

"Hech kim hech qaerda yo'q", deb tushuntirdi u. "Agar yotoqxonangiz qurib qolsa, biroz vaqt qolishingiz mumkin. Men o'yladim, ehtimol, sizga bir bo'lak tort yoqadi."

Keyingi o'n daqiqa Bekiga qandaydir deliriyadek tuyuldi. Sora shkafni ochdi va unga qalin bo'lak tort berdi. Ochlik chog‘ida uni yutib yuborsa, u quvonayotgandek edi. U suhbatlashdi, savollar berdi va Bekining qo'rquvi tinchlana boshlaguncha kuldi va u bir-ikki marta jur'at qilib, o'zi his qilgandek jur'at qilib, o'ziga savol berishga jur'at etdi.

— Bu... — dedi u atirgul rangli ko'ylakka intiqlik bilan qarab. Va u deyarli pichirlab so'radi. "Bu sizning eng yaxshi narsangizmi?"

"Bu mening raqs liboslarimdan biri", deb javob berdi Sara. — Menga yoqadi, sizga shundaymi?

Bir necha soniya davomida Bekki hayratdan deyarli indamay qoldi. Keyin u qo'rqinchli ovozda dedi: "Men malikani ko'rmoqdaman. Men Kovin bog'i tashqarisidagi olomon bilan ko'chada turib, operator o'rtasida bo'rtib ketayotganini tomosha qilardim. Hammasi ko'proq tikilib turardi. Ular bir-biriga: "Bu malika", - dedi. U katta bo'lgan yosh ayol edi, lekin u pushti rangda edi - ko'ylagi, plashi va gullari, men sizni stolda o'tirganingizni esladim, xonim.

"Men ko'pincha malika bo'lishni xohlayman, deb o'ylardim, - dedi Sara, - men malika bo'lishni xohlayman, deb o'ylayman; bu qanday his-tuyg'ularga o'xshaydi. Men o'zimni malika sifatida ko'rsatishni boshlayman, deb o'ylayman."

Bekki unga hayrat bilan tikildi va avvalgidek uni zarracha ham tushunmadi. U unga qandaydir sajda bilan qaradi. Ko'p o'tmay Sara o'z fikrlarini qoldirib, yangi savol bilan unga murojaat qildi.

— Bekki, — dedi u, — sen bu hikoyani eshitmaganmiding?

- Ha, xonim, - tan oldi Bekki yana biroz xavotirlanib. "Men buyurtma bermaganligimni bilardim, lekin men shunchalik go'zal edimki, men bunga yordam berolmadim."

- Eshitganing menga yoqdi, - dedi Sara. "Agar siz ertaklarni aytib bersangiz, ularni tinglashni xohlaydigan odamlarga aytib berishni yoqtirmaysiz. Nima uchun buni bilmayman. Qolganlarini eshitishni xohlaysizmi?"

Bekki yana nafasini yo'qotdi.

— Eshityapmanmi? u yig'lab yubordi. — Go‘yo o‘quvchi bo‘lgandekman, xonim! Hammasi shahzoda haqida — va kulib suzib yurgan oppoq Mer-chaqaloqlar — sochlarida yulduzlar bormi?

Sara bosh irg'adi.

— Hozir eshitishga vaqtingiz yo‘q, qo‘rqaman, — dedi ayol; "Agar siz menga xonamga soat nechada kelganingizni aytsangiz, men shu erda bo'lishga va u tugaguniga qadar har kuni sizga bir oz aytib berishga harakat qilaman. Bu juda uzoq va men unga doimo yangi narsalarni qo'yaman."

- Unda, - dedi Bekki ixlos bilan, - ko'mir qutilari QANCHALIK og'ir bo'lganiga yoki oshpazning menga nima qilganiga, agar o'ylashim kerak bo'lsa, men bunga qarshi emas edim.

— Mayli, — dedi Sara. "Men sizga hammasini aytib beraman."

Bekki zinapoyaga tushganida, u ko'mirning og'irligidan gandiraklab tushgan Beki emas edi. Uning cho'ntagida qo'shimcha pirojnoe bo'lagi bor edi va u ovqatlangan va isitilgan, lekin faqat tort va olov bilan emas. Yana bir narsa uni isitib, ovqatlantirgan edi, boshqasi esa Sara edi.

U ketgach, Sara stolining chetidagi o'zining sevimli kursisiga o'tirdi. Oyoqlari stulda, tirsaklari tizzasida, iyagi qo‘llarida edi.

"Agar men malika bo'lganimda - HAQIQIY malika bo'lganimda, - deb g'o'ldiradi u, - men xalqqa boylikni tarqatishim mumkin edi. Ammo men shunchaki go'yo malika bo'lsam ham, odamlar uchun kichik narsalarni o'ylab topaman. Bu kabi narsalar. U xuddi kattalik kabi baxtli edi. kattalik."

Olmos konlari

Oradan ko'p o'tmay juda hayajonli voqea yuz berdi. Nafaqat Sara, balki butun maktab buni hayajonli deb topdi va voqea sodir bo'lganidan keyin bir necha hafta davomida suhbatning asosiy mavzusiga aylandi. Kapitan Kru maktublaridan birida eng qiziqarli voqeani aytib berdi. Bolaligida u bilan maktabda bo'lgan do'sti kutilmaganda Hindistonga uni ko'rgani keldi. U olmoslar topilgan katta er uchastkasining egasi bo'lib, konlarni o'zlashtirish bilan shug'ullangan. Agar hammasi kutilgandek bo'lsa, u shunday boylikka ega bo'lardiki, odamni o'ylashdan boshi aylanardi; va u maktab davridagi do'stini yaxshi ko'rganligi sababli, unga bu ulkan boylikka sherik bo'lish imkoniyatini bergan edi. Bu, hech bo'lmaganda, Sara o'z maktublaridan to'plagan narsa edi. To'g'ri, har qanday boshqa biznes sxemasi, qanchalik ajoyib bo'lmasin, uni yoki maktab xonasini ozgina jalb qilishi mumkin edi; lekin “olmos konlari” arab kechalari kabi yangradiki, hech kim befarq qolmasdi. Sara ularni maftunkor deb o'yladi va Ermengard va Lotti uchun er ostidagi labirint yo'laklarini chizdi, ular devorlari, tomlari va shiftini uchqunli toshlar bilan o'ralgan, g'alati, qorong'u odamlar esa ularni og'ir tangalar bilan qazib olishgan. Ermengard bu voqeadan xursand bo'ldi va Lotti bu voqeani har oqshom unga aytib berishni talab qildi. Laviniya bunga juda jirkandi va Jessiga olmos konlari borligiga ishonmasligini aytdi.

"Mening onamning olmosli uzugi bor, uning narxi qirq funt", dedi u. "Bu ham katta emas. Agar olmosga to'la konlar bo'lsa, odamlar shunchalik boy bo'lar ediki, bu kulgili bo'lar edi."

"Ehtimol, Sara shunchalik boy bo'larki, u kulgili bo'lar", deb kuldi Jessi.

U boy bo'lmasa ham kulgili, - hidladi Laviniya.

"Men uni yomon ko'rishingizga ishonaman", dedi Jessi.

- Yo'q, yo'q, - dedi Laviniya. "Lekin men olmos bilan to'la konlarga ishonmayman".

"Xo'sh, odamlar ularni qayerdandir olishlari kerak", dedi Jessi. – Laviniya, – yangi kulgi bilan, – Gertruda nima deydi?

"Bilmayman, men ishonchim komil; va bu abadiy Sara haqida ko'proq narsa bormi, menga ahamiyati yo'q."

"Xo'sh, shunday. Uning "go'yoki"laridan biri - u malika. U har doim o'ynaydi - hatto maktabda ham. Uning aytishicha, bu uning darslarini yaxshiroq o'rganishiga yordam beradi. U Ermengarde ham shunday bo'lishini xohlaydi, lekin Ermengarde o'zini juda semiz deb aytadi."

"U juda semiz", dedi Laviniya. "Va Sara juda ozg'in."

Tabiiyki, Jessi yana kuldi.

"Uning aytishicha, bu sizning tashqi ko'rinishingiz yoki nima borligingiz bilan hech qanday aloqasi yo'q. Bu faqat siz nima haqida o'ylayotganingiz va nima qilayotganingiz bilan bog'liq". "Menimcha, u tilanchi bo'lsa, malika bo'lishi mumkin deb o'ylaydi", dedi Laviniya. — Keling, uni Qirollik oliylari deb atay boshlaylik.

Kunning darslari tugadi va ular maktabdagi olov oldida o'tirib, o'zlari yoqtirgan vaqtdan zavqlanishardi. Miss Minchin va miss Ameliya o'zlari uchun muqaddas bo'lgan zalda choy ichishayotgan payt edi. Bu vaqtda juda ko'p suhbatlar bo'lib o'tdi va juda ko'p sirlar o'zgardi, ayniqsa, agar yosh o'quvchilar o'zlarini yaxshi tutishsa, janjallashmasalar yoki shovqin-suron bilan yugurmasalar, tan olish kerakki, ular odatda shunday qilishardi. Ular shov-shuv ko'targanlarida, yoshi kattaroq qizlar ko'pincha so'kinish va tebranishga aralashdilar. Ular tartibni saqlashlari kutilardi va agar bunday qilmasalar, Miss Minchin yoki Miss Ameliya paydo bo'lib, bayramlarga chek qo'yish xavfi bor edi. Laviniya gapirganda ham eshik ochilib, Sara Loti bilan birga kirdi, uning odati itdek orqasidan hamma joyda yugurib yurish edi.

— Mana, u dahshatli bola bilan! — deb baqirdi Laviniya pichirlab. "Agar u uni juda yaxshi ko'rsa, nega uni o'z xonasida saqlamaydi? U besh daqiqadan keyin nimadir haqida yig'lay boshlaydi."

Lotti to'satdan maktab xonasida o'ynash istagi paydo bo'ldi va asrab olgan ota-onasini u bilan birga kelishlarini iltimos qildi. U burchakda o‘ynab yurgan jajji bolalar guruhiga qo‘shildi. Sara deraza o‘rindig‘iga o‘ralib, kitobni ochdi va o‘qiy boshladi. Bu frantsuz inqilobi haqidagi kitob edi va u tez orada Bastiliyadagi mahbuslarning ayanchli suratida yo'qoldi - zindonlarda ko'p yillar o'tkazgan, ularni qutqarganlar ularni sudrab olib chiqqanlarida, uzun, oqargan sochlari va soqollari deyarli yuzlarini yashirgan va ular tashqi dunyo borligini va umuman tushda ekanligini unutganlar.

U maktab xonasidan shunchalik uzoqda ediki, Lottining qichqirig'i bilan to'satdan orqaga sudrab tushishi mumkin emas edi. U hech qachon kitobga berilib ketib, to'satdan bezovta bo'lganida, o'zini yo'qotib qo'ymaslik uchun hech qanday qiyin narsani ko'rmagan. Kitobga mehr qo'ygan insonlar shunday lahzada g'azablanish hissini bilishadi. Mantiqsiz va tezkor bo'lish vasvasasini boshqarish oson emas.

"Kimdir meni urgandek tuyuladi", dedi Sara bir marta Ermengardga ishonch bilan. "Va men javob qaytarmoqchi bo'lgandek. Men yomon gap aytmaslik uchun narsalarni tezda eslab qolishim kerak."

U kitobini deraza o'rindig'iga qo'yib, o'zining qulay burchagidan sakrab tushganida, hamma narsani tezda eslashi kerak edi.

Lotti maktab xonasi bo'ylab sirg'alib ketayotgan edi va avval Laviniya va Jessini shovqin-suron qilib g'azablantirgandan so'ng, yiqilib, uning semiz tizzasini jarohatlagan edi. U bir guruh do‘stlar va dushmanlar o‘rtasida qichqirar, raqsga tushardi, ular navbatma-navbat uni ko‘nglini ko‘tarib, so‘kishardi.

"To'xta, yig'laguvchi bolam! Shu daqiqa to'xta!" Laviniya buyurdi.

— Men yig‘layotgan go‘dak emasman... Men emasman! - yig'lab yubordi Lottl. — Sara, Sa... ra!

"Agar u to'xtamasa, Miss Minchin uni eshitadi", deb baqirdi Jessi. "Lotti azizim, men sizga bir tiyin beraman!"

— Men sizning tiyiningizni xohlamayman, — yig'lab yubordi Loti; u semiz tizzasiga qaradi va uning ustida bir tomchi qonni ko'rib, yana otilib chiqdi.

Sara xona bo'ylab uchib o'tdi va tiz cho'kib, uni quchoqlab oldi.

- Endi, Lotti, - dedi u. — Endi, Lotti, siz Saraga va’da bergansiz.

"U meni yig'layotgan go'dak ekanligimni aytdi", deb yig'lab yubordi Lotti.

Sara uni silab qo'ydi, lekin Lotti bilgan ohangda gapirdi.

"Agar yig'lasangiz, bitta bo'lasiz, Lotti. Siz va'da bergansiz." Lottl va'da qilganini esladi, lekin u ovozini baland ko'tarishni afzal ko'rdi.

"Mening onam yo'q", deb e'lon qildi u. — Menda... unchalik ham onam yo'q.

— Ha, bor, — dedi Sora quvnoq ohangda. "Unutdingmi? Sora sizning onang ekanligini bilmayapsizmi? Onangiz uchun Sarani xohlamaysizmi?"

Loti tasalli hidi bilan uni quchoqladi.

– Kel, men bilan deraza o‘rindig‘iga o‘tir, – davom etdi Sara, – men senga bir ertakni pichirlayman.

"Qilasanmi?" - pichirladi Lotti. — Olmos konlari haqida gapirib berasizmi?

— Olmos konlari? Laviniyani buzdi. "Yomon, buzuq narsa, men uni shapalamoqchiman!"

Sara tezda oyoqqa turdi. Shuni esda tutish kerakki, u Bastiliya haqidagi kitobga juda qattiq singib ketgan va u borib, asrab olingan bolasiga g'amxo'rlik qilishi kerakligini anglab, tezda bir nechta narsalarni eslashga majbur bo'lgan. U farishta emas edi va u Laviniyani yoqtirmasdi.

- Xo'sh, - dedi u biroz olov bilan, - men SIZNI tarsakilamoqchiman, lekin men sizni urishni xohlamayman! o'zini tutish. "Hech bo'lmaganda, men ikkalangiz ham sizga tarsaki tushirmoqchiman ... va men sizga tarsaki urishim kerak, lekin men sizga tarsaki tushirmayman. Biz kichkina bolalar emasmiz. Biz ikkalamiz ham yaxshi bilish uchun yoshdamiz."

Bu erda Laviniyaning imkoniyati paydo bo'ldi.

— Ha, shoh hazratlari, — dedi u. "Biz malikalarmiz, men ishonaman. Hech bo'lmaganda bittamiz. Maktab juda moda bo'lishi kerak, Miss Minchinning o'quvchi uchun malikasi bor."

Sara unga qarab turdi. U xuddi quloqlarini boks qilmoqchi bo'lganga o'xshardi. Balki u shunday edi. Uning o'zini ko'zdan kechirish hiylasi hayotining quvonchi edi. U hech qachon o'zi yoqtirmaydigan qizlarga bu haqda gapirmadi. Uning malika bo'lish haqidagi yangi "go'yoni" uning yuragiga juda yaqin edi va u uyatchan va sezgir edi. U buni juda sir bo'lishini nazarda tutgan edi va Laviniya buni deyarli hamma maktab oldida masxara qildi. U qonning yuziga oqayotganini va quloqlarida xirillashayotganini his qildi. U faqat o'zini qutqardi. Agar siz malika bo'lsangiz, g'azabga uchmadingiz. Uning qo'li tushib ketdi va u bir zum jim turdi. U gapirganda, bu sokin va barqaror ovozda edi; u boshini ko'tardi va hamma uni tingladi.

"Bu haqiqat", dedi u. "Ba'zida o'zimni malikadek ko'rsataman. O'zimni malika kabi ko'rsataman, shuning uchun o'zimni malika kabi tutishga harakat qilaman."

Laviniya to'g'ri aytishni o'ylab topmadi. Bir necha marta u Sora bilan gaplashayotganda qoniqarli javob topa olmasligini aniqladi. Buning sababi shundaki, qolganlar har doim raqibiga noaniq hamdard bo'lib tuyulardi. U endi ko'rdiki, ular qiziqish bilan quloqlarini tikishmoqda. Haqiqat shundaki, ular malikalarni yaxshi ko'rar edilar va ular bu haqda aniqroq bir narsa eshitishlarini umid qilishdi va shunga mos ravishda Saraga yaqinlashdilar.

Laviniya faqat bitta mulohaza o'ylab topdi va u ancha tekis tushdi.

– Azizim, – dedi u, – umid qilamanki, taxtga o‘tirganingizda bizni unutmaysiz!

"Men qilmayman," dedi Sara va u boshqa so'z aytmadi, lekin jim turdi va Jessining qo'lidan ushlab, orqasiga o'girilganini ko'rib, unga barqaror tikildi.

Shundan keyin unga hasad qilgan qizlar, ayniqsa, mensimaslikni istasa, uni “Malika Sora” deyishar, unga mehribon bo‘lganlar esa mehr-shafqat sifatida o‘zaro ism qo‘yishardi. Hech kim uni "Sara" o'rniga "malika" deb atamadi, lekin uning muxlislari unvonning go'zalligi va ulug'vorligidan mamnun bo'lishdi va Miss Minchin buni eshitib, ota-onalariga tashrif buyurish uchun bir necha bor eslatib o'tdi va bu qirollik maktab-internatining bir turi ekanligini his qildi.

Bekki uchun bu dunyodagi eng munosib narsa bo'lib tuyuldi. Tanishuv tumanli kunning ikkinchi yarmida, u uyqudan qo‘rqib, qulay o‘rindiqda o‘rnidan sakrab, pishib, o‘sib ulg‘ayganida boshlandi, garchi tan olish kerakki, miss Minchin va miss Ameliya bu haqda juda kam bilishar edi. Ular Saraning oshxona xizmatchisiga "mehribon" ekanligini bilishar edi, lekin ular yuqori qavatdagi xonalarni chaqmoq tezligida tartibga solib, Saraning o'tiradigan xonasiga etib kelishgan va og'ir ko'mir qutisi quvonch bilan qo'yilganda xavfli lahzalar haqida hech narsa bilishmasdi. Bunday paytlarda hikoyalar bo'lib-bo'lib aytilar, qoniqarli narsalar ishlab chiqariladi va yeyilardi yoki kechasi Bekki chodirga ko'tarilib, uxlash uchun cho'ntagiga shoshib ketar edi.

"Ammo men ularni ehtiyot qilishim kerak, xonim", dedi u bir marta; "Chunki men maydalangan qoldiqlarni qoldirib ketsam, kalamushlar ularni olish uchun chiqadilar."

"Kalamushlar!" — xitob qildi dahshat ichida Sara. "U erda kalamushlar bormi?"

- Ular juda ko'p, xonim, - javob berdi Bekki haqiqatda. "Chardaklarda asosan kalamushlar va sichqonlar bor. Ularning shovqin-suroniga ko'nikib qolasan. Menda shunday borki, ular mening pichog'imni bosib o'tishmasin, ularga qarshi emasman".

"Uf!" - dedi Sara.

"Birozdan keyin hamma narsaga o'rganib qolasiz", dedi Bekki. "Shundaysiz, xonim, agar siz oshxonada xizmatkor bo'lib tug'ilgan bo'lsangiz, men tarakandan ko'ra kalamushlarni afzal ko'raman."

— Men ham, — dedi Sara; "O'ylaymanki, siz vaqt o'tishi bilan siz kalamush bilan do'stlashishingiz mumkin, lekin men tarakan bilan do'stlashishni xohlamasligimga ishonmayman."

Ba'zida Bekki yorug ', iliq xonada bir necha daqiqadan ko'proq vaqt o'tkazishga jur'at eta olmadi va bu holatda, ehtimol, bir necha so'zni almashtirish mumkin edi va Bekki ko'ylagining yubkasi ostida olib yurgan, beliga lenta bilan bog'langan eski moda cho'ntagiga kichik bir xarid tushdi. Kichik kompasga solib qo'yish mumkin bo'lgan qoniqarli narsalarni qidirish va kashf qilish Saraning mavjudligiga yangi qiziqish uyg'otdi. U mashinani haydaganda yoki tashqariga chiqsa, do'kon vitrinalariga ishtiyoq bilan qarar edi. Birinchi marta uyiga ikki yoki uchta go'shtli pirog olib kelish xayoliga kelganida, u kashfiyotga duch kelganini his qildi. U ularni ko'rgazmaga qo'yganida, Bekining ko'zlari porlab ketdi.

— Oh, xonim! — pichirladi u. "Ular yoqimli va to'ldirish bo'ladi." Bu to'lg'azish eng yaxshisi, bir xil narsa, lekin u eriydi - agar tushunsangiz, bular sizning qo'lingizda qolib ketadi.

"Xo'sh," ikkilanib qoldi Sara, "Menimcha, ular doimo qolishsa yaxshi bo'lmaydi, lekin men ularni qoniqtirishiga ishonaman."

Ular qoniqarli edi - oshpazlik do'konida sotib olingan mol go'shtidan tayyorlangan sendvichlar ham, rulolar va Bolonya kolbasalari ham qoniqarli edi. Vaqt o'tishi bilan Bekki ochlik, charchoq hissini yo'qota boshladi va ko'mir qutisi chidab bo'lmas darajada og'ir tuyulmadi.

Qanchalik og'ir bo'lmasin, oshpazning fe'l-atvori va ishining og'irligi uning yelkasida qanday bo'lmasin, u har doim tushdan keyin kutish imkoniyatiga ega edi - Miss Sara o'z xonasida bo'lishi mumkin edi. Aslida, go'shtli piroglarsiz Sara missani ko'rishning o'zi kifoya edi. Agar bir necha so'z uchun vaqt bo'lsa, ular doimo do'stona, quvnoq so'zlar bo'lib, yurakni birlashtiradi; Agar ko'proq vaqt bo'lsa, demak, hikoyaning bir qismi bor edi yoki kimdir keyinroq esga tushdi va ba'zan chordoqdagi karavotda bedor o'ylab yotardi. Tabiat uni hamma narsadan ko'ra ko'proq yaxshi ko'rgan ish bilan shug'ullanayotgan Sara bechora Bekki uchun nimani nazarda tutganini va u qanchalik ajoyib xayrixoh ekanligini bilmas edi. Agar tabiat sizni beg'araz qilib yaratgan bo'lsa, qo'llaringiz ochiq tug'iladi, yuragingiz ham ochiqdir; Va qo'llaringiz bo'sh bo'lgan paytlar bo'lishi mumkin bo'lsa-da, yuragingiz doimo to'la va siz undan biron narsani berishingiz mumkin -

- issiq narsalar, mehribon narsalar, shirin narsalar - yordam va tasalli va kulgi - va ba'zida gey, mehribon kulgi hammaning eng yaxshi yordamidir.

Bekki o'zining kambag'al, mashaqqatli hayoti davomida kulgi nima ekanligini bilmas edi. Sora uni kuldirdi va u bilan birga kuldi; Buni ikkisi ham bilmasa-da, kulgi go'shtli piroglar kabi "to'ldiruvchi" edi.

Saraning o'n birinchi tug'ilgan kunidan bir necha hafta oldin unga otasidan xat keldi, bu xat odatdagidek bolalarcha ko'tarinki ruhda yozilmaganga o'xshaydi. U unchalik yaxshi emas edi va olmos konlari bilan bog'liq biznes tufayli ortiqcha vaznga ega edi.

"Ko'ryapsizmi, kichkina Sara, - deb yozadi u, "dadangiz umuman tadbirkor emas, raqamlar va hujjatlar uni bezovta qiladi. U ularni haqiqatan ham tushunmaydi va bularning barchasi juda katta ko'rinadi. Balki, isitmasim bo'lmaganida, tunning bir yarmini bedor bo'lib, bir yarmini bedor tushlar bilan o'tkazmasdim. bo'lardi, shunday emasmi, Kichkina Missus?

Uning ko'p hazillaridan biri uni o'zining "kichkina missus" deb atash edi, chunki u juda eski uslubga ega edi.

Uning tug'ilgan kuniga ajoyib tayyorgarlik ko'rgan edi. Boshqa narsalar qatorida, Parijda yangi qo'g'irchoqqa buyurtma berilgan edi va uning shkafi, albatta, ajoyib mukammallik mo''jizasi bo'lishi kerak edi. U qo'g'irchoqni sovg'a sifatida qabul qiladimi yoki yo'qligini so'ragan xatga javob berganida, Sara juda qiziq edi.

"Men juda qariyapman", deb yozgan edi u; "Ko'ryapsizmi, menga boshqa qo'g'irchoq berilsa ham yashamayman. Bu mening oxirgi qo'g'irchog'im bo'ladi. Bunda tantanali narsa bor. Agar men she'r yoza olsam, aminmanki, "So'nggi qo'g'irchoq" haqidagi she'r juda yaxshi bo'lar edi. Lekin men she'r yoza olmayman. Men sinab ko'rdim va bu meni kuldirdi. Uotts yoki Kolerij yoki hech kim Shekspirning o'rnini hech qachon hurmat qilmasligi kerak edi. Oxirgi qo'g'irchoqni juda yaxshi ko'rishiga aminmanki, ularning hammasi qo'g'irchoqlarni yaxshi ko'radilar, lekin ba'zi kattalari - deyarli o'n beshtasi - o'zini juda katta bo'lib ko'rsatishadi."

Kapitan Kru Hindistondagi bungalovida ushbu maktubni o'qiganida, bosh og'rig'iga duch keldi. Uning oldidagi stol uni xavotirga solayotgan va tashvishli qo'rquvga to'ldiruvchi qog'oz va xatlarga to'la edi, lekin u bir necha hafta davomida kulmagani uchun kulib yubordi.

"Oh, - dedi u, - u har yili yashayotganidan ko'ra qiziqarliroq bo'ladi. Xudo bu ishni o'z-o'zidan o'nglab, uyga yugurib, uni ko'rishimga imkon bersin. Men uning kichkina qo'llarini bo'ynimdan o'tkazishi uchun nima bermayman! Nima bermayman!"

Tug'ilgan kun katta tantanalar bilan nishonlanishi kerak edi. Maktab xonasi bezatilishi va bayram bo'lishi kerak edi. Sovg'alar solingan qutilar katta tantana bilan ochilishi va miss Minchinning muqaddas xonasida yaltiroq ziyofat bo'lishi kerak edi. Kun kelganda butun uy hayajon girdobida edi. Ertalab qanday o'tganini hech kim bilmas edi, chunki bunday tayyorgarlik ko'rilganday tuyuldi. Maktab xonasi go'zal gulchambarlar bilan bezatilgan edi; partalar ko'chirilgan, xona bo'ylab devorga o'ralgan blankalarga qizil qopqoqlar qo'yilgan edi.

Sora ertalab o'z xonasiga kirganda, u stol ustida jigarrang qog'ozga bog'lab qo'yilgan kichkina, qo'pol paketni topdi. U bu sovg'a ekanligini bilar va kimdan kelganini taxmin qila oladi deb o'ylardi. U juda mehr bilan ochdi. Bu to'rtburchak shakldagi yostiqcha bo'lib, unchalik toza bo'lmagan qizil flaneldan yasalgan bo'lib, unga qora ignalar ehtiyotkorlik bilan yopishtirilgan edi: "Menni baxtli qaytib keladi".

"Oh!" — qichqirdi Sora qalbida iliq tuyg'u bilan. "U qanday azob chekdi! Menga juda yoqadi, bu meni qayg'uga soladi."

Ammo keyingi daqiqada u sirli edi. Yostiqchaning pastki tomonida "Miss Ameliya Minchin" degan toza harflar bilan yozilgan karta bor edi.

Sara uni qayta-qayta aylantirdi.

- Miss Ameliya! u o'ziga "Qanday qilib bo'lishi mumkin!"

Aynan o'sha paytda u eshikning ehtiyotkorlik bilan ochilganini eshitdi va uni ko'zdan kechirayotgan Bekini ko'rdi.

Uning yuzida mehribon, baxtli tabassum paydo bo'ldi va u oldinga siljiydi va asabiy ravishda barmoqlarini tortib turdi.

— Sizga yoqdimi, Sara xonim? - dedi u. — Xo'pmi?

— Yoqdimi? - qichqirdi Sara. — Azizim Bekki, hammasini o‘zing yaratding.

Bekki jazavali, lekin quvnoq hidladi va uning ko'zlari zavqdan juda nam ko'rindi.

"Bu flanindan boshqa hech narsa emas, va flanin yangi emas; lekin men sizga nimadir berishni xohlardim va men buni tunda qildim. Men uni olmos ignalari bilan atlas deb O'YISH ETishingiz mumkinligini bilardim. Men uni yasayotganimda harakat qildim. Kartochka, miss," shubha bilan; "Ogohlantirmang, noto'g'ri

Men uni chang qutisidan olib ketaman, shundaymi? Miss Meliar uni tashlab yuborgan edi. Mening shaxsiy kartam yo'q edi va agar men kartani qo'ymasam, bu to'g'ri bo'lmasligini bilardim, shuning uchun Miss Meliarning kartasini mahkamladim.

Sora unga qarab uchib, quchoqlab oldi. Tomog‘ida nima uchun shish paydo bo‘lganini u o‘ziga ham, boshqalarga ham aytolmasdi.

— Oh, Bekki! u g'alati kulib baqirdi: "Men seni yaxshi ko'raman, Bekki, men sevaman, men!"

— Oh, xonim! - nafas oldi Bekki. — Rahmat, xonim, mehribon; buning uchun bu yetarli emas. Flannin yangi emas edi.

Olmos konlari yana

Peshindan keyin Sara osilgan maktab xonasiga kirganda, u qandaydir kortej rahbari sifatida shunday qildi. Miss Minchin o'zining eng katta shoyi libosida uni qo'lidan yetakladi. Oxirgi qo‘g‘irchoq solingan qutini ko‘targan xizmatkor orqasidan ergashdi, uy xizmatkori ikkinchi qutini ko‘tardi, Bekki esa orqa tomonni ko‘tarib, uchinchisini ko‘tarib, toza fartuk va yangi qalpoq kiygan edi. Sara odatdagidek kirishni afzal ko'rardi, lekin miss Minchin uni chaqirib, o'zining shaxsiy xonasida suhbatdan so'ng o'z xohish-istaklarini bildirgan edi.

"Bu oddiy voqea emas", dedi u. "Men buni bitta deb hisoblashni xohlamayman."

Shunday qilib, Sara ulug'vorlik bilan ichkariga olib kirildi va uyga kirganida, katta qizlar unga tikilib, bir-birlarining tirsagiga tegishdi, kichkintoylar esa o'z o'rindiqlarida xursandchilik bilan qimirlay boshladilar.

- Jim bo'ling, yosh xonimlar! - dedi miss Minchin, g'o'ng'irlagan ovozdan. "Jeyms, qutini stol ustiga qo'ying va qopqog'ini olib tashlang. Emma, o'zingiznikini stulga qo'ying. Bekki!" to'satdan va qattiq.

Bekki hayajondan o'zini butunlay unutib qo'ydi va hayajonli umidlar bilan qimirlagan Lottiga jilmayib qo'ydi. U qutisini deyarli tashlab qo'ydi, norozi ovoz uni shunday hayratda qoldirdi va uning qo'rqib ketgan, qimirlatib uzr so'rashi shu qadar kulgili ediki, Laviniya va Jessi titrab ketdi.

- Bu yosh xonimlarga qarash sizning joyingiz emas, - dedi miss Minchin. – O‘zingni unut, qutingni qo‘y.

Bekki qo'rqinchli shoshqaloqlik bilan itoat qildi va tezda eshik tomon orqaga qaytdi.

- Bizni tark etishingiz mumkin, - dedi miss Minchin qo'lini silkitib xizmatkorlarga.

Bekki birinchi bo'lib oliy xizmatkorlar hushidan ketishlariga imkon berish uchun hurmat bilan chetga chiqdi. U stol ustidagi qutiga sog‘inch bilan tikilib turolmadi. To‘qima qog‘oz burmalari orasidan ko‘k atlasdan yasalgan narsa ko‘z tashlab turardi.

-Iltimos, Miss Minchin, - dedi birdan Sara, - Bekki qolmasa?

Bu jasoratli ish edi. Miss Minchinni engil sakrashga o'xshash narsaga xiyonat qilishdi. Keyin u ko'zoynagini ko'tardi va bezovtalanib o'zining shogirdiga qaradi.

— Bekki! — deb xitob qildi u. — Mening azizim Sara!

Sara unga qarab bir qadam oldinga yurdi.

"Men uni xohlayman, chunki u sovg'alarni ko'rishni yaxshi ko'rishini bilaman", deb tushuntirdi u. — Bilasanmi, u ham kichkina qiz.

Miss Minchin janjalga tushdi. U bir figuradan ikkinchisiga qaradi.

"Azizim Sora, - dedi u, - Bekki - oshxona xizmatkori. Oshxona xizmatkorlari - bu kichkina qizlar emas".

Haqiqatan ham ular haqida o'ylash uning xayoliga ham kelmagan edi. Oshxona xizmatkorlari ko'mir cho'chqalarini olib yuradigan va o't yoqadigan mashinalar edi.

— Lekin Bekki shunday, — dedi Sara. "Va men bilaman, u o'zini xursand qiladi. Iltimos, qolishiga ruxsat bering, chunki bu mening tug'ilgan kunim."

Miss Minchin juda hurmat bilan javob berdi:

- Tug'ilgan kuningiz uchun so'rasangiz - u qolishi mumkin. Rebekka, Miss Saraning katta mehribonligi uchun rahmat.

Bekki xursand bo'lib fartugining etagini burab, burchakka qaytdi. U chayqalib oldinga chiqdi, lekin Saraning ko'zlari bilan o'zining ko'zlari o'rtasida do'stona tushunish porlashi bor edi, uning so'zlari bir-birining ustiga tushdi.

"Oh, iltimos, xonim! Men juda minnatdorman, xonim! Men qo'g'irchoqni ko'rmoqchi bo'ldim, xonim! Men ko'rganim uchun. Rahmat, xonim. Va rahmat, xonim," - o'girilib, miss Minchinga vahima qo'ydi - "menga ozodlik berishga ruxsat berganingiz uchun."

Miss Minchin yana qo'lini silkitdi - bu safar u eshik yonidagi burchak tomonda edi.

— Borib, o‘sha yerda turing, — deb buyurdi ayol. "Yosh xonimlarga unchalik yaqin emas."

Bekki jilmayib o‘z joyiga bordi. Bu zavqlar davom etayotganda, pastda, oshxonada bo'lish o'rniga, xonaning ichida bo'lish baxtiga muyassar bo'lishi uchun uni qaerga yuborishga parvo qilmadi. Miss Minchin mash'um tarzda tomog'ini qirib, yana gapirganda, u bunga qarshi ham bo'lmadi.

"Endi, yosh xonimlar, sizga bir necha so'z aytmoqchiman", dedi u.

— U nutq so‘zlaydi, — deb pichirladi qizlardan biri. — Koshki tugasa.

Sara o'zini ancha noqulay his qildi. Bu uning partiyasi bo'lganligi sababli, nutq u haqida bo'lishi mumkin edi. Maktab xonasida turib, siz haqingizda nutq so'zlash ma'qul emas.

- Bilasizmi, yosh xonimlar, - deb boshlandi nutq, chunki bu nutq edi, - aziz Sora bugun o'n bir yoshda.

"Aziz Sara!" - pichirladi Laviniya.

"Bu erdagi ba'zilaringiz ham o'n bir yoshda bo'lgansizlar, lekin Saraning tug'ilgan kuni boshqa qizlarning tug'ilgan kunlaridan ancha farq qiladi. U katta bo'lgach, u katta boylikning merosxo'ri bo'ladi va uni munosib tarzda o'tkazish uning burchi bo'ladi."

- Olmos konlari, - pichirlab kuldi Jessi.

Sara uni eshitmadi; lekin u yashil-kulrang ko'zlari bilan miss Minchinga tikilgancha turib, o'zini ancha qizib ketganini his qildi. Miss Minchin pul haqida gapirganda, u qandaydir tarzda uni doim yomon ko'rishini his qildi - va, albatta, kattalarni yomon ko'rish hurmatsizlik edi.

"Uning aziz otasi, kapitan Kru uni Hindistondan olib kelib, mening qaramog'imga topshirganida, - dedi u menga hazil ohangida: "Men u juda boy bo'lib qoladi, deb qo'rqaman, miss Minchin." Men javob berdim: "Uning mening seminariyamdagi kapitan Krudagi ta'limi eng katta boylikni bezatadi". Sara mening eng zo'r shogirdim bo'ldi. Uning fransuz tili va raqslari sizni malika Sara deb atagan - bu uning mehribonligi, buning uchun sizlarga minnatdorchilik bildirishingizni tilayman.

Butun maktab xonasi ertalabki kabi o'rnidan turdi, Sara juda yaxshi esladi.

— Rahmat, Sara! — dedi u va tan olish kerakki, Loti sakrab tushdi. Sara bir zum uyatchan ko'rindi. U qisqartma qildi - bu juda yoqimli edi.

“Mening bayramimga kelganingiz uchun rahmat”, dedi u.

— Judayam chiroyli, Sara, — tasdiqladi miss Minchin. "Xalq uni olqishlasa, chinakam malika shunday qiladi. Laviniya" - vahimali - "siz hozirgina qilgan ovozingiz g'iybatga o'xshardi. Agar sherigingizga hasad qilsangiz, o'z his-tuyg'ularingizni ayollarga o'xshab izhor qilishingizni so'rayman. Endi sizni zavqlanishingizga qoldiraman".

U xonadan supurib chiqib ketgan zahoti, uning borligi ularning har doimgi sehri buzildi. Har bir o'rindiq bo'sh bo'lishidan oldin eshik deyarli yopilmadi. Kichkina qizlar sakrab tushdilar yoki o'zlarinikidan yiqildilar; keksalar vaqtlarini behuda o'tkazib, o'zlarinikini tashlab ketishdi. Qutilar tomon yugurish boshlandi. Sora xursand bo'lib ulardan birining ustiga engashgan edi.

"Bu kitoblar, men bilaman", dedi u.

Kichkina bolalar ayanchli g'o'ng'iroq qilishdi va Ermengard hayratda qoldi.

— Dadangiz tug‘ilgan kuningizga sovg‘a qilish uchun kitob jo‘natadimi? — deb xitob qildi u. — Nega, u ham menikidek yomon, ularni ochma, Sara.

"Menga ular yoqadi", deb kuldi Sara, lekin u eng katta qutiga o'girildi. U Oxirgi qo'g'irchoqni olib chiqqanida, u shunchalik ajoyib ediki, bolalar quvonchdan xursand bo'lib ingrashdi va haqiqatan ham nafas olish uchun unga qarash uchun orqaga chekinishdi.

"U deyarli Lotti kabi katta", dedi kimdir nafasi.

Lotti qo'llarini urib, kulib raqsga tushdi.

"U teatr uchun kiyingan", dedi Laviniya. "Uning plashi ermin bilan qoplangan."

— Oh, — deb qichqirdi Ermengard oldinga qarab, — uning qo‘lida opera oynasi bor — ko‘k-oltin!

— Mana, uning sandiqi, — dedi Sara. "Keling, uni ochib, uning narsalarini ko'rib chiqaylik."

U erga o'tirdi va kalitni aylantirdi. U tovoqlar ortidan patnisni ko'tarib, ichidagi narsalarni oshkor qilganda, bolalar uning atrofida to'lib-toshgan edi. Maktabda hech qachon bunday shov-shuv bo'lmagan edi. To'rli yoqalar, ipak paypoqlar va ro'molchalar bor edi; marjon va tiara bo'lgan zargarlik qutisi bor edi, ular go'yo haqiqiy olmosdan yasalganga o'xshaydi; uzun muhrlar terisi va muff, koptok ko'ylaklar va yurish ko'ylaklar va tashrif ko'ylaklar bor edi; shlyapalar va choy liboslari va muxlislar bor edi. Hatto Laviniya va Jessi ham qo'g'irchoqlarga g'amxo'rlik qilish uchun juda keksa ekanliklarini unutishdi va xursandchilik bilan hayqiriqlar aytishdi va ularga qarash uchun narsalarni qo'lga olishdi.

— Faraz qilaylik, — dedi Sara stol yonida turib, katta, qora baxmal shlyapa kiyib, bu ulug‘vorliklarning beixtiyor jilmayib turgan egasiga, — deylik, u insoniy gaplarni tushunadi va unga qoyil qolishidan faxrlanadi.

"Siz har doim bir narsani taxmin qilasiz", dedi Laviniya va uning havosi juda zo'r edi.

- Bilaman, - deb javob berdi Sara bezovtalanib. "Menga bu yoqadi. Tasavvur qilishdek yoqimli narsa yo'q. Bu deyarli peri bo'lishga o'xshaydi. Agar siz biror narsani etarlicha qattiq deb hisoblasangiz, u haqiqiydek tuyuladi."

"Agar sizda hamma narsa bor ekan, deb o'ylash juda yaxshi", dedi Laviniya. — O‘zingni tilanchi bo‘lganingni va hovlida yashayotganingni tasavvur qila olasizmi?

Sara Oxirgi qo‘g‘irchoqning tuyaqush patlarini tartibga solishni to‘xtatdi va o‘ychan ko‘rindi.

"Men qila olaman deb ishonaman", dedi u. "Agar kimdir tilanchi bo'lsa, har doim o'ylash va o'zini tutish kerak edi. Lekin bu oson bo'lmasligi mumkin."

Keyin u tez-tez o'ylardi, bu so'zni tugatgandan so'ng, xuddi shu daqiqada xonaga miss Ameliya kirib kelgani qanday g'alati edi.

"Sara, - dedi u, - dadangizning advokati janob Barrou miss Minchinni ko'rgani qo'ng'iroq qildi va u bilan yolg'iz gaplashishi kerak va uning xonasida taomlar tayyorlanayotgani uchun, singlim shu yerda, maktab xonasida intervyu olishi uchun hammangiz kelib, ziyofat o'tkazganingiz ma'qul".

Ichimliklarni har qanday vaqtda mensimaslik mumkin emas edi va ko'p juft ko'zlar porladi. Miss Ameliya kortejni tartibga keltirdi, so'ngra Sara bilan birga

yonboshiga qarab, uni olib ketdi va oxirgi qo'g'irchoqni stulda qoldirib, garderobining ulug'vorligi uning atrofida sochilib ketdi; stul suyanchig'iga osilgan ko'ylaklar va paltolar, o'rindiqlarida to'rli jingalaklar uyumlari yotardi.

Bekki, shirinliklardan eyishi kutilmagan, bu go'zalliklarni ko'rish uchun bir zum cho'zilib ketishga beparvolik qildi - bu haqiqatan ham beparvolik edi.

— Ishingga qayt, Bekki, — dedi miss Ameliya; lekin u ehtirom bilan avval mufni, keyin paltoni olishga to'xtadi va ularga ehtirom bilan qarab turgancha, ostonada miss Minchinning ovozini eshitdi va u ozodlikdan mahrum bo'lishda ayblanayotganini o'ylab dahshatga tushib, stol tagiga shoshmasdan otildi, uni dasturxonga yashirdi.

Xonaga miss Minchin hamrohligida o'tkir, quruq, juda bezovta ko'rinadigan kichkina janob keldi. Miss Minchinning o'zi ham ancha bezovta ko'rindi, tan olish kerak va u jahldor va hayratlanarli qiyofada quruq kichkina jentlmenga qaradi.

U qotib qolgan holda o'tirdi va uni stulga qo'ydi.

"Ibodat qiling, o'tiring, janob Barrou", dedi u.

Mister Barrou birdaniga o‘tirmadi. Uning e'tiborini oxirgi qo'g'irchoq va uni o'rab turgan narsalar o'ziga tortdi. U ko'zoynagini qo'ydi va asabiy norozilik bilan qaradi. Oxirgi qo‘g‘irchoqning o‘zi ham bunga hech qanday e’tiroz bildirmaganga o‘xshaydi. U shunchaki tik o'tirdi va uning nigohiga befarq qaradi.

"Yuz funt", - dedi mister Barrou qisqa qilib. "Hammasi qimmatbaho materiallar va Parijdagi modachilarda qilingan. U pulni juda ko'p sarflagan, o'sha yigit."

Miss Minchin xafa bo'ldi. Bu uning eng yaxshi homiysini kamsitishdek tuyuldi va erkinlik edi.

Hatto advokatlar ham erkinlik olishga haqli emas edi.

— Kechirasiz, janob Barrou, — dedi u qotib. "Tushunmadim."

- Tug'ilgan kun sovg'alari, - dedi janob Barrou xuddi tanqidiy ohangda, - o'n bir yoshli bolaga! Men buni aqldan ozgan isrofgarchilik deb atayman.

Miss Minchin o'zini yanada qattiqroq tortdi.

"Kapitan Kru - omadli odam", dedi u. — Olmos konlari yolg‘iz...

Mister Barrou uning ustiga aylanib yurdi. "Olmos konlari!" u chiqib ketdi. "Hech kim yo'q! Hech qachon bo'lmagan!"

Miss Minchin haqiqatan ham kursidan turdi.

"Nima!" u yig'lab yubordi. "Nimani nazarda tutdingiz?"

- Nima bo'lganda ham, - deb javob qildi janob Barrou, - hech qachon bo'lmaganida yaxshiroq bo'lardi.

— Olmos konlari bormi? Miss Minchin stul suyanchig'iga o'tirdi va go'yo undan ajoyib orzu so'nayotgandek his qildi.

"Olmos konlari boylikdan ko'ra tez-tez vayronagarchilikni yozadi", dedi janob Barrou. "Agar odam juda qadrdon do'stining qo'lida bo'lsa va o'zi biznesmen bo'lmasa, u aziz do'stining olmos konlari yoki oltin konlari yoki qadrli do'stlar pulini qo'ymoqchi bo'lgan boshqa turdagi konlardan voz kechishi kerak. Marhum kapitan Kru..."

Bu yerda miss Minchin uni nafasi bilan to‘xtatdi.

"KECHIK kapitan Kru!" — qichqirdi u. — Kechik!

- U o'ldi, xonim, - dedi janob Barrou qo'pollik bilan. "O'rmon isitmasi va biznes muammolari birgalikda vafot etdi. Agar u biznes muammolaridan aqldan ozmaganida, o'rmon isitmasi uni o'ldirmagan bo'lishi mumkin edi va agar o'rmon isitmasi yordam bermaganida, biznes muammolari unga chek qo'ymasligi mumkin edi. Kapitan Kru o'ldi!"

Miss Minchin yana kursiga tushdi. Uning aytgan so'zlari uni tashvishga soldi.

"Uning biznesdagi muammolari nimada edi?" - dedi u. "Ular nima edi?"

- Olmos konlari, - deb javob qildi janob Barrou, - va aziz do'stlar - va vayronagarchilik.

Miss Minchin nafasi yo‘qoldi.

— Vayrona! u nafasini chiqardi.

"Har bir tiyinni yo'qotib qo'ydi. Yigitning puli juda ko'p edi. Qadrdon do'sti olmos koni haqida aqldan ozgan edi. U o'zining bor pulini va kapitan Kruning hammasini unga qo'ydi. Keyin qadrdon do'sti qochib ketdi - kapitan Kru bu xabar kelganda allaqachon isitmasi bo'lgan edi. Shok uning uchun juda ko'p edi. U aqldan ozgancha vafot etdi, ravnaq topdi."

Miss Minchin endi tushundi va u umrida hech qachon bunday zarbani ko'rmagan edi. Uning shogirdi, shou homiysi bir zarbada Tanlangan seminariyadan chiqib ketdi. U his qildi

go'yo u g'azablangan va talon-taroj qilingan va kapitan Kru, Sara va janob Barrou birdek aybdor.

"Menga aytmoqchimisan, - deb qichqirdi u, - u HECH NIMA qoldirmadi! Saraning boyligi yo'q! Bu bola tilanchi ekan! U mening qo'limda merosxo'r o'rniga bir oz qashshoq qolgan?"

Mister Barrou zukko tadbirkor edi va o'z mas'uliyatidan ozod bo'lishini hech qanday kechiktirmasdan aniq his qildi.

"U, albatta, tilanchi bo'lib qolgan", deb javob berdi u. — Va u, albatta, sizning qo'lingizda, xonim, chunki uning dunyoda biz biladigan aloqasi yo'q.

Miss Minchin oldinga boshladi. U go'yo eshikni ochib, shodlik bilan va shov-shuvli o'tayotgan bayramni to'xtatish uchun xonadan otilib chiqmoqchi bo'lgandek tuyuldi.

"Bu dahshatli!" - dedi u. — Hozir u mening yashash xonamda, ipak doka va to‘rli ko‘ylaklar kiyib, mening hisobimdan ziyofat beryapti.

— U sizning hisobingizdan beryapti, xonim, agar berayotgan bo‘lsa, — dedi janob Barrou xotirjamlik bilan. "Barrow va Skipvort hech narsa uchun mas'ul emas. Hech qachon odamning boyligini tozalagani yo'q. Kapitan Kru BIZNING so'nggi hisobimizni to'lamay vafot etdi - va bu juda katta edi."

Miss Minchin qattiq g'azab bilan eshikdan orqasiga o'girildi. Bu hamma orzu qilganidan ham battar edi.

"Menga ham shunday bo'ldi!" u yig'lab yubordi. "Men har doim uning to'lovlariga shunchalik ishonardimki, bola uchun har xil bema'ni harajatlarga bordim. Men o'sha bema'ni qo'g'irchoq va uning bema'ni fantastik shkafi uchun to'lovlarni to'ladim. Bola xohlagan narsasiga ega bo'lishi kerak edi. Uning aravasi, poni va xizmatkori bor va oxirgi chek kelganidan beri hammasini to'laganman ".

Aftidan, janob Barrou o'zining qat'iy pozitsiyasini aniq aytib, quruq faktlarni aytib berganidan keyin miss Minchinning shikoyatlari haqidagi hikoyani tinglash niyatida emas edi. U maktab-internatlarning g'azablangan qo'riqchilariga alohida hamdardlik his qilmadi.

"Ko'proq pul to'lamaganingiz ma'qul, xonim, agar siz yosh xonimga sovg'a qilmoqchi bo'lmasangiz. Hech kim sizni eslamaydi. Uning o'ziniki deb ataydigan mis fartingi yo'q".

— Lekin men nima qilishim kerak? — deb so'radi miss Minchin, go'yo u masalani to'g'irlashni o'z burchi deb hisoblagandek. — Nima qilishim kerak?

— Qiladigan hech narsa yo‘q, — dedi janob Barrou ko‘zoynagini yig‘ib, cho‘ntagiga solib. "Kapitan Kru vafot etdi. Bola kambag'al bo'lib qoldi. U uchun sizdan boshqa hech kim javobgar emas."

"Men uning uchun javobgar emasman va men javobgarlikka tortilishni rad etaman!"

Miss Minchin g'azabdan oqarib ketdi.

Mister Barrou ketmoqchi bo'ldi.

- Mening bunga aloqam yo'q, xonim, - dedi u qiziqmay. "Barrow & Skipworth javobgar emas. Bu sodir bo'lganidan juda afsusdaman, albatta."

"Agar siz uni meni ovlashim kerak deb o'ylasangiz, qattiq adashasiz", dedi miss Minchin. "Meni talon-taroj qilishdi va aldashdi, men uni ko'chaga aylantiraman!"

Agar u shunchalik g'azablanmaganida, u juda ehtiyotkor bo'lib, juda ko'p narsalarni ayta olmas edi. U o'zini har doim xafa bo'lib kelgan haddan tashqari tarbiyali bolaga yuklaganini ko'rdi va u o'zini tuta olmadi.

Mister Barrou bezovtalik bilan eshik tomon yurdi.

"Men bunday qilmagan bo'lardim, xonim", deb izoh berdi u; "Bu yaxshi ko'rinmas edi. Tashkilot bilan bog'liq yoqimsiz voqea. O'quvchi pulsiz va do'stlarsiz yig'ildi."

U aqlli ishbilarmon odam edi va nima deyishini bilardi. U Miss Minchinning ishbilarmon ayol ekanligini va haqiqatni ko'ra oladigan darajada ziyrak bo'lishini ham bilar edi. U odamlarni o'zini shafqatsiz va tosh yurak deb aytishga majbur qiladigan ishni qila olmadi.

"Yaxshiroq uni ushlab, undan foydalaning", deya qo'shimcha qildi u. "U aqlli bola, men ishonaman. U o'sib ulg'ayganida undan yaxshi narsa olishingiz mumkin."

"U qarib qolguncha men undan yaxshi foyda olaman!" - xitob qildi miss Minchin.

- Ishonchim komilki, siz shunday qilasiz, xonim, - dedi mister Barrou biroz yomon tabassum bilan. — Ishonchim komilki, olasiz. Xayrli tong!

U ta’zim qilib, eshikni yopdi, tan olish kerakki, miss Minchin bir necha lahza turib, unga yalt etib qaradi. Uning aytganlari juda to'g'ri edi. U buni bilardi. Uning hech qanday to'lovi yo'q edi. Uning shogirdi hech narsaga aylanib ketdi va faqat do'stsiz, tilanchi qizcha qoldi. Uning o'zi qo'ygan pullari yo'qolgan va uni qaytarib bo'lmaydi.

Va u o'zining jarohati ostida nafas qilmagan holda turganida, uning qulog'iga o'zining muqaddas xonasidan, aslida bayramga topshirilgan gey ovozlari eshitildi. U hech bo'lmaganda buni to'xtata olardi.

Ammo u eshik tomon yura boshlaganida, uni miss Ameliya ochdi, u o'zgargan, g'azablangan yuzni ko'rib, xavotirlanib bir qadam orqaga yiqildi.

— Nima bo‘ldi, opa? u eyakulyatsiya qildi.

Miss Minchinning ovozi deyarli shiddatli edi, u javob berdi:

— Sara Kru qayerda?

Miss Ameliya dovdirab qoldi.

— Sara! — duduqlandi u. — Nega, u xonangizda bolalar bilan, albatta.

"Uning hashamatli garderobida qora ko'ylagi bormi?" - achchiq kinoya bilan.

— Qora ko'ylagi? Miss Ameliya yana duduqlandi. "QORAMI?"

"Uning boshqa rangdagi ko'ylagi bor. Qora ko'ylagi bormi?"

Miss Ameliya rangi oqarib ketdi.

— Yo'q... ha! - dedi u. "Ammo bu uning uchun juda qisqa. Unda faqat eski qora baxmal bor va u undan oshib ketgan."

— Borib, unga ayting-chi, o'sha bema'ni pushti ipak dokani yechib, qorasini kiying, u juda qisqami yoki yo'q.

Keyin miss Ameliya semiz qo'llarini siqib yig'lay boshladi.

— Voy, opa! u hidladi. "Oh, opa! Nima bo'lishi mumkin?"

Miss Minchin hech qanday so'zni behuda sarflamadi.

"Kapitan Kru vafot etdi", dedi u. — Bir tiyin ham olmay olamdan o‘tdi, o‘sha buzilgan, erkalagan, xayolparast bola mening qo‘limda kambag‘al bo‘lib qoldi.

Miss Ameliya eng yaqin stulga o'tirdi.

"Men uning uchun bema'nilik uchun yuzlab funt sarfladim. Va men buning bir tiyinini ham ko'rmayman. Uning bu bema'ni ziyofatiga chek qo'ying. Borib, darhol ko'ylagini almashtiring."

— Menmi? hansirab ketdi miss Ameliya. — Men hozir borib unga aytishim kerakmi?

"Bu lahza!" shiddatli javob bo'ldi. — G‘ozdek tikilib o‘tirma, bor!

Bechora miss Ameliyani g'oz deyishga odatlangan edi. U, aslida, o'zining g'oz ekanligini va ko'p noxush ishlarni qilish g'ozlarga topshirilishini bilar edi. Qiziqarli bolalar bilan to'la xonaning o'rtasiga kirib, ziyofat beruvchiga u to'satdan kichkina tilanchiga aylanganini va yuqoriga chiqib, unga juda kichkina eski qora ko'ylak kiyishi kerakligini aytish juda noqulay edi. Lekin ishni qilish kerak. Bu savol berish vaqti emasligi aniq.

U ro'molchasi bilan ko'zlarini ishqalab, qizarib ketdi. Shundan so'ng u o'rnidan turdi va boshqa so'z aytishga jur'at etmay xonadan chiqib ketdi. Katta opasi xuddi hozir qilganidek qarab, gapirganda, eng oqilona yo'l buyruqlarni hech qanday izohsiz bajarish edi. Miss Minchin xona bo'ylab yurdi. U buni qilayotganini bilmagan holda o‘ziga o‘zi gapirdi. O'tgan yili olmos konlari haqidagi hikoya unga har xil imkoniyatlarni taklif qildi. Hatto seminariyalar egalari ham kon egalari yordamida aktsiyalarda boylik orttirishlari mumkin edi. Va endi, u yutuqlarni kutish o'rniga, yo'qotishlarni ko'rish uchun qoldi.

— Haqiqatan ham Sara malika! - dedi u. “Bolani go‘yo MIRLIKAdek erkalashdi”. U g'azab bilan burchak stolining yonidan supurib o'tayotgan edi va keyingi lahzada qopqoq ostidan chiqqan baland va yig'layotgan hidni eshitib boshladi.

"Bu nima!" — jahl bilan xitob qildi u. Yana baland ovozda yig‘layotgan hid eshitildi va u egilib, stol qopqog‘ining osilgan burmalarini ko‘tardi.

"Qanday jasoratlisan!" — qichqirdi u. "Qanday jur'at etasan! Darhol chiqib ket!"

Bu bechora Bekki sudralib chiqdi va uning qalpoqchasi bir tomoni taqillatib, yuzi bostirilgan yig'lashdan qizarib ketdi.

"Iltimos, men... bu menman, onam", deb tushuntirdi u. - Bilaman, kerak emas edi. Lekin men qo'g'irchoqqa qaradim, oyim... Siz kirganingizda qo'rqib ketdim va stol tagiga sirg'alib ketdim.

"Siz doimo u erda bo'lgansiz, tinglagansiz", dedi miss Minchin.

- Yo'q, onam, - deb e'tiroz bildirdi Bekki, ohangda. "Eshitmayapman... Men sizning bildirmasdan chiqib ketaman deb o'ylagandim, lekin qola olmadim va qolishim kerak edi. Lekin men tinglamadim, opa... Men hech narsaga rozi bo'lmayman. Lekin men o'zimni tinglay olmadim."

To'satdan u o'zining oldidagi dahshatli xonimdan qo'rquvini yo'qotganday bo'ldi. U yangi ko'z yoshlarini to'kdi.

"Oh, iltimos, men", dedi u; - Ogohlantirishga jur'at etaman, oyim... lekin bechora Sara xonim uchun juda afsusdaman... juda afsusdaman!

— Xonani tark et! — deb buyurdi Miss Minchin.

Bekki yana qichqirdi, ko'z yoshlari ochiq-oydin yonoqlariga oqib tushdi.

— Ha, men, men qilaman, — dedi u titrab; "Ammo, men shunchaki sizni hibsga olmoqchi edim: Sora xonim, u juda boy yosh ayol edi, uni kutishgan va piyoda; va" u endi nima qiladi, oyim, xizmatkorsiz? Oh, bechora, — deb qaytadan gapirdi, — bechora Sora, onam, uni malika deyishardi.

Negadir u miss Minchinni har qachongidan ham jahlini chiqardi. Oshxona xizmatkorining o'zini hech qachon yoqtirmaganini har qachongidan ham to'liq anglab yetgan bu bolaning tomoniga o'tishi juda ham ortiqcha edi. U haqiqatan ham oyog'ini bosdi.

"Yo'q, albatta, yo'q", dedi u. "U o'zini ham, boshqa odamlarni ham kutadi. Xonani darhol tark et, aks holda o'z joyingni tark etasan."

Bekki fartugini boshiga tashlab, qochib ketdi. U xonadan yugurib chiqib, zinapoyaga tushdi va u erda qozon va choynaklar orasiga o'tirdi va go'yo yuragi yorilib ketadigandek yig'ladi.

"Bu xuddi hikoyalardagilarga o'xshaydi", dedi u yig'lab. "Ular dunyoga haydalgan malikalarni porlaydilar."

Miss Minchin hech qachon Sora unga yuborgan xabarga javoban bir necha soat o'tgach, uning oldiga kelganida, hech qachon bunchalik jim va qattiq ko'rinmagan edi.

Hatto o'sha paytgacha Saraga tug'ilgan kun ziyofati yo orzu yoki yillar oldin sodir bo'lgan va boshqa bir qizning hayotida sodir bo'lgan narsaga o'xshardi.

Bayramning har bir belgisi supurib tashlangan edi; Xoli maktab devoridan olib tashlangan, blankalar va stollar o'z joylariga qo'yilgan edi. Miss Minchinning yashash xonasi har doimgidek ko'rindi - ziyofatning barcha izlari yo'qoldi va miss Minchin yana odatdagi kiyimini kiyib oldi. O'quvchilarga ziyofat ko'ylagini bir chetga surib qo'yish buyurilgan edi; Buni amalga oshirgach, ular maktab xonasiga qaytib, guruhlarga bo'linib, shivirlab, hayajon bilan gaplashishdi.

"Saraga ayt, mening xonamga kelsin", dedi Miss Minchin singlisiga. "Va unga aniq tushuntiring, menda yig'lash yoki yoqimsiz sahnalar bo'lmaydi."

"Opa, - javob qildi miss Ameliya, - u men ko'rgan eng g'alati bola. U aslida hech qanday shov-shuv ko'rmadi. Esingizda bo'lsa, kapitan Kru Hindistonga qaytib ketganida u hech narsa qilmagan edi. Men unga nima bo'lganini aytib berganimda, u jim turdi va ovoz chiqarmay menga qaradi. Uning ko'zlari kattalashib ketganday bo'ldi, men esa u hali ham o'rnidan turdi. soniya, keyin uning iyagi titray boshladi va u orqasiga o'girilib, xonadan tashqariga yugurdi va boshqa bolalar yig'lay boshladilar, lekin u hech narsa eshitmadi yoki mening aytganlarimga javob bermaslik menga juda g'alati tuyuldi.

Sara yuqoriga yugurib eshigini qulflagandan keyin xonasida nima bo'lganini o'zidan boshqa hech kim bilmas edi. Darhaqiqat, u o'zinikidek bo'lmagan ovozda qayta-qayta: "Otam o'ldi! Dadam vafot etdi!"

Bir kuni u o'rindig'ida unga qarab o'tirgan Emili oldida to'xtadi va vahshiyona baqirib yubordi: "Emili! Eshityapsizmi? Eshityapsizmi, dadam o'lganmi? U Hindistonda o'lgan - minglab chaqirimlar uzoqda."

U o'zining chaqiruviga javoban miss Minchinning o'tirish xonasiga kirganida, uning yuzi oqarib ketgan, ko'zlari atrofida qora halqalar paydo bo'lgan edi. Uning og'zi o'zining azob-uqubatlarini va azoblarini oshkor qilishni xohlamagandek edi. U bezatilgan maktab xonasida xazinalarining biridan ikkinchisiga uchib o'tgan atirgul rangli kapalak bolasiga zarracha o'xshamasdi. Uning o'rniga u g'alati, kimsasiz, deyarli g'ayrioddiy kichkina figuraga qaradi.

U Mariettaning yordamisiz qora baxmal ko'ylagini kiyib olgan edi. Bu juda qisqa va tor edi, uning ingichka oyoqlari kalta yubka ostidan o'zini ko'rsatib, uzun va ingichka ko'rinardi. U bir parcha qora lentani topa olmagani uchun uning kalta, qalin, qora sochlari yuziga taralib, oqarib ketganidan keskin farq qilib turardi. U Emilini bir qo'lida mahkam ushlab oldi va Emili qora material bilan o'ralgan edi.

- Qo'g'irchoqni qo'ying, - dedi miss Minchin. — Uni bu yerga olib kelish bilan nima demoqchisiz?

- Yo'q, - javob berdi Sara. "Men uni qo'ymayman. U menda bor narsa. Dadam uni menga berdi."

U har doim miss Minchinni yashirincha noqulay his etardi va hozir ham shunday qildi. U qo'pollik bilan emas, balki miss Minchinga buning uddasidan chiqish qiyin bo'lgan sovuq qat'iyat bilan gapirmasdi - ehtimol u yuraksiz va g'ayriinsoniy ish qilayotganini bilgani uchundir.

"Kelajakda qo'g'irchoqlarga vaqtingiz bo'lmaydi", dedi u. "Siz ishlashingiz va o'zingizni yaxshilashingiz va o'zingizni foydali qilishingiz kerak bo'ladi."

Sara katta, g‘alati ko‘zlarini unga qadab, indamadi.

- Endi hammasi boshqacha bo'ladi, - davom etdi miss Minchin. - Miss Ameliya sizga hamma narsani tushuntirib berdi shekilli.

- Ha, - javob berdi Sara. "Otam vafot etdi. U menga pul qoldirmadi. Men juda kambag'alman".

- Siz tilanchisiz, - dedi miss Minchin, bularning barchasi nimani anglatishini eslab, jahli chiqib. "Ko'rinib turibdiki, sizning qarindoshlaringiz va uyingiz yo'q va sizga g'amxo'rlik qiladigan hech kim yo'q."

Bir lahza ozg'in, oqarib ketgan kichkina yuzi tir-tir tirilladi, lekin Sara yana hech narsa demadi.

— Nimaga qarab turibsan? – keskin ohangda so‘radi miss Minchin. "Sen shunchalik ahmoqsanki, tushuna olmaysan? Men senga aytamanki, sen dunyoda yolg'izsan va sen uchun hech narsa qiladigan hech kim yo'q, agar men sizni xayriya ishlaridan bu yerda qoldirishni xohlamasam."

— Tushundim, — javob qildi Sora past ohangda; Tomog'iga nimadir yutib yuborgandek ovoz eshitildi. — Tushundim.

- O'sha qo'g'irchoq, - deb qichqirdi Miss Minchin, tug'ilgan kun uchun tug'ilgan kun sovg'asini ko'rsatib, - o'sha bema'ni qo'g'irchoq o'zining barcha bema'ni va bema'ni narsalari bilan - men uning uchun hisobni to'laganman!

Sara boshini stulga qaratdi.

"Oxirgi qo'g'irchoq", dedi u. "Oxirgi qo'g'irchoq". Uning motamli ovozida esa g'alati ovoz bor edi.

- Haqiqatan ham, oxirgi qo'g'irchoq! - dedi Miss Minchin. "Va u meniki, sizniki emas. Senga tegishli hamma narsa meniki."

— Iltimos, uni mendan olib qo‘ying, — dedi Sara. "Men buni xohlamayman."

Agar u yig'lab, yig'lab, qo'rqib ketgandek bo'lsa, Miss Minchin unga nisbatan sabr-toqatli bo'lishi mumkin edi. U hukmronlik qilishni va o'z kuchini his qilishni yaxshi ko'radigan ayol edi va u Saraning oqarib ketgan, biroz qat'iyatli chehrasiga qarab, uning mag'rur mayin ovozini eshitar ekan, o'zini go'yo kuch-qudratini bo'shatib qo'ygandek his qildi.

"Ulug'vor havoni ko'tarmang", dedi u. "Bunday narsalarning vaqti o'tdi. Siz endi malika emassiz. Aravangiz va ponyingiz jo'natiladi - xizmatkoringiz ishdan bo'shatiladi. Siz eng qadimgi va eng oddiy kiyimlaringizni kiyasiz - ortiqcha kiyimlaringiz sizning stantsiyangizga mos kelmaydi. Siz Bekkiga o'xshaysiz - tirikchilik uchun ishlashingiz kerak."

Uning ajablanib, bolaning ko'zlarida engil nur - yengillik soyasi paydo bo'ldi.

— Ishlay olamanmi? - dedi u. "Agar ishlay olsam, unchalik ahamiyati yo'q. Nima qila olaman?"

"Sizga aytilgan hamma narsani qilishingiz mumkin", deb javob berdi. "Sen o'tkir bolasan va hamma narsani tez yig'asan. Agar o'zingga foydali bo'lsang, shu yerda qolishingga ruxsat beraman. Siz fransuz tilini yaxshi bilasiz va kichikroq bolalarga yordam bera olasiz."

"Mumkinmi menga?" - xitob qildi Sara. "Oh, iltimos, menga ruxsat bering! Men ularga o'rgatishim mumkinligini bilaman. Men ularni yaxshi ko'raman, ular esa meni yoqtirishadi."

— Odamlar sizni yaxshi ko‘rishi haqida bema’ni gaplarni gapirmang, — dedi miss Minchin. "Kichiklarga o'rgatishdan ko'ra ko'proq ish qilishing kerak bo'ladi. Oshxonada ham, maktabda ham yordam berasan. Agar meni xursand qilmasang, seni haydab yuborishadi. Shuni yodda tut. Endi bor."

Sara bir zum jim turdi va unga qaradi. Uning yosh qalbida u chuqur va g'alati narsalarni o'ylardi. Keyin u xonani tark etish uchun o'girildi.

"STOP!" - dedi Miss Minchin. — Menga rahmat aytmoqchi emasmisiz?

Sora to'xtab qoldi va uning ko'kragida barcha chuqur, g'alati fikrlar paydo bo'ldi.

"Nima uchun?" - dedi u.

— Sizga qilgan mehribonligim uchun, — javob qildi miss Minchin. — Sizga uy berganim uchun qilgan mehribonligim uchun.

Sara unga qarab ikki-uch qadam tashladi. Uning ingichka ko'kragi yuqoriga va pastga ko'tarildi va u g'alati, bolalarcha va shafqatsiz tarzda gapirdi.

"Siz mehribon emassiz", dedi u. "Siz mehribon emassiz va bu uy EMAS." Miss Minchin uni to'xtatib qo'yishi yoki uning orqasidan toshdek g'azab bilan tikilib qolishdan boshqa hech narsa qilolmaguncha, u o'girilib xonadan yugurib chiqdi.

U sekin zinadan yuqoriga ko'tarildi, lekin nafas qisib, Emilini yonboshidan mahkam ushlab oldi.

“Qaniydi u gapirsa”, dedi o‘ziga o‘zi. — Gapira olsa, gapira olsa!

U o‘z xonasiga borib, yo‘lbars terisiga yotib, yonog‘ini katta mushukning boshiga qo‘yib, olovga qarab, o‘ylanib, o‘ylanmoqchi edi. Ammo u maydonchaga yetib borishi arafasida miss Ameliya eshikdan chiqdi va uni orqasidan yopdi va uning oldida asabiy va noqulay ko'rinishda turdi. Haqiqat shuki, u o'ziga buyurilgan ishdan yashirincha uyaldi.

"Siz... u erga kirmasligingiz kerak", dedi u.

— Kirmaysizmi? — deb xitob qildi Sara va u bir qadam orqaga yiqildi.

- Endi bu sizning xonangiz emas, - javob qildi miss Ameliya biroz qizarib.

Negadir, birdaniga Sara tushundi. U bu miss Minchin aytgan o‘zgarishlarning boshlanishi ekanligini tushundi.

"Mening xonam qayerda?" — so'radi u ovozi titramasligiga umid qilib.

— Bekning yonidagi chordoqda uxlashingiz kerak.

Sara qaerdaligini bilardi. Bekki bu haqda unga aytgan edi. U o‘girilib, ikkita zinapoyaga ko‘tarildi. Oxirgisi tor edi va eski gilamning eskirgan chiziqlari bilan qoplangan. U o'zini go'yo uzoqqa ketayotgandek his qildi va o'zini endi o'zi ko'rinmaydigan o'sha boshqa bola yashagan dunyoni ortda qoldirib ketayotgandek his qildi. Chordoqqa zinadan ko'tarilgan kalta, tor eski ko'ylagidagi bu bola butunlay boshqacha jonzot edi.

U chodirning eshigiga yetib, uni ochganida, yuragi biroz zerikarli urdi. Keyin u eshikni yopdi va unga qarshi turib, atrofiga qaradi.

Ha, bu boshqa dunyo edi. Xonaning tomi qiya bo'lib, oqlangan. Oqlangani xiralashgan, joyidan tushib ketgan. U yerda zanglagan panjara, eski temir karavot va rangi o‘chgan ko‘rpa bilan qoplangan qattiq karavot bor edi. Ba'zi mebel qismlari ham

pastki qavatda ishlatish uchun juda ko'p eskirgan yuqoriga yuborilgan edi. Cho'zinchoq xira kulrang osmonning cho'zinchoq bo'lagidan boshqa hech narsa ko'rinmaydigan tomdagi yorug'lik ostida eski urilib ketgan qizil oyoq kursisi turardi. Sara uning oldiga borib o'tirdi. U kamdan-kam yig'lardi. U endi yig'lamadi. U Emilini tizzalari ustiga qo'yib, yuzini uning ustiga qo'yib, qo'llarini quchoqlab o'tirdi, kichkina qora boshini qora pardalar ustiga qo'yib, bir og'iz so'z aytmay, bir ovoz chiqarmay o'tirdi.

Va u bu sukunatda o'tirganida, eshikdan past taqillatdi - shunday past, kamtarinki, u buni birinchi marta eshitmadi va eshik qo'rqinch bilan ochilmaguncha va uning atrofida ko'z yoshlari bo'yalgan bechora yuz ko'rinmaguncha uyg'otmadi. Bu Bekining yuzi edi va Bekki soatlab o'g'irlab yig'lardi va oshxona fartugi bilan ko'zlarini ishqalardi.

— Voy, xonim, — dedi u nafasi ostida. — Mayli, men... kirishimga ruxsat bera olasizmi — hazil bilan ichkariga kirishimga?

Sara boshini ko'tarib, unga qaradi. U tabassumni boshlashga harakat qildi, lekin negadir bo'lmadi. To'satdan - va bularning barchasi Bekining oqayotgan ko'zlarining mehrli qayg'usi orqali sodir bo'ldi ...
- uning yuzi yoshi unchalik katta bo'lmagan bolaga o'xshardi. U qo'lini uzatdi va bir oz yig'ladi.

"Oh, Bekki", dedi u. "Men sizga aytdimki, biz bir xil edik - faqat ikkita kichkina qiz - ikkita kichkina qiz. Bu qanchalik to'g'ri ekanligini ko'rasiz. Endi hech qanday farq yo'q. Men malika emasman."

Bekki uning oldiga yugurib borib, qo'lini ushlab, ko'kragidan quchoqladi, yonida tiz cho'kib, sevgi va og'riqdan yig'lardi.

"Ha, xonim, siz", - deb yig'lab yubordi va uning so'zlari buzildi. "Sizga nima bo'lmasin - nima bo'lishidan qat'iy nazar - siz baribir malika bo'lar edingiz - "hech narsa" sizni hech qanday farq qilolmaydi."

Chordoqda

Uning chordoqda o'tkazgan birinchi kechasi Sara hech qachon unutmagan narsa edi. O'tayotganda u vahshiy, bolalarga o'xshamaydigan qayg'uni boshidan kechirdi, u haqida hech kimga gapirmadi. Tushunadigan hech kim yo'q edi. Darhaqiqat, u zulmatda bedor yotganida, vaqti-vaqti bilan atrofdagi g'alatiligidan uning xayolini majburan chalg'itishi juda yaxshi edi. Ehtimol, unga moddiy narsalarning kichik tanasi tomonidan eslatilgani yaxshi bo'lgan. Agar shunday bo'lmaganida, uning yosh ongidagi iztiroblar bola uchun juda katta bo'lishi mumkin edi. Ammo, haqiqatan ham, kechasi o'tayotganda, u o'zining tanasi borligini deyarli bilmas edi yoki boshqa narsani esladi.

"Mening dadam vafot etdi!" u o'ziga o'zi pichirlab gapirardi. "Mening dadam vafot etdi!"

Oradan koʻp oʻtmay, u toʻshagi shunchalik qattiq boʻlib qolganki, u dam olishga joy topish uchun unga qayta-qayta burilib ketganini, qorongʻulik u koʻrganidan ham kuchliroq boʻlib tuyulganini va shamol moʻrilar orasidan baland ovozda yigʻlayotganday uvillayotganini angladi. Keyin yomonroq narsa bor edi. Bu devorlarda va yubka taxtalari orqasida ma'lum janjal, tirnalgan va g'ichirlashlar edi. U ular nimani nazarda tutayotganini bilardi, chunki Bekki ularni tasvirlab bergan edi. Ular bir-biri bilan urishayotgan yoki birga o'ynagan kalamush va sichqonlarni nazarda tutgan. Bir-ikki marta u o'tkir barmoqli oyoqlarning polda yugurayotganini eshitdi va o'sha kunlarda, u narsalarni eslaganida, birinchi marta eshitganida, u to'shakda o'rnidan turib, qaltirab o'tirganini va yotganda yana boshini choyshab bilan yopganini esladi.

Uning hayotidagi o'zgarishlar asta-sekin emas, balki bir vaqtning o'zida sodir bo'ldi.

"U davom etishini shunday boshlashi kerak", dedi miss Minchin miss Ameliyaga. "Uni nima kutayotganini darhol o'rgatish kerak."

Ertasi kuni ertalab Marietta uydan chiqib ketdi. Ochiq eshik oldidan o'tib ketayotgan Sara o'z xonasini ko'rib, hamma narsa o'zgarganini ko'rsatdi. Uning bezaklari va hashamatlari olib tashlandi va uni yangi o'quvchining yotoqxonasiga aylantirish uchun burchakka to'shak qo'yildi.

U nonushta qilish uchun tushgach, miss Minchinning yonidagi oʻrindigʻini Laviniya egallaganini koʻrdi va miss Minchin unga sovuqqonlik bilan gapirdi.

"Siz yangi vazifangizni boshlaysiz, Sara, - dedi u, "kichikroq stolda kichikroq bolalar bilan o'tiring. Siz ularni tinch qo'yishingiz kerak, ular o'zlarini yaxshi tutishlarini va ovqatlarini isrof qilmasliklarini ko'rishingiz kerak. Siz ertaroq bo'lishingiz kerak edi. Loti allaqachon choyini xafa qilgan."

Bu boshlanishi edi va kundan-kunga unga berilgan vazifalar qo'shildi. U kichik bolalarga frantsuz tilini o'rgatdi va ularning boshqa saboqlarini eshitdi va bu uning eng kichik mehnati edi. Undan ko'p yo'nalishlarda foydalanish mumkinligi aniqlandi. Uni istalgan vaqtda va har qanday ob-havoda topshiriqlarga yuborish mumkin edi. Unga boshqalar e'tiborsiz qoldiradigan narsalarni qilishni aytish mumkin edi. Oshpaz va xizmatkorlar Miss Minchindan ohangini olishdi.

va anchadan beri shov-shuvga sabab bo'lgan "yosh" haqida buyurtma berishni yoqtirardi. Ular eng zo'r tabaqaning xizmatkorlari emas edilar va na yaxshi xulq-atvorga, na yaxshi xulq-atvorga ega edilar va ko'pincha aybdor bo'lishi mumkin bo'lgan odamning yonida bo'lish qulay edi.

Birinchi bir-ikki oy ichida Sora qo'lidan kelganicha hamma narsani qilishga tayyorligi, tanbeh ostida jim turishi uni qattiq haydaganlarni yumshatishi mumkin, deb o'ylardi. Kichkina mag'rur yuragida u pul topishga harakat qilayotganini va xayriyani qabul qilmasligini ko'rishlarini xohladi. Ammo vaqt keldi, u hech kimning umuman yumshamasligini ko'rdi; Qanchalik u aytganlarini bajarishga tayyor bo'lsa, shunchalik hukmdor va talabchan beparvo xizmatkorlar ko'payib ketishdi va tanbeh beradigan oshpaz uni ayblashga tayyor edi.

Agar u kattaroq bo'lganida, Miss Minchin unga kattaroq qizlarni o'rgatishga berib, o'qituvchini ishdan bo'shatib pul tejagan bo'lardi; Ammo u go'dakka o'xshab qolgan bo'lsa-da, uni o'ziga xos kichik xizmatchi qiz va har qanday ishning xizmatkori sifatida foydaliroq qilish mumkin edi. Oddiy topshiriqchi bola bunchalik aqlli va ishonchli bo'lmasdi. Saraga qiyin komissiyalar va murakkab xabarlar bilan ishonish mumkin edi. U hatto borib, hisob-kitoblarni ham to'lashi mumkin edi va u shu bilan xonani yaxshilab tozalash va narsalarni tartibga solish qobiliyatini birlashtirdi.

Uning darslari o'tmishdagi narsalarga aylandi. Unga hech narsa o'rgatilmagan va faqat uzoq va mashaqqatli kunlardan so'nggina hammaning buyrug'i bilan u yer-bu yoqqa yugurib ketganidan so'ng, unga ixtiyoriy ravishda eski kitoblar to'plami bilan huvillab qolgan maktab xonasiga kirishga va tunda yolg'iz o'qishga ruxsat berildi.

"Agar men o'rganganlarimni eslatmasam, ularni unutishim mumkin", dedi u o'ziga o'zi. "Men deyarli oshxona xizmatkoriman va agar men hech narsani bilmaydigan oshxona xizmatkori bo'lsam, bechora Bekkiga o'xshab qolaman. Ajablanarlisi shundaki, men UNUTMANI unutib, H'sni tashlab keta boshlasam va Genrix Sakkizinchining oltita xotini borligini eslay olmay olamanmi?"

Uning yangi hayotidagi eng qiziq narsalardan biri uning o'quvchilar orasidagi o'rnini o'zgartirganligi edi. Ularning orasida kichik qirollik shaxsi bo'lish o'rniga, u endi ularning sonidan biri emasdek tuyuldi. U shu qadar doimiy ishda bo'lganki, ularning birortasi bilan gaplashish imkoniga ega bo'lmagan va miss Minchin o'zini maktabdagilardan boshqa hayot kechirishni afzal ko'rganini ko'rishdan qochmasdi.

"Men unga yaqinlik o'rnatishga va boshqa bolalar bilan gaplashishga majbur qilmayman", dedi o'sha xonim. "Qizlarga shikoyat yoqadi va agar u o'zi haqida romantik hikoyalar aytib bera boshlasa, u noto'g'ri foydalanilgan qahramonga aylanadi va ota-onalarga noto'g'ri taassurot qoldiradi. Yaxshisi, u alohida, o'z sharoitiga mos hayot kechirishi kerak. Men unga uy beraman va bu mendan kutishga haqli emas."

Sara ko'p narsani kutmagan va o'zini juda noqulay va noaniq his qiladigan qizlar bilan yaqin munosabatlarni davom ettirishga urinishdan juda mag'rur edi. Gap shundaki, miss Minchinning shogirdlari zerikarli, aqlli yoshlardan iborat edi. Ular badavlat va qulay bo'lishga o'rganib qolishgan va Saraning ko'ylagi qisqargani va chirkin va g'alati ko'rinishga ega bo'lganligi sababli, u teshiklari bo'lgan oyoq kiyimlarini kiyib, oziq-ovqat sotib olish va ularni savatga solib ko'chalarda olib yurish uchun yuborilganligi aniq bo'ldi.

Oshpaz shoshqaloqlik bilan ularni qo'llarini ushlamoqchi bo'lganida, ular u bilan gaplashganda, o'zlarini qo'l ostidagi xizmatkorga murojaat qilgandek his qilishdi.

"O'zini olmos konlari bo'lgan qiz deb o'ylash uchun, Laviniya izoh berdi. "U ob'ektga o'xshaydi. Va u har qachongidan ham g'alati. Men uni hech qachon unchalik yoqtirmasdim, lekin uning odamlarga gapirmasdan qarashiga chiday olmayman, xuddi u ularni topayotgandek."

- Men, - dedi Sara buni eshitib, darhol. "Men ba'zi odamlarga shunday qarayman. Men ular haqida bilishni yaxshi ko'raman. Men ularni keyinroq o'ylayman."

Haqiqat shuki, u bir necha bor buzg'unchilik qilishga tayyor bo'lgan va sobiq shogird uchun buni qilishdan mamnun bo'lgan Laviniyaga ko'z tikib, o'zini bezovta qilishdan saqlagan edi.

Sara hech qachon buzg'unchilik qilmagan, hech kimga aralashmagan. U zarb kabi ishladi; u posilkalar va savatlarni ko'tarib, ho'l ko'chalarni oyoq osti qildi; u kichkintoylarning fransuz tili darslariga bolalarcha beparvolik bilan mehnat qilardi; u xijolat bo'lib, befarq bo'lib qolgani uchun, unga ovqatni pastga tushirganingiz ma'qul, deyishdi; go'yo u hech kimni tashvishga solmagandek munosabatda bo'ldi, yuragi g'ururlanib, og'riydi, lekin u his-tuyg'ularini hech kimga aytmadi.

"Askarlar shikoyat qilmaydilar," deydi u kichkina, yopiq tishlari orasida, "men buni qilmayman, buni urushning bir qismi deb ko'rsataman".

Ammo shunday soatlar bo'lganki, uning bola yuragi yolg'izlikdan deyarli yorilib ketishi mumkin edi, lekin uch kishi uchun.

Birinchisi, uning egasi bo'lishi kerak, Bekki edi - shunchaki Bekki. Garretda o'tkazgan o'sha birinchi kechada u devorning narigi tomonida kalamushlar janjallashib, chiyillashayotgan yana bir yosh odam borligini bilib, o'zini xotirjam his qildi. Va keyingi tunlarda qulaylik hissi kuchaydi. Ularning kun davomida bir-birlari bilan gaplashish imkoniyati kam edi. Har birining o'z vazifalari bor edi va har qanday suhbatga urinish vaqtni yo'qotish va vaqtni yo'qotish tendentsiyasi sifatida qabul qilinadi. "Menga xafa bo'lmang, xonim," deb pichirladi Bekki birinchi tongda, "agar men hech narsa demasam, ba'zilar bizni yomon ko'rishadi. Men "iltimos", "rahmat" va "kechirim so'rayman" degani, lekin buni aytishga vaqt ajratolmayman.

Ammo tong otguncha u Soraning chordog'iga kirib, ko'ylagining tugmachasini bosdi va oshxona olovini yoqish uchun pastga tushishdan oldin unga kerakli darajada yordam berardi. Kech kirganda, Sara har doim uning eshigining kamtarona taqillaganini eshitardi, bu cho'risi kerak bo'lsa, unga yana yordam berishga tayyorligini anglatadi. Qayg'usining birinchi haftalarida Sora o'zini gapira olmagandek his qildi, shuning uchun ular bir-birlarini ko'p ko'rishlari yoki tashrif buyurishlariga biroz vaqt o'tdi. Bekning yuragi unga muammoga duch kelgan odamlarni yolg'iz qoldirish yaxshi ekanini aytdi.

Yopuvchilar uchligidan ikkinchisi Ermengarde edi, lekin Ermengarde o'z o'rnini topgunga qadar g'alati voqealar sodir bo'ldi.

Saraning xayoli yana o‘zi haqidagi hayotga uyg‘ongandek bo‘lgach, u dunyoda Ermengarde yashayotganini unutganini angladi. Ikkalasi hamisha do'st bo'lishgan, lekin Sara o'zini yoshi kattaroqdek his qilardi. Ermengarde mehribon bo'lgani kabi zerikarli ekanligiga e'tiroz bildirib bo'lmaydi. U oddiy, nochor tarzda Saraga yopishdi; u unga yordam berishi uchun saboqlarini olib keldi; u uning har bir so'zini tingladi va hikoyalar so'rab uni o'rab oldi. Ammo uning o'ziga aytadigan qiziq gapi yo'q edi va u har qanday ta'rifdagi kitoblardan nafratlanardi. Darhaqiqat, u katta baxtsizlik bo'roniga tushib qolganida, uni eslab qoladigan odam emas edi va Sara uni unutdi.

Uni unutish osonroq edi, chunki u bir necha hafta davomida to'satdan uyiga chaqirilgan edi. U qaytib kelganida bir-ikki kun ko'rmadi va uni birinchi marta uchratganida, uni ta'mirlash uchun pastga tushirilishi kerak bo'lgan kiyimlar to'la qo'llari bilan yo'lakdan tushib kelayotganini ko'rdi. Saraning o'zi allaqachon ularni tuzatishga o'rgatilgan edi. Uning rangi oqarib ketgan va o'ziga o'xshamas, kaltaligidan juda nozik qora oyog'i ko'rinib turadigan g'alati, o'sib chiqqan ro'mol kiygan edi.

Ermengarde bunday vaziyatga teng bo'lish uchun juda sekin qiz edi. U nima deyishni o‘ylay olmadi. U nima bo'lganini bilar edi, lekin, negadir, u Saraning shunday g'alati, kambag'al va deyarli xizmatkorga o'xshab ko'rinishini xayoliga ham keltirmagan edi. Bu uni juda ayanchli holga keltirdi va uning qo'lidan hech narsa kelmadi va qisqa jazavali kulib, hech qanday ma'nosiz va ma'nosiz: "Oh, Sara, bu sizmisiz?"

— Ha, — javob qildi Sora va birdan uning xayolidan g‘alati fikr o‘tib, yuzini qizarib yubordi. U kiyim-kechak to'plamini qo'lida ushlab turdi va uni mahkam ushlab turish uchun iyagi uning tepasida edi. Uning tik qaragan ko‘zlaridagi nimadir Ermengardni yanada aqlini yo‘qotdi. U xuddi Sora yangi turdagi qizga aylangandek his qildi va uni ilgari hech qachon tanimagan edi. Ehtimol, bu uning to'satdan kambag'al bo'lib qolgani va Bekki kabi ishlarni tuzatishga majbur bo'lganligi uchundir.

— Oh, — dedi u duduqlanib. — Qanaqa... yaxshimisiz?

- Bilmayman, - javob qildi Sara. "Qalaysiz?"

— Men... yaxshiman, — dedi uyatchanlikdan Ermengard. Keyin spazmodik tarzda u yanada samimiyroq bo'lib ko'ringan nimadir aytishni o'yladi. — Siz... juda baxtsizmisiz? — dedi u shoshib.

Keyin Sara adolatsizlikda aybdor edi. Aynan shu payt uning yirtilgan yuragi gurkirab ketdi va agar kimdir shunday ahmoq bo'lsa, undan uzoqlashgani ma'qul, deb o'yladi.

"Siz nima deb o'ylaysiz?" - dedi u. "Siz meni juda baxtliman deb o'ylaysizmi?" Va u boshqa so'z aytmasdan uning yonidan o'tib ketdi.

Vaqt o'tishi bilan u tushundiki, agar uning baxtsizligi uni unutishga majbur qilmaganida edi, u bechora, zerikarli Ermengardeni uning tayyor emasligi uchun ayblamasligini bilardi.

noqulay usullar. U har doim noqulay edi va o'zini qanchalik ko'p his qilsa, shunchalik ahmoq bo'lib borardi.

Ammo to'satdan uning boshiga tushgan o'y uni haddan tashqari sezgir qilib qo'ydi.

"U boshqalarga o'xshaydi", deb o'yladi u. "U haqiqatan ham men bilan gaplashishni xohlamaydi. U hech kim gaplashmasligini biladi."

Shunday qilib, bir necha hafta davomida ular o'rtasida to'siq turdi. Ular tasodifan uchrashganda, Sara boshqa tomonga qaradi va Ermengard o'zini juda qotib his qildi va gapirishga xijolat tortdi. Ba’zan o‘tib ketayotganda bir-birlariga bosh irg‘ab qo‘yishar, biroq salom ham almashgan paytlari bo‘lgan.

"Agar u men bilan gaplashmasa," deb o'yladi Sara, "men uning yo'lidan uzoqlashaman. Miss Minchin buni oson qiladi".

Miss Minchin buni shunchalik oson qildiki, ular nihoyat bir-birlarini deyarli ko'rishmadi. O'shanda Ermengarde har qachongidan ham ahmoqroq ekanligi, uning befarq va baxtsiz ko'rinishi sezildi. U deraza o‘rindig‘iga o‘tirar, uy-joyga o‘ralib o‘tirar va gapirmay derazadan tashqariga tikilardi. Bir kuni o'tib ketayotgan Jessi unga qiziqib qaragancha to'xtadi.

— Nimaga yig'layapsan, Ermengard? — so‘radi u.

- Yig'layotganim yo'q, - javob qildi Ermengard bo'g'iq, beqaror ovozda.

- Siz, - dedi Jessi. "Ko'z yosh burun ko'prigidan pastga dumalab tushdi va uning oxirida tushdi. Va yana bir bor."

- Xo'sh, - dedi Ermengard, - men baxtsizman - va hech kim aralashmasligi kerak. Va u to'la-to'kis orqasiga o'girilib, ro'molini chiqarib, yuzini dadil yashirdi.

O'sha oqshom Sora chordasiga borganida, u odatdagidan kechroq edi. U o'quvchilar yotadigan soatgacha ishda bo'lgan va shundan keyin u yolg'iz maktab xonasida darslariga ketgan. U zinapoyaning tepasiga yetib kelganida, chodir eshigi ostidan yorug‘lik chaqnab kelayotganini ko‘rib hayron bo‘ldi.

«U yerga o‘zimdan boshqa hech kim bormaydi, — deb o‘yladi u tezda, — lekin kimdir sham yoqib qo‘ygan».

Haqiqatan ham kimdir sham yoqib qo'ygan va u o'zi ishlatishi kutilgan oshxonadagi shamdonda emas, balki o'quvchilar yotoqxonasidagi shamdondan birida yonayotgan edi. Kimdir kaltaklangan oyoq kursida o'tirgan edi, u tungi ko'ylagi kiyib, qizil ro'molga o'ralgan edi. Bu Ermengarde edi.

"Ermengarde!" - qichqirdi Sara. U shu qadar cho‘chib ketdiki, qo‘rqib ketishga oz qoldi. "Siz muammoga duch kelasiz."

Ermengard oyoq kursidan qoqilib turdi. U yotoqxonadagi shippaklarini chordoq bo‘ylab aralashtirib o‘tdi, u o‘zi uchun juda katta edi. Yig'lagandan ko'zlari va burni pushti edi.

— Bilaman, agar men bilsam... - dedi u. "Ammo menga baribir... Menga unchalik ahamiyati yo'q. Oh, Sora, iltimos menga ayt. Nima bo'ldi? Nega endi meni yoqtirmaysan?"

Uning ovozidagi nimadir Saraning tomog'idagi tanish bo'lakni ko'tardi. Bu juda mehribon va sodda edi - xuddi undan "eng yaxshi do'st" bo'lishni so'ragan keksa Ermengarde kabi. Go'yo u o'tgan haftalarda nimani nazarda tutganini aytmagandek tuyuldi.

"Menga yoqadi", deb javob berdi Sara. "Men o'yladim, ko'rdingizmi, endi hamma narsa boshqacha. Men sizni boshqacha deb o'yladim.

Ermengarde ho'l ko'zlarini katta ochdi.

— Nega, sen boshqacha bo'lding! u yig'lab yubordi. "Men bilan gaplashishni istamadingiz. Nima qilishni bilmasdim. Qaytganimdan keyin siz boshqacha bo'ldingiz".

Sara bir zum o‘ylanib qoldi. U xato qilganini ko'rdi.

"Men boshqachaman," deb tushuntirdi u, "garchi siz o'ylagandek bo'lmasa ham. Miss Minchin qizlar bilan gaplashishimni xohlamaydi. Ularning ko'plari men bilan gaplashishni xohlamaydilar. Men o'yladim, ehtimol, siz bunday qilmagandirsiz. Shuning uchun men sizdan uzoqlashishga harakat qildim."

- Oh, Sara, - Ermengard o'zining haqoratlangan holda yig'lab yubordi. Va keyin yana bir qarashdan keyin ular bir-birlarining quchog'iga yugurdilar. Tan olish kerakki, Saraning kichkina qora boshi qizil ro'mol bilan qoplangan yelkasida bir necha daqiqa yotdi. Ermengard uni tashlab ketganday bo'lganida, u o'zini dahshatli yolg'iz his qildi.

Keyin ular birgalikda polga o'tirishdi, Sara tizzalarini qo'llari bilan qisdi va Ermengarde ro'molini o'rab oldi. Ermengard g'alati, katta ko'zli kichkina yuzga mehr bilan qaradi.

“Men bundan ortiq chiday olmadim”, dedi u. "Mensiz ham yashay olarsan deyishga jur'at etaman, Sara; lekin men sensiz yashay olmasdim. Men deyarli O'LGAN edim. Shuning uchun bugun kechasi choyshab ostida yig'layotganimda, birdaniga bu yerga o'rmalab kelib, yana do'st bo'lishimizga ruxsat berishingni iltimos qildim".

"Sen mendan ko'ra chiroyliroqsan", dedi Sara. "Men do'st orttirishga urinib ko'rishdan juda mag'rur edim. Ko'ryapsizmi, endi sinovlar keldi, ular mening yaxshi bola emasligimni ko'rsatdilar. Men qo'rqardim. Balki," - uning peshonasini donolik bilan ajinlar - "Ular nima uchun yuborilgan."

— Men ularda hech qanday yaxshilik ko‘rmayapman, — dedi qat’iyat bilan Ermengard.

"Men ham haqiqatni aytmayman", deb tan oldi Sara. "Ammo menimcha, biz ko'rmasak ham yaxshi narsalar bo'lishi mumkin. MUMKIN" - shubhasiz - "Miss Minchin yaxshi bo'lsin."

Ermengard juda qo'rqinchli qiziqish bilan chodirga qaradi.

- Sara, - dedi u, - bu erda yashashga chiday olaman deb o'ylaysizmi?

Sara ham atrofga qaradi.

"Agar men buni butunlay boshqacha qilib ko'rsatsam, qila olaman", deb javob berdi u; "Yoki men buni hikoyadagi joy deb ko'rsatsam."

U sekin gapirdi. Uning tasavvuri unga ishlay boshladi. Uning boshiga qayg'u tushganidan beri bu unga umuman ish bermadi. U o'zini lol qoldirgandek his qildi.

"Boshqa odamlar bundan ham yomonroq joylarda yashashgan. Chateau d'If zindonlaridagi graf Monte-Kristoni o'ylab ko'ring. Bastiliyadagi odamlarni o'ylab ko'ring!"

— Bastiliya, — deb pichirladi yarim Ermengard, uni kuzatib, hayratga tusha boshladi. U frantsuz inqilobi haqidagi hikoyalarni esladi, Sara ularga dramatik munosabatda bo'lib, xayoliga joylashtira oldi. Buni Saradan boshqa hech kim qila olmasdi.

Saraning ko'zlariga taniqli nur keldi.

"Ha, - dedi u tizzalarini quchoqlab, - bu o'zini da'vo qilish uchun yaxshi joy. Men Bastiliyadagi mahbusman. Men bu erda yillar va yillar va yillar davomida bo'ldim va hamma meni unutdi. Miss Minchin - qamoqxona, va Bekki" - uning kamerasida to'satdan yorug'lik paydo bo'ldi.

U Ermengardga o'girildi, u juda keksa Saraga o'xshardi.

"Men shunday ko'rsataman", dedi u; "va bu ajoyib tasalli bo'ladi."

Ermengard bir vaqtning o'zida hayratga tushdi va hayratda qoldi.

— Va sen menga hammasini aytib berasanmi? - dedi u. "Men kechasi, har doim xavfsiz bo'lganda, bu erga kelib, kunduzi o'ylab topgan gaplaringizni eshitsam maylimi? Biz har qachongidan ham "eng yaxshi do'stlar" bo'lib qolgandek tuyuladi."

- Ha, - javob qildi Sara bosh irg'ab. "Musibat odamlarni sinab ko'radi, meniki esa sizni sinab ko'rdi va qanchalik yaxshi ekanligingizni isbotladi."

Melchisedec

Uchlikdagi uchinchi shaxs Lotti edi. U kichkina narsa edi va qayg'u nimani anglatishini bilmas edi va o'zining yosh asrab olingan onasini ko'rgan o'zgarishlardan juda hayratda edi. U Sora bilan g‘alati ishlar bo‘lganini eshitgan edi, lekin nega o‘zining boshqacha ko‘rinishini – nega eski qora ko‘ylagi kiyib, maktab xonasiga o‘z hurmatli joyida o‘tirib, o‘zi dars o‘tish uchungina kelganini tushuna olmadi. Emili uzoq vaqt o'tirgan xonalarda Sara endi yashamasligi ma'lum bo'lgach, kichkintoylar o'rtasida ko'p pichirlashdi. Lottining asosiy qiyinchiligi shundaki, Sara unga savol berganda juda kam gapirardi. Yettita sirni tushunish kerak bo'lsa, juda aniq bo'lishi kerak.

— Hozir juda kambag‘almisan, Sara? - deb so'radi u do'sti kichik frantsuz sinfini boshqargan birinchi kuni ertalab maxfiy so'radi. — Siz tilanchidek kambag'almisiz? U semiz qo'lini ingichka qo'liga tiqib, dumaloq, yosh ko'zlarini ochdi. — Men sizning tilanchidek kambag'al bo'lishingizni xohlamayman.

U go‘yo yig‘lamoqchi bo‘lganga o‘xshardi. Sora esa shosha-pisha uni yupatdi.

“Tilanchilarning yashash joyi yo‘q”, dedi jasorat bilan ayol. — Mening yashash joyim bor.

— Qayerda yashaysiz? - davom etdi Lottl. "Yangi qiz sizning xonangizda yotadi va u endi chiroyli emas."

— Men boshqa xonada yashayman, — dedi Sara.

"Yaxshimi?" — so‘radi Lotti. — Men borib ko‘rmoqchiman.

— Gapirmasligingiz kerak, — dedi Sara. -Miss Minchin bizga qarab turibdi, pichirlashingga ruxsat berganim uchun mendan jahli chiqadi.

U e'tiroz bildirilgan hamma narsa uchun javob berishini allaqachon bilgan edi. Agar bolalar e'tiborli bo'lmasa, gaplashishsa, bezovta bo'lishsa, u tanbeh bo'lardi.

Ammo Lotti qat'iyatli kichkina odam edi. Agar Sora unga qayerda yashashini aytmasa, boshqa yo'l bilan bilib olardi. U o'zining kichik hamrohlari bilan suhbatlashdi va katta qizlar haqida gapirdi va ular g'iybat qilganda tinglardi; va ular ongsiz ravishda tashlab qo'ygan ma'lum ma'lumotlardan kelib chiqib, u bir kunning ikkinchi yarmida kashfiyot sayohatini boshladi va chordoq qavatiga yetib borgunga qadar o'zi borligini bilmagan zinapoyalarga ko'tarildi. U erda u bir-biriga yaqin ikkita eshikni topdi va birini ochganida, eski stol ustida turgan va derazadan tashqariga qaragan sevgilisi Sarani ko'rdi.

— Sara! — deb yig'lab yubordi. "Sara onam!" Chordoq juda yalang'och va xunuk bo'lib, butun dunyodan juda uzoqda bo'lgani uchun u hayratda edi. Uning kalta oyoqlari yuzlab zinapoyalarga ko'tarilganga o'xshardi.

Sara uning ovozini eshitib orqasiga o‘girildi. Ajablanish navbati uning edi. Endi nima bo'lardi? Agar Lotti yig'lay boshlasa va kimdir eshitsa, ikkalasi ham yo'qolgan. U stoldan sakrab tushdi va bolaning oldiga yugurdi.

"Yig'lamang va shovqin qilmang", deb iltimos qildi u. — Agar shunday qilsangiz, meni ta'na qilishadi, kun bo'yi meni ta'na qilishdi. Bu juda yomon xona emas, Lotti.

— Shunday emasmi? — dedi Lotti va u atrofga qarar ekan, labini tishladi. U hali buzilgan bola edi, lekin u asrab olgan ota-onasini juda yaxshi ko'rardi va u uchun o'zini tutib olishga harakat qildi. Keyin, qandaydir tarzda, Sara yashagan har qanday joy go'zal bo'lib chiqishi mumkin edi. — Nega unday emas, Sara? u deyarli pichirladi.

Sara uni quchoqlab, kulishga urindi. To‘liq, bolalarcha badanning issiqligida qandaydir qulaylik bor edi. U og'ir kunni o'tkazdi va issiq ko'zlari bilan derazadan tashqariga tikildi.

“Siz pastda ko‘rmaydigan har xil narsalarni ko‘rishingiz mumkin”, dedi u.

"Qanday narsalar?" — deb so'radi Lotti, — bu qiziquvchanlik bilan Sara har doim kattaroq qizlarda ham uyg'onishi mumkin edi.

"Bizga juda yaqin bo'lgan mo'rilar - gulchambarlar va bulutlar ichida jingalak bo'lib osmonga ko'tarilgan tutun va chumchuqlar xuddi odamlar kabi sakrab, bir-birlari bilan gaplashishadi - va boshqa chodirning derazalarida boshlar har daqiqada chiqib ketadi va ular kimga tegishli ekanligiga hayron bo'lishingiz mumkin.

— Voy, ko‘raylik! - qichqirdi Lotti. "Meni ko'taring!"

Sora uni ko'tardi va ular birga eski stol ustida turishdi va tomdagi tekis derazaning chetiga suyanib, tashqariga qarashdi.

Buni qilmagan odam qanday boshqa dunyoni ko'rganini bilmaydi. Shiferlar ikki tomoniga yoyilib, yomg'ir o'tkazgich quvurlariga qiya edi. Chumchuqlar o'sha erda uyda bo'lib, qo'rqmasdan jiringlashdi va sakrashdi. Ulardan ikkitasi eng yaqin mo'riga o'tirib, bir-biri bilan qattiq janjallashib, biri ikkinchisini peshlab, uni haydab yubordi. Qo'shni uy bo'm-bo'sh bo'lgani uchun ularning yonidagi garret derazasi yopiq edi.

“U yerda kimdir yashasa edi”, dedi Sara. "Bu juda yaqin, agar chordoqda qizaloq bo'lsa, yiqilishdan qo'rqmaganimizda, deraza orqali gaplashib, bir-birimizni ko'rish uchun tepaga chiqishimiz mumkin edi."

Osmon uni ko'chadan ko'rgandan ko'ra shunchalik yaqinroq bo'lib tuyuldiki, Lotti sehrlangan edi. Chordoq derazasidan, mo'ri kostryulkalar orasidan pastda dunyoda sodir bo'layotgan voqealar deyarli haqiqiy emasdek tuyuldi. Miss Minchin va miss Ameliya va maktab xonasi borligiga deyarli ishonmasdi va maydondagi g'ildiraklarning dumalab o'ralishi boshqa mavjudotga tegishli tovushdek tuyulardi.

— Oh, Sara! - deb qichqirdi Lotti qo'riqchi qo'lini quchoqlab. "Menga bu chordoq yoqadi... Menga yoqadi! Pastki qavatdan ham chiroyliroq!"

— Anavi chumchuqni qarang, — shivirladi Sara. — Qaniydi, unga tashlaydigan mayda-chuydalarim bo‘lsa.

— Menda bor! Lottidan biroz qichqirib keldi. "Mening cho'ntagimda bulochkaning bir qismi bor, uni kecha tiyinimga sotib oldim va biroz tejab qoldim".

Ular bir nechta maydalangan parchalarni tashlaganlarida, chumchuq sakrab tushdi va qo'shni mo'riga uchib ketdi. Aftidan, u chodirda intim munosabatlarga o'rganmagan va kutilmagan zarblar uni hayratda qoldirdi. Ammo Lotti jim bo'lib qolganda va Sara juda ohista chiyillaganda - xuddi chumchuqdek - uni xavotirga solgan narsa mehmondo'stlik ekanligini ko'rdi. U boshini bir chetga qo‘ydi, mo‘ri ustidagi o‘rindig‘idan ko‘zlari chaqnab, pastda bo‘lib qolgan mayda-chuydalarga qaradi. Lotti qimirlamay qoldi.

"Keladimi? Keladimi?" pichirladi u.

"Uning ko'zlari xuddi shunday bo'ladi", deb pichirladi Sara. — O‘ylaydi, jur’at qiladimi, o‘ylaydi. Ha, keladi! Ha, keladi!

U pastga uchib, maydalanganlar tomon sakrab tushdi, lekin ulardan bir necha dyuym uzoqda to'xtadi va xuddi Sara va Lotti katta mushuk bo'lib chiqib, uning ustiga sakrab tushishi mumkinligini o'ylagandek, boshini yana bir tomonga qo'ydi. Nihoyat, uning yuragi ularga ular ko'rinadiganidan ko'ra chiroyliroq ekanini aytdi va u borgan sari sakrab tushdi, eng katta maydalagichga chaqmoq chaqib, uni ushlab, mo'rining narigi tomoniga olib ketdi.

"Endi u BILDI", dedi Sara. "Va u boshqalar uchun qaytib keladi."

U qaytib keldi va hatto do'stini ham olib keldi, do'sti esa ketdi va qarindoshini olib keldi va ular orasida ular shirin taom tayyorladilar, ular ustidan tvitter qilishdi, suhbatlashishdi va baqirishdi, vaqti-vaqti bilan boshlarini bir chetga qo'yib, Lotti va Sarani ko'zdan kechirishdi. Lotti shu qadar xursand bo'ldiki, u chodirdagi birinchi hayratlanarli taassurotini butunlay unutdi. Darhaqiqat, u stoldan ko'tarilib, yerdagi narsalarga qaytganida, Sara xonadagi ko'plab go'zalliklarini ko'rsatishga muvaffaq bo'ldi, ular o'zi ham borligiga shubha qilmaydi.

"Bu juda kichik va hamma narsadan shunchalik balandki, - dedi u, - u deyarli daraxtning uyasiga o'xshaydi. Qiya shift juda kulgili. Mana, siz xonaning bu chetida zo'rg'a turasiz; ertalab esa men to'shakda yotib, tomdagi o'sha tekis derazadan osmonga qaray olaman. Bu to'rtburchak bulutga o'xshaydi. Va men ularga tegsa, tomchilar go'yo go'yo u yoq-bu yoqqa uriladi, agar u erda yulduzlar bo'lsa, u yerga qanchalik ko'p kirayotganini sanab ko'ring.

U kichkina joyni aylanib, Lotsining qo'lidan ushlab, o'zi ko'rayotgan barcha go'zalliklarni tasvirlaydigan imo-ishoralar qilardi. U Lottini ham ularni ko'rishga majbur qildi. Lotti har doim Sara suratga tushgan narsalarga ishonishi mumkin edi.

"Ko'ryapsizmi, - dedi u, - polda qalin, yumshoq ko'k hind gilami bo'lishi mumkin edi; va bu burchakda yumshoq kichkina divan bo'lishi mumkin, ustiga o'tiradigan yostiqlar; va uning tepasida kitoblar bilan to'la javon bo'lishi mumkin, shunda ularga osongina etib borish mumkin; olov oldida mo'ynali gilam va devorga osilgan osilgan bo'lishi mumkin; O'rtada choy ichish uchun mo'l-ko'l choynak bo'lishi mumkin, u yumshoq va chiroyli ipak bilan qoplangan bo'lishi mumkin edi.

— Oh, Sara! - qichqirdi Lotti. "Men shu erda yashashni xohlayman!"

Sora uni yana pastga tushishga ko'ndirganida va uni yo'lga qo'ygandan so'ng, chodiriga qaytib kelganida, u uning o'rtasida turib, atrofga qaradi. Lotti uchun uning hayollarining sehri o'lib ketdi. Karavot qattiq va iflos ko'rpa bilan qoplangan edi. Oqlangan devor singan yamoqlarini ko'rsatdi, pol sovuq va yalang'och, panjara singan va zanglagan, xonadagi yagona o'rindiq - jarohatlangan oyog'ida yon tomonga egilgan kaltaklangan oyoq kursisi. U bir necha daqiqa uning ustiga o'tirdi va boshini qo'llariga tushirdi. Lottining yana kelib-ketib ketgani vaziyatni biroz yomonlashtirdi - xuddi mehmonlar kelib-ketib, ularni ortda qoldirib ketganidan keyin mahbuslar o'zlarini bir oz ko'proq huvillab qolgandek his qilishdi.

"Bu yolg'iz joy", dedi u. "Ba'zida bu dunyodagi eng yolg'iz joy".

U shunday o‘tirgan edi, uning e’tiborini yonidagi ozgina ovoz o‘ziga tortdi. U boshini ko'tardi va u qayerdan kelganini ko'rdi va agar u asabiy bola bo'lganida, u shoshib qolgan oyoq kursida o'rnini tashlab ketardi. Katta kalamush uning orqa tomonida o'tirib, qiziqib havoni hidlardi. Lottining parchalari polga tushib ketgan va ularning hidi uni teshikdan chiqarib yuborgan edi.

U shu qadar g'alati va kulrang mo'ylovli mitti yoki gnomga o'xshardiki, Sara juda hayratga tushdi. U xuddi savol berayotgandek chaqnab turgan ko‘zlari bilan unga qaradi. U shu qadar shubhali ediki, uning xayoliga bolaning g'alati o'ylaridan biri keldi.

"Kalamush bo'lish juda qiyin", deb o'yladi u. "Sizni hech kim yoqtirmaydi. Odamlar sakrab qochishadi va "Oh, dahshatli kalamush!" Men odamlarning qichqirib, sakrab: “Oh, dahshatli Sara!” deyishini yoqtirmasligim kerak. Ular meni ko'rganlarida, ular chumchuq bo'lish juda boshqacha edi, lekin hech kim: "Siz chumchuq bo'lishni xohlamaysizmi?"

U shu qadar jim o'tirdiki, kalamush jasorat qila boshladi. U undan juda qo'rqardi, lekin ehtimol uning yuragi chumchuqdek bo'lgan va u unga urilib ketadigan narsa emasligini aytdi. U juda och edi. Devorda uning xotini va katta oilasi bor edi va

Ular bir necha kun davomida dahshatli omadsizlikka duch kelishdi. U bolalarni achchiq-achchiq yig'lab yuborgan edi va bir necha maydalangan zarra uchun yaxshigina xavf tug'dirishini his qildi va ehtiyotkorlik bilan oyoqqa tushdi.

— Qani, — dedi Sara; — Men tuzoq emasman, senga olasan, bechora! Bastiliyadagi mahbuslar kalamushlar bilan do‘stlashishardi, deylik, men sen bilan do‘stlashaman.

Qanday qilib hayvonlar men bilmagan narsalarni tushunishadi, lekin ular tushunishlari aniq. Ehtimol, shunday til borki, u so'zlardan iborat emas va uni dunyodagi hamma narsa tushunadi. Ehtimol, hamma narsada yashiringan ruh bor va u har doim boshqa bir jon bilan, hatto ovoz chiqarmasdan gapira oladi. Ammo nima sababdan bo'lishidan qat'iy nazar, kalamush o'sha paytdan boshlab o'zini xavfsiz deb bildi - garchi u kalamush bo'lsa ham. Qizil oyoq kursida o‘tirgan bu yigit irg‘ib o‘rnidan turib uni vahshiy, o‘tkir tovushlar bilan dahshatga solib qo‘ymasligini, og‘ir narsalarni unga tashlamasligini, agar ular yiqilmasa va uni ezib tashlamasa, oqsoqlanib, teshigiga qaytib ketishini bilardi. U haqiqatan ham juda yaxshi kalamush edi va hech qanday zarar keltirmadi. Orqa oyoqlari ustida turib, havoni hidlaganida, yorqin ko‘zlarini Soraga qadaganida, u buni tushunadi, uni dushmandek yomon ko‘rishdan boshlamaydi, deb umid qilgan edi. Hech qanday so'z aytmasdan gapiradigan sirli narsa unga aytmasligini aytganida, u ohista bo'laklarga yaqinlashdi va ularni yeya boshladi. U shunday qilarkan, xuddi chumchuqlar singari, vaqti-vaqti bilan Saraga ko'z yugurtirdi va uning qiyofasi shunchalik kechirim so'raganki, uning yuragiga tegdi.

U hech qanday harakat qilmasdan o'tirdi va uni kuzatib turdi. Bir sinib qolganidan juda katta edi - aslida uni maydalangan deb atash mumkin emas edi. Ko'rinib turibdiki, u bu asarni juda xohlaydi, lekin u oyoq kursiga yaqin edi va u hali ham qo'rqoq edi.

"Menimcha, u buni oilasiga devorga olib borishni xohlaydi", deb o'yladi Sara. "Agar men qo'zg'olmasam, ehtimol u kelib, uni oladi."

U nafas olishga zo'rg'a ruxsat berdi, u juda qiziq edi. Kalamush sal yaqinlashdi-da, yana bir-ikki bo‘lak yeb oldi, so‘ng to‘xtab, oyoq kursida o‘tirgan odamga bir yon nigoh tashlab, nozik hidladi; Keyin u chumchuqning to'satdan jasoratiga o'xshagan bir narsa bilan bulochka bo'lagiga otildi va uni egallab olgan zahoti devorga qarab qochib ketdi va yubkaning yorig'idan sirg'alib ketdi va g'oyib bo'ldi.

“U buni farzandlari uchun xohlayotganini bilardim”, dedi Sara. "Men u bilan do'stlashishim mumkinligiga ishonaman."

Oradan bir hafta o'tgach, kamdan-kam uchraydigan kechalarning birida Ermengard chordoqgacha o'g'irlik qilishni xavfsiz deb bilganida, barmoqlari uchi bilan eshikni taqillatganida, Sara ikki-uch daqiqa uning oldiga kelmadi. Haqiqatan ham, dastlab xonada shunday sukunat hukm surardiki, Ermengard u uxlab qolishi mumkinmidi, deb o'yladi. Keyin hayron bo'lib, u o'zining bir oz kulgisini va kimgadir mazax qilib gapirganini eshitdi.

"U yerda!" Ermengarde uning gapini eshitdi. — Oling va uyga bor, Melkisedek!

Deyarli darhol Sara eshikni ochdi va u shunday qilganda, ostonada xavotirlangan ko'zlari bilan Ermengard turganini ko'rdi.

— Kim... kim bilan gaplashyapsan, Sara? u nafasini chiqardi.

Sora uni ehtiyotkorlik bilan o'ziga tortdi, lekin u go'yo nimadir uni xursand qilgan va zavqlantirgandek bo'ldi.

"Siz qo'rqmaslikka va'da berishingiz kerak - zarracha qichqirmaslikka, aks holda men sizga ayta olmayman", deb javob berdi u.

Ermengarde joyida qichqirishga deyarli moyil bo'ldi, lekin o'zini tuta oldi. U chodirni atrofga qaradi va hech kimni ko'rmadi. Va shunga qaramay, Sara kimgadir gapirayotgan edi. U arvohlar haqida o'yladi.

— Meni qo'rqitadigan narsa bormi? — so'radi u qo'rquv bilan.

– Ba’zilar ulardan qo‘rqishadi, – dedi Sara. "Avvaliga men edi, lekin hozir emasman."

— Bu arvohmidi? Ermengardni titratdi.

— Yo‘q, — dedi Sara kulib. "Bu mening kalamushim edi."

Ermengard birini bog'lab, kichkina xira karavotning o'rtasiga tushdi. Oyog'ini tungi ko'ylagi va qizil ro'moli ostiga qo'ydi. U qichqirmadi, lekin qo'rquvdan nafas oldi.

"Oh! Oh!" — deb yig'lab yubordi. "Kalamush! Kalamush!"

— Qo‘rqib ketishingizdan qo‘rqdim, — dedi Sara. "Ammo siz bo'lishingiz shart emas. Men uni bo'ysundiryapman. U meni taniydi va qo'ng'iroq qilganimda chiqadi. Siz uni ko'rishni xohlamaslikdan qo'rqasizmi?"

Haqiqat shuki, kunlar o'tib, oshxonadan yig'ilgan parchalar bilan uning qiziquvchan do'stligi o'sib borar ekan, u o'ziga tanish bo'lgan qo'rqoq jonzot shunchaki kalamush ekanligini asta-sekin unutib yubordi.

Avvaliga Ermengard to‘shakda to‘planib, oyog‘ini ko‘tarishdan boshqa hech narsa qilolmasdi, lekin Saraning beozor qiyofasi va Melkisedekning birinchi paydo bo‘lishi haqidagi hikoya nihoyat uning qiziqishini uyg‘otdi va u karavot chetiga egilib, Saraning ketayotganini va taxtada tiz cho‘kib o‘tirganini tomosha qildi.

— U... tez yugurib, karavotga sakrab tushmaydi, shundaymi? - dedi u.

- Yo'q, - javob berdi Sara. "U ham biz kabi odobli. U xuddi odamga o'xshaydi. Endi tomosha qiling!"

U past, hushtak ovozini chiqara boshladi - shu qadar past va zerikarliki, uni faqat jimlikda eshitish mumkin edi. U buni bir necha marta qildi, u butunlay o'ziga berilib ketgandek edi.

Ermengard uni afsungarga o'xshab ko'rdi. Va nihoyat, bunga javoban, kulrang mo'ylovli, yorqin ko'zli bosh teshikdan chiqdi. Saraning qo‘lida mayda-chuydalar bor edi. U ularni tashlab yubordi va Malkisidek sekin chiqib, ularni yedi. Qolganlaridan kattaroq bo'lakni olib, eng ishbilarmon tarzda uyiga olib ketdi.

"Ko'rdingizmi, - dedi Sara, - bu uning xotini va bolalari uchun. U juda yaxshi. U faqat ozgina ovqat yeydi. U qaytib kelganidan keyin men har doim uning oilasining xursandchilikdan chiyillashini eshitaman. Uch xil xirillash bor. Bir turi bolalarniki, biri Melkisedek xonimniki, biri Melkisedekniki".

Ermengard kula boshladi.

— Oh, Sara! - dedi u. "Sen g'alatisan, lekin sen yaxshisan."

- Men g'alati ekanligimni bilaman, - deb tan oldi Sara quvnoqlik bilan; "Va men yaxshi bo'lishga harakat qilaman." U kichkina jigarrang panjasi bilan peshonasini ishqaladi va uning yuziga hayratlanarli va mehrli nigoh paydo bo'ldi. — Dadam doim ustimdan kulardi, — dedi u; "Lekin menga bu yoqdi. U meni g'alati deb o'ylardi, lekin u meni uydirishimni yaxshi ko'rardi. Men... Men bir narsani o'ylab topolmayman. Agar shunday qilmasam, yashashim mumkinligiga ishonmayman". U to‘xtab, chodirga ko‘z yugurtirdi. — Ishonchim komilki, men bu yerda yashay olmaganman, — deya qo‘shib qo‘ydi u past ovozda.

Ermengarde har doimgidek qiziqardi. "Siz narsalar haqida gapirganda, - dedi u, - ular haqiqatga aylangandek tuyuladi. Siz Melkisedek haqida go'yo u odamdek gapirasiz."

"U odam", dedi Sara. "U ham xuddi biz kabi och qoladi va qo'rqib ketadi; u uylangan va bolalari bor. Bizga o'xshab hech narsani o'ylamasligini qayerdan bilamiz? Uning ko'zlari odamga o'xshaydi. Shuning uchun unga ism qo'ydim".

U tizzalarini ushlab, o'zining sevimli munosabati bilan erga o'tirdi.

"Bundan tashqari, - dedi u, - u menga do'st bo'lish uchun yuborilgan Bastiliya kalamushidir. Men har doim oshpaz tashlagan nonni olaman va bu uni qo'llab-quvvatlash uchun etarli".

— Hali Bastiliyami? — ishtiyoq bilan so‘radi Ermengard. "Siz har doim Bastiliya deb o'ylaysizmi?"

"Deyarli har doim", deb javob berdi Sara. "Ba'zida men bu joyni boshqa joy deb ko'rsatishga harakat qilaman; lekin Bastiliya eng oson, ayniqsa sovuqda."

Aynan shu payt Ermengarde karavotdan sakrab tushdi, u eshitgan ovozdan hayratda qoldi. Bu devorning ikkita aniq taqillashiga o'xshardi.

"Bu nima?" — deb xitob qildi u.

Sara erdan turdi va keskin javob berdi:

— Bu keyingi kameradagi mahbus.

— Bekki! — hayqirdi Ermengard hayajonlanib.

— Ha, — dedi Sara. — Eshiting, ikkita taqillat: “Mahbus, shu yerdamisiz?” degani edi.

U xuddi javob bergandek devorga uch marta taqillatdi.

“Bu degani: “Ha, men shu yerdaman va hammasi yaxshi”.

Bekning devor tomonidan to'rtta taqillatildi.

— Bu degani, — deb tushuntirdi Sora, — u holda, ey jafokash, tinch uxlaymiz, xayrli tun.

Ermengard juda xursand bo'ldi.

— Oh, Sara! — dedi u xursandchilik bilan. "Bu hikoyaga o'xshaydi!"

- Bu hikoya, - dedi Sara. "HAMMA narsa hikoya. Siz hikoyasiz - men hikoyaman. Miss Minchin - bu hikoya."

Va u yana o'tirdi va Ermengarde o'zini qandaydir qochib ketgan mahbus ekanligini unutguncha va Saraga eslatishi kerakki, u Bastiliyada tun bo'yi qolmasligini, lekin yana shovqinsiz pastga o'g'irlashi va huvillab qolgan to'shagiga qaytib kirishi kerakligini eslatishi kerak edi.

Hindistonlik janob

Ammo Ermengard va Lotti uchun chodirga ziyorat qilish xavfli ish edi. Ular hech qachon Saraning qachon bo'lishiga ishonch hosil qila olmadilar va o'quvchilar uxlab yotganidan keyin miss Ameliya yotoqxonani ko'zdan kechirmasligiga hech qachon amin bo'lishmadi. Shunday qilib, ularning tashriflari kamdan-kam bo'lgan va Sara g'alati va yolg'iz hayot kechirgan. U chodirda bo'lganidan ko'ra, pastda bo'lganida, bu yolg'izroq hayot edi. U bilan gaplashadigan hech kim yo'q edi; uni topshiriqlarga joʻnatib, koʻcha-koʻyda yurganida, koʻtarib savat yoki posilka koʻtargan, shamol esayotganda shlyapasini ushlab qolishga urinayotgan, yomgʻir yogʻayotgan paytda tuflisiga suv singib ketganini his qilgan bechora bir qiyofasi uning yolgʻizligini yanada kuchaytirardi. U malika Sara bo'lib, ko'chada o'z ko'chalarida yurganida yoki Marietta bilan yurganida, uning yorqin, tirishqoq yuzi, chiroyli paltolari va shlyapalarini ko'rish odamlarning unga qarashiga sabab bo'lgan. Baxtli, go'zal g'amxo'rlik qilingan qiz tabiiy ravishda e'tiborni tortadi. Nopok, yomon kiyingan bolalar kamdan-kam uchraydi va odamlarni ularga qarashga va tabassum qilishga majbur qilish uchun etarlicha go'zal emas. Shu kunlarda hech kim Soraga qaramadi, gavjum yoʻlaklar boʻylab shoshib ketayotganda uni hech kim koʻrmasa kerak. U juda tez o'sishni boshlagan edi va faqat garderobining oddiy qoldiqlari beradigan kiyimlarda kiyinganligi sababli, u juda g'alati ko'rinishini bilar edi. Uning barcha qimmatbaho kiyimlari utilizatsiya qilingan va o'z foydalanishi uchun qoldirilgan kiyimlari u butunlay kiyishi mumkin bo'lgan vaqtgacha kiyishi kerak edi. Gohida oynasi oʻrnatilgan doʻkon vitrini oldidan oʻtsa, oʻzini koʻrib qolib, kulib yuborishiga sal qoldi, baʼzida yuzi qizarib, labini tishlab oʻgirilib ketardi.

Kechqurun derazalari yoritilgan uylar yonidan oʻtarkan, issiq xonalarni koʻzdan kechirar, oʻt oldida oʻtirgan odamlarni yoki dasturxon atrofida qandaydir narsalarni koʻz oldiga keltirish bilan zavqlanardi. Panjurlar yopilmasdan oldin xonalarni ko'rish uni doim qiziqtirardi. Miss Minchin yashaydigan maydonda u o'ziga xos tarzda tanish bo'lgan bir nechta oilalar bor edi. U eng yaxshi ko'rganini "Katta oila" deb nomladi. U buni Katta oila deb atagan, chunki uning a'zolari katta bo'lgan - chunki ularning ko'plari kichik edi, lekin ularning soni juda ko'p edi. Katta oilada sakkizta bola bor edi, onasi baquvvat, qizg'ish, otasi baquvvat, qizg'ish buvisi va har xil xizmatkorlar. Sakkizta bolani har doim yo sayr qilish yoki shinam hamshiralar sayr qilish uchun olib ketishar, yoki ular onamlari bilan haydashga ketishar, yoki ular kechqurun dadasini kutib olish uchun eshikka uchib, uni o'pishar va uning atrofida raqsga tushishar, paltosini sudrab olib, cho'ntagiga paketlarni qidirishar edilar, yoki ular bir-birlariga tiqilib, bolalar bog'chasiga qarab kulishdi. har doim yoqimli va katta oilaning didiga mos keladigan biror narsa qilish. Sara ularni juda yaxshi ko'rar edi va ularga kitoblardan nomlar qo'ygan edi - juda romantik ismlar. U ularni Montmorentsilar deb atagan, lekin u ularni Katta oila deb atamagan. To'rli qalpoqli semiz, adolatli chaqaloq Ethelberta Beauchamp Montmorency edi; keyingi chaqaloq Violet Cholmondeley Montmorency edi; Shunchaki dumaloq oyoqlari bor bolakay Sidney Sesil Vivian Montmorensi edi; keyin esa Lilian Evanjelin Maud Marion, Rozalind Gledis, Gay Klarens, Veronika Eustasia va Klod Xarold Xektor keldi.

Bir kuni kechqurun juda kulgili voqea sodir bo'ldi - lekin, ehtimol, bir ma'noda, bu umuman kulgili emas edi.

Montmorentsiliklarning bir nechtasi bolalar bayramiga ketayotgan ekan, Sara eshikdan o'tmoqchi bo'lganida, ularni kutib turgan aravaga chiqish uchun asfaltdan o'tib ketishdi. Veronika Eustasia va Rozalind Gledis, oq dantelli ko'ylaklar va chiroyli kamar kiygan edilar va besh yoshli Gay Klarens ularni kuzatib bordi. U shunchalik go'zal yigit ediki, yonoqlari qirmizi, ko'zlari moviy, sevimli dumaloq boshi jingalaklarga o'ralgan ediki, Sara savatini va eskirgan plashini butunlay unutib qo'ydi - aslida u bir zum unga qarashni xohlaganidan boshqa hamma narsani unutdi. Shunday qilib, u to'xtab qoldi va qaradi.

Bu Rojdestvo vaqti edi va Katta oila kambag'al, paypoqlarini to'ldirib, pantomimaga olib borish uchun onalari va papalari bo'lmagan bolalar haqida ko'p hikoyalarni eshitgan edi - aslida sovuq, ingichka kiyingan va och bolalar. Hikoyalarda mehribon odamlar, ba'zan mehribon yurakli o'g'il-qizlar - har doim kambag'al bolalarni ko'rib, ularga pul yoki boy sovg'alar berishgan yoki ularni chiroyli kechki ovqatlarga uylariga olib ketishgan. Guy Klerens o'sha kuni tushdan keyin bunday hikoyani o'qib, ko'z yoshlarini to'kib yubordi va u shunday kambag'al bolani topib, unga o'zi bor olti tiyinni berish va shu tariqa uni hayot bilan ta'minlash istagida yonib ketdi. Butun bir olti pens, u abadiy farovonlik degani aniq edi. U yo'lak bo'ylab yotqizilgan qizil gilam yo'lagidan o'tib, eshigidan vagongacha bo'lganida, juda kalta shimining cho'ntagida shu olti tiyin bor edi; Rozalind Gledis mashinaga o‘tirib, tagida yostiqlar ko‘tarilayotganini his qilish uchun o‘rindiqqa sakrab tushganida, u eski savatini qo‘lida qo‘ltig‘iga qo‘yib, ho‘l asfaltda turgan Sarani ko‘rdi.

Uning ko'zlari och ko'rinyapti, deb o'yladi, chunki u uzoq vaqtdan beri hech narsa yemagan edi. Uning uyidagi iliq, quvnoq hayotga, uning qizg'ish chehrasi haqida gapiradigan qizg'anchiqlikka chanqoq bo'lgani va uni bag'riga olib, o'pish istagi borligini bilmasdi. U faqat uning katta ko'zlari, ozg'in yuzi va ingichka oyoqlari, oddiy savat va bechora kiyimlari borligini bilardi. Shunday qilib, u qo'lini cho'ntagiga solib, olti tiyinini topib, uning oldiga bordi.

— Mana, bechora qizaloq, — dedi u. — Mana, olti tiyin, senga beraman.

Sora gapini boshladi va u xuddi o'zining yaxshi kunlarida ko'rgan kambag'al bolalarga o'xshab ko'rinib turganini, yo'lakdan chiqib ketayotganda uni tomosha qilish uchun asfaltda kutayotganini darhol angladi. Va u ularga ko'p tiyinlar bergan. Uning yuzi qizarib ketdi, keyin rangi oqarib ketdi va bir lahzaga u aziz olti tiyinni ololmay qolgandek bo'ldi.

"Oh, yo'q!" - dedi u. "Oh, yo'q, rahmat; men buni qabul qilmasligim kerak!"

Uning ovozi oddiy ko‘cha bolasining ovoziga o‘xshamas, o‘zini tutishi esa, tarbiyalangan kichkina odamga o‘xshab ketgan ediki, Veronika Eustasia (asl ismi Janet edi) va Rozalind Gledis (uning ismi Nora edi) tinglash uchun oldinga egilib turishdi.

Ammo Guy Klarens o'zining xayrixohligi bilan to'sqinlik qilmasligi kerak edi. U olti tiyinni uning qo'liga urdi.

— Ha, olishing kerak, bechora qizaloq! — deb qattiq turib oldi. — U bilan yeb-ichish uchun narsalarni sotib olishingiz mumkin. Bu butun olti pens!

Uning chehrasida shunday halol va mehribonlik bor ediki, agar u buni qabul qilmasa, yuragi ezilib, hafsalasi pir bo'lishi mumkin ediki, Sara undan voz kechmasligi kerakligini bilardi. Bu kabi mag'rur bo'lish shafqatsiz narsa bo'lar edi. Shunday qilib, u g'ururini cho'ntagiga solib qo'ydi, garchi yonoqlari kuyib ketganini tan olish kerak.

— Rahmat, — dedi ayol. "Siz mehribon, mehribon, azizim." Va u quvonch bilan aravaga o'tirar ekan, u tez nafas oldi va ko'zlari tuman ichidan porlayotgan bo'lsa ham, jilmayishga urinib ketdi. U o'zining g'alati va xira ko'rinishini bilar edi, lekin shu paytgacha uni tilanchi qilib olishlari mumkinligini bilmas edi.

Katta oilaning aravasi ketayotganda uning ichidagi bolalar qiziq hayajon bilan gaplashishardi.

"Oh, Donald," (bu Gay Klarensning ismi edi), vahima bilan xitob qildi Janet, "nega o'sha qizga olti tiyin taklif qilding? Ishonchim komilki, u tilanchi emas!"

— U tilanchidek gapirmasdi! - qichqirdi Nora. — Uning yuzi esa chindan ham tilanchining yuziga o‘xshamasdi!

– Qolaversa, u tilanchilik ham qilmadi, – dedi Janet. "U sendan jahli chiqishi mumkinligidan juda qo'rqardim. Bilasanmi, odamlar tilanchi bo'lmaganida tilanchi bo'lishlari g'azablanadi".

"U jahli chiqmadi", dedi Donald, arzimas vahima bilan, lekin baribir qat'iy. "U bir oz kuldi va u meni mehribon, mehribon sevgilim ekanligimni aytdi. Men esa shunday edim!" "Bu mening butun olti pensim edi."

Janet va Nora bir-birlariga qarashdi.

"Tilanchi qiz hech qachon bunday demasdi", deb qaror qildi Janet. — U shunday degan bo'lardi: “Rahmat, kichkina janob... rahmat, ser; Balki u jingalak bo'lardi."

Sara haqiqat haqida hech narsa bilmas edi, lekin o'sha paytdan boshlab Katta oila unga o'zi kabi qiziqib qoldi. U o'tib ketganda bolalar bog'chasi derazalarida yuzlar paydo bo'lardi va olov atrofida u haqida ko'p muhokamalar bo'lib o'tdi.

"U seminariyaning o'ziga xos xizmatkori", dedi Janet. "Men uni hech kimga tegishli ekanligiga ishonmayman. Men uni etim deb hisoblayman. Lekin u tilanchi emas, lekin ko'rinishi qanchalik xunuk".

Keyin hamma uni “Kichkina qiz, tilanchi emas”, deb chaqirishdi, bu, albatta, ancha uzun ism edi va ba'zida kichiklari shoshib aytishsa, juda kulgili tuyulardi.

Sara olti pensni teshib qo'ydi va uni bo'yniga eski tor lentaga osib qo'ydi. Uning Katta oilaga bo'lgan mehr-muhabbati oshdi - haqiqatan ham, u sevishi mumkin bo'lgan hamma narsaga bo'lgan mehr-muhabbati ortdi. U Bekkiga mehr qo‘yib, unga mehr qo‘ydi va u haftada ikki tongda kichkintoylarga fransuz tilidan dars berish uchun maktab xonasiga kirganini intiqlik bilan kutardi. Uning kichkina shogirdlari uni yaxshi ko'rishardi va unga yaqin turish va kichik qo'llarini uning qo'llariga solish sharafiga bir-birlari bilan intilardilar. Ular o'ziga yaqinlashayotganini his qilish uning och yuragini to'ydirdi. U chumchuqlar bilan shunday do'stlashdiki, u stol ustida turib, boshi va yelkalarini chodirning derazasidan tashqariga qo'yib, chiyillashi bilanoq, u deyarli darhol qanotlarning qaltirashini va tvitterlarga javob berishini eshitdi va u bilan gaplashish va u sochib yuborgan mayda-chuydalarning ko'p qismini yasash uchun bir nechta iflos shahar qushlari paydo bo'lib, shiferlarga tushishdi. U Melkisedek bilan shunchalik yaqin bo'lib qolganki, u o'zi bilan ba'zan Melkisedek xonimni ham, vaqti-vaqti bilan bir-ikkita bolasini ham olib yurardi. U u bilan gaplashardi va qandaydir tarzda u tushunganga o'xshardi.

Har doim hamma narsaga qarab o'tiradigan Emiliga nisbatan uning xayolida g'alati bir tuyg'u paydo bo'ldi. Bu uning katta vayronagarchilik paytlaridan birida paydo bo'ldi. U Emili uni tushunganiga va unga hamdard ekaniga ishonishni yoki o'zini ishontirishni xohlardi. U yagona hamrohi hech narsani his qilolmasligi va eshitmasligiga ega bo'lishni yoqtirmasdi. U ba’zan uni stulga o‘tqazib, uning qarshisida eski qizil oyoq kursisiga o‘tirar, ko‘zlari qo‘rquvga o‘xshab katta bo‘lguncha unga tikilib o‘tirardi, ayniqsa tunda hamma narsa tinch bo‘lganda, chordoqdagi yagona ovoz goh-goh devorda to‘satdan to‘satdan g‘ichirlashi va g‘ichirlashi edi. Uning "go'yo"laridan biri Emili uni himoya qila oladigan o'ziga xos yaxshi jodugar ekanligi edi. Ba'zan, u eng yuqori xayolparastlik darajasiga etgunga qadar unga tikilib qolgandan keyin, u o'ziga savollar berib, o'zini DARXI javob beradigandek his qilardi. Lekin u hech qachon bunday qilmagan.

- Javob berishga kelsak, - dedi Sara o'zini-o'zi tasalli qilmoqchi bo'lib, - men tez-tez javob bermayman. Men yordam bersam, hech qachon javob bermayman. Odamlar sizni haqorat qilganda, ular uchun bir og'iz so'z aytmaslikdan yaxshi narsa yo'q - ularga qarab, o'ylab ko'ring. Miss Minchin men buni qilganimda g'azabdan rangi oqarib ketdi, miss Ameliya, odamlarga shunday ko'rinsa ham, afsuslanmaysiz. Siz ulardan ko'ra kuchliroqsiz, chunki siz g'azabingizni ushlab turolmaysiz va ular bundan keyin aytmasalar edi, deb ahmoqona so'zlarni aytishadi, lekin men buni o'zimdan ko'ra ko'proq yoqtirmayman Do'stlariga javob bering, hatto u hammasini yuragida saqlaydi."

Ammo u bu dalillar bilan o'zini qanoatlantirmoqchi bo'lsa-da, unga oson bo'lmadi. U yer-bu yoqqa yuborilgan, ba'zan shamol, sovuq va yomg'irda uzoq topshiriqlarga uchragan uzoq va og'ir kundan so'ng, u ho'l va och holda kelgan va hech kim uning yoshligini eslashni afzal ko'rmagani va uning ingichka oyoqlari charchagan va uning kichkina tanasi sovib ketishi mumkin edi; Unga faqat og'ir so'zlar va minnatdorchilik uchun sovuq, sekin qarashlar aytilganda; oshpaz qo'pol va beadab bo'lganida; Miss Minchin eng yomon kayfiyatda bo'lganida va qizlarning uning shafqatsizligi uchun bir-birlari bilan istehzo qilishlarini ko'rganida - u har doim ham qila olmadi.

Emili eski kursida tik o'tirib, tikilib qaraganida, uning og'riqli, mag'rur va kimsasiz qalbini xayollar bilan yupatdi.

Shunday kechalarning birida u chordoqqa sovuq va och, yosh ko‘kragida bo‘ron shiddatli bo‘lib chiqqanida, Emilining nigohi shu qadar bo‘m-bo‘sh, talaş oyoqlari va qo‘llari shu qadar ma’nosiz bo‘lib tuyuldiki, Sara o‘zini butunlay boshqara olmadi. Dunyoda Emilidan boshqa hech kim yo'q edi. Va u erda o'tirdi.

"Men hozir o'laman", dedi u avvaliga.

Emili shunchaki tikilib qoldi.

— Men chiday olmayman, — dedi bechora bola qaltirab. "O'lishimni bilaman. Sovuqman, ho'l bo'ldim, ochlikdan o'lyapman. Bugun ming chaqirim yo'l bosib o'tdim va ular ertalabdan kechgacha meni qoralashdan boshqa hech narsa qilishmadi. Va men oshpaz yuborgan so'nggi narsani topa olmaganim uchun, ular menga kechki ovqat berishmadi. Ba'zi erkaklar ustimdan kulishdi, chunki eski tuflilarim sirg'alib ketibdi.

U shishadek tikilib turgan ko'zlarga va o'zidan mamnun yuzga qaradi va birdan uning qalbida qandaydir g'azab paydo bo'ldi. U kichkina vahshiy qo'lini ko'tardi va Emilini stuldan yiqitdi va yig'lab yubordi - Sara u hech qachon yig'lamagan.

"Siz qo'g'irchoqdan boshqa narsa emassiz!" u yig'lab yubordi. "Qo'g'irchoqdan boshqa hech narsa - qo'g'irchoq - qo'g'irchoq! Siz hech narsaga e'tibor bermaysiz. Siz talaş bilan to'ldirilgansiz. Sizda hech qachon yurak bo'lmagan. Hech narsa sizni his qila olmaydi. Sen QO'G'IRG'CHAsan!" Emili yerga yotar, oyoqlari boshi uzra ikki barobar ko'tarilib, burnining uchida yangi tekis joy bor edi; lekin u xotirjam, hatto hurmatli edi. Sara yuzini quchog'iga yashirdi. Devordagi kalamushlar urishib, bir-birlarini tishlay boshlashdi, xirillashdi va tirnashdi. Melkisedek ba'zi oilasini jazolardi.

Saraning yig'lashi asta-sekin jim bo'ldi. Uning buzilib ketishi shunchalik farqli ediki, u o'zini hayratda qoldirdi. Biroz vaqt o'tgach, u yuzini ko'tardi va Emiliga qaradi, u bir burchakda unga qaraganga o'xshardi va qandaydir tarzda, bu vaqtga kelib, qandaydir shishadek ko'zli hamdardlik bilan. Sora egilib uni ko‘tardi. Unga pushaymonlik tushdi. U hatto o'ziga juda oz tabassum bilan tabassum qildi.

"Siz qo'g'irchoq bo'lishdan o'zingizni tiya olmaysiz, - dedi u xo'rsinib, "Laviniya va Jessi aqlga sig'maslikka yordam bera oladi. Biz hammamiz bir xil emasmiz. Va u uni o'pdi va kiyimlarini silkitdi va uni stulga qo'ydi.

U qo'shni bo'sh uyni kimdir olib ketishini juda orzu qilgan edi. U buni o'ziga juda yaqin bo'lgan chodirning derazasi uchun orzu qildi. Qachondir uning ochiq turganini va kvadrat diafragma ichidan bosh va yelka ko'tarilganini ko'rish juda yoqimli bo'lib tuyuldi.

"Agar boshi yaxshi ko'rinsa," deb o'yladi u, "Men "xayrli tong" deb boshlashim mumkin va har xil voqealar sodir bo'lishi mumkin. Lekin, albatta, u erda xizmatkorlardan boshqa hech kim uxlashi ehtimoldan yiroq emas."

Bir kuni ertalab baqqol, qassob va novvoyxonaga borganidan keyin maydon burchagiga burilib, u uzoq vaqt yo'qligida qo'shni uy oldiga mebel to'la furgon to'xtab qolganini, old eshiklar ochilib, ko'ylak yengli erkaklar og'ir paketlarni ko'tarib kirib-chiqayotganini ko'rdi.

— Olingan! - dedi u. — Haqiqatan ham olindi! Umid qilamanki, chodirning derazasidan chiroyli bosh ko'rinadi!

U asfaltda to'xtab, olib ketilayotgan narsalarni tomosha qilish uchun to'xtab qolgan bevaqt odamlar guruhiga qo'shilishni xohlardi. Uning fikricha, mebelning bir qismini ko'rsa, u odamlarga tegishli bo'lgan narsalarni taxmin qilish mumkin edi.

“Miss Minchinning stol-stullari ham xuddi o‘ziga o‘xshab ketadi”, deb o‘yladi u; "Men uni juda kichkina bo'lsam ham, birinchi daqiqada ko'rganman deb o'ylaganimni eslayman. Keyin dadamga aytdim va u kulib yubordi va bu haqiqat ekanligini aytdi. Ishonchim komilki, Katta oilada semiz, qulay kreslolar va divanlar bor va men ularning qizil gulli fon rasmi ularga o'xshashligini ko'raman. Bu issiq va quvnoq, mehribon va baxtli ".

Kechqurun uni sabzavot do‘koniga petrushka berish uchun jo‘natishdi va u zinapoyaga kelganida yuragi tezda tanilib ketdi. Mikroavtobusdan asfaltga bir nechta mebellar qo'yilgan edi. U yerda chiroyli tikilgan choy daraxti stoli, bir necha stullar va boy sharqona kashtalar bilan qoplangan ekran bor edi. Ularni ko‘rish unga g‘alati, uy sog‘inchi hissini uyg‘otdi. U Hindistonda shunga o'xshash narsalarni ko'rgan. Miss Minchin undan olgan narsalardan biri bu otasi yuborgan o‘ymakor choy daraxti stoli edi.

"Ular go'zal narsalar", dedi u; "Ular go'yo yaxshi odamga tegishli bo'lishi kerakdek ko'rinadi. Hamma narsa juda katta ko'rinadi. Menimcha, bu boy oila."

Furgonlar mebellar kelib tushdi va kun bo'yi boshqalarga joy berdi. Bir necha marta shunday bo'ldiki, Sara nimalarni ko'rish imkoniga ega bo'ldi. Yangi kelganlar boy kishilar ekan, deb to'g'ri taxmin qilgani ayon bo'ldi. Barcha mebellar boy va chiroyli bo'lib, ularning katta qismi sharqona edi. Mikroavtobuslardan ajoyib gilamlar, pardalar va bezaklar, ko'plab rasmlar va kutubxona uchun etarli bo'lgan kitoblar olingan. Boshqa narsalar qatorida, ajoyib ziyoratgohda ajoyib xudo Budda bor edi.

"Oiladan kimdir Hindistonda bo'lsa kerak", deb o'yladi Sara. "Ular hindlarning narsalariga o'rganib qolishgan va ularni yaxshi ko'rishgan. Men xursandman. Men ularni do'stdek his qilaman, hatto chodirning derazasidan bosh ko'rinmasa ham."

U oshpazga kechki sut olib ketayotganda (uni hech qanday g'alati ish bo'lmagan edi), u vaziyatni har qachongidan ham qiziqroq qilgan narsa sodir bo'lganini ko'rdi. Katta oilaning otasi bo'lgan kelishgan, qizg'ish yigit maydon bo'ylab eng oddiy tarzda o'tib, qo'shni uyning zinasidan yugurib chiqdi. U go'yo o'zini uyda his qilgandek, ular ustidan yugurib chiqdi va kelajakda ko'p marta yuqoriga va pastga yugurishni kutdi. U ancha vaqt ichkarida turdi va bir necha bor chiqib, ishchilarga ko'rsatma berdi, xuddi shunday qilishga haqli. U yangi kelganlar bilan qandaydir yaqin aloqada ekanligi va ular uchun harakat qilayotgani aniq edi.

"Agar yangi odamlarning farzandlari bo'lsa, - dedi Sara, "Katta oilaning bolalari, albatta, ular bilan birga o'ynashadi va ular shunchaki dam olish uchun chodirga chiqishlari mumkin".

Kechasi, ishi tugagach, Bekki o'zining mahbusdoshini ko'rgani va unga xabar olib kelgani keldi.

"Bu nindiyalik janob, qo'shni uyga kelyapti, xonim", dedi u. "U qora tanlimi yoki yo'qmi, bilmayman, lekin u nindiyalik. U juda boy, u kasal, "Katta oila" janoblari uning advokati. U juda ko'p muammolarga duch keldi va uni xafa qildi va uni xafa qildi. U butlarga sig'inadi va bo'g'inlarga sig'inadi. Men unga sajda qilish uchun bir 'takrorni' olib yurganini ko'rdim.

Sara biroz kuldi.

"Men uning bu butga sig'inishiga ishonmayman", dedi u; "Ba'zi odamlar ularni tomosha qilishni yaxshi ko'radilar, chunki ular qiziq. Dadamning chiroylisi bor edi va u unga sig'inmadi."

Ammo Bekki yangi qo'shnining "egan" ekanligiga ishonishni afzal ko'rdi. Bu shunchaki ibodat kitobi bilan cherkovga borgan oddiy janob bo'lishidan ko'ra romantikroq tuyulardi. U o‘sha kechada uning qanday bo‘lishi, xotini bo‘lsa, xotini qanday bo‘lishi, farzandlari farzandli bo‘lsa, qanday bo‘lishi haqida uzoq o‘tirdi. Sora yolg'iz o'zi ularning hammasi qora bo'lib, salla o'rashlari va, eng muhimi, xuddi ota-onalari kabi, ularning hammasi "o'lgan" bo'lishlariga umid qilolmasligini ko'rdi.

"Men hech qachon qo'shni yashamaganman, xonim," dedi u; "Men ular qanday yo'llarga ega bo'lishini ko'rishni xohlayman."

Uning qiziqishi qondirilgunga qadar bir necha hafta o'tdi va keyin ma'lum bo'ldiki, yangi yashovchining na xotini va na bolalari bor. U yolg'iz odam bo'lib, umuman oilasi yo'q edi va uning sog'lig'i buzilgani va aqli baxtsizligi aniq edi.

Bir kuni arava kelib, uy oldiga kelib to‘xtadi. Piyoda sandiqdan tushib, eshikni ochganida, birinchi bo'lib Katta oilaning otasi bo'lgan janob chiqdi. Undan keyin uniformadagi hamshira tushdi, keyin zinapoyadan ikki xizmatkor tushdi. Ular xo'jayiniga yordam berish uchun kelishdi, u aravadan tushishga yordam berganida, o'zini bechora, ma'yus yuzli, qiynaluvchi odam ekanligini isbotladi.

skelet tanasi mo'yna bilan o'ralgan. U zinapoyaga ko'tarildi va Katta oila boshlig'i juda xavotirli ko'rinishda u bilan ketdi. Ko'p o'tmay, shifokor aravasi keldi va shifokor unga g'amxo'rlik qilish uchun ketdi.

"Qo'shnida shunday sariq jentlmen bor, Sara", - deb pichirladi Lotti keyin frantsuz sinfida. "Siz uni xitoylik deb o'ylaysizmi? Geografiyada xitoyliklarning sarg'ishligi aytiladi."

"Yo'q, u xitoylik emas", deb pichirladi Sara; "U juda kasal. Mashqingizni davom ettiring, Lotti. Yo'q, janob. Je n'ai pas le canif de mon oncle".

Bu hind janobining hikoyasining boshlanishi edi.

Translated from English to Uzbek - www.onlinedoctranslator.com

Ram Dass

Ba'zan maydonda ham yaxshi quyosh botishi bor edi. Biroq, ularning faqat bacalar orasidan va tomlar ustidagi qismlarini ko'rish mumkin edi. Oshxona derazalaridan ularni umuman koʻrib boʻlmas, faqat gʻishtlar issiq, havo bir muddat qizgʻish yoki sargʻish boʻlib koʻrinib turgani uchun ular davom etayotganini taxmin qilish mumkin edi, yoki, ehtimol, qaysidir bir oyna oynasiga yonib turgan chaqnash tushganini koʻrish mumkin edi. Biroq, ularning barcha ulug'vorligini ko'rish mumkin bo'lgan bir joy bor edi: g'arbdagi qizil yoki oltin bulutlar uyumi; yoki ko'zni qamashtiruvchi yorqinlik bilan o'ralgan binafsha rang; yoki atirgul rangga bo'yalgan va shamol bo'lsa, shoshib-pishib ko'k bo'ylab yugurayotgan pushti kaptarlarning parvoziga o'xshab ko'rinadigan mayda junli, suzuvchi kaptarlar. Bularning barchasini ko'radigan va ayni paytda toza havodan nafas oladigan joy, albatta, chodirning derazasi edi. Maydon to'satdan sehrli tarzda yarqirab, o'zining kuygan daraxtlari va panjaralariga qaramay ajoyib ko'rinishga kelganda, Sara osmonda nimadir bo'layotganini bildi; Oshxonani o'tkazib yubormasdan yoki qo'ng'iroq qilmasdan chiqib ketishning iloji bo'lganda, u har doim o'g'irlab ketib, zinapoyadan yuqoriga ko'tarilib, eski stolga chiqib, boshi va tanasini iloji boricha derazadan uzoqroqqa olib chiqdi. U buni uddalagandan so'ng, u doimo uzoq nafas oldi va atrofga qaradi. U goʻyo butun osmonu dunyoni oʻziga qoʻygandek tuyulardi. Hech kim boshqa chodirlardan tashqariga qaramagan. Umuman olganda, derazalar yopiq edi; Lekin ular havo kiritish uchun ochiq turgan bo'lsalar ham, hech kim ularga yaqinlashmagandek tuyulardi. Va u erda Sara turar, ba'zida yuzini juda samimiy va yaqin bo'lib ko'rinadigan ko'k rangga qaratar edi - xuddi go'zal gumbazli shiftga o'xshab - ba'zan g'arbni va u erda sodir bo'lgan barcha ajoyib narsalarni tomosha qilar edi: bulutlar eriydi yoki suzib borardi yoki pushti yoki qip-qizil, qor-oq, binafsha yoki och kabutar kul rangga o'zgarishini ohista kutardi. Ba'zan ular chuqur firuza-ko'k yoki suyuq kehribar yoki xrizopraza-yashil rangli ko'llarni o'rab turgan orollar yoki katta tog'lar yaratdilar; ba'zan qorong'u boshoqlar g'alati, yo'qolgan dengizlarga cho'zilgan; ba'zan ajoyib erlarning nozik chiziqlari boshqa ajoyib erlarni birlashtirdi. Shunday joylar bor ediki, odam yugurishi, ko'tarilishiga yoki turishga va keyin nima bo'lishini kutishga to'g'ri kelardi - ehtimol, hammasi erib ketguncha, suzib ketib ketguncha. Hech bo'lmaganda Saraga shunday tuyuldi va u stol ustida turganida ko'rgan narsasi - gavdasining yarmi yorug'likdan tashqarida - chumchuqlarning shiferlar ustida quyosh botishi bilan xirillagani kabi go'zal bo'lmagan edi. Bu mo''jizalar ro'y berayotganda, chumchuqlar unga har doim qandaydir bo'ysunuvchi yumshoqlik bilan tvitter qilayotgandek tuyulardi.

Hindistonlik janob yangi uyiga olib kelinganidan bir necha kun o'tgach, shunday quyosh botishi bor edi; Yaxshiyamki, tushdan keyin ish oshxonada bo'lib, hech kim unga hech qaerga borishni yoki biron bir vazifani bajarishni buyurmaganligi sababli, Sara odatdagidan sirg'alib yuqoriga chiqishni osonlashtirdi.

U stolini o'rnatdi va tashqariga qarab turdi. Bu ajoyib daqiqa edi. Eritilgan oltin toshqinlari gʻarbni qopladi, goʻyo olamni ulugʻvor toʻlqin qamrab olgandek edi. Chuqur, boy sariq nur havoni to'ldirdi; uylarning tepasida uchayotgan qushlar unga nisbatan qora rangni ko'rsatdilar.

— Ajoyib, — dedi oʻziga oʻzi ohista Sora. "Bu meni deyarli qo'rquvga soladi - go'yo g'alati bir narsa sodir bo'layotgandek. Ajoyiblar meni doim shunday his qiladi."

U to'satdan boshini o'girdi, chunki u o'zidan bir necha metr narida ovoz eshitdi. Bu g'alati, g'ayrioddiy, g'ijir-g'o'l suhbatga o'xshardi. Bu keyingi chordoqning derazasidan keldi. Kimdir u kabi quyosh botishini tomosha qilgani kelgan edi. Osmon derazasidan bosh va tananing bir qismi chiqib turardi, lekin bu kichkina qizning yoki uy xizmatkorining boshi yoki tanasi emas edi; Bu hindistonlik xizmatkorning go'zal oppoq qiyofasi va qora yuzli, ko'zlari yaltiragan, oq sallali boshi edi - "Laskar", dedi o'ziga o'zi - va u eshitgan ovoz go'yo uni yaxshi ko'rgandek quchog'ida ushlab turgan va ko'kragiga egilib, xirillagan kichkina maymundan eshitildi.

Sara unga qaradi, u unga qaradi. Uning o‘ylagan birinchi narsa uning qop-qora yuzida qayg‘uli va uy sog‘inchli ko‘rindi. U quyoshga qarash uchun kelganiga amin edi, chunki u Angliyada quyoshni juda kam ko'rgan, shuning uchun u quyoshni ko'rishni orzu qilar edi. U bir soniya unga qiziqib qaradi, so‘ng shiferlar bo‘ylab jilmayib qo‘ydi. U hatto notanish odamning tabassumi qanchalik tasalli berishini bilishni o'rgandi.

Ko'rinib turibdiki, uniki unga zavq bag'ishlagan. Uning butun qiyofasi o'zgardi va u shunday jilmayib qo'yganidek, oppoq tishlarini ko'rsatdiki, uning qorong'i yuzida yorug'lik paydo bo'lgandek bo'ldi. Odamlar charchagan yoki zerikarli his qilganlarida Saraning ko'zlaridagi do'stona nigoh har doim juda samarali edi.

Balki u bilan salomlashayotganda maymundan qo'lini bo'shatgandir. U beg'ubor maymun edi va har doim sarguzashtlarga tayyor edi va ehtimol kichkina qizni ko'rish uni hayajonga solgan. U to'satdan bo'shashib qoldi, shiferlar ustiga sakrab tushdi, ular bo'ylab yugurib o'tib ketdi va Saraning yelkasiga otildi va u erdan uning chordoq xonasiga tushdi. Bu uni kuldirdi va uni quvontirdi; Ammo u, agar Laskar uning xo'jayini bo'lsa, uni xo'jayiniga qaytarish kerakligini bilar edi va buni qanday qilish kerakligi haqida hayron bo'ldi. U uni qo'lga olishiga yo'l qo'yadimi yoki u yaramas bo'lib, qo'lga tushishdan bosh tortadimi va ehtimol qochib, tomlardan oshib o'tib, adashib qoladimi? Bu umuman bo'lmasdi. Ehtimol, u hind janobiga tegishli bo'lib, kambag'al uni yaxshi ko'rardi.

U Laskarga yuzlandi va otasi bilan birga yashaganida o‘rgangan hindustan tilini hali ham eslaganidan xursand bo‘ldi. U erkakni tushunishga majbur qilishi mumkin edi. U bilan u bilgan tilda gaplashdi.

— Uni qo‘lga olishimga ruxsat beradimi? — so‘radi u.

U hech qachon tanish tilda gapirganda ifodalangan qorong'u yuzdan ko'ra hayrat va zavqni ko'rmagan deb o'yladi. Haqiqat shuki, bechora o‘zini xudolari aralashgandek his qildi va osmondan mehribon ovoz keldi. Sara darhol yevropalik bolalarga o‘rganib qolganini ko‘rdi. U ehtiromli minnatdorchilikni to'kdi. U Missisi Sohibning xizmatkori edi. Maymun yaxshi maymun edi va tishlamaydi; lekin, afsuski, uni qo'lga olish qiyin edi. U chaqmoqdek bir joydan ikkinchi joyga qochib ketardi. U yovuz bo'lmasa ham, itoatsiz edi. Ram Dass uni go'yo o'z farzandidek bilardi va Ram Dass ba'zida itoat etardi, lekin har doim ham emas. Agar Missi Sohib Ram Dassga ruxsat bersa, uning o'zi uning xonasiga tomdan o'tib, derazadan kirib, noloyiq hayvonni qaytarib olishi mumkin edi. Lekin u Sara o'zini katta erkinlikka erishyapman deb o'ylashidan qo'rqib, balki uning kelishiga yo'l qo'ymaydi.

Ammo Sara darhol unga ruxsat berdi.

— Keta olasizmi? — so‘radi ayol.

"Bir lahzadan keyin", deb javob berdi u.

- Unda kel, - dedi ayol; — qo‘rqib ketgandek xonaning u yoqdan bu yoqqa uchib yuribdi.

Ram Dass chodirning derazasidan sirg'alib o'tib, go'yo butun umri tomlarda yurgandek barqaror va yengil unikiga o'tdi. U osmon nuridan sirg'alib o'tib, tovushsiz oyoqqa yiqildi. Keyin u Soraga yuzlanib, yana salom berdi. Maymun uni ko'rdi va biroz qichqirdi. Ram Dass shosha-pisha yoritgichni yopish chorasini ko'rdi va keyin uni quvib ketdi. Bu unchalik uzoq davom etmadi. Maymun buni shunchaki zavqlanish uchun bir necha daqiqaga cho'zdi, lekin shu zahoti u Ram Dassning yelkasiga o'tirdi va g'alati oriq qo'li bilan uning bo'yniga yopishib o'tirdi.

Ram Dass Saraga chuqur minnatdorchilik bildirdi. U ko'rdiki, uning chaqqon ko'zlari xonaning yalang'och ko'rkamligini bir nigohda o'z zimmasiga oldi, lekin u go'yo u bilan rajaning kichkina qizi bilan gaplashayotgandek gapirdi va o'zini hech narsa ko'rmayotgandek ko'rsatdi. U maymunni ushlaganidan keyin bir necha daqiqadan ko'proq qolishni o'ylamadi va bu lahzalar uning xayrixohligi evaziga unga chuqur va minnatdor ta'zim qilish uchun berildi. Bu kichkina yovuz odam, dedi u maymunni silab, rostdan ham u ko'rinadigan darajada yovuz emas edi va kasal bo'lgan xo'jayini ba'zan undan zavqlanardi. Agar sevimlisi qochib ketib, adashib qolsa, u xafa bo'lardi. Keyin u yana bir bor salom berdi va maymunning o'zi ko'rsatgan chaqqonlik bilan osmondan o'tib, yana shiferlardan o'tib ketdi.

U ketganida, Sara chodirning o'rtasida turib, uning yuzi va o'zini tutishi unga olib kelgan ko'p narsalarni o'yladi. O'zining milliy libosini ko'rish va uning o'zini tutish uslubiga chuqur hurmat bilan qarash uning barcha o'tmishdagi xotiralarini hayajonga soldi. U — oshpaz bir soat oldin haqoratomuz so‘zlarni aytgan bo‘lsa-da, bir necha yil muqaddam hamma unga Ram Dass qanday munosabatda bo‘lgan bo‘lsa, shunday munosabatda bo‘lgan odamlar bilan o‘ralganini eslash g‘alati tuyuldi; o‘tganda salom bergan, gapirganda peshonasi yerga tegib qoladigandek, xizmatkorlari va qullari kimlar edi. Bu qandaydir tush kabi edi. Hammasi tugadi va hech qachon qaytib kelolmaydi. Albatta, hech qanday o'zgarish bo'lishi mumkin emasdek tuyuldi. U miss Minchin kelajagi nima bo'lishi kerakligini bilardi. U oddiy o'qituvchi sifatida foydalanish uchun juda yosh bo'lganida, u xizmatchi va xizmatkor sifatida ishlatilardi, lekin u o'rganganlarini va qandaydir sirli tarzda ko'proq o'rganishni eslab qolishini kutardi. Kechqurunlarining ko'p qismini u o'qishda o'tkazishi kerak edi va u turli vaqt oralig'ida tekshiruvdan o'tkazilib, agar u o'zidan kutilgandek ilg'or qilmasa, qattiq ogohlantirilishini bilar edi. Haqiqat shundaki, miss Minchin o'qituvchilardan talab qilishni o'rganishni juda xohlayotganini bilar edi. Unga kitoblarni bering, u ularni yutib yuboradi va ularni yoddan bilish bilan tugaydi. U bir necha yil ichida yaxshi dars berishga teng bo'lishi mumkinligiga ishonish mumkin. Bu shunday bo'lar edi: u katta bo'lganida u maktab xonasida o'ynashi kutilardi, chunki u hozir turli hududlarda ishlayotgan edi.

uy; ular unga ko'proq hurmatli kiyim berishga majbur bo'lardi, lekin ular sodda va xunuk bo'lib, uni qandaydir tarzda xizmatkorga o'xshatishlari aniq edi. Buni intiqlik bilan kutish kerak edi va Sara bir necha daqiqa jim turdi va o'ylab ko'rdi.

Shunda uning xayoliga bir fikr keldi, bu fikr uning yonoqlarida rang ko'tarilib, ko'zlarida uchqun chaqnadi. U ozg‘in jasadini rostlab, boshini ko‘tardi.

"Nima bo'lishidan qat'iy nazar, - dedi u, "bir narsani o'zgartira olmaydi. Agar men latta va yirtiqli malika bo'lsam, ichimda malika bo'lishim mumkin. Agar men tilla kiyimda bo'lsam, malika bo'lish oson bo'lar edi, lekin hech kim buni bilmas ekan, har doim shunday bo'lish katta g'alabadir. U faqat Mari Antoin bilan qamoqxonada bo'lganida edi. Ko'ylak kiygan, sochlari oq edi va uni haqorat qilishdi va uni beva Kapet deb atashdi.

Bu yangi fikr emas, balki bu vaqtga kelib ancha eski fikr edi. Bu unga ko'p achchiq kunlarni boshdan kechirdi va u yuzida miss Minchin tushunolmaydigan va uni juda g'azablantirgan ifoda bilan uyni aylanib chiqdi, go'yo bola uni dunyoning qolgan qismidan ustun qo'yadigan hayot kechirayotganga o'xshardi. Go'yo u o'ziga aytilgan qo'pol va kislotali so'zlarni deyarli eshitmagandek edi; yoki, agar u ularni eshitgan bo'lsa, ularga umuman ahamiyat bermadi. Ba'zida u qandaydir qo'pol va hukmron nutqlar o'rtasida bo'lganida, miss Minchin o'ziga qaragan sokin, befarq ko'zlarini mag'rur tabassumga o'xshatib qo'yardi. Shunday paytlarda u Soraning o‘ziga o‘zi aytayotganini bilmas edi:

"Bu gaplarni malikaga aytayotganingni va agar men tanlasam, qo'limni silkitib, seni qatl etishni buyurganimni bilmaysan. Men malikaman, sen esa kambag'al, ahmoq, mehribon, qo'pol qari bo'lganim uchun va bundan boshqa narsani bilmaysan".

Bu uni hamma narsadan ko'ra ko'proq qiziqtirardi va zavqlantirardi; Qanchalik g'alati va xayolparast bo'lsa ham, u bundan tasalli topdi va bu uning uchun yaxshi narsa edi. Bu fikr uni egallab turgan bo'lsa-da, uning atrofidagilarning qo'polligi va yomonligi uni qo'pol va yomon niyatli qilib qo'yishi mumkin emas edi.

“Malika odobli bo‘lishi kerak”, dedi o‘ziga o‘zi.

Shunday qilib, xizmatkorlar o'z xo'jayinidan ohangini olib, takabbur bo'lib, unga buyruq berganlarida, u boshini tik tutib, ularga o'ziga xos xushmuomalalik bilan javob berardi, bu esa ularni ko'pincha unga qarashga majbur qiladi.

"Uning Bukingem saroyidan kelganidan ko'ra ko'proq havosi va nafisligi bor", dedi oshpaz ba'zida biroz kulib. "Men u bilan tez-tez jahlimni yo'qotaman, lekin aytamanki, u o'z odob-axloqini hech qachon unutmaydi. "Agar xohlasangiz, pishiring", "Shunchalik mehribon bo'lasizmi, ovqat pishiring?" ‘Kechirasiz, oshpaz’; U ularni hech narsa bo'lmagandek oshxonaga tashlaydi."

Ram Dass va uning maymun bilan suhbatdan keyin ertalab Sara o'zining kichik o'quvchilari bilan maktab xonasida edi. Ularga dars berishni tugatgandan so'ng, u frantsuz mashqlari daftarlarini yig'ib, qirollik qiyofasida bo'lgan turli xil narsalarni o'ylar edi: Buyuk Alfred, masalan, keklarni yoqib yubordi va toza podaning xotini quloqlarini qutichadi. U nima qilganini bilgach, qanchalik qo'rqib ketgan bo'lsa kerak. Miss Minchin bilsa, u - oyoq barmoqlari etikidan deyarli chiqib turgan Sara malika - haqiqiy malika! Uning ko'zlari Miss Minchinga eng yoqmagan ko'rinish edi. U bunga ega emas edi; u juda yaqin edi va shunchalik g'azablanganki, u haqiqatan ham unga uchib, qulog'ini bo'g'ib qo'ydi - xuddi podaning xotini qirol Alfredning qulog'ini boks qilganidek. Bu Sarani boshlashga majbur qildi. U hayratdan tushidan uyg'ondi va nafasini rostlab, bir soniya jim turdi. Keyin, u buni qilishini bilmay, biroz kulib yubordi.

— Nimaga kulyapsan, dadil, beadab bola? — xitob qildi miss Minchin.

Sara malika ekanligini eslash uchun o'zini tuta bilish uchun bir necha soniya kerak bo'ldi. Qabul qilingan zarbalardan uning yonoqlari qizarib, qizarib ketdi.

"Men o'yladim", deb javob berdi u.

– Darhol kechirim so‘rang, – dedi miss Minchin.

Sara javob berishdan oldin bir soniya ikkilanib turdi.

— Agar kulganim uchun kechirim so‘rayman, agar qo‘pol bo‘lsam, — dedi u keyin. — Lekin o‘ylaganim uchun kechirim so‘ramayman.

— Nima deb o'ylading? — deb so‘radi Miss Minchin.

"Qanday deb o'ylaysan? Nima deb o'ylading?"

Jessi titrab ketdi va u va Laviniya bir ovozdan bir-birlarini turtdilar. Hamma qizlar tinglash uchun kitoblaridan bosh ko'tarishdi. Haqiqatan ham, Miss Minchin Saraga hujum qilganda, bu ularni har doim biroz qiziqtirardi. Sara har doim g'alati bir narsa aytadi va hech qachon qo'rqib ketganga o'xshamasdi. Uning qulog'i qip-qizil, ko'zlari yulduzlardek yorqin bo'lsa-da, u endi qo'rqmadi.

"Men o'yladim, - dedi u katta va muloyimlik bilan, "siz nima qilayotganingizni bilmayapsiz".

"Men nima qilayotganimni bilmaganim uchunmi?" Miss Minchin ancha nafas oldi.

"Ha, - dedi Sora, - agar men malika bo'lsam, nima bo'lardi, deb o'yladim va siz qulog'imga tegib qo'ysangiz - men sizga nima qilishim kerak edi. Va men o'ylardimki, agar men bitta bo'lsam, men nima desam ham, nima qilsam ham, buni qilishga hech qachon jur'at etolmaysiz. Va agar siz to'satdan bilib qolsangiz ...

Uning ko'z o'ngida tasavvur qilingan kelajak shu qadar aniq ediki, u shunday gapirdiki, hatto miss Minchinga ham ta'sir qildi. Uning tor, tasavvurga ega bo'lmagan aqliga bir lahzaga bu ochiq jasorat ortida qandaydir haqiqiy kuch yashiringandek tuyuldi.

"Nima?" — deb xitob qildi u. — Nimani bildingizmi?

"Men haqiqatan ham malika bo'lganman, - dedi Sara, - va hamma narsani qila olardim - menga yoqadigan narsani."

Xonadagi har bir juft ko'z to'liq chegarasigacha ochildi. Laviniya qarash uchun o‘rindig‘iga egildi.

"Xonangizga boringlar, - deb qichqirdi Miss Minchin, nafas qisib, - shu lahzada! Maktabni tark eting! Darslaringizga qatnashing, yosh xonimlar!"

Sara bir oz kamon qildi.

“Agar bu odobsizlik bo‘lsa, kulganim uchun kechirasiz”, dedi va xonadan chiqib ketdi va miss Minchinni jahl bilan kurashayotgan, qizlar esa kitoblari ustida pichirlashayotganini qoldirdi.

— Ko‘rdingizmi, uning naqadar g‘alati ko‘rinishini ko‘rdingizmi? Jessi siqilib ketdi. "U bir narsa bo'lib chiqsa, men hayron bo'lmayman. Aytaylik, shunday bo'lishi kerak!"

Devorning boshqa tomoni

Bir qator uylarda yashaganda, odam yashayotgan xonaning devorining narigi tomonida nima qilinayotgani va aytilayotgani haqida o'ylash qiziq. Sara hind janoblarining uyidan Tanlangan seminariyani ajratib turgan devorda yashiringan narsalarni tasavvur qilishga urinib, o'zini ko'rishni yaxshi ko'rardi. U maktab xonasi hind jentlmenining kabineti yonida ekanligini bilar va ba'zida darsdan keyin eshitiladigan shovqin uni bezovta qilmasligi uchun devor qalin bo'lishiga umid qilardi.

"Men uni juda yaxshi ko'raman", dedi u Ermengardga; "Men uning bezovtalanishini yoqtirmasligim kerak. Men uni do'stligim uchun asrab oldim. Siz buni hech qachon gaplashmaydigan odamlar bilan qilishingiz mumkin. Siz ularni tomosha qilishingiz va ular haqida o'ylashingiz va ularga achinishingiz mumkin, ular deyarli munosabatlarga o'xshaydi. Ba'zida shifokorning kuniga ikki marta qo'ng'iroq qilganini ko'rganimda juda xavotirlanaman ".

"Mening qarindoshlarim juda kam, - dedi Ermengard, - va men bundan juda xursandman. Menda bo'lganlar menga yoqmaydi. Mening ikkita xolam doim: "Azizim, Ermengard! Sen juda semizsan, shirinlik yemaslik kerak", deyishadi va amakim mendan "qachon Edvard uchinchi taxtni egallagan?" - deb so'raydi. va: “Kim ko'p chig'anoqlardan o'ldi?”

Sara kulib yubordi.

"Siz hech qachon gaplashmaydigan odamlar sizga bunday savollarni bera olmaydi", dedi u; — Ishonchim komilki, hind janoblari siz bilan juda yaqin bo'lgan taqdirda ham buni yoqtirmaydi. Men uni yaxshi ko'raman.

U katta oilani yaxshi ko'rardi, chunki ular baxtli ko'rinardi; lekin u hind janobini sevib qolgandi, chunki u baxtsiz ko'rinardi. U juda og'ir kasallikdan to'liq tuzalmagani aniq. Oshxonada - albatta, xizmatkorlar qandaydir sirli vositalar orqali hamma narsani bilishar edi - uning ishi haqida ko'p muhokama qilindi. U aslida hind janobi emas, balki Hindistonda yashagan ingliz edi. U bir muncha vaqt davomida butun boyligini shu qadar xavf ostiga qo'ygan katta baxtsizliklarga duch keldiki, u o'zini abadiy vayron qildi va sharmanda qildi deb o'yladi. Shok shu qadar kuchli ediki, u miya isitmasidan deyarli vafot etdi; Va u sog'lig'i buzilganidan beri, garchi uning taqdiri o'zgargan va barcha mol-mulki unga qaytarilgan bo'lsa ham. Uning muammosi va xavf-xatarlari minalar bilan bog'liq edi.

— Va olmosli konlar! - dedi oshpaz. "Mening hech bir savinim hech qachon konga kirmaydi, xususan olmoslilar" - Saraga bir nazar tashlab. "Biz hammamiz ular haqida nimadir bilamiz." "U ham otamni his qilgandek his qildi", deb o'yladi Sara. "U mening dadam kabi kasal edi, lekin u o'lmadi."

Shunday qilib, uning yuragi avvalgidan ko'ra ko'proq unga tortildi. Kechasi uni jo'natishganda, u ba'zan juda xursand bo'lardi, chunki qo'shni uyning pardalari hali yopilmagan bo'lishi mumkin va u issiq xonaga qarab, asrab olgan dugonasini ko'rishi mumkin edi. Hech kim bo'lmaganda, u ba'zida to'xtab qolar va temir panjaralardan ushlab, uni eshitganday yaxshi tun tilardi.

"Eshitmasangiz ham, HEYSIZ bo'lardir", dedi u. "Ehtimol, mehribon fikrlar odamlarga qandaydir yo'l bilan, hatto derazalar, eshiklar va devorlar orqali ham etib boradi. Balki o'zingizni bir oz iliq va tasalli his qilasiz va nima uchun men sovuqda turib, yana tuzalib, baxtli bo'lishingizni umid qilaman. Siz uchun juda afsusdaman", deb pichirlardi u. — Qaniydi, sizning dadamingizning boshi og'riganda, men sizni erkalaganimdek, sizni erkalashi mumkin bo'lgan Qizchangiz bo'lsa. Men o'zim ham sizning «Kichik missus» bo'lishni xohlayman, bechora!

U o'zini ancha tasalli va biroz iliqroq his qilib, ketaverardi. Uning hamdardligi shunchalik kuchli ediki, u olov yonidagi kresloda yolg'iz o'tirganida, deyarli har doim ajoyib xalatda va deyarli doimo peshonasini qo'lida qo'yib, olovga umidsiz tikilib o'tirganida, bu unga qandaydir tarzda etib borishi kerak edi. U Saraga faqat muammolari o'tmishda qolgan odamga o'xshab ko'rinmadi.

"U har doim HOZIR uni xafa qiladigan narsani o'ylayotganga o'xshaydi", dedi u o'ziga o'zi, "lekin u pulini qaytarib oldi va u vaqt o'tishi bilan miya isitmasidan xalos bo'ladi, shuning uchun u bunday ko'rinmasligi kerak. Boshqa narsa bormi, deb o'ylayman."

Agar boshqa bir narsa bo'lsa - hatto xizmatkorlar ham eshitmagan bo'lsa - u buni Katta oilaning otasi - janob Montmorensi deb atagan janob bilishiga ishonmay qolardi. Janob Montmorensi tez-tez uning oldiga borardi, Missis Montmorensi va barcha kichik Montmorensilar ham kamroq bo'lsa-da, borishardi. U, ayniqsa, ikkita katta qizni yaxshi ko'rardi - akasi Donald Saraga olti tiyin berganidan juda xavotirga tushgan Janet va Nora. Haqiqatan ham, uning yuragida barcha bolalar, ayniqsa qizlar uchun juda nozik joy bor edi. Janet va Nora uni xuddi o'zlari kabi yaxshi ko'rishardi va tushdan keyin maydonni kesib o'tishlari va unga yaxshi xulq-atvor bilan tashrif buyurishlari uchun katta zavq bilan kutishardi. U nogiron bo'lgani uchun ular juda chiroyli kichik tashriflar edi.

"U bechora, - dedi Janet, - va biz uning ko'nglini ko'taramiz, deydi. Biz uni juda jimgina ko'tarishga harakat qilamiz."

Janet oilaning boshlig'i edi va qolgan narsalarni tartibga keltirdi. Aynan u hind janobidan Hindiston haqida hikoya qilishni so'rashni oqilona deb qaror qildi va u charchaganini ko'rdi va u jimgina o'g'irlab ketib, Ram Dassga uning oldiga borishni aytdi. Ular Ram Dassni juda yaxshi ko'rishardi. Agar u hind tilidan boshqa biror narsani gapira olganida, u har qanday hikoyani aytib berishi mumkin edi. Hindistonlik janobning asl ismi janob Karrisford edi va Janet janob Karrisfordga tilanchi bo'lmagan kichkina qiz bilan uchrashganini aytdi. U Ram Dassdan tomdagi maymunning sarguzashtlarini eshitgach, juda qiziqdi. Ram Dass unga chordoq va uning kimsasizligi – yalang pol va singan gips, zanglagan, bo‘sh panjara va qattiq, tor karavotning juda aniq tasvirini yaratdi.

"Kermaykl, - dedi u bu ta'rifni eshitgandan so'ng, u katta oilaning otasiga, - hayronman, bu maydondagi qancha chodirlar shunga o'xshash va qancha badbaxt xizmatkor qizlar shunday to'shakda uxlayaptilar, men esa boylik, ya'ni katta qismi meniki emas."

"Aziz do'stim, - deb javob qildi janob Karmikel, - o'zingizni qiynashni qanchalik tez to'xtatsangiz, shuncha yaxshi bo'ladi. Agar siz butun hindistonlik boyliklarga ega bo'lsangiz, dunyodagi barcha noqulayliklarni bartaraf eta olmaysiz va agar siz bu maydondagi barcha chordoqlarni qayta tiklashni boshlasangiz, hamma ko'chalarda ham, hamma ko'chalarda ham tartib qolar edi. Mana sen!"

Janob Kerrisford panjaradagi yaltirab turgan cho'g' to'shagiga qarab o'tirib, tirnoqlarini tishladi.

- Sizningcha, - dedi u sekin, bir oz pauzadan so'ng, - sizningcha, boshqa bola - men o'ylashdan to'xtamaydigan bola - qo'shni kichkina bechora jon kabi har qanday holatga tushib qolishi mumkinmi?

Mister Karmaykl unga bezovtalanib qaradi. U insonning o'zi uchun, aqli va sog'lig'i uchun qilishi mumkin bo'lgan eng yomon narsa bu mavzu bo'yicha o'ziga xos tarzda o'ylashni boshlash ekanligini bilardi.

"Agar Parijdagi Paskal xonimning maktabidagi bola siz izlayotgan bola bo'lsa edi, - dedi u tinchlanib, - u unga qarashga qodir odamlarning qo'lida bo'lganga o'xshaydi. Ular uni asrab olishdi, chunki u vafot etgan qizlarining sevimli sherigi bo'lgan. Ularning boshqa farzandlari yo'q edi, xonim Paskal esa ular juda yaxshi ruslar edi".

"Va bechora ayol uni qaerga olib ketishganini bilmas edi!" - xitob qildi janob Kerrisford.

Mister Karmaykl yelkasini qisdi.

"U aqlli, dunyoqarashli frantsuz ayol edi va otasining o'limi uni butunlay befarq qoldirganida, bolani qo'lidan bunchalik qulay tortib olganidan juda xursand bo'lganligi aniq. Uning tipidagi ayollar og'ir yuk bo'lishi mumkin bo'lgan bolalarning kelajagi haqida o'zlarini tashvishga solmaydilar. Asrab olingan ota-onalar g'oyib bo'lishdi va hech qanday iz qoldirmadilar."

"Ammo siz "agar bola men izlayotgan bola bo'lsa" deysiz. "Agar" deysiz. Ismda farq borligiga ishonchimiz komil emas."

"Xonim Paskal buni Kru o'rniga Karu deb talaffuz qildi, lekin bu shunchaki talaffuz masalasi bo'lishi mumkin. Qiziq, vaziyat o'xshash edi. Hindistondagi ingliz ofitseri onasiz qizini maktabga qo'ygan edi. U boyligini yo'qotib, to'satdan vafot etdi." Mister Karmaykl xayoliga yangi fikr kelgandek bir zum jim qoldi. "Bola Parijdagi maktabda qolib ketganiga ishonchingiz komilmi? Parij ekanligiga ishonchingiz komilmi?"

"Aziz do'stim, - dedi Karrisford tinimsiz achchiqlanib, "Men hech narsaga amin emasman. Men na bolani, na uning onasini ko'rmaganman. Ralf Kru bilan men bir-birimizni o'g'il boladek yaxshi ko'rardik, lekin maktab kunlarimizdan boshlab, Hindistonda uchrashgunimizcha ko'rishmagan edik. Men konlarning ajoyib va'dasiga berilib ketdim. U ham shunchalik katta bo'lib ketdiki, butun boshimiz yarqirab ketdi. uchrashdik, biz deyarli gaplashmadik

har qanday boshqa narsa. Men faqat bolani maktabga qayergadir yuborishganini bilardim. Men buni QANDAY bilganimni hozir ham eslolmayman."

U hayajonlana boshladi. Uning hali ham zaiflashgan miyasi o'tmishdagi falokatlarni eslab, hayajonlanar edi.

Mister Karmaykl uni xavotir bilan kuzatdi. Ba'zi savollarni berish kerak edi, lekin ularni jimgina va ehtiyotkorlik bilan qo'yish kerak.

— Ammo maktab Parijda bo'lgan deb o'ylashga asosingiz bormidi?

"Ha," deb javob berdi, "chunki uning onasi frantsuz ayol edi va men u o'z farzandining Parijda ta'lim olishini orzu qilganini eshitganman. U erda bo'lishi ehtimoldan yiroq edi".

- Ha, - dedi janob Karmaykl, - bu ehtimoldan ko'ra ko'proq.

Hind janobi oldinga egilib, uzun, behuda qo‘li bilan stolga urdi.

"Kermaykl, - dedi u, "Men uni topishim kerak. Agar u tirik bo'lsa, u qayerdadir. Agar u do'stsiz va pulsiz bo'lsa, bu mening aybim. Bunday narsa bilan odam asabini qanday tiklashi mumkin? Shaxtadagi omadning bu to'satdan o'zgarishi bizning eng ajoyib orzularimizni ro'yobga chiqardi va bechora Krujning bolasi bo'lishi mumkin!"

- Yo'q, yo'q, - dedi Karmaykl. "Xotirjam bo'lishga harakat qiling. U topilganda, unga topshirish uchun boyligingiz borligi bilan o'zingizni taskinlang."

"Nima uchun hamma narsa qora bo'lib ko'rinsa, men o'zimni ushlab turish uchun odam emas edim?" Kerrisford g'azabdan ingrab yubordi. "Agar o'zimning ham, boshqalarning ham puli uchun javobgar bo'lmaganimda, o'zimni ushlab turishim kerak edi, deb o'ylayman. Bechora Kru o'ziga tegishli bo'lgan har bir tiyinni tuzatib qo'ygandi. U menga ishondi - u meni SEVADI. Va men uni vayron qildim, deb o'ylab vafot etdi - men - u bilan Etonda kriket o'ynagan Tom Kerrisford. U meni qanday yomon deb o'ylagan bo'lsa kerak!"

"O'zingizni bunchalik qattiq qoralamang."

"Men o'zimni malomat qilmayman, chunki chayqovchilik muvaffaqiyatsizlikka uchragan - jasoratni yo'qotganim uchun o'zimni tanbeh qilaman. Men tovlamachi va o'g'ri kabi qochib ketdim, chunki men eng yaqin do'stim bilan yuzma-yuz bo'lib, uni va uning bolasini vayron qilganimni aytolmadim."

Katta oilaning mehribon otasi tasalli bilan qo'lini yelkasiga qo'ydi.

“Siz qochib ketdingiz, chunki miyangiz ruhiy qiynoqlar ta’sirida yo‘l berib qo‘ygan edi”, dedi u. "Siz allaqachon chala aqldan ozgan edingiz. Agar bo'lmaganingizda, qolib, kurashgan bo'lardingiz. Siz kasalxonada yotgan edingiz, yotoqda bog'lanib, miya isitmasidan qutulganingizdan keyin ikki kun o'tgach. Shuni esda tuting."

Kerrisford peshonasini qo'llariga tashladi.

"Yaxshi Xudo! Ha," dedi u. "Men qo'rquv va dahshatdan aqldan ozib ketdim. Men haftalar davomida uxlamagan edim. Uyimdan gandiraklab chiqib ketganimda, butun havo meni masxara qilgan va og'izlagan jirkanch narsalarga to'la bo'lib tuyuldi."

"Buning o'zi etarli tushuntirish", dedi janob Karmaykl. "Qanday qilib miya isitmasi yoqasidagi odam aql bilan hukm qila oladi!"

Kerrisford osilgan boshini chayqadi.

"Va men hushiga kelganimda, bechora Kru vafot etdi va dafn qilindi. Va men hech narsani eslaganday bo'ldim. Men bolani oylar va oylar davomida eslay olmadim. Hatto uning borligini eslay boshlaganimda ham, hamma narsa qandaydir tuman ichida bo'lib tuyuldi."

U bir zum to‘xtab, peshonasini ishqaladi. "Hozir eslashga harakat qilsam, ba'zida shunday tuyuladi. Albatta, qachondir Kruning o'zi o'qigan maktab haqida gapirganini eshitgan bo'lsam kerak. Shunday deb o'ylamaysizmi?"

"U bu haqda aniq gapirmagan bo'lishi mumkin. Siz uning haqiqiy ismini hech qachon eshitmaganga o'xshaysiz."

"U uni o'zi o'ylab topgan g'alati uy hayvonlari nomi bilan chaqirardi. U uni "Kichik Missus" deb atagan. Ammo bechora minalar bizning boshimizdan boshqa hech narsa haqida gapirmadik, agar u maktab haqida gapirgan bo'lsa, men unutganman - endi men hech qachon eslay olmayman."

— Kel, kel, — dedi Karmaykl. "Biz uni hali topamiz. Biz Paskal xonimning xushmuomala ruslarini qidirishda davom etamiz. U ularning Moskvada yashashi haqida noaniq tasavvurga ega bo'lib tuyuldi. Biz buni bir ishora sifatida qabul qilamiz. Men Moskvaga boraman".

"Agar men sayohat qilish imkoniga ega bo'lsam, men siz bilan birga bo'lardim", dedi Kerrisford; "lekin men bu yerda faqat mo'ynalarga o'ralgan holda o'tira olaman va olovga qaray olaman. Va unga qaraganimda, Kruning besoqolboz yosh chehrasi menga tikilib qaraganga o'xshaydi. U menga savol berayotganga o'xshaydi. Ba'zan kechalari uni orzu qilaman va u doim mening oldimda turib, xuddi shu savolni so'z bilan so'raydi. U nima deyishini taxmin qila olasizmi, Karmichael?"

Mister Karmaykl unga ancha past ovozda javob berdi.

“Aniq emas”, dedi u.

"U har doim aytadi: "Tom, chol... Tom, Kichkina Missus qayerda?" U Karmayklning qo'lidan ushlab, unga yopishdi. — Men unga javob bera olsam kerak... Men kerak! - dedi u. "Menga uni topishga yordam bering. Menga yordam bering."

Devorning narigi tomonida Sora o'zining uyida o'tirib, kechki ovqatga chiqqan Melkisedek bilan gaplashardi.

"Bugun malika bo'lish qiyin bo'ldi, Melkisedek", dedi u. "Bu odatdagidan qiyinroq bo'ldi. Ob-havo sovuqlashgani va ko'chalar egiluvchanligi bilan qiyinlashdi. Qachonki

Laviniya zalda uning yonidan o'tayotganimda mening loyqa etagim ustidan kuldi, men bir lahzada aytmoqchi bo'lgan narsani o'yladim - va men o'zimni vaqtida to'xtatdim. Siz malika bo'lsangiz, bunday odamlarga masxara qila olmaysiz. Lekin o'zingni ushlab turish uchun tilingni tishlashing kerak. Men o'zimnikini tishlayman. Sovuq tush edi, Melkisedek. Va sovuq kechadir."

To'satdan u yolg'iz qolganda qilganidek, qora boshini quchog'iga qo'ydi.

- Oh, dada, - deb pichirladi u, - men sizning "Kichik xonim" bo'lganimga qancha vaqt o'xshaydi!

O'sha kuni devorning ikki tomonida shunday bo'ldi.

Xalqdan biri

Qish baxtsiz edi. Sora o'z yumushlariga ketayotganda qorni oyoq osti qilgan kunlar bo'lgan; qor erib, loy bilan qo'shilib, shilimshiq hosil bo'lgan yomon kunlar bor edi; boshqalar ham bor ediki, tuman shu qadar qalin bo‘lganki, ko‘chada chiroqlar kun bo‘yi yonib tursa, London esa bir necha yil avval, taksi otasining yelkasiga suyanib o‘tirgan joyiga o‘tirgancha ko‘chalardan o‘tib ketganida, London tushdan keyin ko‘rinardi. Bunday kunlarda katta oilaning uyining derazalari har doim yoqimli va jozibali ko'rinardi va hind janoblari o'tirgan kabinet iliqlik va rang-baranglik bilan porlab turardi. Ammo chordoq so'z bilan aytib bo'lmaydigan darajada ma'yus edi. Saraga endi quyosh botishi ham, chiqishi ham yo'q, yulduzlar ham yo'qdek tuyuldi. Bulutlar osmon nuri ustida osilib turardi va ular kulrang yoki loy rangda edi yoki kuchli yomg'ir yog'dirardi. Peshindan keyin soat to'rtda, hatto maxsus tuman bo'lmaganida ham, kunning yorug'ligi tugadi. Agar biror narsa uchun uning chodiriga borish kerak bo'lsa, Sara sham yoqishga majbur edi. Oshxonadagi ayollar tushkunlikka tushdi va bu ularni har qachongidan ham yomonroq qildi. Bekki xuddi kichkina qul kabi haydalgan.

"Ogoh qilmayman, xonim," dedi u tunda chordoqqa kirib borganida, bo'g'iq ohangda Saraga: "Siz uchun ogohlantirmayman, Bastiliya va keyingi kamerada mahbus bo'lsam, men o'lishim kerak. Bu hozir haqiqatga o'xshaydi, shunday emasmi? Xonim ko'proq qamoqxona boshlig'iga o'xshaydi, u har kuni katta mashina kalitini ko'radi. U qamoqxonadagilardan biriga o'xshaydi, iltimos, menga ko'proq ayting, biz devorlar ostidan er osti yo'lakchasi haqida gapirib bering.

— Men senga iliqroq gap aytaman, — titrab ketdi Sara. "Yo'rg'angni olib, o'rab qo'ying, men o'zimnikini olaman, biz karavotda bir-biriga yopishib olamiz va men sizga hind janobining maymunu yashagan tropik o'rmon haqida gapirib beraman. Men uning deraza yonidagi stolda o'tirib, o'sha qayg'uli qiyofasi bilan ko'chaga qarab turganini ko'rganimda, u har doim tropik dumidan qayerga suzish haqida o'ylayotganiga amin bo'laman. hindiston yong'og'i daraxtlari, men uni kim tutdi va u kokos uchun unga qaram bo'lgan oilasini qoldirganmi, deb o'ylayman.

- Bu issiqroq, xonim, - dedi Bekki minnatdorchilik bilan; "Ammo, bu haqda gapirganda, hatto Bastiliya ham qizib ketadi."

"Bu sizni boshqa narsa haqida o'ylashga majbur qilgani uchun," dedi Sara ko'rpachani o'rab, undan faqat uning kichkina qora yuzi ko'ringuncha. "Men buni payqadim. Sizning ongingiz bilan nima qilish kerak, tanangiz baxtsiz bo'lsa, uni boshqa narsa haqida o'ylashdir."

— Siz qila olasizmi, xonim? — qoyil qoldi Bekki, unga hayrat bilan qaradi.

Sora bir zum qoshlarini chimirdi.

"Ba'zida qila olaman, ba'zida esa qila olmayman", dedi u qat'iyat bilan. "Ammo men QOLA olsam, hammasi yaxshi bo'ladi. Men ishonamanki, biz har doim ham qila olardik - agar yetarlicha mashq qilsak. Men mashq qildim.

so'nggi paytlarda yaxshi ish bo'ldi va u avvalgidan ko'ra osonroq bo'la boshladi. Ishlar dahshatli bo'lganda - shunchaki dahshatli - men malika bo'lishni iloji boricha qiyin deb o'ylayman. Men o'zimga aytaman: "Men malikaman va men periman va men periman, chunki men hech narsa menga zarar etkaza olmaydi yoki meni bezovta qila olmaydi". Bu sizni qanday unutishga majbur qilishini bilmayapsiz" - kulib.

Uning xayolini boshqa narsa haqida o'ylash uchun ko'p imkoniyatlar va o'zini malika yoki yo'qligini isbotlash uchun ko'p imkoniyatlar bor edi. Ammo u boshidan kechirgan eng kuchli sinovlardan biri ma'lum bir dahshatli kunga to'g'ri keldi, u keyinchalik ko'pincha o'ylardi, hatto keyingi yillarda ham uning xotirasidan butunlay o'chmaydi.

Bir necha kun davomida tinimsiz yomg'ir yog'di; ko'chalar salqin va chanqoq, g'amgin, sovuq tumanga to'la edi; Hamma joyda loy bor edi - yopishqoq London loy - va hamma joyda yomg'ir va tuman bor edi. Albatta, bir nechta uzoq va zerikarli vazifalarni bajarish kerak edi - har doim shunday kunlar bo'lar edi - va Sara yana va eskirgan kiyimlari nam bo'lguncha yuborildi. Uning bemaza shlyapasidagi bema'ni eski patlar har qachongidan ham sudralib ketgan va bema'niroq edi va uning ezilgan tuflisi shunchalik nam ediki, ular boshqa suvni ushlab turolmadi. Bundan tashqari, u kechki ovqatdan mahrum bo'lgan, chunki miss Minchin uni jazolashni tanlagan edi. U shunchalik sovuq, och va charchagan ediki, uning yuzida chimchilash paydo bo'ldi va vaqti-vaqti bilan ko'chada uning yonidan o'tayotgan bir mehribon odam unga birdaniga hamdardlik bilan qaradi. Lekin u buni bilmas edi. U yana bir narsani xayoliga keltirmoqchi bo‘lib, shoshib ketdi. Bu haqiqatan ham juda zarur edi. Uning buni qilish usuli o'zida qolgan barcha kuch bilan "go'yo" va "taxmin qilish" edi. Lekin haqiqatan ham bu safar u hech qachon topganidan ko'ra qiyinroq bo'ldi va bir-ikki marta bu uni kamroq emas, balki ko'proq sovuq va och qoldiradi deb o'yladi. Ammo u o‘jarlik bilan chidadi, loyqa suv singan tuflisini siqib o‘tib, shamol yupqa ko‘ylagini tortib olmoqchi bo‘lgandek, ovoz chiqarib gapirmasa ham, lablarini qimirlatmas ham, yurib o‘zicha gapirardi.

“Kichimda quruq kiyim bor edi deylik”, deb o'yladi u. "Menda yaxshi poyabzal, uzun, qalin palto va merinos paypoq va butun bir soyabon bor edi. Faraz qilaylik, men bir novvoyning yonida bo'lganimda, ular issiq bulochka sotadigan bo'lsam, men olti pens topsam bo'ladi - bu hech kimga tegishli emas. Agar shunday bo'lsa, do'konga kirib, oltitasini sotib olib yeyman".

Bu dunyoda ba'zida juda g'alati narsalar sodir bo'ladi.

Bu, albatta, Sara bilan sodir bo'lgan g'alati voqea edi. Bu gapni o‘ziga o‘zi aytayotganda u ko‘chani kesib o‘tishi kerak edi. Loy qo'rqinchli edi - u deyarli suvdan o'tishga majbur bo'ldi. U iloji boricha ehtiyotkorlik bilan yo'l tanladi, lekin o'zini ko'p qutqara olmadi; Faqat yo'lni tanlashda u oyoqlariga va loyga qarashga to'g'ri keldi va pastga qarab - xuddi asfaltga yetib borar ekan, u truba ichida nimadir porlayotganini ko'rdi. Bu, aslida, kumush bo'lagi edi - ko'p oyoqlar bosib o'tgan, lekin hali ham bir oz porlash uchun ruhi qolgan. Ancha olti penni emas, lekin keyingi narsa - to'rt penni.

Bir soniyada bu uning sovuq qizil-ko'k qo'liga tushdi.

— Voy, — dedi u, — rost!

Va keyin, agar menga ishonsangiz, u to'g'ridan-to'g'ri o'ziga qaragan do'konga qaradi. Bu esa novvoyxona edi, quvnoq, baquvvat, onadek qizg‘ish yonoqli ayol derazaga bir patnisni yangi pishirilgan, tandirdan yangi pishirilgan mazali bulochkalar — katta, do‘mboq, yaltiroq bulochkalar, ichida smorodina qo‘ygan edi.

Bu Sarani bir necha soniya davomida hushidan ketishga majbur qildi: shok, bulochkalar va novvoyxonaning yerto‘lasi derazasidan suzib kelayotgan issiq nonning yoqimli hidlari.

U ozgina puldan foydalanishda ikkilanmasligi kerakligini bilardi. Aftidan, u bir muncha vaqt loyda yotgan edi va uning egasi kun bo'yi gavjum bo'lib, bir-birini tirgaklagan odamlar oqimida butunlay adashgan edi.

“Lekin men borib, novvoy ayoldan biror narsa yo‘qotdimi yoki yo‘qligini so‘rayman”, dedi u o‘ziga o‘xshab. Shunday qilib, u asfaltdan o'tib, ho'l oyog'ini zinapoyaga qo'ydi. U shunday qilayotib, uni to'xtatishga majbur qilgan narsani ko'rdi.

Bu hatto o'zidan ham g'amginroq bir figura edi - bir dasta lattadan ko'p emas edi, uning ichidan kichkina, yalang'och, qizil loyqa oyoqlari ko'rinib turardi, chunki egasi ularni yopishga urinayotgan lattalar etarlicha uzun emas edi. Lattalar tepasida chalkashib ketgan sochlar va katta, ichi bo'sh, och ko'zlari bilan iflos yuz paydo bo'ldi.

Sara ularni ko'rgan zahotiyoq ularning och ko'zlarini bildi va birdaniga hamdardlik bildirdi.

"Bu, - dedi u o'ziga o'zi bir oz xo'rsinib, - bu xalqdan biri - mendan ko'ra ochroq."

Bola - bu "xalqdan biri" - Saraga tikildi va unga o'tish uchun joy berish uchun bir oz chetga chiqdi. U hammaga joy berishga odatlangan edi. Agar politsiyachi tasodifan uni ko‘rib qolsa, unga “davom et” deyishini bilardi.

Sora o'zining kichkina to'rt tiyinlik bo'lagini changallab, bir necha soniya ikkilanib turdi. Keyin u bilan gaplashdi.

"Qorning ochmi?" — so‘radi u.

Bola o'zini va lattalarini yana bir oz aralashtirdi.

— Men jim emasmanmi? — dedi u xirillagan ovozda. — Men shunday emasmanmi?

— Kechki ovqatlanmadingizmi? - dedi Sara.

- Kechki ovqat yo'q, - bo'g'iqroq va xirillagancha. — Hali nonushta ham, kechki ovqat ham yo'q. Hech narsa.

— Qachondan beri? — so‘radi Sara.

— Bilmadim, bugun hech narsaga erishmadim, hech qayerda. Men bolta urdim.

Shunchaki unga qarash Sarani yanada och va hushidan ketardi. Ammo o‘sha g‘alati fikrlar uning miyasida ishlayotgan, yuragi xasta bo‘lsa-da, o‘zi bilan gaplashardi.

"Agar men malika bo'lsam, - dedi u, - agar men malika bo'lsam - ular kambag'al bo'lib, taxtlaridan haydalganlarida - ular doimo xalq bilan bo'lishardi - agar ular o'zlaridan ham kambag'alroq va ochroq odamni uchratishsa. Ular doimo bo'lishardi. Bulonlar har biriga bir tiyin. Agar olti pens bo'lganida, men oltitani yeganimizdan yaxshiroq edi.

Bir daqiqa kutib turing, - dedi ayol tilanchi bolaga.

U do‘konga kirdi. U issiq edi va yoqimli hid edi. Ayol endigina derazaga yana issiq bulochka qo'ymoqchi edi.

— Mayli, — dedi Sara, — to‘rt penni yo‘qotdingizmi — kumush to‘rt tiyin? Va u afsuslangan pulni unga uzatdi.

Ayol unga, keyin unga qaradi - uning shiddatli kichkina yuziga va sudrab, bir paytlar chiroyli kiyimlarga qaradi.

"Bizga baraka bering, yo'q", deb javob berdi u. — Topdingizmi?

— Ha, — dedi Sara. "Ovqat ichida."

- Unda ushlab tur, - dedi ayol. "U erda bir hafta bo'lishi mumkin va uni kim yo'qotganini xudo biladi. SIZ hech qachon bilib bo'lmaydi."

- Men buni bilaman, - dedi Sara, - lekin men sizdan so'rayman deb o'yladim.

- Ko'pchilik bo'lmaydi, - dedi ayol, birdaniga hayron, qiziquvchan va xushmuomalalik bilan.

"Biror narsa sotib olmoqchimisiz?" — deya qo‘shib qo‘ydi u, Saraning bulochkaga qaraganini ko‘rib.

— Mayli, to‘rtta bulochka, — dedi Sara. "Ularning har biri bir tiyin."

Ayol deraza oldiga borib, qog'oz xaltaga solib qo'ydi.

Sara oltitasini qo'yganini payqadi.

"Iltimos, to'rttasini aytdim", deb tushuntirdi u. — Menda bor-yo‘g‘i to‘rt tiyin bor.

"Og'irlik qilish uchun ikkita tashlayman", dedi ayol xushmuomalalik bilan. — Aytishimga jur’at etaman, qachondir yesa bo‘ladi, och emasmisan?

Saraning ko'zlari oldida tuman ko'tarildi.

"Ha", deb javob berdi u. "Men juda ochman va sizning mehribonligingiz uchun sizga juda qarzdorman; va - qo'shimcha qilmoqchi edi u, - tashqarida mendan ko'ra ochroq bola bor." Lekin aynan shu payt birdaniga ikki-uch mijoz kirib keldi va har biri shoshib qolgandek tuyuldi, shuning uchun u ayolga yana bir bor rahmat aytib, tashqariga chiqishga qodir edi.

Tilanchi qiz hamon zinapoyaning bir chekkasida oʻralib qolgan edi. U nam va iflos lattalarida qo'rqinchli ko'rinardi. U ahmoqona iztirob bilan uning oldiga tikilib turardi va Sora to'satdan uning qo'pol qora qo'lining orqa tomonini ko'zlariga tortganini ko'rdi. U o'zicha g'o'ldiradi.

Sora qog'oz xaltani ochib, sovuq qo'llarini biroz qizdirgan issiq bulochkalardan birini oldi.

– Qarang, – dedi u bulochkani yirtiq tizzasiga qoʻyib, – bu juda yaxshi va issiq, yeb koʻring, och qolmaysiz.

Bola boshini ko'tarib, unga qaradi, go'yo bunday kutilmagan, hayratlanarli omad uni qo'rqitganday; keyin u bulochkani yulib oldi va bo'ri chaqishi bilan og'ziga tiqa boshladi.

"Oh, mening! Oh, mening!" Sara uning xirillab aytganini eshitdi, zavqlanib. "Oh mening!"

Sora yana uchta bulochka chiqarib qoʻydi.

Hirqiroq, achchiq ovozdagi ovoz dahshatli edi.

“U mendan koʻra ochroq”, dedi oʻziga oʻzi. — U och qoldi. Ammo toʻrtinchi bulochkani qoʻyganda qoʻli qaltirab ketdi. "Men ochlikdan o'lmayman", dedi u va beshinchisini qo'ydi.

Kichkina yirtqich londonlik yirtqich u yuz o'girganida hamon yutib yuborardi. U haddan tashqari ochko'z edi, hatto unga xushmuomalalik o'rgatilgan bo'lsa ham, rahmat aytishga qodir emas edi. U shunchaki kambag'al yovvoyi hayvon edi.

— Xayr, — dedi Sara.

U koʻchaning narigi tomoniga yetganida orqasiga qaradi. Bolaning qo'lida bulochka bor edi va uni tomosha qilish uchun luqma o'rtasida to'xtadi. Sora unga biroz bosh irg'ab qo'ydi va bola yana bir nigohdan so'ng - qiziq bir uzoq nigoh - javoban jingalak boshini silkitdi va Sora ko'zdan g'oyib bo'lgunga qadar u boshqa tishlamadi va hatto boshlaganini ham tugatmadi.

Shu payt novvoy ayol do‘kon oynasidan tashqariga qaradi.

- Xo'sh, men hech qachon! — deb xitob qildi u. "Agar o'sha yosh bola o'z bulochkalarini tilanchi bolaga bermagan bo'lsa! Bu o'zi ham xohlamagani uchun emas. Xo'sh, u etarlicha och ko'rinardi. Men uning nima uchun qilganini bilish uchun biror narsa bergan bo'lardim."

U bir necha lahza deraza ortida turib, o‘ylanib qoldi. Keyin uning qiziqishi kuchayib ketdi. U eshik oldiga borib, tilanchi bola bilan gaplashdi.

— Bu bulochkalarni kim berdi? — deb so‘radi u. Bola boshini irg'ab, Saraning g'oyib bo'lgan qiyofasiga qaradi.

— U nima dedi? — so‘radi ayol.

- Qachon bo'lsam, menga bolta tashladi, - javob qildi bo'g'iq ovoz.

"Nima deding?"

— Men jist ekanimni aytdim.

— Keyin u kelib, bulochkalarni olib, sizga berdi, shundaymi?

Bola bosh irg'adi.

"Qancha?"

"Besh".

Ayol o'ylab ko'rdi.

- O'ziga bittasini qoldirdi, - dedi u past ovozda. "Va u oltitasini to'liq eyishi mumkin edi - men buni uning ko'zlarida ko'rdim."

U uzoqda sudrab yurgan kichkina figuraga qaradi va o'zini odatdagidek qulay ongida bir kun davomida his qilganidan ko'ra ko'proq bezovta qildi.

“Bunchalik tez ketmasa edi”, dedi u. "Men baxtliman, agar u o'nlab bo'lmasa kerak edi." Keyin u bolaga o'girildi.

— Hali ochmisiz? - dedi u.

"Men juda ochman," deb javob berdi javob, "lekin unchalik yomon emas".

— Bu yerga kir, — dedi ayol va do‘kon eshigini ochib turdi.

Bola o'rnidan turib, aralashib ichkariga kirdi. Non to'la issiq joyga taklif qilish aql bovar qilmaydigan narsadek tuyuldi. U nima bo‘lishini bilmas edi. U hatto parvo ham qilmadi.

— Isitib ol, — dedi ayol kichkina orqa xonadagi olovni koʻrsatib. — Mana, qara, bir oz nonga qiynalib qolganingda, bu yerga kirib, soʻrashing mumkin. Agar oʻsha yigit uchun bermasam, xursandman. * * *

Sara qolgan bulochkasidan biroz taskin topdi. Har qanday holatda ham juda issiq edi va u hech narsadan yaxshiroq edi. U yurib ketayotib, kichik bo'laklarni sindirib tashladi va uzoqroq turishi uchun ularni sekin yeydi.

"Aytaylik, bu sehrli bulochka bo'ldi, - dedi u, - luqma esa butun kechki ovqatga teng edi. Agar shunday davom etsam, o'zimni ortiqcha ovqatlanaman."

U Tanlangan seminariya joylashgan maydonga yetib kelganida qorong'i edi. Uylardagi hamma chiroqlar yondi. U deyarli har doim katta oila a'zolarini ko'rgan xonaning derazalariga hali pardalar tortilmagan. Bu soatda u tez-tez janob Montmorensi deb atagan jentlmenni katta stulda, uning atrofida kichkina to'da bilan o'tirganini, gaplashayotganini, kulayotganini, o'rindig'ining quchog'iga yoki tizzasiga o'tirganini yoki ularga suyanib o'tirganini tez-tez ko'rardi. Bugun kechqurun to'da uning atrofida edi, lekin u o'tirmadi. Aksincha, katta hayajon bor edi. Sayohat qilish kerakligi aniq edi va uni janob Montmorensi olib borishi kerak edi. Eshik oldida brougham turardi va uning ustiga katta portmanto bog'langan edi. Bolalar raqsga tushishdi, suhbatlashishdi va otalariga yopishib olishdi. Chiroyli qizg'ish ona uning yonida turib, go'yo so'nggi savollarni bergandek gapirardi. Sora bir zum toʻxtab qoldi, kichkintoylar koʻtarilib oʻpishdi, kattalari esa egilib oʻpishdi.

“Qiziq, uzoq qolarmikan”, deb oʻyladi u. "Portmanto juda katta. Oh, azizim, ular uni qanday sog'inishdi! Men o'zim uni sog'inaman, garchi u mening tirikligimni bilmasa ham."

Eshik ochilganda, u olti tiyinni eslab, uzoqlashdi, lekin u sayohatchining chiqib, issiq yoritilgan zal fonida turganini ko'rdi, katta bolalar hamon uning atrofida aylanib yuribdilar.

"Moskva qor bilan qoplanadimi?" - dedi qizaloq Janet. "Hamma joyda muz bo'ladimi?"

— Haydab ketasanmi? baqirdi boshqasi. — Chorni koʻrasizmi?

— Hammasini yozaman, aytib beraman, — javob qildi u kulib. "Va men sizga mujiklar va narsalarning suratlarini yuboraman. Uyga yugur. Bu jirkanch nam kecha. Men Moskvaga ketgandan ko'ra siz bilan bo'lishni afzal ko'raman. Xayrli tun! Xayrli tun, o'rdaklar! Xudo sizni asrasin!" Va u zinapoyadan yugurib tushdi va broghamga sakrab tushdi.

"Agar qizchani topsangiz, unga sevgimizni bering", deb qichqirdi Guy Klerens va eshik tagida sakrab tushdi.

Keyin ular ichkariga kirib, eshikni yopdilar.

"Ko'rdingizmi, - dedi Janet, ular xonaga qaytisharkan, - "tilanchi bo'lmagan kichkina qiz o'tib ketayotgan edi? U sovuq va ho'l ko'rinardi va men uning yelkasiga boshini aylantirib, bizga qaraganini ko'rdim. Onamning aytishicha, uning kiyimlari har doim unga juda badavlat kishi tomonidan berilgandek ko'rinadi, chunki ular juda shabbi bo'lgan odamlarga ruxsat berishadi. Maktab uni har doim eng dahshatli kun va tunlarda topshiriqlarga jo'natadi ».

Sara maydonni kesib o‘tib, Miss Minchinning zinapoyasiga o‘tib, o‘zini zaif va titroq his qildi.

"Qiziq, qiz kim ekan, - deb o'yladi u... - u izlayotgan qizcha".

Va u zinadan pastga tushdi, savatini olib, juda og'ir bo'ldi, chunki katta oilaning otasi uni Moskvaga olib boradigan poezdga o'tirish uchun bekatga jo'nab ketdi va u erda kapitan Kruning yo'qolgan qizini qidirish uchun bor kuchini sarfladi.

Melchisedec eshitgan va ko'rgan narsa

Xuddi shu kunning ikkinchi yarmida, Sara tashqarida bo'lganida, chodirda g'alati bir narsa yuz berdi. Buni faqat Melkisedek ko'rdi va eshitdi; U shu qadar vahimaga tushdiki, o'z teshigiga qaytib, yashirinib oldi va haqiqatan ham titrab ketdi va titrab ketdi.

Sara ertalab uni tark etganidan keyin kun bo'yi chordoq juda jim edi. Sukunatni yomg'irning shiferlar va yorug'lik oynasi buzdi. Melkisedek, aslida, uni ancha zerikarli deb topdi; yomg'ir to'xtab, sukunat hukm surganida, u tashqariga chiqib, razvedka qilishga qaror qildi, garchi tajriba unga Saraning bir muncha vaqt qaytib kelmasligini o'rgatgan. U tevarak-atrofni tevarak-atrofda hidlab yurgan edi va endigina oxirgi ovqatidan qolgan mutlaqo kutilmagan va tushunarsiz bo'lakni topdi, tomdagi ovoz uning e'tiborini tortdi. U yurak urishi bilan tinglash uchun to'xtadi. Ovoz tomda nimadir qimirlayotganini anglatardi. U osmon nuriga yaqinlashayotgan edi; osmon nuriga yetdi. Osmon yoritgichi sirli tarzda ochilayotgan edi. Qorong'i yuz chordoqqa qaradi; keyin uning orqasida yana bir yuz paydo bo'ldi va ikkalasi ham ehtiyotkorlik va qiziqish belgilari bilan ichkariga qaradi. Ikki kishi tashqarida, tom ustida edi va osmonning o'zidan kirishga indamay tayyorgarlik ko'rayotgan edi. Ulardan biri Ram Dass, ikkinchisi hind janobining kotibi bo‘lgan yosh yigit edi; lekin, albatta, Melkisedek buni bilmas edi. U faqat erkaklar chordoqning sukunati va shaxsiy hayotiga bostirib kirishayotganini bilardi; Qorong'i yuzli kishi zarracha tovush chiqarmagandek yengillik va epchillik bilan teshikdan o'zini pastga tushirganida, Melkisedek dumini o'girdi va shiddat bilan o'z teshigiga qochib ketdi. U o'limgacha qo'rqib ketdi. U Sora bilan qo'rqoq bo'lishni to'xtatdi va u hech qachon mayda-chuydalardan boshqa narsa tashlamasligini va mayin, past, ohangdor hushtakdan boshqa ovoz chiqarmasligini bilar edi; lekin g'alati odamlar yaqin qolish uchun xavfli narsalar edi. U uyiga kiraverishda yaqin va tekis yotardi, shunchaki yorqin va xavotirli ko'zlari bilan yoriqni ko'rishga muvaffaq bo'ldi. U eshitgan nutqini qanchalik tushundi, men buni ayta olmayman; lekin, agar u hammasini tushungan bo'lsa ham, u juda sirli bo'lib qolar edi.

Yengil va yosh kotiba xuddi Ram Dass singari shovqinsiz osmondan o'tib ketdi; va u Melkisedekning yo'qolib borayotgan dumini oxirgi marta ko'rdi.

— Bu kalamushmidi? — deb so‘radi u Ram Dassdan pichirlab.

— Ha, kalamush, Sohib, — deb javob qildi Ram Dass ham pichirlab. "Devorlarda ko'plar bor."

"Uf!" — deb xitob qildi yigit. "Ajablanarlisi shundaki, bola ulardan qo'rqmaydi."

Ram Dass qo'llari bilan ishora qildi. U ham hurmat bilan tabassum qildi. U bu joyda Saraning samimiy vakili sifatida edi, garchi u u bilan faqat bir marta gaplashgan bo'lsa ham.

— Bola hamma narsaning do‘sti, Sohib, — deb javob berdi u. "U boshqa bolalarga o'xshamaydi. U meni ko'rmasa ham ko'raman. Men shiferlardan sirg'alib ketaman va uning xavfsizligini bilish uchun ko'p kechalar unga qarayman. U yaqinligimni bilmasa, derazamdan kuzatib turaman. U stol ustida turib, go'yo u bilan gaplashganday osmonga qaraydi.

uning chaqirig'iga chumchuqlar keladi. U yolg'izlikda ovqatlantirgan va boqqan kalamush. Uyning bechora quli tasalli uchun uning oldiga keladi. Uning oldiga yashirincha keladigan kichkina bola bor; Unga sig'inadigan va agar iloji bo'lsa, uni abadiy tinglaydigan bir keksa kishi bor. Buni men tomdan o'tib ketganimda ko'rdim. Xonadonning bekasi yovuz ayol tomonidan unga pariya kabi munosabatda bo'ladi; Ammo u shohlarning qonidan bo'lgan bola tug'di!

"Siz u haqida juda ko'p narsalarni bilasiz shekilli", dedi kotiba.

"Uning butun hayotini har kuni bilaman", deb javob berdi Ram Dass. "Men uning chiqib ketishini ham, kirib kelishini ham bilaman; uning qayg'usi va baxtsiz quvonchlari; uning sovuqligi va ochligi. Men uning yarim tungacha yolg'iz qolganini, kitoblaridan o'rganishini bilaman; bilaman, uning yashirin do'stlari qachon uni o'g'irlashadi va u baxtliroq bo'ladi - bolalar kabi, hatto qashshoqlik orasida ham - chunki ular kelib, agar u kulib, gapirsa, men bilaman. va agar bu amalga oshsa, unga xizmat qiling."

"Bu yerga o'zidan boshqa hech kim yaqinlashmasligiga va u qaytib kelib bizni ajablantirmasligiga ishonchingiz komil. Agar bizni bu erda topsa, u qo'rqib ketadi va Sohib Kerrisfordning rejasi buziladi."

Ram Dass shovqinsiz eshik tomon o'tib, unga yaqin turdi.

— Bu yerda o‘zidan boshqa hech kim minmaydi, Sohib, — dedi u. "U savatini olib chiqib ketdi va bir necha soat davomida yo'q bo'lib ketishi mumkin. Agar men shu yerda tursam, zinapoyaning oxirgi qismiga yetib bormasdan turib har qanday qadamni eshitaman."

Kotiba ko‘krak cho‘ntagidan qalam va planshet oldi.

“Quloqlaringizni ochiq tuting”, dedi u; va u sekin va ohista bechora kichkina xonani aylanib, narsalarni ko'zdan kechirar ekan, planshetiga tez yozib qo'ya boshladi.

Avval u tor karavotga bordi. U qo'lini matrasga bosib, nido aytdi.

— Toshdek qattiq, — dedi u. "Bir kun u tashqariga chiqqanda buni o'zgartirish kerak bo'ladi. Uni olib o'tish uchun maxsus sayohat qilish mumkin. Bugun kechqurun buni amalga oshirib bo'lmaydi." U qoplamani ko'tarib, bitta yupqa yostiqni ko'zdan kechirdi.

“Ko‘rpacha xira va eskirgan, ko‘rpacha yupqa, choyshablar yamoqli va yirtiq”, dedi u. "Qanday karavotda bola uxlasa bo'ladi - va o'zini hurmatli deb ataydigan uyda! Ko'p kundan beri o'sha panjarada olov yo'q", - zanglagan kaminga qaradi.

"Men buni hech qachon ko'rmaganman", dedi Ram Dass. "Uy bekasi o'zidan boshqasi sovuq bo'lishi mumkinligini eslaydigan odam emas."

Kotiba planshetida tez yozardi. U bargni uzib, ko‘krak cho‘ntagiga solarkan, undan boshini ko‘tardi.

"Bu ishni qilishning g'alati usuli", dedi u. "Buni kim rejalashtirgan?"

Ram Dass kamtarona uzr so‘rab ta’zim qildi.

– To‘g‘ri, birinchi fikr meniki edi, Sohib, – dedi u; "Garchi bu xayolparastlikdan boshqa narsa emas edi. Men bu bolani yaxshi ko'raman; ikkalamiz ham yolg'izmiz. Bu uning vahiylarini uning yashirin do'stlari bilan bog'lash usulidir. Men bir kechada g'amgin bo'lib, ochiq osmon ostida yotib, tingladim. U ko'rgan vahiy, bu bechora xonada qulaylik bo'lsa, nima bo'lishi mumkinligini aytdi. U gapirganday bo'ldi, gapirdi va u kelib gapirdi. Bu xayolga va ertasi kuni, Sohib kasal va bechora, men o'sha paytda bir tush ko'ringan edi, lekin u o'yin-kulgini eshitib, u o'zini-o'zi ko'rishni so'ray boshladi.

"Sizningcha, u uxlab yotganda ham buni qilish mumkinmi? Faraz qilaylik, u uyg'ondi", dedi kotiba; Ko'rinib turibdiki, reja nima bo'lishidan qat'i nazar, bu uning ham, Sohib Kerrisfordning ham hayolini o'ziga tortgan va mamnun qilgan.

“Oyoqlarim baxmaldan qilingandek harakat qila olaman”, deb javob berdi Ram Dass; "Bolalar, hatto baxtsizlar ham tinch uxlaydilar. Men bu xonaga tunda ko'p marta kirgan bo'lardim va uni yostig'iga o'girishga majburlamagan bo'lardim. Agar boshqa ko'taruvchi menga narsalarni derazadan uzatsa, men hammasini qila olaman va u qo'zg'almaydi. U uyg'onganida u bu erda sehrgar bo'lgan deb o'ylaydi."

Oppoq xalati ostida yuragi qizib ketgandek jilmayib qo‘ydi, kotiba esa unga javoban jilmayib qo‘ydi.

“Bu “Arab kechalari” hikoyasiga o‘xshab ketadi”, dedi u. "Faqat sharq odami buni rejalashtirishi mumkin edi. Bu London tumanlariga tegishli emas."

Melkisedekning katta yengilligi uchun ular uzoq turishmadi, u, ehtimol, ularning suhbatini tushunmagani uchun, ularning harakatlari va shivir-shivirlarini dahshatli his qildi. Yosh kotiba hamma narsaga qiziqqanday tuyuldi. U pol, kamin, singan oyoq kursisi, eski stol, devorlar haqidagi narsalarni yozdi - oxirgi marta qo'li bilan qayta-qayta tegizdi, har xil joylarda bir qancha eski mixlar tiqilganini ko'rib, juda xursand bo'lib tuyuldi.

"Ularga narsalarni osib qo'yishingiz mumkin", dedi u.

Ram Dass sirli tabassum qildi.

"Kecha u tashqarida bo'lganida, - dedi u, - men o'zim bilan devorga bolg'acha zarbasiz bosiladigan kichik, o'tkir mixlarni olib kirdim. Ko'plarini gipsga kerak bo'ladigan joyga qo'ydim. Ular tayyor."

Hind janobining kotibi joyida turib, planshetlarini yana cho'ntagiga solarkan, atrofga qaradi.

"O'ylaymanki, men yetarlicha eslatma yozdim; endi borishimiz mumkin", dedi u. — Sohib Kerrisfordning yuragi iliq, adashgan bolasini topmaganiga ming afsus.

"Agar u uni topsa, uning kuchi unga qaytadi", dedi Ram Dass. "Uning Xudosi uni o'ziga olib borishi mumkin."

Keyin ular osmonning yorug'ligidan o'zlari kirgandek shovqinsiz o'tishdi. Va ularning ketganiga ishonch hosil qilganidan so'ng, Melkisedek juda xotirjam bo'ldi va bir necha daqiqadan so'ng o'z teshigidan yana chiqib, bu kabi tashvishli odamlar ham cho'ntagida maydalangan parchalarni ko'tarib, bir-ikkitasini tashlab ketishlari mumkin degan umidda janjallashishni xavfsiz his qildi.

Sehrli

Sara qo'shni uyning yonidan o'tib ketgach, u Ram Dassning panjurlarni yopayotganini ko'rdi va bu xonani ham ko'rib qoldi.

«Ichkaridan yaxshi joy koʻrmaganimga ancha boʻldi», — degan oʻy xayolidan oʻtdi.

Panjara ichida odatdagidek yorqin olov yonib turardi va uning oldida hind janoblari o'tirardi. Uning boshi qo'lida edi, u har doimgidek yolg'iz va baxtsiz ko'rinardi.

— Bechora! - dedi Sara. — Qiziq, siz nima deb o'ylaysiz.

Va u o'sha paytda "taxmin qilgani" edi.

"Aytaylik, - deb o'ylardi u, "deylik, agar Karmaykl odamlarni Moskvaga kuzatib qo'ygan bo'lsa ham - ular Parijdagi Paskal xonimning maktabidan olib ketgan qiz biz izlayotgan qiz EMAS. Aytaylik, u butunlay boshqacha bola ekan. Endi men qanday qadamlar qo'yishim kerak?"

Sara uyga kirgach, oshpazni so'kish uchun pastga tushgan Miss Minchinni uchratdi.

"Qaerga vaqtingizni behuda o'tkazdingiz?" — talab qildi u. "Siz soatlab tashqaridasiz."

"U juda nam va loy edi, - deb javob berdi Sara, - yurish qiyin edi, chunki mening poyabzalim juda yomon va sirpanib ketdi".

- Hech qanday bahona aytmang, - dedi miss Minchin, - va yolg'on gapirmang.

Sara oshpaznikiga kirdi. Oshpaz og'ir ma'ruza oldi va natijada qo'rqib ketdi. U g'azabini chiqaradigan odamga ega bo'lmaganidan juda xursand edi va Sora odatdagidek qulay edi.

— Nega tun bo'yi qolmading? - deya qichqirdi u.

Sara xaridlarini stol ustiga qo'ydi.

"Mana narsalar", dedi u.

Oshpaz toʻngʻillagancha ularga qaradi. U haqiqatan ham juda yirtqich hazilda edi.

— Menga biror narsa yeyishim mumkinmi? — soʻradi Sara anchagina ohista.

“Choy boʻldi, ish bitdi”, deb javob berdi. — Siz uchun issiq tutishimni kutganmidingiz?

Sara bir soniya jim turdi.

"Menda kechki ovqat yo'q edi", dedi u va ovozi juda past edi. U titrashidan qo'rqib, uni pastga tushirdi.

— Oshxonada non bor, — dedi oshpaz. "Kunning shu vaqtida oladigan narsangiz shu."

Sora borib non topdi. U eski, qattiq va quruq edi. Oshpaz haddan tashqari shafqatsiz hazilda ediki, unga u bilan yeb-ichish uchun hech narsa bermadi. Saraga nisbatan nafratini bildirish har doim xavfsiz va oson edi. Haqiqatan ham, bolaning chodiriga olib boradigan uchta uzun zinapoyaga ko'tarilishi qiyin edi. U tez-tez charchaganida ularni uzun va tik topardi; lekin bu kecha u hech qachon cho'qqiga chiqolmaydigandek tuyuldi. Bir necha marta u dam olish uchun to'xtashga majbur bo'ldi. U eng yuqori maydonchaga yetib borgach, eshigi ostidan kelayotgan yorug'likni ko'rib xursand bo'ldi. Bu degani, Ermengard uni ziyorat qilish uchun sudralib ketishga muvaffaq bo'ldi. Bunda qandaydir qulaylik bor edi. Xonaga yolg'iz kirib, uni bo'm-bo'sh va kimsasiz ko'rgandan ko'ra yaxshiroq edi. Qizil ro'moliga o'ralgan to'la, qulay Ermengardning borligi uni biroz qizdirardi.

Ha; Eshikni ochganda Ermengarde shu yerda edi. U to'shakning o'rtasida, oyoqlarini xavfsiz tarzda ostiga qo'ygan holda o'tirardi. U Melkisedek va uning oilasi bilan hech qachon yaqin bo'lmagan, garchi ular uni hayratda qoldirgan bo'lsalar ham. U chodirda yolg'iz qolganida, u har doim Sora kelguniga qadar to'shakda o'tirishni afzal ko'rardi. Darhaqiqat, bu safar u ancha asabiylashishga ulgurdi, chunki Melkisedek paydo bo'lib, bir lahzani hidladi va bir marta uning orqa oyoqlarida o'tirib, uni bostirilgan xirillashga majbur qildi va u unga qaragancha, o'ziga qaragancha hidladi.

"Oh, Sara," deb qichqirdi u, "Sening kelganingdan xursandman. Melchi shunday hidlaydi. Men uni orqaga qaytishga undamoqchi bo'ldim, lekin u uzoq vaqt qaytmadi. Menga yoqadi, bilasanmi; lekin u menga to'g'ri hidlagani meni qo'rqitadi. U hech qachon sakraydi deb o'ylaysizmi?"

- Yo'q, - javob berdi Sara.

Ermengard unga qarash uchun karavotda oldinga sudraldi.

"Siz charchaganga o'xshaysiz, Sara," dedi u; "Siz juda oqaribsiz."

- Charchadim, - dedi Sara egilgan kursiga tushib. — Voy, Melkisedek bor, bechora, u kechki ovqatni so‘ragani keldi.

Melkisedek xuddi uning oyoq tovushini eshitayotgandek tuynugidan chiqdi. Sara buni bilishiga amin edi. Sora qo'lini cho'ntagiga solib, boshini chayqab ichkariga o'girganida u mehrli, umidvor qiyofada oldinga chiqdi.

“Men juda afsusdaman”, dedi u. — Menda bitta bo'lak ham qolmadi. Uyga bor, Melchisedek, xotiningga ayt, cho'ntagimda hech narsa yo'q edi. Qo'rqaman, unutibman, chunki oshpaz bilan miss Minchin o'zaro o'zaro munosabatda bo'lishgan.

Melkisedek tushunganga o'xshardi. U qoniqarli bo'lmasa ham, uyiga qaytib ketdi.

"Bugun sizni ko'rishni kutmagandim, Ermi", dedi Sara. Ermengarde qizil ro'molda o'zini quchoqladi.

“Miss Ameliya keksa xolasi bilan tunash uchun tashqariga chiqdi”, deb tushuntirdi u. "Biz yotganimizdan keyin hech kim kelib yotoqxonaga qaramaydi. Xohlasam ertalabgacha shu yerda qolardim."

U osmon nuri ostidagi stolga ishora qildi. Sora ichkariga kirgach, unga qaramadi. Ustiga bir qancha kitoblar to'planib qolgan edi. Ermengardning imo-ishorasi ma’yus edi.

"Dada menga yana bir qancha kitoblar yubordi, Sora", dedi u. "Mana ular."

Sora atrofga qaradi va darhol o'rnidan turdi. U stolga yugurdi va yuqori ovozni olib, barglarini tezda aylantirdi. Bir lahzaga u o'z noqulayliklarini unutdi.

"Oh," deb qichqirdi u, "qanday go'zal! Karlaylning frantsuz inqilobi. Men buni o'qishni juda xohlardim!"

- Yo'q, - dedi Ermengard. "Agar bo'lmasam, dadam juda xafa bo'ladi. Dam olish uchun uyga borganimda u mendan hamma narsani bilishimni kutadi. Nima qilsam?"

Sara barglarni ag'darishdan to'xtadi va hayajonli qizarib yonoqlariga qaradi.

“Mana bu yerga qara, – deb qichqirdi u, – agar menga bu kitoblarni qarzga bersang, men ularni o‘qib beraman, keyin esa ulardagi hamma narsani aytib beraman, sen ham eslab qolishing uchun aytib beraman”.

— Oh, xudoyim! - xitob qildi Ermengard. "Siz qila olasizmi deb o'ylaysizmi?"

- Men bilaman, - deb javob berdi Sara. — Kichkintoylar har doim aytganlarimni eslab qolishadi.

- Sara, - dedi Ermengard, uning dumaloq yuzida umid porlab, - agar shunday qilsangiz va meni eslab qolsangiz, men sizga hamma narsani beraman.

— Menga hech narsa berishingni xohlamayman, — dedi Sara. "Men sizning kitoblaringizni xohlayman - men ularni xohlayman!" Va uning ko'zlari katta bo'lib, ko'kragi qaltirab ketdi.

— Unday bo‘lsa, olib ket, — dedi Ermengard. — Qaniydi, men ularni xohlardim, lekin xohlamayman. Men aqlli emasman, otam ham aqlli va u meni shunday bo'lishi kerak deb o'ylaydi.

Sora birin-ketin kitob ochayotgan edi. — Otangga nima deysan? — so‘radi u xayolida biroz shubha uyg‘onib.

- Oh, u bilishi kerak emas, - javob qildi Ermengard. "U ularni o'qidim deb o'ylaydi."

Sara kitobini qo‘yib, sekin bosh chayqadi. "Bu deyarli yolg'on gapirishga o'xshaydi", dedi u. "Yolg'on ham... ko'rdingizmi, ular nafaqat yovuz, balki VULGAR ham. Ba'zan"...

O'ylab-o'ylab... "Men yomon ish qilsam bo'ladi, deb o'yladim... Men to'satdan g'azablanib, miss Minchinni o'ldirishim mumkin, bilasizmi, u menga yomon munosabatda bo'lganida, lekin men qo'pol bo'lolmayman. Nega otangizga ularni o'qiganimni aytolmaysiz?"

— U ularni o‘qishimni xohlaydi, — dedi Ermengard voqealarning bu kutilmagan burilishidan biroz tushkunlikka tushib.

— Ularda nima borligini bilishingni xohlaydi, — dedi Sara. "Agar men buni sizga oson yo'l bilan aytib bera olsam va uni eslab qolishingizga yordam bersam, u buni yoqtiradi deb o'ylashim kerak."

"Har qanday yo'l bilan biror narsani o'rgansam, unga yoqadi", dedi xafa bo'lib Ermengard. — Agar siz mening otamning o'rnida bo'lardingiz.

— Bunda siz aybdor emassiz... — deb gap boshladi Sara. U o'zini tortdi va birdan to'xtadi. U: “Sening ahmoqligingda aybing yo‘q”, deb aytmoqchi edi.

— Bu nima? — so‘radi Ermengard.

"Siz hamma narsani tezda o'rgana olmaysiz", deb tuzatdi Sara. "Agar qila olmasang, qila olmaysan. Qo'limdan kelsa... nega, qila olaman; hammasi shu."

U har doim Ermengardni juda mehribon his qilardi va birdaniga biror narsani o'rganish va umuman o'rganish o'rtasidagi farqni juda qattiq his qilmaslikka harakat qildi. Uning do‘mboq chehrasiga tikilarkan, uning aqlli, eskicha o‘ylaridan biri xayoliga keldi.

"Balki, - dedi u, - hamma narsani tez o'rgana olish hamma narsa emas. Mehribon bo'lish boshqa odamlar uchun juda qadrli. Agar Miss Minchin er yuzidagi hamma narsani bilsa va hozirgidek bo'lsa, u hali ham jirkanch narsa bo'lib qolardi va hamma undan nafratlanadi. Ko'p aqlli odamlar yomonlik qilishgan va yovuzlik qilishgan. Robespierga qarang."

U to'xtadi va Ermengardning dovdirab qolgan chehrasini ko'zdan kechirdi. — Esingizda yo‘qmi? — talab qildi u. — Men senga u haqida yaqinda aytgan edim, unutganingga ishonaman.

"Xo'sh, men hammasini eslolmayman", deb tan oldi Ermengard.

- Xo'sh, bir daqiqa kutib tur, - dedi Sara, - men ho'l narsalarimni yechib, ko'rpachaga o'ralib, yana bir bor aytib beraman.

U shlyapa va paltosini yechib, devorga mixga ilib qo‘ydi, ho‘l tuflisini esa eski shippakga almashtirdi. Keyin u karavotga sakrab tushdi va ko'rpani yelkasiga tortib, tizzalarini qo'ltiqlab o'tirdi. — Endi, eshit, — dedi u.

U frantsuz inqilobining dahshatli yozuvlariga sho'ng'idi va bu haqda shunday hikoyalar aytib berdiki, Ermengardning ko'zlari xavotirga tushib, nafasini ushlab turdi. Ammo u juda qo'rqib ketgan bo'lsa-da, tinglashda ajoyib hayajon bor edi va u Robespyerni yana unutmaydi yoki malika de Lamball haqida shubhalanmaydi.

"Bilasizmi, ular uning boshini pikega qo'yib, raqsga tushishdi", deb tushuntirdi Sara. "Va uning chiroyli suzuvchi sarg'ish sochlari bor edi; va men uni eslaganimda, men uning boshini hech qachon tanasida ko'raman, lekin har doim pikeda, o'sha g'azablangan odamlar raqsga tushib, yig'layotganini ko'raman."

Janob Avliyo Jonga ular tuzgan rejani aytib berish va hozircha kitoblarni chodirda qoldirishga kelishib olindi.

— Endi bir-birimizga gapiraylik, — dedi Sara. "Fransuz tili darslarini qanday ketyapsiz?"

— Oxirgi marta bu yerga kelganimdan va siz qo‘shma gaplarni tushuntirganingizdan beri ancha yaxshi bo‘ldi. Miss Minchin o‘sha kuni ertalab nima uchun bunchalik yaxshi mashq qilganimni tushunolmadi.

Sora biroz kulib, tizzalarini quchoqladi.

"U Lotti nega o'z pullarini yaxshi bajarayotganini tushunmaydi", dedi u; "Ammo buning sababi, u ham bu erda sudralib yuradi va men unga yordam beraman." U xonani aylanib chiqdi. — Chordoq yaxshi bo'lardi, agar u shunchalik qo'rqinchli bo'lmaganida edi, — dedi u yana kulib. — O‘zini ko‘rsatish uchun yaxshi joy.

Haqiqat shundaki, Ermengard chordoqdagi hayotning ba'zan deyarli chidab bo'lmas tomonlari haqida hech narsani bilmas edi va uni o'zi uchun tasvirlash uchun etarlicha yorqin tasavvurga ega emas edi. Kamdan-kam hollarda u Saraning xonasiga etib bora oladigan bo'lsak, u xonaning faqat "go'yo"li narsalar va hikoyalar orqali hayajonlangan tomonini ko'rdi. Uning tashriflari sarguzashtlar xarakteriga ega edi; Garchi ba'zida Sora ancha oqarib ketgan bo'lsa-da va u juda ozg'in bo'lib qolganini inkor etib bo'lmasdi, lekin uning mag'rur ruhi shikoyatlarni qabul qilmasdi. U bugun tunda bo'lgani kabi ba'zida ochlikdan deyarli yirtilib ketganini hech qachon tan olmagan. U tez o'sib borardi, uning doimiy yurishi va yugurishi, garchi u oshxonaga qulay bo'lgan g'alati vaqtda tortib olinadigan noxush, yomon ovqatdan ko'ra ko'proq va muntazam ovqatlansa ham, ishtahani ochar edi. U yosh qornida qandaydir kemiruvchi tuyg'uga o'rganib borardi.

"O'ylaymanki, askarlar uzoq va charchagan yurishda shunday his qilishadi", deb tez-tez o'ziga gapirardi. Unga "uzoq va charchagan marsh" iborasining ovozi yoqdi. Bu unga o'zini ko'proq askar kabi his qildi. Uning chordoqda styuardessa bo'lish hissi ham bor edi.

"Agar men qasrda yashagan bo'lsam, - deb ta'kidladi u, - Ermengarde boshqa qasrning xonimi bo'lib, u bilan birga ritsarlar, svayderlar va vassallar minib, pennonlar uchib yurganida, meni ko'rgani kelganida, ko'prik tashqarisida qichqiriqlarni eshitganimda, uni qabul qilish uchun pastga tushishim kerak edi. U chodirga kirganda, men ziyofatlar tarqata olmayman, lekin men unga yoqimsiz narsalarni aytib bera olmayman, deyishga jur'at etmayman, bechoralar ocharchilik paytida, erlari talon-taroj qilinganda. U mag'rur, jasur kichkina chatelin edi va o'zi taklif qila oladigan yagona mehmondo'stlikni - tush ko'rgan tushlarini, ko'rgan vahiylarini - uning quvonchi va tasallisi bo'lgan tasavvurlarni saxiylik bilan tarqatdi.

Xullas, ular birga o‘tirisharkan, Ermengard o‘zining hushidan ketganidek, ojizligini ham bilmasdi va u gaplashar ekan, goh-gohida yolg‘iz qolganda ochligi uxlab qolarmikin, deb o‘ylardi. U o'zini hech qachon bunchalik och qilmagandek his qildi.

— Qaniydi, men ham sizdek ozg‘in bo‘lsam, Sara, — dedi birdan Ermengard. "Ishonchim komilki, siz avvalgidan ko'ra nozikroqsiz. Ko'zlaringiz juda katta ko'rinadi va tirsagingizdan chiqib ketgan o'tkir mayda suyaklarga qarang!"

Sara o'zini yuqoriga ko'targan yengini tortdi.

"Men doim ozg'in bola edim, - dedi u jasorat bilan, - va mening doim yashil ko'zlarim katta edi."

- Men sizning g'alati ko'zlaringizni yaxshi ko'raman, - dedi Ermengard ularga mehr bilan hayrat bilan qarab. "Ular har doim shunday uzoq yo'lni ko'rganga o'xshaydi. Men ularni yaxshi ko'raman - va men yashil bo'lishlarini yaxshi ko'raman - ular umuman qora ko'rinishga ega."

— Bular mushukning ko'zlari, — kuldi Sara; "Lekin men ular bilan qorong'uda ko'ra olmayman, chunki men sinab ko'rdim va qila olmadim ..."

Aynan shu daqiqada osmon nurida nimadir sodir bo'ldi, uni ikkalasi ham ko'rmagan. Agar ulardan biri tasodifan o'girilib qarasa, u xonaga ehtiyotkorlik bilan qaragan va paydo bo'lgandek tez va deyarli jimgina g'oyib bo'lgan qorong'u yuzni ko'rib qo'rqib ketgan bo'lardi. Biroq, unchalik jim emas. Quloqlari o‘tkir Sara birdan bir oz o‘girilib, tomga qaradi.

"Bu Melkisedekga o'xshamadi", dedi u. "Bu etarlicha tirnalgan emas edi."

"Nima?" - dedi Ermengard biroz cho'chib.

— Biror narsa eshitdim deb o'ylamadingizmi? — so‘radi Sara.

- Yo'q, - dedi Ermengard. "Siz qildingizmi?" {boshqa tahrir. "Yo'q-yo'q" bor}

- Balki men buni qilmaganman, - dedi Sora; "Lekin men shunday deb o'yladim. Go'yo shiferda nimadir borga o'xshaydi - nimadir ohista sudrab borardi."

"Bu nima bo'lishi mumkin?" - dedi Ermengard. — Qaroqchilar bo'lishi mumkinmi?

- Yo'q, - dedi quvnoqlik bilan Sara. — O‘g‘irlik qiladigan hech narsa yo‘q...

U gapining o‘rtasidan uzilib qoldi. Ikkalasi ham uni tekshiradigan ovozni eshitishdi. Bu shiferlarda emas, pastdagi zinapoyada edi va bu miss Minchinning jahldor ovozi edi. Sora karavotdan irg‘ib tushdi va shamni o‘chirdi.

"U Bekkini so'kmoqda", deb pichirladi u zulmatda turib. "U uni yig'layapti."

— U bu yerga kiradimi? — deb shivirladi Ermengard vahima ichida.

"Yo'q. U meni to'shakdaman deb o'ylaydi. Qo'zg'almang."

Miss Minchin kamdan-kam zinapoyaga chiqdi. Sara buni faqat bir marta qilganini eslay oldi. Ammo endi u hech bo'lmaganda yo'lning bir qismini yuqoriga kelayotganidan jahli chiqdi va go'yo u Bekkini uning oldida haydab ketayotganga o'xshardi.

— Sen beadab, insofsiz bola! deganini eshitdilar. "Kuk menga qayta-qayta narsalarni o'tkazib yuborganini aytdi."

- Meni ogohlantirmang, oyim, - dedi Bekki yig'lab. "Men etarlicha g'azablangan edim, lekin meni ogohlantirmang - hech qachon!"

- Siz qamoqqa tushishga loyiqsiz, - dedi miss Minchinning ovozi. — Terish va o‘g‘irlik! Yarim go‘shtli pirog, rostdan ham!

- Meni ogohlantirma, - yig'lab yubordi Bekki. "Men butun bir unni yeyishim mumkin edi, lekin men unga hech qachon barmog'imni qo'ymaganman."

Miss Minchin jahli chiqib, zinapoyaga chiqish o‘rtasida nafasi yo‘q edi. Go'shtli pirog uning kechki kechki ovqatiga mo'ljallangan edi. Ma'lum bo'lishicha, u Bekining quloqlarini boks qilgan.

"Yolg'on gapirmang", dedi u. — Darhol xonangizga boring.

Sara ham, Ermengard ham shapaloq ovozini eshitdilar, keyin esa Bekining oyoq kiyimida zinadan ko‘tarilib, chodirga yugurib chiqqanini eshitdilar. Ular uning eshigi yopilganini eshitishdi va u o'zini to'shagiga tashlaganini bilishdi.

"Ikkitasini olsam ham bo'lardi", deb uning yostiqqa yig'laganini eshitdilar. "Men hech qachon tishlamaganman. "Oshpaz uni militsionerga bergan."

Sara xonaning o‘rtasida qorong‘ulikda turardi. U kichkina tishlarini qisib, cho'zilgan qo'llarini shiddat bilan ochib yopardi. U zo'rg'a o'rnidan turdi, lekin miss Minchin zinadan tushmagunicha qimirlatib turolmadi.

— Yovuz, shafqatsiz narsa! u chiqib ketdi. "Oshpaz narsalarni o'zi oladi va keyin Bekki ularni o'g'irlaydi, deydi. U YO'Q! U YO'Q! U ba'zida shunchalik och qoladiki, kul bochkasidagi qobiqlarni yeydi!" U qo'llarini yuziga qattiq bosib, ehtirosli yig'lab yubordi va Ermengard bu g'ayrioddiy narsani eshitib, undan hayratga tushdi. Sara yig'ladi! Yengib bo'lmaydigan Sara! Bu yangi narsani anglatardi - u hech qachon bilmagan qandaydir kayfiyatni. Aytaylik, deylik, uning mehribon, sekin, kichik aqliga birdaniga yangi qo'rqinchli imkoniyat paydo bo'ldi. U zulmatda karavotdan tushdi va sham turgan stol tomon yo'l topdi. U gugurt urib, sham yoqdi. Uni yoqib bo'lgach, u oldinga egilib, ko'zlarida aniq qo'rquv paydo bo'lgan yangi fikr bilan Soraga qaradi.

- Sara, - dedi u qo'rqoq, deyarli qo'rqinchli ovozda, - siz menga hech qachon aytmaganmisiz - men qo'pol bo'lishni xohlamayman, lekin siz hech qachon och qolganmisiz?

O'sha paytda bu juda ko'p edi. To'siq buzildi. Sora yuzini qo'llaridan ko'tardi.

- Ha, - dedi u yangi ehtirosli ohangda. — Ha, men hozir juda ochmanki, seni yeb qo'yishimga sal qoldi. Va bechora Bekining so'zlarini eshitish yomonroq. U mendan ko'ra ochroq.

Ermengard nafas oldi.

"Oh, oh!" — deb yig'lab yubordi. "Va men hech qachon bilmaganman!"

"Bilishingizni xohlamadim", dedi Sara. "Bu meni ko'cha tilanchisi kabi his qilgan bo'lardi. Bilaman, men ko'cha tilanchisiga o'xshayman."

— Yo‘q, yo‘q... yo‘q! — Kiyimlaringiz biroz g'alati, lekin siz ko'cha tilanchisiga o'xshay olmadingiz.

— Bir paytlar bir bola menga sadaqa uchun olti tiyin bergan edi, — dedi Sara o‘ziga qaramay qisqagina kulib. "Mana." Va u bo'ynidagi ingichka lentani oldi. "U menga Rojdestvo olti tiyinini bermagan bo'lardi, agar men unga kerak bo'lganimda."

Negadir aziz olti tiyinni ko'rish ikkalasi uchun ham yaxshi edi. Ikkalasining ko'zlarida yosh bor bo'lsa-da, bu ularni biroz kuldirdi.

"U kim edi?" — deb so'radi Ermengard, go'yo bu oddiy kumush olti tiyin bo'lmaganday qarab.

"U ziyofatga boradigan sevimli kichkina odam edi", dedi Sara. "U katta oiladan edi, dumaloq oyoqli kichkintoy edi. Men uni Gay Klarens deb atayman. Menimcha, uning bolalar bog'chasi Rojdestvo sovg'alari, tortlar va narsalar bilan to'la edi va u menda hech narsa yo'qligini ko'rdi".

Ermengarde orqaga bir oz sakrab chiqdi. Oxirgi jumlalar uning xafa bo'lgan xayoliga nimanidir eslatdi va unga birdan ilhom berdi.

— Oh, Sara! u yig'lab yubordi. — Qanday ahmoqlik, men bu haqda o'ylamaganman!

— Nimadan?

"Ajoyib narsa!" — dedi hayajonli shoshib Ermengard. "Bugun tushdan keyin mening eng yaxshi xolam menga quti yubordi. U yaxshi narsalarga to'la. Men unga hech qachon tegmaganman, kechki ovqatda juda ko'p puding ichdim va dadamning kitoblari meni juda bezovta qildi." Uning so'zlari bir-birining ustiga tusha boshladi. — Unda tort, go'shtli piroglar, murabbo va bulochkalar, apelsin va qizil smorodina sharob, anjir va shokolad bor. Men xonamga qaytib kelaman va uni hozir olaman, hozir yeymiz.

Sara deyarli qotib qoldi. Agar odam ochlikdan charchagan bo'lsa, ba'zida oziq-ovqat haqida eslatish qiziq ta'sir ko'rsatadi. U Ermengardning qo'lidan mahkam ushlab oldi.

— Sizningcha... MUMKINMI? u eyakulyatsiya qildi.

"Men qila olishimni bilaman", deb javob berdi Ermengard va u eshik tomon yugurdi - ohista ochdi - boshini qorong'ilikka qo'yib, quloq soldi. Keyin u Saraning oldiga qaytdi. "Chiroqlar o'chdi. Hamma yotoqda. Men o'rmalay olaman va sudralib ketaman va hech kim eshitmaydi."

Bu shunchalik yoqimli ediki, ular bir-birlarining qo'llarini ushlab qolishdi va birdan Saraning ko'zlariga yorug'lik tushdi.

"Ermi!" - dedi u. "Kelinglar, G'O'YIB O'TAYLIK! Go'yo ziyofatga o'taylik! Oh, mahbusni keyingi kameraga taklif qilmaysizmi?"

— Ha! Ha! Endi devorni taqillataylik. Qamoqxona nazoratchisi eshitmaydi.

Sara devorga ketdi. Bu orqali u bechora Bekining ohista yig'layotganini eshitdi. U to'rt marta taqillatdi.

"Bu "devor ostidagi yashirin yo'lak orqali mening oldimga keling", deb tushuntirdi u. "Menda gaplashadigan narsa bor"."

Beshta tez taqillatish unga javob berdi.

“U kelyapti”, dedi u.

Deyarli darhol chodirning eshigi ochildi va Bekki paydo bo'ldi. Uning ko‘zlari qizarib, qalpoqchasi sirg‘alib chiqib ketar, Ermengardga ko‘zi tushgach, apron bilan asabiylashib yuzini silay boshladi.

- Menga biroz xafa bo'lmang, Bekki! - qichqirdi Ermengard.

- Miss Ermengard sizni kirishingizni so'radi, - dedi Sara, - chunki u bizga bir quti yaxshi narsalarni olib keladi.

Bekining qalpoqchasi deyarli tushib ketdi, u shunday hayajon bilan ichkariga kirdi.

— Ovqatlanish, xonim? - dedi u. — Ovqatlanish yaxshi narsalarmi?

- Ha, - deb javob berdi Sara, - va biz ziyofat qilmoqchimiz.

"Va siz xohlagancha ovqatlanasiz", dedi Ermengarde. — Men shu daqiqada boraman!

U shu qadar shoshdiki, chordoqdan oyoq uchida chiqib ketayotib, qizil ro'molini tashlab yubordi va uning tushib ketganini bilmay qoldi. Bir daqiqa yoki undan ko'proq vaqt davomida hech kim buni ko'rmadi. Bekki uning boshiga tushgan omaddan haddan tashqari kuchayib ketdi.

"Oh, xonim! Oh, xonim!" u nafas oldi; "Bilaman, siz uni kelishimga ruxsat berishni iltimos qilgansiz. Buni o'ylab yig'lab yuboraman." Va u Soraning yoniga borib, turdi va unga sajda bilan qaradi.

Ammo Saraning och ko'zlarida eski yorug'lik porlab, uning dunyosini o'zgartira boshlagan edi. Mana, chordoqda - tashqaridagi sovuq tunda - tushdan keyin er-xotin ko'chalarda zo'rg'a o'tdi - tilanchi bolaning ko'zlaridagi dahshatli to'yib-to'yib bo'lmaydigan nigoh xotirasi bilan - bu oddiy, quvnoq voqea sehrli narsa kabi sodir bo'ldi.

U nafasini rostladi.

"Qandaydir, har doim nimadir sodir bo'ladi, - deb qichqirdi u, - vaziyat eng yomonlashishidan oldin. Go'yo Sehrgar buni qilganga o'xshaydi. Qaniydi, buni doim eslay olsam. Eng yomoni hech qachon bo'lmaydi".

U Bekiga bir oz quvnoq silkitdi.

"Yo'q, yo'q! Yig'lamaslik kerak!" - dedi u. "Biz shoshilishimiz va dasturxon yozishimiz kerak."

— Dasturxon yozing, xonim? — dedi Bekki xonaga tikilib. "Biz uni nima bilan o'rnatamiz?"

Sara ham chodirga qaradi.

"Ko'p bo'lmaganga o'xshaydi", dedi u yarim kulib.

O'sha paytda u nimanidir ko'rdi va unga zarba berdi. Ermengardning polda yotgan qizil ro'moli edi.

“Mana, ro‘mol”, deb yig‘lab yubordi. "Bilaman, u bunga qarshi emas. Bundan juda chiroyli qizil dasturxon yasaydi."

Ular eski stolni oldinga tortib, ustiga ro'molni tashladilar. Qizil - ajoyib mehribon va qulay rang. Bu xonani to'g'ridan-to'g'ri jihozlangan ko'rinishga keltira boshladi.

"Qizil gilam polga qanday yaxshi ko'rinadi!" - xitob qildi Sara. "Biz bor deb o'ylashimiz kerak!"

Uning ko'zlari hayrat bilan yalang'och taxtalarni supurdi. Gilam allaqachon yotqizilgan.

"Qanday yumshoq va qalin!" — dedi u, Bekki buning ma'nosini bilgan bir oz kulib; va oyog'ini tagida nimadir sezganday, yana noziklik bilan ko'tarib qo'ydi.

- Ha, xonim, - javob qildi Bekki, unga jiddiy hayajon bilan qarab. U har doim juda jiddiy edi.

— Endi nima bo'ladi? — dedi Sara va o‘rnidan turib, qo‘llarini ko‘zlariga qo‘ydi. "Bir oz o'ylasam va kutsam, nimadir keladi" - yumshoq, kutilgan ovozda. "Sehrgar menga aytadi."

Uning eng sevimli xayollaridan biri shu ediki, "tashqarida", u aytganidek, fikrlar odamlarning ularga qo'ng'iroq qilishini kutayotgan edi. Bekki uning turganini va kutayotganini bir necha bor ko'rgan va bir necha soniyadan so'ng uning kulgili, nurli chehrasi paydo bo'lishini bilar edi.

Bir zumda u shunday qildi.

"U yerda!" u yig'lab yubordi. "Keldi! Endi bilaman! Men malika bo'lganimda bor bo'lgan eski sandiqdagi narsalarni ko'rishim kerak."

U uning burchagiga uchib, tiz cho'kdi. Bu chordoqda uning foydasi uchun emas, balki boshqa joyda joy yo'qligi uchun qo'yilgan edi. Unda axlatdan boshqa hech narsa qolmagan edi. Ammo u nimanidir topishi kerakligini bilardi. Sehrgar har doim bunday narsalarni u yoki bu tarzda tartibga solgan.

Bir burchakda shunchalik arzimas ko'rinishdagi paket yotardiki, u e'tibordan chetda qolgan va o'zi topgach, uni yodgorlik sifatida saqlab qolgan edi. Unda o'nlab kichik oq ro'mol bor edi. U xursandchilik bilan ularni ushlab oldi va stolga yugurdi. U ularni qizil stol qopqog'iga joylashtira boshladi, ularni silab, tor to'rli qirrasi tashqariga bukilgan holda shaklga keltira boshladi, sehri esa o'z afsunini bajardi.

"Bular plastinkalar", dedi u. "Bular oltin tarelkalar. Bular boy naqshli salfetkalar. Ispaniyadagi monastirlarda rohibalar ularni ishlagan".

— Bo‘ldimi, xonim? Bekki nafas oldi, uning ruhi ma'lumotlardan ko'tarildi.

"O'zingni ko'rsatishing kerak", dedi Sara. "Agar siz o'zingizni etarlicha ko'rsatsangiz, ularni ko'rasiz."

— Ha, xonim, — dedi Bekki; Va Sora bagajga qaytib kelgach, u o'zini juda orzu qilingan maqsadni amalga oshirishga bag'ishladi.

Sara to'satdan o'girilib qarasa, uning stol yonida turganini ko'rdi, u juda g'alati ko'rinishga ega edi. U ko'zlarini yumdi va yuzini g'alati talvasalar bilan burishdi, qo'llari osilgan holda qattiq qisilgan edi. U qandaydir ulkan og‘irlikni ko‘tarmoqchi bo‘lganga o‘xshardi.

— Nima bo'ldi, Bekki? Sara yig'lab yubordi. "Nima qilyapsiz?"

Bekki ko'zlarini hayajon bilan ochdi.

- Men o'zimni da'vogar edim, xonim, - deb javob qildi u bir oz qo'rqoqlik bilan; "Men ham buni siz kabi ko'rishga harakat qildim. Men deyarli ko'rdim", deb umidvor tabassum bilan. "Ammo bu juda ko'p kuch talab qiladi."

“Ehtimol, o'rganmagan bo'lsangiz ham shundaydir”, dedi Sora do'stona hamdardlik bilan; "Ammo buni tez-tez qilganingda, bu qanchalik oson ekanini bilmaysan. Avvaliga bunchalik harakat qilmagan bo'lardim. Birozdan keyin sizga keladi. Men sizga nima ekanligini aytib beraman. Bularga qarang."

U qo'lida sandiqning pastki qismidan baliq tutgan eski yozgi shlyapasini ushlab turardi. Uning ustiga gulchambar qo'yilgan edi. U gulchambarni yechib oldi.

"Bular bayram uchun gulchambarlar", dedi u katta ohangda. "Ular butun havoni atir bilan to'ldirishadi. Yuvish stolida krujka bor, Bekki. Oh ... va markaz uchun sovun idishni olib keling."

Bekki ularni hurmat bilan unga uzatdi.

— Hozir ular nima, xonim? — so‘radi ayol. "Siz ularni idish-tovoqdan yasalgan deb o'ylaysiz, lekin men bilaman, ular emas."

- Bu o'yilgan bayroq, - dedi Sara, gulchambarning novdalarini krujkaning atrofiga o'rnatib. “Bu esa – sovunli idish ustida mehr bilan egilib, ustiga atirgullar to‘plash – marvaridlar bilan bezatilgan eng toza alebastrdir”.

U narsalarga ohista qo'l tekkizdi, lablarida baxtli tabassum paydo bo'ldi, bu esa uni tushidagi mavjudotga o'xshatib qo'ydi.

"Oyim, bu juda yoqimli emasmi!" - pichirladi Bekki.

"Agar bizda bonbonli taomlar bo'lsa edi", deb g'o'ldiradi Sara. "Mana!" - yana yukxonaga otildi. "Men shu daqiqada bir narsani ko'rganimni eslayman."

Bu faqat qizil va oq rangli qog'ozga o'ralgan jun to'plami edi, lekin to'qima qog'ozi tez orada kichik idish-tovoq shaklida o'ralgan va bayramni yoqish uchun shamdonni bezash uchun qolgan gullar bilan birlashtirilgan. Faqat Magic uni qizil ro'mol bilan qoplangan va uzoq vaqtdan beri ochilmagan sandiqdagi axlat bilan o'rnatilgan eski stoldan ko'ra ko'proq qilish mumkin edi. Ammo Sara orqaga chekindi va mo''jizalarni ko'rib, unga qaradi; Bekki esa zavqlanib tikilib, nafasi bo'g'ilib gapirdi.

— Mana, — deb taklif qildi u chodirga bir nazar tashlab, — hozir Bastiliyami?

— Oh, ha, ha! - dedi Sara. — Juda boshqacha. Bu banket zali!

— Ko‘zim, xonim! Eyakulyatsiya qilingan Bekki. "Hammasi bir adyol!" U o'girilib o'zining ulug'vorligini hayratda qoldirdi.

— Ziyofat zali, — dedi Sara. "Bayramlar o'tkaziladigan keng xona. Uning tomli tomi, ashulalar galereyasi, yonib turgan eman yog'ochlari bilan to'ldirilgan ulkan mo'ri bor va har tarafida mumsimon novdalar porlab turadi."

— Mening ko‘zim, Sara xonim! - yana nafas oldi Bekki.

Keyin eshik ochildi va Ermengard to'siqning og'irligi ostida dovdirab kirib keldi. U quvnoq nido bilan qaytib ketdi. Tashqaridagi sovuq zulmatdan kirib, qizil rangga o'ralgan, oq nayza bilan bezatilgan va gullarga o'ralgan mutlaqo kutilmagan bayram taxtasi oldida o'zini ko'rish, tayyorgarlikning ajoyib ekanligini his qilish edi.

— Oh, Sara! — qichqirdi u. - Sen men ko'rgan eng aqlli qizsan!

— Yaxshi emasmi? - dedi Sara. "Bular mening eski bagajimdagi narsalar. Men Sehrgarimdan so'radim va u menga borib qarashimni aytdi."

"Ammo, xonim," deb qichqirdi Bekki, "u sizga nima ekanligini aytmaguncha kuting! Ular shunchaki emas... oh, xonim, iltimos, ayting", deb Saraga murojaat qildi.

Sora unga shunday dedi va uning sehri unga yordam bergani uchun u DARXI hammasini ko'rdi: oltin laganlar - gumbazli bo'shliqlar - yonib turgan yog'ochlar - miltillovchi mumlar. To'siqdan narsalar - muzli pishiriqlar - mevalar - bonbonlar va vinolar - olib tashlanganida, bayram ajoyib bo'ldi.

"Bu haqiqiy ziyofatga o'xshaydi!" - qichqirdi Ermengard.

— Bu xuddi malika dasturxoniga o‘xshaydi, — xo‘rsindi Bekki.

Shunda Ermengard to'satdan ajoyib fikrga keldi.

— Men sizga aytaman, Sara, — dedi u. "Hozir o'zingizni malikadek ko'rsating va bu shoh bayrami."

— Lekin bu sizning bayramingiz, — dedi Sora; "Siz malika bo'lishingiz kerak, biz esa sizning xizmatkorlaringiz bo'lamiz."

— Oh, men qila olmayman, — dedi Ermengard. "Men juda semizman va qanday qilib bilmayman. Siz u bo'lasiz."

- Xo'sh, agar xohlasangiz, - dedi Sara.

Ammo birdan u boshqa narsani o'yladi va zanglagan panjara tomon yugurdi.

— Bu yerda juda ko'p qog'oz va axlat to'ldirilgan! — deb xitob qildi u. "Agar biz uni yoqsak, bir necha daqiqaga yorqin alanga bo'ladi va biz o'zimizni xuddi haqiqiy olov kabi his qilamiz." U gugurtni urib, xonani yoritib turuvchi ajoyib nur bilan uni yoritdi.

"U yonib ketguncha, - dedi Sara, - biz uning haqiqiy emasligini unutamiz."

U raqsga tushgan nurda turdi va jilmayib qo'ydi.

"Bu haqiqiyga o'xshamaydimi?" - dedi u. "Endi biz bayramni boshlaymiz."

U stol tomon yo'l oldi. U qo‘lini mehr bilan Ermengard va Bekiga silkitdi. U orzulari orasida edi.

“Oldin bo‘linglar, go‘zal qizlar, – dedi u o‘zining quvnoq tush ovozida, – va ziyofat dasturxoniga o‘tiringlar, uzoq safarda g‘oyib bo‘lgan asilzoda otam podshoh menga sizlarni ziyofat qilishni buyurdi. U bir oz boshini xona burchagiga burdi. “Nima, ho, mana, ashulalar! Violyu fagotlaring bilan ur. Malikalar, – deb tushuntirdi u tezda Ermengard va Bekkiga, – ziyofatlarida hamisha oshiqlar o‘ynashardi. Go‘yoki, burchakda oshiqlar galereyasi bor ekan. Endi boshlaymiz”.

Ular tort bo‘laklarini qo‘llariga olishga zo‘rg‘a ulgurishdi – birortasi ham ko‘proq ish qilishga ulgurmadi, – uchalasi ham o‘rnidan turib, rangi oqarib ketgan yuzlarini eshik tomon burishdi – tinglashdi.

Kimdir zinapoyadan chiqayotgan edi. Bu haqda hech qanday xato yo'q edi. Ularning har biri g'azablangan, ko'tarilgan qadamni tanidi va hamma narsaning oxiri kelganini bilishdi.

— Bu... xonim! Bekni bo'g'ib qo'ydi va tort bo'lagini yerga tashladi.

- Ha, - dedi Sora, ko'zlari hayratda va kichkina oppoq yuzida kattalashib ketdi. — Miss Minchin bizni topdi.

Miss Minchin qo‘lini urib eshikni ochdi. Uning rangi oqarib ketgan edi, lekin bu g'azabdan edi. U qo‘rqib ketgan chehralardan ziyofat dasturxoniga, ziyofat dasturxonidan panjaradagi kuygan qog‘ozning so‘nggi miltillashigacha qaradi.

"Men shunga o'xshash narsadan shubhalanardim", deb xitob qildi u; "Lekin men bunday jasoratni orzu qilmaganman. Laviniya haqiqatni aytdi."

Shunday qilib, ular qandaydir tarzda ularning sirini bilib, ularga xiyonat qilgan Laviniya ekanligini bilishdi. Miss Minchin odimlab Bekining oldiga bordi va ikkinchi marta uning quloqlarini bosdi.

— Sen beadab maxluq! - dedi u. — Ertalab uydan chiqasan!

Sara ancha jim turdi, ko'zlari kattalashib, yuzi oqarib ketdi. Ermengarde yig'lab yubordi.

“Oh, uni qo‘yib yubormang”, deb yig‘lab yubordi. — Xolam menga to'siqni yubordi. Biz... faqat... ziyofat qilamiz.

— Tushundim, — dedi miss Minchin so‘nib. — Stol boshida malika Sara bilan. U Saraga qattiq o'girildi. "Bu sizning ishingiz, bilaman", deb yig'lab yubordi. "Ermengard hech qachon bunday narsani o'ylamagan bo'lardi. Siz stolni bezatgan bo'lsangiz kerak ...

axlat." U oyog'ini Bekiga tegizdi. "Chardog'ingga bor!" - deb buyurdi va Bekki yuzini fartugiga yashirgancha, yelkalari qaltirab o'g'irlab ketdi.

Keyin navbat yana Saraga keldi.

— Ertaga men siznikiga boraman, na nonushta, na kechki ovqat, na kechki ovqat!

— Bugun na kechki ovqat, na kechki ovqat, miss Minchin, — dedi Sara xiyol ohangda.

"Unda yaxshisi. Yodingizda bo'ladigan narsa bo'ladi. U erda turmang. Bu narsalarni yana to'siqqa soling."

U o'zi ularni stoldan to'siqqa supura boshladi va Ermengardning yangi kitoblariga ko'zi tushdi.

"Va siz" - Ermengardega - "bu iflos chordoqqa chiroyli yangi kitoblaringizni olib keldingiz. Ularni ko'taring va yoting. Siz kun bo'yi o'sha yerda qolasiz, men esa dadangizga yozaman. Agar u bugun kechqurun qayerda ekanligingizni bilsa nima deydi?"

Soraning qabrida ko'rgan bir narsa, sobit nigohi uni qattiq o'girishga majbur qildi.

— Nimani o‘ylayapsan? — talab qildi u. — Nega menga shunday qaraysan?

— Qiziq, — deb javob berdi Sara, o‘sha muhim kuni maktabda javob berib.

— Nimaga qiziqdingiz?

Bu maktab xonasidagi manzaraga juda o'xshardi. Saraning xulq-atvorida hech qanday shafqatsizlik yo'q edi. Bu faqat qayg'uli va tinch edi.

- Qiziq, - dedi u past ovozda, - agar otam bugun kechqurun qayerda ekanligimni bilsa nima deyishadi?

Miss Minchin xuddi avvalgidek g'azablandi va uning g'azabi avvalgidek o'zini o'zi ifoda etdi. U unga uchib ketdi va uni silkitdi.

— Sen beadab, boshqarib bo'lmaydigan bolasan! u yig'lab yubordi. "Qanday jur'at qilding! Qanday jur'at qilding!"

U kitoblarni oldi-da, bayramning qolgan qismini chalkash vayronaga solib, Ermengardning quchog'iga tashladi va uni o'zidan oldin eshik tomon itarib yubordi.

"Men sizni hayratda qoldiraman", dedi u. — Darhol yoting. Va u bechora Ermengarde bilan eshikni yopib qo'ydi va Sarani yolg'iz qoldirdi.

Orzu juda nihoyasiga yetdi. Oxirgi uchqun panjaradagi qog'ozdan o'chib, faqat qora parcha qoldirdi; stol yalang'och, oltin laganlar va boy naqshli qoldirilgan edi

salfetkalar, gulchambarlar esa yana eski ro'molchalarga, qizil va oq qog'oz parchalariga, yerga sochilgan sun'iy gullarga aylandi; Oshiqlar galereyasidagi oshiqlar o'g'irlab ketishgan, skripka va fagotlar esa jim edi. Emili orqasi bilan devorga qattiq tikilib o'tirardi. Sora uni ko'rdi-da, borib, qaltirayotgan qo'llari bilan ko'tardi.

"Hech qanday ziyofat qolmadi, Emili", dedi u. "Va hech qanday malika yo'q. Bastiliyadagi mahbuslardan boshqa hech narsa qolmadi." Va u o'tirdi va yuzini yashirdi.

Agar u buni o'sha paytda yashirmaganida va agar u noto'g'ri vaqtda osmonga qaraganida nima bo'lar edi, men bilmayman - ehtimol bu bobning oxiri butunlay boshqacha bo'lishi mumkin edi - chunki u osmonga bir nazar tashlaganida, u albatta ko'rgan narsasidan hayratda qolgan bo'lardi. Kechqurun Ermengard bilan gaplashib turganida xuddi oynaga bosilgan va unga qaragan yuzni ko'rgan bo'lardi.

Lekin u boshini ko‘tarmadi. U kichkina qora boshini bag‘riga bosib bir muddat o‘tirdi. U indamay nimagadir chidamoqchi bo‘lganida doim shunday o‘tirardi. Keyin u o'rnidan turib, sekin karavotga bordi.

"Men uyg'oq bo'lganimda, boshqa hech narsani ko'rsata olmayman", dedi u. — Sinab ko'rishdan foyda bo'lmaydi, agar uxlasam, balki tush ko'rar va menga o'xshab qolar.

U to'satdan shu qadar charchaganini his qildiki, ehtimol, oziq-ovqat etishmasligidan - u karavot chetiga juda zaif o'tirdi.

"Deylik, panjara ichida juda ko'p raqsga tushadigan alangali yorqin olov bor edi", dedi u. "Aylik, uning oldida qulay stul bor edi, deylik, uning yonida kichkina stol bor edi, uning ustiga issiq - issiq kechki ovqat. Va deylik" - u yupqa ko'rpa-to'shaklarni tortar ekan - "bu go'zal yumshoq to'shak edi, jun ko'rpali va katta yostiqlari bor edi. Aytaylik, biz uning ko'zlarini yumib oldik" uyquda.

U qancha uxlaganini bilmasdi. Ammo u chuqur va chuqur uxlashdan charchagan edi - hatto Melkisedekning barcha o'g'illari va qizlari o'z teshiklaridan chiqib, jang qilish, yiqilish va o'ynashni tanlagan bo'lsalar, hatto Melkisedekning butun oilasining chiyillashi va g'ichirlashi ham bezovtalanmaydi.

U uyg'onganida, bu to'satdan sodir bo'ldi va u biron bir narsa uni uyqudan chaqirganini bilmas edi. Haqiqat shundaki, bu uni orqaga chaqirgan ovoz edi - haqiqiy ovoz - chordoqda nima sodir bo'lganini ko'rish uchun juda yaqin, ammo ko'rinadigan darajada yaqin emas, uning ichidan sirg'alib o'tib, tomning shiferlariga cho'kkalab o'tirgan oq rangli figuradan so'ng yopilgandan so'ng tushayotgan osmon yorug'ining chertishi edi.

Avvaliga u ko'zlarini ochmadi. U o'zini juda uyqusirab, juda issiq va qulay his qildi. U shunchalik iliq va qulay ediki, u haqiqatan ham hushyor ekanligiga ishonmasdi. U hech qachon bunchalik iliq va qulay bo'lmagan, faqat qandaydir yoqimli ko'rinishda.

"Qanday yaxshi tush!" — pichirladi u. "Men o'zimni juda issiq his qilyapman. Men... uyg'onishni... xohlamayman..."

Albatta, bu tush edi. U go'yo issiq, yoqimli choyshablar to'plangandek his qildi. U haqiqatan ham koʻrpachani HESI boʻlardi va qoʻlini choʻzganida, xuddi atlas bilan oʻralgan kurak koʻrpachaga oʻxshagan narsaga tegdi. U bu zavqdan uyg'onmasligi kerak - u jim turishi va uni davom ettirishi kerak.

Ammo u qila olmadi - ko'zlarini mahkam yumgan bo'lsa ham, qila olmadi. Nimadir uni uyg'otishga majbur qilardi - xonada nimadir. Bu yorug'lik tuyg'usi va tovush edi - shitirlagan, bo'kirgan kichik olov ovozi.

"Oh, men uyg'onyapman", dedi u qayg'u bilan. "Men yordam berolmayman ... men qila olmayman."

Uning ko'zlari o'ziga qaramay ochildi. Va keyin u chindan ham jilmayib qo'ydi - u chodirda ilgari hech qachon ko'rmagan va hech qachon ko'rmasligini bilgan narsasi uchun.

"Oh, men uyg'onganim yo'q", deb pichirladi u tirsagiga ko'tarilib, atrofga qarashga jur'at etib. "Men hali tush ko'raman." U bu tush bo'lishini bilar edi, chunki agar u uyg'oq bo'lsa, bunday narsalar bo'lishi mumkin emas edi.

U yerga qaytib kelmaganiga ishonch hosil qilganiga hayron bo'lasizmi? Bu uning ko'rgan narsasi. Panjara ichida yonib turgan olov bor edi; Plitada mis choynak shivirlab, qaynab turardi; polga qalin, issiq qip-qizil gilam yoyilgan edi; olov oldida ochiladigan va ustiga yostiqlar qo'yilgan yig'ma stul; stul yonida oq mato bilan qoplangan kichkina yig'ma stol va uning ustiga kichkinagina yopiq idishlar, piyola, likopcha, choynak yoyilgan; karavotda yangi issiq qoplamalar va atlas bilan qoplangan past ko'rpa bor edi; oyog'ida qizg'in ipak xalat, ko'rpali shippak va bir qancha kitoblar. Uning orzusidagi xona ertaklar mamlakatiga aylanganday tuyuldi va u iliq nurga to'lib ketdi, chunki stol ustida qizg'ish soya bilan qoplangan yorqin chiroq turardi.

U tirsagiga suyanib o'tirdi va nafasi qisqardi va tezlashdi.

"U erimaydi, erimaydi", dedi u. — Voy, ilgari bunday tush ko'rmagan edim. U zo'rg'a qo'zg'alishga jur'at etmadi; lekin nihoyat u ko'rpa-to'shakni chetga surib, hayajonli tabassum bilan oyoqlarini erga qo'ydi.

“Men tush ko'ryapman, to'shakdan turyapman,” deganini o'zi eshitdi. va keyin, u hamma narsaning o'rtasida o'rnidan turdi va sekin u yoqdan bu tomonga o'girildi: "Men tush ko'raman, bu qoladi - haqiqiy! Men tush ko'raman, bu haqiqat HESIDIR. Bu sehrlangan - yoki men sehrlanganman. Men hammasini ko'raman deb o'ylayman." Uning so'zlari tezlasha boshladi. "Agar men buni o'ylashda davom eta olsam," deb yig'lab yubordi u, "Menga farqi yo'q! Menga baribir!"

U yana bir lahza nafas olib turdi, keyin yana qichqirdi.

"Oh, bu haqiqat emas!" - dedi u. "Bu rost bo'lishi mumkin emas! Lekin oh, bu qanchalik haqiqatga o'xshaydi!"

Yonayotgan olov uni o'ziga tortdi va u tiz cho'kib, qo'llarini unga yaqinlashtirdi - shu qadar yaqin ediki, issiqlik uni orqaga qaytarishga majbur qildi.

"Men orzu qilgan olov issiq bo'lmaydi", deb yig'ladi u.

U o'rnidan turdi, stolga, idish-tovoqlarga, gilamga tegdi; u karavotga borib, ko'rpachaga tegdi. U mayin xalatni oldi-da, birdan ko'kragiga mahkam bog'lab, yonog'iga tutdi.

— Issiq, yumshoq! u deyarli yig'lab yubordi. — Haqiqat, shunday bo'lsa kerak!

U uni yelkasiga tashladi va oyoqlarini shippakka soldi.

"Ular ham haqiqiy. Hammasi haqiqat!" u yig'lab yubordi. "Men EMAS - men tush ko'rmayapman!"

U gandiraklab kitoblarga yaqinlashdi va tepada yotgan kitobni ochdi. Chivin bargida nimadir yozilgan edi - bir necha so'z va ular quyidagilar edi:

— Chordoqdagi qizchaga. Do‘stimdan.

U buni ko'rib, - bu uning uchun g'alati ish emasmidi - u sahifaga yuzini qo'yib, yig'lab yubordi.

"Men bu kimligini bilmayman", dedi u; "Lekin kimdir menga ozgina g'amxo'rlik qiladi. Mening bir do'stim bor."

U shamni olib, o'z xonasidan chiqib, Bekkinikiga kirdi va karavoti yonida turdi.

— Beki, Bekki! – deb shivirladi u jur’at qilganicha. "Uyg'otmoq!"

Bekki uyg'onib, tik turgancha o'tirganida, uning yuzi hali ham ko'z yoshlari izlari bilan bulg'angan edi, uning yonida qip-qizil ipakdan tikilgan hashamatli xalat kiygan kichkina figura turardi. Uning ko'rgan yuzi yorqin, ajoyib narsa edi. Malika Sora - u o'zini eslaganidek - qo'lida shamni ushlab, to'shagida turardi.

“Kel”, dedi u. — Voy, Bekki, kel!

Bekki gapirishdan juda qo'rqib ketdi. U shunchaki o'rnidan turdi va og'zi va ko'zlari ochiq va indamasdan uning orqasidan ergashdi.

Ular ostonadan o'tishganda, Sora eshikni ohista yopdi va uni issiq, porlab turgan narsalarning o'rtasiga tortdi, bu uning miyasini hayajonga solib, ochlik hissini zaiflashtirdi. "Bu haqiqat! Bu haqiqat!" u yig'lab yubordi. "Men ularning hammasiga tegdim. Ular biz kabi haqiqiy. Sehr keldi va buni amalga oshirdi, Bekki, biz uxlayotganimizda - bu eng yomon narsalarning sodir bo'lishiga yo'l qo'ymaydigan Sehr".

Mehmon

Tasavvur qiling-a, agar imkoningiz bo'lsa, kechaning qolgan qismi qanday edi. Qanday qilib ular yonib turgan olov yonida cho'kkalab o'tirishdi va sakrab o'tib, kichkina panjara ichida juda ko'p narsalarni qildilar. Qanday qilib ular idish-tovoqlarning qopqog'ini olib tashlashdi va o'z-o'zidan ovqat bo'lgan to'yimli, issiq, sho'r sho'rva, ikkalasiga ham etarli bo'lgan sendvichlar, tostlar va kekler topishdi. Yuvishxonadagi krujka Bekkining choyi sifatida ishlatilgan va choy shunchalik mazali ediki, uni choydan boshqa narsa deb ko'rsatish shart emas edi. Ular iliq, to'q va baxtli edilar va xuddi Sara o'zining g'alati omadini topgach, o'zini maksimal darajada zavqlanishga bag'ishlashi kerak edi. U shunday xayolparastlik bilan yashaganki, u sodir bo'lgan har qanday ajoyib voqeani qabul qilish bilan teng edi va qisqa vaqt ichida uni hayratda qoldirishni to'xtatdi.

"Men dunyoda buni qila oladigan hech kimni bilmayman", dedi u; "Ammo kimdir bor edi. Mana, biz ularning olovi yonida o'tiribmiz - va ... va - bu haqiqat! Va u kim bo'lishidan qat'i nazar - ular qayerda bo'lishidan qat'i nazar, mening do'stim bor, Bekki - kimdir mening do'stim."

Ular alangali olov oldida o‘tirib, to‘yimli, shinam taomlardan tanovul qilar ekanlar, ular qandaydir jo‘shqin hayratni his qilganlarini, bir-birlarining ko‘zlariga shubha bilan qarashganini inkor etib bo‘lmaydi.

"Sizningcha, - dedi Bekki bir marta pichirlab, - bu erib ketishi mumkin deb o'ylaysizmi, xonim? Tezroq bo'lganimiz ma'qul emasmi?" Va u shosha-pisha sendvichini og'ziga tiqdi. Agar bu faqat tush bo'lsa, oshxonadagi odob-axloq e'tibordan chetda qolar edi.

– Yo‘q, erimaydi, – dedi Sara. "Men bu keksni yeyapman va men uni tatib ko'raman. Siz hech qachon tushingizda hech narsa yemaysiz. Faqat ularni yeyaman deb o'ylaysiz. Qolaversa, o'zimga chimchilayapman va hozir ataylab issiq bo'lak ko'mirga tegdim".

Oxir-oqibat ularni deyarli yengib o'tgan uyquchanlik samoviy narsa edi. Bu baxtli, to'yib-to'yib ovqatlangan bolalikning mudroqligi edi va ular o't charog'onida o'tirishdi va Sara o'zining o'zgargan to'shagiga o'girilib qaragunicha, ular gulxanda o'tirishdi.

Hatto Bekki bilan bo'lishish uchun etarli adyol bor edi. Qo'shni chordoqdagi tor divan o'sha kechada uning yo'lovchisi orzu qilganidan ham qulayroq edi.

U xonadan chiqib ketayotganda, Bekki ostonaga o'girilib, uni yutayotgan ko'zlari bilan qaradi.

"Agar bu ertalab bo'lmasa, xonim," dedi u, "bu kecha shu erda edi, baribir, men buni hech qachon unutmayman". U har bir narsani eslab qolish uchun ko'zdan kechirdi. "Olov bor edi", barmog'i bilan ishora qilib, "uning oldida stol bor edi; chiroq o'sha erda edi, chiroq qizg'ish qizil ko'rinardi; sizning to'shagingizda atlas qoplama, polda issiq gilam bor edi, hamma narsa chiroyli ko'rinardi; va" - u bir soniya to'xtab qoldi va qo'lini qorniga qo'ydi. kekler - bor edi." Va, hech bo'lmaganda, bu ishonch bilan u ketdi.

Maktablarda va xizmatchilar orasida ishlaydigan sirli agentlik orqali ertalab Sara Kruning dahshatli sharmandaligi, Ermengardning jazosi va Bekki nonushta qilishdan oldin uydan tashqariga chiqarilishi, ammo oshxona xizmatkoridan darhol voz kechib bo'lmasligi yaxshi ma'lum edi. Xizmatkorlar unga qolishga ruxsat berilganini bilishardi, chunki miss Minchin haftasiga bir necha shilling evaziga cheklangan quldek ishlay oladigan darajada ojiz va kamtar jonzotni osongina topa olmadi. Maktabdagi katta qizlar, agar miss Minchin Sarani jo'natmasa, bu o'zining amaliy sabablari ekanligini bilishardi.

"U shunchalik tez o'sib bormoqda va juda ko'p narsalarni o'rganmoqda, negadir, - dedi Jessi Laviniyaga, - tez orada unga dars berishadi va miss Minchin uning behuda ishlashi kerakligini biladi. Lavvi, uning garretda dam olayotgani haqida gapirganingiz juda yomon bo'ldi. Buni qanday bildingiz?"

"Men buni Lottidan oldim. U shunday go'dakki, u menga aytayotganini bilmagan edi. Miss Minchin bilan gaplashishda hech qanday yomon narsa yo'q edi. Men buni o'zimning burchim deb bildim". "U yolg'onchi edi. Uning latta va yirtiq kiyimlarida bunchalik ulug'vor ko'rinishga ega bo'lishi ham kulgili!"

— Miss Minchin ularni ushlaganida nima qilishardi?

"O'zini bema'nilik qilib ko'rsatish. Ermengard Sara va Bekki bilan bo'lishishga to'siq qo'ygan edi. U hech qachon bizni narsalarni bo'lishishga taklif qilmaydi. Menga unchalik qiziq emas, lekin uning chordoqlarda xizmatkor qizlari bilan bo'lishishi juda qo'pollikdir. Ajablanarlisi, Miss Minchin Sarani o'qituvchi bo'lishini istasa ham rad etmagan."

"Agar u oshkor qilinsa, qayerga ketadi?" — so'radi Jessi, arzimas xavotir bilan.

"Men qayerdan bilaman?" - qichqirdi Laviniya. "Bugun ertalab u maktab xonasiga kelganida, menimcha, nima bo'lganidan keyin... Kecha u ovqatlanmadi, bugun ham ovqatlanmaydi."

Jessi ahmoq bo'lgani kabi yomon xulqli emas edi. U bir oz tebranib kitobini oldi.

"Xo'sh, menimcha, bu dahshatli", dedi u. "Ularning uni ochlikdan o'ldirishga haqqi yo'q."

O'sha kuni ertalab Sara oshxonaga kirganda, oshpaz ham, uy xizmatkorlari ham unga tikilib qaradi; lekin u ularni shoshib o'tib ketdi. Darhaqiqat, u biroz uxlab qolgandi va Bekki ham xuddi shunday qilganidek, ikkalasi ham bir-birini ko'rishga ulgurmagan va har biri shoshqaloqlik bilan pastga tushishgan.

Sara oshxonaga kirdi. Bekki choynakni shiddat bilan yuvar, tomog'ida qo'shiqni jaranglab yuborardi. U vahshiyona quvnoq yuz bilan qaradi.

"Uyg'onganimda o'sha yerda edi, xonim... adyol", - dedi u hayajonlanib. "Bu kechagidek haqiqiy edi."

— Menda ham shunday edi, — dedi Sara. "Hozir hammasi bor - hammasi bor. Men kiyinayotganimda biz qoldirgan sovuq narsalardan yedim."

"Oh, qonunlar! Oh, qonunlar!" Oshxonadan oshpaz kirib kelganida Bekki o'ziga xos jo'shqin ingrab yubordi va choynak ustiga boshini egdi.

Miss Minchin maktab xonasida paydo bo'lganida, Laviniya ko'rishni kutgan narsani Sarada ko'rishni kutgan edi. Sara har doim uning uchun zerikarli jumboq bo'lib kelgan, chunki qattiqqo'llik uni hech qachon yig'latmagan yoki qo'rqitmagan. Uni ta'na qilishganda, u jim turdi va muloyimlik bilan tinglardi; u jazolanganida, u qo'shimcha vazifalarini bajardi yoki ovqatlanmasdan yurdi, hech qanday shikoyat yoki isyonning tashqi belgisi. Uning hech qachon beadab javob bermagani miss Minchinga o'ziga xos beadablikdek tuyuldi. Ammo kechagi ovqatdan mahrum bo'lganidan keyin, kechagi zo'ravonlik sahnasidan, bugungi ochlikdan keyin u, albatta, buzilgan bo'lsa kerak. Agar u oqargan yonoqlari, qizarib ketgan ko'zlari va baxtsiz, kamtar yuz bilan pastga tushmasa, g'alati bo'lar edi.

Miss Minchin uni birinchi marta frantsuz sinfining darslarini aytib berishini va mashqlarni nazorat qilishini eshitish uchun maktab xonasiga kirganida ko'rdi. U esa chaqqon qadam bilan, yonoqlari rangga bo‘yalgan va og‘zining chetlarida tabassum bilan kirib keldi. Bu Miss Minchin bilgan eng hayratlanarli narsa edi. Bu unga juda zarba berdi. Bola nimadan yasalgan? Bunday narsa nimani anglatishi mumkin? U darhol uni stoliga chaqirdi.

"Siz sharmanda bo'lganingizni tushunmayapsiz", dedi u. "Siz mutlaqo qotib qoldingizmi?"

Haqiqat shundaki, odam hali bolaligida yoki katta bo'lsa ham - yaxshi ovqatlangan va uzoq, yumshoq va iliq uxlaganida; Biror ertak o‘rtasida uyquga ketgan va uning haqiqiyligini ko‘rish uchun uyg‘onganida, odam baxtsiz bo‘lolmaydi, hatto o‘zini baxtsiz ko‘ra olmaydi; Kim harakat qilsa ham, ko'zlaridan quvonch nurini olib tashlay olmasdi. Miss Minchin juda hurmat bilan javob berganida, Saraning ko'zlari soqov bo'lib qolishi mumkin edi.

— Kechirasiz, miss Minchin, — dedi u; "Men sharmanda ekanligimni bilaman."

"Uni unutmaslik uchun yaxshi bo'l va go'yo boylikka erishgandek ko'ring. Bu beadablik. Va unutmangki, bugun sizda ovqat yo'q."

— Ha, miss Minchin, — javob qildi Sara; lekin u yuz o'girganida, yuragi kechagi voqeani eslab, gursillab ketdi. "Agar Sehrgar meni o'z vaqtida qutqarmaganida edi," deb o'yladi u, "bu qanchalik dahshatli bo'lar edi!"

"U juda och qola olmaydi", deb pichirladi Laviniya. "Unga qarang. Balki u o'zini yaxshi nonushta qilgandek ko'rsatayotgandir" - achchiq kulib.

"U boshqa odamlardan farq qiladi", dedi Jessi, Sarani sinfi bilan kuzatib. - Ba'zida men undan biroz qo'rqaman.

— Kulgili narsa! eyakulyatsiya qilingan Laviniya.

Kun bo'yi Saraning yuzida yorug'lik, yonoqlarida rang bor edi. Xizmatkorlar unga hayron bo'lib qarashdi va bir-birlari bilan pichirlashdi va miss Ameliyaning kichkina ko'k ko'zlarida hayrat ifodasi bor edi. Avgustdagi norozilik ostidagi bunday jasoratli farovonlik uning tushunolmasligini anglatishi mumkin edi. Biroq, bu xuddi Saraning o'jar yo'li kabi edi. Ehtimol, u bu masalani jasorat bilan hal qilishga qaror qilgan.

Sora hamma narsani o'ylab topib, bir narsani hal qildi. Agar shunday bo'lishi mumkin bo'lsa, sodir bo'lgan mo''jizalar sir saqlanishi kerak. Agar miss Minchin yana chodirga chiqishni tanlasa, albatta, hammasi aniq bo'ladi. Ammo, agar u shubha-gumonga yo'l qo'ymasa, hech bo'lmaganda bir muncha vaqt shunday qilishi mumkin emas edi. Ermengard va Lotti shu qadar qattiqqo'llik bilan kuzatilardiki, ular yana to'shaklaridan o'g'irlashga jur'at eta olishmasdi. Ermengardega voqeani aytib berish va uni sir saqlashga ishonish mumkin edi. Agar Lotti biron bir kashfiyot qilsa, u ham sir saqlashi mumkin edi. Ehtimol, sehrning o'zi o'z mo''jizalarini yashirishga yordam beradi.

"Ammo nima bo'lishidan qat'iy nazar," deb kun bo'yi o'ziga-o'zi gapirardi - "Nima bo'lsa ham, dunyoning biron bir joyida mening do'stim bo'lgan samoviy mehribon odam bor - mening do'stim. Agar uning kimligini hech qachon bilmasam - agar unga hech qachon rahmat aytmasam - o'zimni hech qachon yolg'iz his qilmayman. Oh, Sehr menga yaxshi edi!"

Agar ob-havo avvalgi kunga qaraganda yomonroq bo'lishi mumkin bo'lsa, bu kun yomonroq edi - namroq, loyqaroq va sovuqroq. Ko‘p yumushlar bor edi, oshpaz ko‘proq asabiylashar, Saraning sharmandaligini bilib, vahshiyroq edi. Ammo, agar odamning sehri o'zining do'sti ekanligini isbotlagan bo'lsa, nima muhim? Soraning kechagi kechki ovqati unga kuch bag'ishlagan edi, u yaxshi va iliq uxlash kerakligini bilar edi, garchi u tabiiy ravishda kechqurungacha yana och qola boshlagan bo'lsa ham, ertasi kuni ertalabki nonushta vaqtigacha, albatta, unga ovqat beriladigan vaqtgacha chidashini his qildi. Nihoyat unga yuqoriga chiqishga ruxsat berilganida, kech bo'lgan edi. Unga maktab xonasiga kirib, soat o'ngacha o'qishni aytishgan va u o'z ishiga qiziqib qolgan va keyinroq kitoblarini saqlab qolgan.

U zinapoyaning eng yuqori qismiga etib, chodir eshigi oldida turganida, tan olish kerakki, uning yuragi juda tez urdi.

"Albatta, hammasi olib ketilgan bo'lishi mumkin", deb pichirladi u jasur bo'lishga urinib. "Bu menga faqat o'sha dahshatli kecha uchun qarzga berilgan bo'lishi mumkin edi. Lekin u menga qarzga olindi - menda bor edi. Bu haqiqat edi."

U eshikni itarib ochdi va ichkariga kirdi. Ichkariga kirganida, u bir oz nafas oldi, eshikni yopdi va orqasiga suyanib u yoqdan bu yoqqa qarab turdi.

Sehrgar yana u erda edi. Bu haqiqatan ham bor edi va u avvalgidan ham ko'proq narsani qildi. Olov har qachongidan ham quvnoq, yoqimli olovda yonardi. Chodirga bir qancha yangi narsalar olib kirilib, uning ko'rinishini shu qadar o'zgartirib yubordiki, agar u shubha qilmaganida, ko'zlarini ishqalab qo'ygan bo'lardi. Pastki stolda yana bir kechki ovqat turardi - bu safar Bekki uchun ham, o'zi uchun ham stakan va laganlar bor edi; bir parcha yorqin, og'ir, g'alati kashta kaltaklangan mantelni qoplagan va unga qandaydir bezaklar qo'yilgan edi. Pardalar bilan qoplanishi mumkin bo'lgan barcha yalang'och, xunuk narsalar yashirilgan va juda chiroyli ko'rinishga ega bo'lgan. To‘q rangli ba’zi g‘alati materiallar devorga nozik, o‘tkir tayoqchalar bilan mahkamlangan edi – shu qadar o‘tkirki, ularni yog‘och va gipsga bolg‘asiz bosish mumkin edi. Ba'zi ajoyib muxlislar o'rnatilgan edi va bir nechta katta yostiqlar bor edi, ular o'rindiq sifatida foydalanish uchun etarlicha katta va sezilarli edi. Yog'och quti gilam bilan o'ralgan va ustiga bir nechta yostiqlar yotardi, shuning uchun u divan havosini kiyib turardi.

Sara sekin eshikdan uzoqlashdi va shunchaki o'tirdi va yana qaradi.

"Bu xuddi ertakning ro'yobga chiqishiga o'xshaydi", dedi u. "Hech qanday farq yo'q. Men go'yo men har qanday narsani - olmos yoki oltin qoplarni - xohlasam, ular paydo bo'lishini his qilyapman! Bundan boshqa begona bo'lmaydi. Bu mening to'shakmi? Men o'sha sovuq, yirtiq, nam Soramanmi? Men o'zimni o'zini ko'rsatib, parilar bo'lishini orzu qilardim deb o'ylash! IV. Men o'zimni ertakdek his qilaman va hamma narsani boshqa narsaga aylantira olaman."

U o'rnidan turdi va qo'shni kameradagi mahbus uchun devorni taqillatdi va mahbus keldi.

U ichkariga kirganida, u yerga to'p bo'lib tushishiga sal qoldi. Bir necha soniya davomida u nafasini yo'qotdi.

— Oh, qonunlar! u nafas oldi. — Oh, qonunlar, xonim!

— Ko‘rdingizmi, — dedi Sara.

Shu kechada Bekki o'choq gilam ustidagi yostiqqa o'tirdi va o'ziga xos kosa va likopchaga ega edi.

Sora uxlashga yotganida uning yangi qalin matras va katta momiq yostiqlari borligini ko'rdi. Uning eski matrasi va yostig'i Bekining ko'rpa-to'shagiga olib tashlangan va shuning uchun bu qo'shimchalar bilan Bekki misli ko'rilmagan qulaylik bilan ta'minlangan edi.

— Hammasi qayerdan keladi? Bekki bir marta chiqib ketdi. — Qonunlar, buni kim qiladi, miss?

— Hatto so‘rashimizga ham ruxsat berma, — dedi Sara. "Agar men, Òh, rahmat" demoqchi bo'lmaganimda, bilmaslikni afzal ko'raman. Bu uni yanada chiroyli qiladi."

O'sha paytdan boshlab hayot kundan-kunga ajoyib bo'ldi. Ertak davom etdi. Deyarli har kuni yangi narsa qilinardi. Yangi qulaylik yoki bezak paydo bo'ldi

Sora har safar tunda eshikni ochganda, qisqa vaqt ichida chordoq har xil g'alati va hashamatli narsalarga to'la go'zal kichkina xonaga aylandi. Xunuk devorlar asta-sekin butunlay suratlar va pardalar bilan qoplandi, buklanadigan mebellarning mohir bo'laklari paydo bo'ldi, kitob javoniga osib qo'yildi va kitoblar bilan to'ldiriladi, yangi qulayliklar va qulayliklar birin-ketin paydo bo'ldi, toki orzu qilinadigan hech narsa qolmadi. Sora ertalab pastga tushganida, stolda kechki ovqat qoldiqlari bor edi; Kechqurun chodirga qaytib kelganida, sehrgar ularni olib tashlab, yana bir go'zal ovqat qoldirdi. Miss Minchin har doimgidek qattiqqo'l va haqoratli edi, miss Ameliya esa achchiq, xizmatkorlar esa qo'pol va qo'pol edi. Sora har qanday ob-havoda topshiriqni bajarishga jo'natilgan va u yer-bu yoqqa haydab yuborilgan; unga Ermengard va Loti bilan gaplashishga zo'rg'a ruxsat berildi; Laviniya kiyimlari tobora xiralashib borayotganidan istehzo bilan kuldi; va boshqa qizlar u maktab xonasida paydo bo'lganida unga qiziqish bilan qarashdi. Ammo u bu ajoyib sirli hikoyada yashayotganida nima muhim edi? Bu uning och qolgan yosh qalbini taskinlash va o'zini umidsizlikdan qutqarish uchun o'ylab topgan har qanday narsadan ko'ra ko'proq romantik va yoqimli edi. Ba'zan uni ta'na qilishsa, u jilmayishdan zo'rg'a o'zini tuta olardi.

— Bilsangiz edi! – derdi oʻziga oʻzi. — Bilsangiz edi!

U zavqlangan tasalli va baxt uni yanada kuchliroq qilardi va u doimo ularni intiqlik bilan kutishi kerak edi. Agar u uy ishlaridan ho'l, charchagan va och qaytsa, u zinadan ko'tarilganidan keyin tez orada isinishini va yaxshi to'yishini bilar edi. Eng og'ir kunlarda u chodirning eshigini ochganda nima ko'rishi va unga qanday yangi zavq tayyorlab qo'yilgani haqida o'ylash bilan o'zini baxtiyorlik bilan band qilishi mumkin edi. Qisqa vaqt ichida u kamroq ozg'in ko'rinishni boshladi. Uning yonoqlariga rang kirdi va ko'zlari uning yuziga unchalik katta emasdek tuyuldi.

"Sara Kru juda yaxshi ko'rinadi", dedi miss Minchin singlisiga norozi ohangda.

- Ha, - deb javob berdi bechora, ahmoq miss Ameliya. "U mutlaqo semirib ketyapti. U ozgina och qarg'aga o'xshay boshladi."

"Och qoldi!" — jahl bilan xitob qildi miss Minchin. "U ochlikdan o'zini tutishiga hech qanday sabab yo'q edi. U har doim to'yib-to'yib ovqatlanardi!"

- Albatta, - rozi bo'ldi miss Ameliya, kamtarlik bilan, odatdagidek noto'g'ri gapirganini ko'rib xavotirlanib.

"Uning yoshidagi bolada bunday narsalarni ko'rish juda yoqimsiz narsa bor", dedi miss Minchin takabburlik bilan.

— Nima... nima? Miss Ameliya jur'at etdi.

"Buni deyarli bo'ysunish desa bo'lardi", deb javob qildi miss Minchin, g'azablanib, chunki u xafa bo'lgan narsa itoatsizlikka o'xshamaydi va boshqa qanday yoqimsiz atama ishlatishni bilmas edi. “Boshqa bolaning ruhi va irodasi shunday bo'lardi

u bo'ysunishi kerak bo'lgan o'zgarishlardan butunlay kamtar va singan. Ammo, mening so'zimga ko'ra, u xuddi malikadek bo'ysunadi."

- Esingizdami, - deb so'zladi aqlsiz miss Ameliya, - o'sha kuni u sizga maktab xonasida nima qilganini bilsangiz nima qilasiz...

"Yo'q, men buni qilmayman", dedi miss Minchin. — Bema’ni gaplarni gapirmang. Ammo u juda aniq esladi.

Tabiiyki, hatto Bekki ham to'la va kamroq qo'rqqan ko'rinishni boshladi. U yordam bera olmadi. Uning ham sirli ertakdagi ulushi bor edi. Uning ikkita matrasi, ikkita yostig'i, ko'p choyshablari bor edi va har kecha issiq ovqat va o'tiradigan joy yostiqlarida o'tirardi. Bastiliya erib ketdi, mahbuslar endi yo'q edi. Ikki tasalli bola zavqlar o'rtasida o'tirishdi. Sora goh kitoblaridan ovoz chiqarib o‘qiydi, goh o‘z saboqlarini o‘rganar, goh o‘tirar, olovga qarab, dugonasi kim bo‘lishi mumkinligini tasavvur qilishga urinar, qalbidagi ba’zi gaplarni unga aytishni istardi.

Keyin yana bir ajoyib voqea yuz berdi. Bir kishi eshik oldiga kelib, bir nechta posilkalarni qoldirdi. Hammasi katta harflar bilan "O'ng tomondagi chordoqdagi kichkina qizga" deb yozilgan.

Saraning o'zini eshikni ochib, ichkariga olib kirishga yuborishdi. U ikkita eng katta posilkani dahliz stoliga qo'yib, manzilga qarab turgan edi, zinadan tushib, Miss Minchin uni ko'rdi.

"Bu narsalarni ular tegishli bo'lgan yosh xonimga olib boring", dedi u jiddiy ohangda. “Ularga qarab turmang.

- Ular meniki, - javob qildi Sara jimgina.

— Sizgami? - xitob qildi miss Minchin. "Nimani nazarda tutdingiz?"

- Ular qayerdan kelganini bilmayman, - dedi Sara, - lekin ular menga qaratilgan. Men o'ng tomondagi chordoqda uxlayman. Bekida ikkinchisi bor.

Miss Minchin uning yoniga kelib, hayajonlangan qiyofada posilkalarga qaradi.

— Ularda nima bor? — talab qildi u.

- Bilmayman, - javob qildi Sara.

"Ularni oching", deb buyurdi u.

Sara aytganini qildi. Paketlar ochilgach, miss Minchinning chehrasida birdaniga o'ziga xos bir ifoda paydo bo'ldi. Uning ko'rgan narsasi chiroyli va qulay kiyim edi - turli xil kiyimlar: poyabzal, paypoq va qo'lqop va issiq va chiroyli palto. Hatto chiroyli shlyapa va soyabon ham bor edi. Ularning hammasi yaxshi va qimmat narsalar edi,

Paltoning cho'ntagiga esa qog'oz qadab qo'yilgan bo'lib, unga "Har kuni kiyiladi. Kerak bo'lganda boshqalar bilan almashtiriladi" degan so'zlar yozilgan edi.

Miss Minchin juda hayajonlangan edi. Bu uning xayoliga g'alati narsalarni taklif qilgan voqea edi. Nahotki u xatoga yo'l qo'ygan bo'lsa va qarovsiz bolaning orqa fonda qandaydir kuchli, ammo g'ayrioddiy do'sti bo'lgan bo'lishi mumkinmi - ehtimol u to'satdan uning qaerdaligini bilib olgan va uni shu sirli va hayoliy tarzda ta'minlashni tanlagan ilgari noma'lum qarindoshi? Munosabatlar ba'zan juda g'alati edi -
- ayniqsa boy keksa tog'alar, ular yonida farzand ko'rishga e'tibor bermaganlar. Bunday odam o'zining yosh qarindoshining farovonligiga uzoqdan e'tibor bermaslikni afzal ko'rishi mumkin. Biroq, bunday odam osonlikcha xafa bo'ladigan darajada o'tkir va jahldor bo'lishi aniq. Agar shunday odam bo'lsa, unchalik yoqimli bo'lmaydi va u yupqa, eskirgan kiyimlar, kam ovqat va mashaqqatli mehnat haqida hamma haqiqatni o'rganishi kerak edi. U o'zini juda g'alati va juda noaniq his qildi va Saraga bir nigoh tashladi.

- Xo'sh, - dedi u, qizcha otasidan ayrilganidan beri hech qachon gapirmagan ovozda, - kimdir sizga juda mehribon. Yuborilgan narsalar va ular eskirganida, siz ham borib, ularni kiyib, hurmatli ko'rinishingiz mumkin.

Taxminan yarim soat o'tgach, maktab eshigi ochilib, Sara ichkariga kirganida, butun seminariya soqov bo'lib qoldi.

"Mening so'zim!" Jessi Laviniyaning tirsagidan yugurib chiqdi. — Malika Saraga qarang!

Hamma qarab turardi, Laviniya qarasa, qizarib ketdi.

Bu haqiqatan ham Sara malika edi. Hech bo'lmaganda, malika bo'lgan kunlaridan beri Sora hech qachon hozirgidek ko'rinmagan edi. U ular ko'rgan Sara bir necha soat oldin orqa zinadan tushayotganga o'xshardi. U Laviniya o'ziga hasad qilishga odatlangan libosda edi. U chuqur va issiq rangda va chiroyli qilingan. Uning nozik oyoqlari Jessi ularni hayratda qoldirgandagidek ko'rinardi va kichkina, g'alati yuziga bo'shashib tushganda, og'ir o'ralgan sochlari Shetland ponisiga o'xshab qolgan edi.

"Ehtimol, kimdir unga boylik qoldirgandir", deb pichirladi Jessi. "Men har doim unga nimadir bo'ladi deb o'ylardim. U juda g'alati."

— Balki, to‘satdan yana olmos konlari paydo bo‘lgandir, — dedi Laviniya qo‘rqinchli ohangda. — Unga shunday tikilib, uni xursand qilma, ahmoq.

— Sara, — dedi miss Minchinning jarangdor ovozi bilan, — keling, shu yerda o‘tiring.

Va butun maktab xonasi tikilib, tirsaklari bilan turtib, hayajonli qiziqishini yashirishga zo'rg'a harakat qilganda, Sara o'zining eski faxriy o'rindig'iga bordi va kitoblariga boshini egdi.

O'sha kechasi, u xonasiga borganida, u Bekki bilan kechki ovqatni yeb bo'lgach, uzoq vaqt o'tirdi va olovga jiddiy qaradi.

— Boshingizda nimadir o‘ylab topyapsizmi, xonim? — so'radi Bekki hurmatli yumshoqlik bilan. Sara indamay o'tirib, tush ko'zlari bilan cho'g'ga qarasa, bu uning yangi hikoya qilayotganini anglatardi. Ammo bu safar u yo'q edi va u boshini chayqadi.

"Yo'q", deb javob berdi u. "Men nima qilishim kerakligini o'ylayapman."

Bekki hamon hurmat bilan tikildi. U Saraning har bir qilmishi va aytgani uchun yaqinlashib kelayotgan hurmat bilan to'lgan edi.

"Men do'stim haqida o'ylamayman", deb tushuntirdi Sara. "Agar u o'zini sir saqlamoqchi bo'lsa, uning kimligini aniqlashga urinib ko'rish qo'pollik bo'lardi. Lekin men unga qanchalik minnatdor ekanligimni va u meni qanchalik xursand qilganini bilishini juda xohlayman. Mehribon odam odamlar qachon xursand bo'lganini bilishni xohlaydi. Ular minnatdorchilikdan ko'ra ko'proq bunga g'amxo'rlik qilishlarini xohlayman ...

U to‘xtab qoldi, chunki shu onda uning ko‘zi burchakdagi stol ustida turgan narsaga tushdi. Bu xonadan ikki kun oldin kelganida topilgan narsa edi. Bu qog'oz va konvertlar, qalam va siyoh bilan jihozlangan kichkina yozuv qutisi edi.

"Oh, - deb xitob qildi u, - nega men bu haqda oldin o'ylamagan edim?"

U o'rnidan turdi va burchakka borib, qutini olovga qaytardi.

"Men unga yozishim mumkin, - dedi u xursand bo'lib, - va uni stol ustiga qo'yaman. Balki narsalarni olib ketayotgan odam ham olib qolar. Men undan hech narsa so'ramayman. U rahmat aytishimga qarshi emas, ishonchim komil".

Shunday qilib, u eslatma yozdi. U shunday dedi:

Umid qilamanki, siz o'zingizni sir saqlamoqchi bo'lsangiz, bu eslatmani sizga yozishimni odobsizlik deb hisoblamaysiz. Iltimos, ishoning, men qo'pollik qilmoqchi emasman yoki umuman biror narsani aniqlamoqchi emasman; faqat menga shunchalik mehribon bo'lganingiz uchun - samoviy mehribon - va hamma narsani ertak kabi qilganingiz uchun sizga rahmat aytmoqchiman. Men sizdan juda minnatdorman va men juda xursandman - Bekki ham. Bekki ham xuddi men kabi minnatdorchilikni his qiladi - bularning barchasi men uchun bo'lgani kabi u uchun ham xuddi shunday go'zal va ajoyib. Ilgari biz juda yolg'iz, sovuq va och edik, endi esa - oh, biz uchun nima qilganingizni o'ylab ko'ring! Iltimos, faqat shu so'zlarni aytishimga ruxsat bering. Men ularni aytishim kerakdek tuyuladi. RAHMAT --RAHMAT--RAHMAT!

Chordoqdagi KICHIK QIZ.

Ertasi kuni ertalab u buni stol ustiga qo'ydi va kechqurun uni boshqa narsalar bilan olib ketishdi; Shuning uchun u Sehrgar buni olganini bilar edi va bu fikrdan xursand bo'ldi. U o'zining yangi kitoblaridan birini Bekkiga o'z to'shaklariga yotishdan oldin o'qiyotgan edi, uning e'tiborini yorug'likdagi ovoz o'ziga tortdi.

U o'z sahifasidan boshini ko'targanida, Bekki ham ovozni eshitganini ko'rdi, chunki u boshini o'girgan va juda asabiy tinglayotgan edi.

- Nimadir bor, xonim, - pichirladi u.

— Ha, — dedi Sora sekin. — Mushukning ichkariga kirishga urinayotganiga o‘xshaydi.

U stulini tashlab, osmon nuriga o'tdi. Bu g'alati tovushni eshitdi - xuddi yumshoq tirnalgandek. U birdan nimadir esladi va kulib yubordi. U ilgari bir marta chodirga kirgan g'alati kichkina bosqinchini esladi. U o'sha kuni tushdan keyin uni hind janobining uyidagi deraza oldidagi stolda siqilib o'tirganini ko'rgan edi.

— Aytaylik, — dedi u xursand bo‘lib pichirlab, — maymun yana qochib ketdi, deylik.

U stulga o'tirdi, juda ehtiyotkorlik bilan osmon nurini ko'tardi va tashqariga qaradi. Kun bo'yi qor yog'gan edi, qor ustida, uning yaqinida, kichkinagina, titroq, kichkina qora yuzi uni ko'rib, achinarli tarzda ajinlar bo'lib o'tirgan edi.

"Bu maymun", deb qichqirdi u. "U Laskarning chodiridan chiqdi va yorug'likni ko'rdi."

Bekki uning yoniga yugurdi.

— Uni ichkariga kiritasizmi, xonim? - dedi u.

- Ha, - dedi Sara xursand bo'lib. "Maymunlar tashqariga chiqish uchun juda sovuq. Ular nozik. Men uni ichkariga kiritaman."

U chumchuqlar va Melkisedek bilan gaplasharkan, xuddi o'zini do'stona jonivorga o'xshatib, ohista qo'lini uzatdi va ma'qullagan ovozda gapirdi.

“Keling, azizim, maymun”, dedi u. — Men seni xafa qilmayman.

U uni xafa qilmasligini bilar edi. U buni uning ustiga yumshoq, erkalagan panjasini qo'yib, uni o'ziga tortishidan oldin bildi. U Ram Dassning ingichka jigarrang qo'llarida insoniy sevgini his qilgan va buni uning sevgisida ham his qilgan edi. U unga uni osmon nuri orqali ko'tarishiga ruxsat berdi va u o'zini uning qo'llarida topgach, uning ko'kragidan quchoqlab, yuziga qaradi.

"Yaxshi maymun! Yaxshi maymun!" — qichqirdi u uning kulgili boshini o'pib. "Oh, men kichik hayvonlarni yaxshi ko'raman."

U o't oldiga kelganidan xursand edi shekilli, u o'tirdi va uni tizzasiga qo'yganida, u qiziq va minnatdorchilik bilan Bekiga qaradi.

- U oddiy ko'rinishga ega, xonim, shunday emasmi? - dedi Bekki.

— U juda xunuk chaqaloqqa o‘xshaydi, — kuldi Sara. "Kechirasiz, maymun; lekin men sizni go'dak emasligingizdan xursandman. Onangiz siz bilan faxrlanmaydi va hech kim sizni qarindoshlaringizga o'xshaysiz, deyishga jur'at eta olmaydi. Oh, men sizni yaxshi ko'raman!"

U kresloga suyanib, fikr yuritdi.

"Balki u juda xunukligidan afsuslanayotgandir, - dedi u, - va bu har doim uning xayolida. Qiziq, uning aqli bormi. Maymun, sevgilim, aqling bormi?"

Ammo maymun kichkinagina panjasini qo'ydi va boshini tirnadi.

— U bilan nima qilasiz? — so‘radi Bekki.

"Men unga bugun kechasi men bilan uxlashiga ruxsat beraman, keyin ertaga uni hind janobiga olib boraman. Seni qaytarib olganimdan afsusdaman, maymun; lekin sen ketishing kerak. O'z oilangni yaxshi ko'rishing kerak, men esa haqiqiy qarindosh emasman."

U uxlashga yotgach, uning oyog'i ostiga uya qilib qo'ydi va u go'yo go'dakdek egilib uxlab qoldi va yotoqxonasidan juda mamnun edi.

"Bu bola!"

Ertasi kuni tushdan keyin Katta oilaning uchta a'zosi hind jentlmenining kutubxonasida o'tirib, uning ko'nglini ko'tarish uchun qo'llaridan kelganini qilishdi. Ularga bu vazifani bajarish uchun kirishga ruxsat berilgan edi, chunki u ularni maxsus taklif qilgan edi. U anchadan beri tinmay yashab yurgan va bugun qandaydir voqeani juda xavotir bilan kutayotgan edi. Bu voqea janob Karmayklning Moskvadan qaytishi edi. Uning u erda qolish muddati haftadan haftaga cho'zilgan. U erga birinchi kelganida, u qidirib ketgan oilasini qoniqarli ravishda aniqlay olmadi. Nihoyat u ularni topib, uyiga ketganiga ishonch hosil qilganida, ular safarda yo'q ekanliklarini aytishdi. Ularga erishish uchun qilgan urinishlari samarasiz bo'lganligi sababli, u qaytib kelguniga qadar Moskvada qolishga qaror qildi. Mister Kerrisford o'zining yonboshlab turgan kursiga o'tirdi, Janet esa uning yonida polga o'tirdi. U Janetni juda yaxshi ko'rardi. Nora oyoq kursisi topdi, Donald esa yo'lbarsning boshiga minib, hayvon terisidan yasalgan gilamchani bezab turardi. U juda zo'ravonlik bilan minib yurgan bo'lsa kerak.

"Bunchalik baland ovozda qichqirmang, Donald", dedi Janet. — Bemorni ko'nglini ko'tarish uchun kelganingizda, uning ko'nglini baland ovozda ko'tarmaysiz. Balki ko'tarilish juda balanddir, janob Kerrisford? hind janobiga yuzlanib.

Lekin u faqat uning yelkasiga qoqdi.

"Yo'q, unday emas", deb javob berdi u. "Va bu meni ortiqcha o'ylashdan saqlaydi."

"Men jim bo'laman", deb baqirdi Donald. — Hammamiz sichqondek jim bo‘lamiz.

"Sichqonlar bunday shovqin qilmaydi", dedi Janet.

Donald ro'molining jilovini yasadi va yo'lbarsning boshiga sakrab tushdi.

"Ko'p sichqon bo'lishi mumkin", dedi u quvnoq. "Mingta sichqon bo'lishi mumkin."

— Ellik ming sichqon bo'lishiga ishonmayman, — dedi Janet jiddiy ohangda; "Va biz bitta sichqoncha kabi jim bo'lishimiz kerak."

Mister Kerrisford kulib, yana uning yelkasiga qoqdi.

"Dada uzoq vaqt bo'lmaydi", dedi u. "Adashgan qiz haqida gaplashsak bo'ladimi?"

"Hozircha boshqa hech narsa haqida ko'p gapira olmayman, deb o'ylayman", deb javob qildi hind janoblari horg'in nigoh bilan peshonasini to'qib.

"Biz uni juda yaxshi ko'ramiz", dedi Nora. "Biz uni kichkina peri malika deb ataymiz."

"Nega?" — deb so'radi hind janobi, chunki Katta oilaning xayollari unga hamma narsani biroz unutishga majbur qiladi.

Janet javob berdi.

"Buning sababi, garchi u aniq pari bo'lmasa-da, topilganida u shunchalik boy bo'ladiki, u ertakdagi malikaga o'xshaydi. Biz uni boshida peri malika deb atagan edik, lekin bu unchalik mos kelmadi."

- Rostmi, - dedi Nora, - uning dadasi olmosli konga qo'yish uchun bor pulini do'stiga bergani, keyin esa do'sti hammasini yo'qotib qo'ygan deb o'ylab, o'zini qaroqchidek his qilib qochib ketganmi?

"Ammo u aslida emas edi, bilasizmi", dedi Janet shoshib.

Hind janobi tezda uning qo'lidan ushlab oldi.

"Yo'q, u aslida emas edi", dedi u.

"Do'stim uchun afsusdaman", dedi Janet; "Men yordam bera olmayman. U buni qilmoqchi emas edi va bu uning yuragini sindiradi. Ishonchim komilki, bu uning qalbini sindiradi."

- Siz tushunadigan kichkina ayolsiz, Janet, - dedi hind janoblari va uning qo'lini yaqin tutdi.

"Janob Kerrisfordga, - deb baqirdi Donald yana, - beg'ar bo'lmagan qiz haqida? Unga yangi chiroyli kiyimlari borligini aytdingizmi? Yo'qolganida uni kimdir topib olganini aytdingizmi?"

— Taksi bor! - xitob qildi Janet. — Eshik oldida to'xtab qoldi. Bu ota!

Hammasi tashqariga qarash uchun deraza oldiga yugurdi.

"Ha, bu dadam", deb e'lon qildi Donald. "Ammo kichkina qiz yo'q."

Ularning uchalasi ham beixtiyor xonadan qochib, zalga qulab tushishdi. Ular har doim otalarini shunday kutib olishgan. Ularning tepaga va pastga sakrashlari, chapak chalishlari va ushlab qolishlari va o'pishlari eshitilishi kerak edi.

Janob Kerrisford ko'tarilish uchun harakat qildi va yana orqaga cho'kdi.

"Foydasi yo'q", dedi u. — Men qanday halokatli odamman!

Janob Karmayklning ovozi eshikka yaqinlashdi.

- Yo'q, bolalar, - dedi u; "Janob Kerrisford bilan gaplashganimdan keyin kirishingiz mumkin. Borib Ram Dass bilan o'ynang."

Shunda eshik ochilib, u kirdi. U har qachongidan ham qizg'ishroq ko'rindi va o'zi bilan tetiklik va salomatlik muhitini olib keldi; Lekin ko'zlari bir-birlarining qo'llarini mahkam ushlaganlarida ham, nogironning ishtiyoqli savol nigohiga duch kelganlarida, hafsalasi pir bo'lib, xavotirda edi.

"Qanday yangilik?" — so‘radi janob Kerrisford. "Rus xalqi asrab olgan bolami?"

“U biz izlayotgan bola emas”, deb javob berdi janob Karmaykl. "U kapitan Kruning kichkina qizidan ancha yosh. Uning ismi Emili Keru. Men uni ko'rganman va gaplashganman. Ruslar menga har bir tafsilotini aytib bera olishdi".

Hind janoblari qanchalik charchagan va baxtsiz ko'rinardi! Uning qo'li janob Karmayklning qo'lidan tushdi.

“Keyin yana qidiruvni boshlash kerak”, dedi u. — Hammasi shu, o‘tiring.

Janob Karmaykl o'tirdi. Negadir, u bu baxtsiz odamni asta-sekin yaxshi ko'rar edi. Uning o'zi shunchalik sog'lom va baxtli ediki, quvnoqlik va muhabbat bilan o'ralgan ediki, xaroba va sog'lig'i buzilganligi juda achinarli, chidab bo'lmas narsa edi. Agar uyda faqat bitta gey, baland ovozli ovoz bo'lganida edi, u juda ham g'amgin bo'lardi. Erkakning ko'kragida o'zini noto'g'ri deb hisoblab, bolasini tashlab ketishga majbur bo'lishi mumkin bo'lgan narsa emas edi.

— Kel, kel, — dedi u quvnoq ovozida; "Biz uni hali topamiz."

"Biz darhol boshlashimiz kerak. Vaqtni yo'qotmaslik kerak", deb xafa bo'ldi janob Kerrisford. — Sizda biron-bir yangi taklif bormi?

Mister Karmaykl o'zini ancha bezovta qildi va u o'rnidan turdi va o'ychan, ammo noaniq chehra bilan xonani aylana boshladi.

- Xo'sh, balki, - dedi u. — Bilmadim, bu nimaga arziydi. Gap shundaki, Doverdan ketayotganda poyezdda bu haqda o‘ylayotganimda, xayolimga bir fikr keldi.

"Bu nima edi? Agar u tirik bo'lsa, u qaerdadir?"

"Ha, u QAYERDA. Biz Parijdagi maktablarni qidirdik. Keling, Parijdan voz kechib, Londondan boshlaylik. Bu mening fikrim edi - Londonni qidirish."

“Londonda yetarlicha maktablar bor”, dedi janob Kerrisford. Keyin u bir oz eslay boshladi. – Aytgancha, qo‘shnisi bitta.

"Keyin biz u erdan boshlaymiz. Biz qo'shni eshikdan yaqinroqdan boshlay olmaymiz."

- Yo'q, - dedi Kerrisford. "U erda meni qiziqtiradigan bir bola bor, lekin u o'quvchi emas. Va u bir oz qorong'u, bechora Krudan farqli o'laroq, bolaligida bo'lishi mumkin emas."

Ehtimol, o'sha paytda Sehr yana ishlagandir - go'zal Sehr. Haqiqatan ham shunday bo'lishi mumkindek tuyuldi. Ram Dassni xonaga olib kirdi - hatto xo'jayini gapirganda ham - hurmat bilan salomlashdi, lekin uning qorong'i, miltillovchi ko'zlarida hayajon sezilmaydi?

"Sohib, - dedi u, - bolaning o'zi keldi - sohibning bolasiga rahmi keldi. U yana tom ostidagi chodiriga qochib ketgan maymunni olib keladi. Men uning qolishini so'radim. Men uni ko'rish va gaplashish sohibiga yoqadi, deb o'yladim".

"Kim u?" — so'radi janob Karmaykl.

- Xudo biladi, - javob qildi janob Karrisford. — Men aytgan bola. U Ram Dassga qo'lini silkitib, unga murojaat qildi. — Ha, men uni ko'rishni xohlardim, borib olib keling. Keyin u janob Karmayklga yuzlandi. "Siz uzoqda bo'lganingizda, - deb tushuntirdi u, "men umidsiz edim. Kunlar juda qorong'i va uzoq edi. Ram Dass menga bu bolaning azob-uqubatlari haqida gapirib berdi va biz birgalikda unga yordam berish uchun romantik rejani o'ylab topdik. Menimcha, bu bolalarcha ish edi; lekin bu menga rejalashtirish va o'ylash uchun nimadir berdi. Yoki epchil, yumshoq oyoqli odamning yordamisiz buni amalga oshirish mumkin emas edi.

Keyin xonaga Sara kirib keldi. U maymunni qo'lida ko'tarib yurgan va agar yordam berilsa, u undan ajrashmoqchi emas edi. U unga yopishib, gap-so‘z qilar, hind janobining xonasida o‘zini ko‘rishdagi qiziqarli hayajon Saraning yonoqlarini qizarib yubordi.

— Maymuningiz yana qochib ketdi, — dedi u chiroyli ovozida. "Kecha u mening garret derazam oldiga keldi, men uni ichkariga oldim, chunki havo juda sovuq edi. Agar juda kech bo'lmaganida, men uni qaytarib olib kelgan bo'lardim. Men kasal ekanligingizni va bezovtalanishni yoqtirmasligingizni bilardim."

Hind janobining ichi bo'sh ko'zlari unga qiziqish bilan tikildi.

"Bu siz haqingizda juda o'ylangan edi", dedi u.

Sara eshik yonida turgan Ram Dassga qaradi.

— Uni Laskarga beramanmi? — so‘radi u.

— Uning Laskar ekanligini qayerdan bilasiz? — dedi hind janobi biroz jilmayib.

- Oh, men Laskarlarni bilaman, - dedi Sara noiloj maymunni berib. "Men Hindistonda tug'ilganman."

Hind janobi to'satdan shunday tik o'tirdiki, o'zini shunday o'zgartirdiki, u bir lahza hayratda qoldi.

"Siz Hindistonda tug'ilgansiz, - dedi u, - sizmisiz? Bu erga keling." Va u qo'lini uzatdi.

Sora uning oldiga borib, qo'lini qo'liga qo'ydi, chunki u qo'lini olmoqchi bo'ldi. U jim turdi va uning yashil-kulrang ko'zlari hayrat bilan to'qnashdi. Unga nimadir bordek tuyuldi.

— Qo‘shni uyda yashaysizmi? — deb talab qildi u.

— Ha, men Miss Minchinning seminariyasida yashayman.

— Lekin siz uning shogirdlaridan emasmisiz?

Saraning og'zida g'alati tabassum paydo bo'ldi. U bir zum ikkilanib qoldi.

"Men o'zimning kimligimni aniq bilmayman deb o'ylayman", deb javob berdi u.

"Nega yo'q?"

— Avvaliga men o‘quvchi va pansioner edim, hozir esa...

— O‘quvchi edingiz! Hozir nimasiz?

Soraning lablarida g'alati ma'yus tabassum yana paydo bo'ldi.

“Men chordoqda, oshxona xizmatchisining yonida uxlayman”, dedi u. "Men oshpazning topshirig'ini bajaraman - u menga nima desa, qilaman va kichkintoylarga saboq beraman."

— Unga savol bering, Karmaykl, — dedi janob Kerrisford kuchini yo‘qotganday orqasiga cho‘kib. — Unga savol bering, men qila olmayman.

Katta oilaning katta, mehribon otasi kichkina qizlarni so'roq qilishni bilardi. Sora u bilan yoqimli, dalda beruvchi ovozida gapirganda, qanchalik mashq qilganini tushundi.

– “Avvaliga” deganda nima demoqchisiz, bolam? — so‘radi u.

— Dadam meni birinchi marta u yerga olib ketganida.

— Dadangiz qayerda?

— U vafot etdi, — dedi Sora juda sekin. "U bor pulini yo'qotdi va men uchun hech kim qolmadi. Menga g'amxo'rlik qiladigan yoki miss Minchinga pul to'laydigan hech kim yo'q edi."

— Karmaykl! — baland ovozda qichqirdi hind janobi. — Karmaykl!

- Biz uni qo'rqitmasligimiz kerak, - dedi janob Karmaykl tez va past ovozda. Va u baland ovoz bilan Saraga qo'shib qo'ydi: "Demak, sizni chordoqqa jo'natib, bir oz zerikarli qilib qo'yishdi. Gap shundaki, shunday emasmi?"

– Menga qaraydigan hech kim yo‘q edi, – dedi Sara. "Pul yo'q edi, men hech kimga tegishli emasman."

— Otangiz qanday qilib pulini yo‘qotdi? hind janobi nafas olmagan holda ichkariga kirdi.

"U buni o'zi yo'qotmagan", deb javob berdi Sara va har lahza yana hayron bo'lib. "Uning juda yaxshi ko'radigan do'sti bor edi - u uni juda yaxshi ko'rardi. Do'sti uning pulini oldi. U do'stiga juda ishondi."

Hind janobining nafasi tezroq keldi.

"Do'st hech qanday yomonlik qilmoqchi bo'lmagan bo'lishi mumkin", dedi u. "Bu xato tufayli sodir bo'lishi mumkin."

Sora javob berayotganda uning sokin yosh ovozi qanchalik beozor yangraganini bilmasdi. Agar u bilganida edi, u hind janoblari uchun uni yumshatishga harakat qilgan bo'lardi.

"Bu azoblar mening dadam uchun ham yomon edi", dedi u. Bu uni o'ldirdi ».

— Otangning ismi nima edi? - dedi hind janoblari. "Menga ayting."

"Uning ismi Ralf Kru edi", deb javob qildi Sara hayratda qolgan holda. "Kapitan Kru. U Hindistonda vafot etdi."

Beg'ubor yuzi qisqardi va Ram Dass xo'jayinining yoniga otildi.

- Karmaykl, - dedi nogiron, - bu bola - bola!

Bir lahza Sora o'lib ketaman deb o'yladi. Ram Dass shishadan tomchilarni to'kib, lablariga tutdi. Sora biroz titrab, yonida turardi. U hayron bo'lib janob Karmayklga qaradi.

— Men qanaqa bolaman? u gangib qoldi.

- U sizning otangizning do'sti edi, - javob qildi janob Karmaykl. — Qo‘rqma, seni ikki yildan beri qidirib yuribmiz.

Sora qo‘lini peshonasiga qo‘ydi, og‘zi titrab ketdi. U xuddi tush ko'rgandek gapirdi.

"Va men har doim miss Minchinnikida bo'lganman", dedi u yarim pichirlab. — Devorning narigi tomonida.

"Men bo'lmaslikka harakat qildim"

Bu go'zal va qulay Karmaykl xonim hamma narsani tushuntirib berdi. Uni darhol chaqirishdi va Sorani iliq quchog'iga olib, bo'lgan hamma narsani tushuntirib berish uchun maydonga keldi. Mutlaqo kutilmagan kashfiyotning hayajoni janob Karrisfordni zaif holatda vaqtinchalik deyarli bosib olgan edi.

- Mening so'zim bo'yicha, - dedi u xiyol ohangda janob Karmayklga, qizchaga boshqa xonaga kirishni taklif qilishganda. "Men go'yo uni ko'zdan qochirmoqchi emasman."

"Men unga g'amxo'rlik qilaman," dedi Janet, - va onam bir necha daqiqadan so'ng keladi. Va uni olib ketgan Janet edi.

“Sizni topganingizdan juda xursandmiz”, dedi u. — Sening topilganingdan qanchalik xursand ekanligimizni bilmaysan.

Donald qo'llarini cho'ntagiga solib turdi va o'ychan va o'zini haqoratlagan ko'zlari bilan Saraga qaradi.

"Agar men sizga olti tiyinimni berganimda ismingiz nima ekanligini so'raganimda edi, - dedi u, - bu Sara Kru ekanligini aytgan bo'lardingiz, keyin sizni bir daqiqada topib olardingiz". Keyin Karmaykl xonim kirib keldi. U juda ta'sirlangan ko'rindi va birdan Sarani quchog'iga olib, o'pdi.

“Sen dovdirab qolding, bechora bola”, dedi. "Va bunga hayron bo'lish mumkin emas."

Sara faqat bir narsani o'ylab topdi.

— U bo'lganmi, — dedi u kutubxonaning yopiq eshigiga qarab, — U yovuz do'stmi? Oh, ayting-chi!

Karmaykl xonim uni yana o‘pib yig‘lardi. U o'zini tez-tez o'pish kerakligini his qildi, chunki u uzoq vaqtdan beri o'pmagan edi.

"U yovuz emas edi, azizim", deb javob berdi u. "U haqiqatan ham dadangizning pulini yo'qotmadi. U faqat uni yo'qotdim deb o'ylardi va uni juda yaxshi ko'rgani uchun qayg'u uni shunchalik kasal qildiki, u bir muncha vaqt aqli raso bo'ldi. U miya isitmasidan vafot etishiga oz qoldi va u tiklanishni boshlashdan ancha oldin bechora dadangiz vafot etdi."

— Va u meni qayerdan topishni bilmasdi, — deb pichirladi Sara. "Va men juda yaqin edim." Negadir u juda yaqin bo'lganini unuta olmadi.

"U sizni Frantsiyadagi maktabda o'qiyotganingizga ishonardi", deb tushuntirdi Karmaykl xonim. "Va u doimo yolg'on ma'lumotlarga duchor bo'ldi. U sizni hamma joyda qidirdi. U sizni juda g'amgin va qarovsiz o'tib ketayotganingizni ko'rganida, u sizni uning do'stining bechora farzandi ekanligingizni orzu qilmagan; lekin siz ham kichkina qiz bo'lganingiz uchun u sizga afsusda edi va shunday qilmoqchi edi.

sen baxtliroq. Va u Ram Dassga chordoqning derazasiga chiqib, sizga qulaylik yaratishga harakat qilishni aytdi."

Sara xursandchilikni boshladi; uning butun qiyofasi o'zgardi.

— Ram Dass narsalarni olib keldimi? — qichqirdi u. "U Ram Dassga shunday qilishni aytdimi? U orzusini amalga oshirdimi?"

— Ha, azizim... Ha! U mehribon va yaxshi odam, Sara Kru uchun adashgani uchun senga achindi.

Kutubxona eshigi ochildi va janob Karmaykl paydo bo'lib, Sarani imo bilan yoniga chaqirdi.

"Janob Kerrisford allaqachon yaxshiroq", dedi u. "U sizning uning oldiga kelishingizni xohlaydi."

Sara kutmadi. Hind janobi ichkariga kirganida unga qarasa, uning yuzi yorishib ketganini ko'rdi.

U borib, uning kursisi oldida turdi, qo'llarini ko'kragiga mahkam bog'ladi.

- Sen menga narsalarni yubording, - dedi u quvnoq hissiyotli ovozda, - chiroyli, chiroyli narsalarni?

"Ha, bechora, azizim, men qildim", deb javob berdi u. U uzoq davom etgan kasallik va qiyinchiliklardan zaif va siniq edi, lekin u otasining ko'zlarida eslagan nigohi bilan unga qaradi - uni sevish va uni quchog'iga olishni xohlash nigohi. Dunyodagi eng aziz do'stlari va oshiqlari bo'lganlarida, xuddi otasining yonida tiz cho'kkandek, uning yonida tiz cho'kdi.

- Demak, sen mening do'stimsan, - dedi u; - Sen mening do'stimsan! Va u yuzini uning ingichka qo'liga tashlab, qayta-qayta o'pdi.

— Erkak uch haftadan so‘ng yana o‘z holiga keladi, — dedi janob Karmaykl xotiniga qarab. "Uning yuziga allaqachon qarang."

Darhaqiqat, uning ko'rinishi o'zgargan. Mana "Kichik Missus" edi va u allaqachon o'ylash va rejalashtirish uchun yangi narsalarga ega edi. Birinchi o'rinda Miss Minchin bor edi. U bilan suhbatlashish va shogirdining taqdirida sodir bo'lgan o'zgarishlar haqida aytib berish kerak.

Sara umuman seminariyaga qaytmasligi kerak edi. Hindistonlik janob bu borada juda qat'iy edi. U turgan joyida qolishi kerak va janob Karmaykl Miss Minchinning o'zi borib ko'rishi kerak.

"Qaytish kerak emasligidan xursandman", dedi Sara. "U juda jahli chiqadi. U meni yoqtirmaydi, lekin bu mening aybim, chunki men uni yoqtirmayman."

Ammo, g'alati, miss Minchin janob Karmayklning o'z shogirdini o'zi qidirib, uning oldiga borishini keraksiz qilib qo'ydi. U Saradan nimanidir xohlardi va so'roq paytida hayratlanarli narsani eshitdi. Uy xizmatkorlaridan biri uning ridosi ostiga nimadir yashirib o‘g‘irlab ketayotganini, qo‘shni eshik zinasidan ko‘tarilib, uyga kirganini ham ko‘rgan.

— U nimani nazarda tutyapti! — xitob qildi miss Minchin miss Ameliyaga.

— Bilmayman, ishonaman, opa, — javob qildi miss Ameliya. "Agar u Hindistonda yashagani uchun u bilan do'stlashmagan bo'lsa."

"Uning o'zini unga tashlab, qandaydir shafqatsiz tarzda uning hamdardligini qozonishga harakat qilsa, xuddi shunday bo'lardi", dedi miss Minchin. "U ikki soatdan beri uyda bo'lgan bo'lsa kerak. Men bunday taxminga yo'l qo'ymayman. Men borib, masalani surishtiraman va uning kirib kelgani uchun uzr so'rayman".

Ram Dass mehmon kelganini e'lon qilganida, Sara janob Kerrisfordning tizzasiga yaqinroq oyoq kursida o'tirib, unga tushuntirishga urinib ko'rgan ko'p narsalarni tinglardi.

Sara beixtiyor o'rnidan turdi va ancha oqarib ketdi; lekin janob Kerrisford uning jim turganini va bolalar qo'rquvining oddiy belgilaridan hech birini ko'rsatmaganini ko'rdi.

Miss Minchin xonaga qattiq hurmat bilan kirdi. U to'g'ri va yaxshi kiyingan va qattiq muloyim edi.

"Janob Kerrisfordni bezovta qilganim uchun uzr", dedi u; "Lekin tushuntirishlarim bor. Men qo'shni uydagi Yosh xonimlar seminariyasining xo'jayini Miss Minchinman."

Hindistonlik janob unga bir zum jimgina tikilib qoldi. U tabiatan juda qizg'in bir odam edi va u o'zidan ortiqroq bo'lishini xohlamasdi.

— Demak, siz Miss Minchinmisiz? - dedi u.

— Men, ser.

"Unday bo'lsa, - deb javob qildi hind janob, - siz to'g'ri vaqtda yetib keldingiz. Advokatim janob Karmaykl endigina sizni ko'rgani kelgan edi".

Janob Karmaykl biroz egilib, Miiss Minchin undan janob Kerrisfordga hayrat bilan qaradi.

— Advokatingiz! - dedi u. "Tushunmadim. Men bu yerga burch bilan keldim. Sizni bir shogirdlarim - xayriya tashkilotining o'quvchisi bosqinchilik bilan bostirib kirishganini endi bildim. U menga xabarsiz kirib kelganini tushuntirish uchun keldim". U Saraga qaradi. - Darhol uyga bor, - dedi u g'azab bilan. — Qattiq jazo olasiz. Darhol uyingizga boring.

Hind janobi Sarani yoniga tortdi va qo‘lini silab qo‘ydi.

— U bormayapti.

Miss Minchin o'zini hushini yo'qotayotgandek his qildi.

— Ketmayman! — deb takrorladi u.

- Yo'q, - dedi janob Kerrisford. "U uyga qaytmayapti, agar uyingizga shunday nom bersangiz. Uning uyi kelajakda men bilan bo'ladi".

Miss Minchin hayrat bilan ortiga yiqildi.

"SIZ bilan! SIZ bilan janob! Bu nimani anglatadi?"

— Iltimos, masalani tushuntirib bering, Karmaykl, — dedi hind janobi; "Va uni iloji boricha tezroq hal qiling." Va u Sarani yana o'tirdi va uning qo'llarini qo'liga oldi - bu otasining yana bir hiylasi edi.

Keyin janob Karmaykl tushuntirdi - o'z mavzusini biladigan odamga xos jim, bir tekis va qat'iyatli ohangda va uning barcha qonuniy ahamiyatini Miss Minchin ishbilarmon ayol sifatida tushunadigan va zavqlanmaydigan narsa edi.

"Janob Kerrisford, xonim, - dedi u, - marhum kapitan Kruning yaqin do'sti edi. U ma'lum yirik sarmoyalarda uning sherigi edi. Kapitan Kru yo'qotgan deb hisoblagan boylik qaytarib olindi va hozir janob Karrisfordning qo'lida".

— Baxt! - qichqirdi Miss Minchin; va u undovni aytayotganda rangini yo'qotdi. — Saraning boyligi!

- Bu Saraning taqdiri bo'ladi, - javob qildi janob Karmaykl ancha sovuqqonlik bilan. "Aslida, bu Saraning boyligi. Ba'zi voqealar uni juda ko'paytirdi. Olmos konlari o'zlarini qaytarib oldilar."

— Olmos konlari! Miss Minchin nafasi chiqib ketdi. Agar bu rost bo'lsa, u tug'ilganidan beri u bilan hech qanday dahshatli narsa bo'lmaganini his qildi.

"Olmos konlari, - takrorladi janob Karmaykl va o'zini oqlay olmadi, qonunchilarga o'xshab ayyorona jilmayib, "Miss Minchin, sizning kichik xayriya shogirdingiz Sara Krudan boyroq malika ko'p bo'lmaydi.

Shundan so'ng, u miss Minchindan o'tirishni so'radi va unga hamma narsani tushuntirib berdi va unga Saraning kelajagi ishonchli ekanini va yo'qolgan narsa unga o'n barobar tiklanishi kerakligini tushuntirish uchun zarur bo'lgan tafsilotlarni aytib berdi; Bundan tashqari, uning janob Karrisfordda qo'riqchisi va do'sti bor edi.

Miss Minchin aqlli ayol emas edi va hayajonda u o'zining dunyoviy ahmoqligi tufayli yo'qotgan narsalarini qaytarib olish uchun bir marta umidsiz harakat qilish uchun ahmoq edi.

"U uni mening qaramog'im ostida topdi", deb e'tiroz bildirdi ayol. "Men u uchun hamma narsani qildim. Lekin men uchun u ko'chada och qolishi kerak edi."

Bu yerda hind janobi o‘zini yo‘qotdi.

"Ko'chada och qolishga kelsak, - dedi u, - u erda sizning chordoqdan ko'ra qulayroq och qolgan bo'lishi mumkin".

"Kapitan Kru uni mening boshqaruvimda qoldirdi", dedi miss Minchin. "U voyaga yetguncha unga qaytishi kerak. Yana pansionat bo'lishi mumkin. O'qishni tugatishi kerak. Qonun mening nomimdan aralashadi"

"Keling, keling, miss Minchin, - dedi janob Karmaykl, - qonun hech narsa qilmaydi. Agar Saraning o'zi sizga qaytib kelmoqchi bo'lsa, janob Kerrisford bunga ruxsat berishdan bosh tortmasligi mumkin. Lekin bu Saraning o'ziga bog'liq".

- Unday bo'lsa, - dedi Miss Minchin, - men Soraga murojaat qilaman, men sizni buzmagandirman, - dedi u qizchaga noqulay ohangda; - Lekin bilasizmi, dadangiz sizning muvaffaqiyatingizdan mamnun edi.

Saraning yashil-kulrang ko'zlari Miss Minchinga ayniqsa yoqmagan sokin va tiniq nigohi bilan unga tikildi.

— Siz bormisiz, Miss Minchin? - dedi u. — Men buni bilmasdim.

Miss Minchin qizarib, o‘zini tortdi.

"Siz buni bilishingiz kerak edi", dedi u. "Ammo bolalar, afsuski, ular uchun nima yaxshi ekanini hech qachon bilishmaydi. Ameliya va men har doim sizni maktabning eng aqlli bolasi ekanligingizni aytardik. Bechora dadangiz oldidagi burchingizni bajarib, men bilan uyga qaytmaysizmi?"

Sara unga qarab bir qadam tashladi va joyida turdi. U hech kimga tegishli emasligi va ko‘chaga aylanib qolish xavfi ostida qolgan kunni o‘ylardi; u Emili va Melkisedek bilan chordoqda yolg'iz o'tkazgan sovuq va och soatlar haqida o'ylardi. U miss Minchinning yuziga sobit qaradi.

- Bilasizmi, nega men siz bilan uyga bormayman, miss Minchin, - dedi u; "Siz juda yaxshi bilasiz."

Miss Minchinning qattiq va g'azablangan yuzida qizarish paydo bo'ldi.

"Sen boshqa hech qachon sheriklaringni ko'rmaysiz", deb boshladi u. — Men Ermengard va Lottini uzoqroq tutishlarini ko'raman...

Mister Karmaykl muloyim qat'iyat bilan uni to'xtatdi.

— Kechirasiz, — dedi u; "U kimni ko'rishni xohlasa, ko'radi. Miss Kruning kursdoshlarining ota-onalari uning vasiysining uyiga tashrif buyurish taklifini rad etmasalar kerak. Bunda janob Kerrisford ishtirok etadi."

Tan olish kerakki, hatto miss Minchin ham tir-tirlanib qoldi. Bu jiyanining muomalasidan tez xafa bo'lishi mumkin bo'lgan g'ayrioddiy bakalavr amakidan ham battar edi. Aqlsiz ayol, ko'pchilik o'z farzandlariga olmos konlarining kichik merosxo'ri bilan do'st bo'lib qolishiga yo'l qo'ymasliklariga osonlik bilan ishonishi mumkin edi. Agar janob Karrisford o'zining ba'zi homiylariga Sara Kruning qanday baxtsiz bo'lganini aytib berishni tanlasa, ko'p yoqimsiz narsalar sodir bo'lishi mumkin.

"Siz osonlik bilan ayblovni o'z zimmangizga olmadingiz", dedi u hind janobiga, xonadan chiqish uchun o'girilib; "Siz buni tez orada bilib olasiz. Bola na rostgo'y, na minnatdor. Menimcha," - Saraga - "siz endi yana malika ekanligingizni his qilyapsiz."

Sara pastga qaradi va bir oz qizarib ketdi, chunki uning uy hayvonlari qiyofasi notanish odamlarga, hatto yaxshi odamlarga ham tushunish oson emas deb o'yladi.

"Men ... boshqa hech narsa bo'lmaslikka harakat qildim," deb javob qildi u past ovozda - "eng sovuq va eng och bo'lganimda ham - bo'lmaslikka harakat qildim".

"Endi urinib ko'rishning hojati yo'q", dedi miss Minchin kislotali ohangda, Ram Dass uni xonadan chiqarib yuborarkan.

U uyiga qaytib keldi va o'z xonasiga kirib, darhol miss Ameliyaga jo'natdi. U tushdan keyin u bilan birga o'tirdi va tan olish kerakki, bechora miss Ameliya soatiga bir chorakdan ko'proq yomon vaqtni o'tkazdi. U juda ko'p ko'z yoshlarini to'kdi va ko'zlarini yaxshilab artdi. Uning baxtsiz so'zlaridan biri singlisini deyarli boshini uzib qo'yishiga olib keldi, ammo bu g'ayrioddiy tarzda sodir bo'ldi.

"Men siz kabi aqlli emasman, opa, - dedi u, - va sizni jahl qilishdan qo'rqib, sizga bir narsa aytishga doim qo'rqaman. Balki men unchalik qo'rqoq bo'lmaganimda, maktab uchun ham, ikkalamiz uchun ham yaxshi bo'lar edi. Aytishim kerakki, Sara Kruga nisbatan qattiqqo'l bo'lganingizda yaxshiroq bo'lar edi, deb o'ylaganman va u ham o'ziga yarasha kiyinganini ko'rganman. yoshi va men uning yarim to'yganini bilaman..."

— Qanday qilib bunday deyishga jur'at etasan! - xitob qildi miss Minchin.

- Qanday jur'at etishimni bilmayman, - javob qildi miss Ameliya qandaydir beparvo jasorat bilan; "Ammo endi boshladim, men bilan nima bo'lishidan qat'iy nazar, tugataman. Bola aqlli va yaxshi bola edi - va u sizga ko'rsatgan har qanday yaxshiligingiz uchun pul to'lardi. Lekin siz unga hech narsa ko'rsatmadingiz. Gap shundaki, u siz uchun juda aqlli edi va siz uni har doim yomon ko'rar edingiz. U ikkalamizni ham ko'rar edi ... "

— Ameliya! — dedi g'azablangan oqsoqol, xuddi Bekiga tez-tez qilganidek, quloqlarini qutilab, qalpoqchasini yechadigandek.

Ammo miss Ameliyaning hafsalasi pir bo'lganidan keyin nima sodir bo'lganiga e'tibor bermay qo'ydi.

"U qildi! U qildi!" u yig'lab yubordi. — U ikkalamizni ham koʻrdi. Sening qalbi tosh, dunyoxoʻr ayol ekaningni, mening esa zaif ahmoq ekanligimizni koʻrdi, ikkimiz ham uning puli uchun tiz choʻkib, unga yomon munosabatda boʻladigan qoʻpol edik, lekin u oʻzini kichkina malikadek tutgan boʻlsa-da! Va uning isterikasi bechora ayoldan ustun keldi va u bir vaqtning o'zida kulib, yig'lay boshladi va o'zini oldinga va orqaga silkitdi.

"Endi esa uni yo'qotib qo'ydingiz", deb yig'lab yubordi u; "Va boshqa maktab uni va uning pulini oladi; va agar u boshqa bolalar kabi bo'lsa, u unga qanday munosabatda bo'lganini aytib berar edi va bizning barcha o'quvchilarimizni olib ketishadi va biz vayron bo'lishimiz kerak. Va bu bizga to'g'ri xizmat qiladi; lekin bu sizga mendan ko'ra ko'proq xizmat qiladi, chunki siz qattiqqo'l ayolsiz, Mariya Minchin, siz qattiqqo'l, xudbin, dunyoviy ayolsiz!"

Va u o'zining jasoratli bo'g'ilishi va shovqini bilan shunchalik shovqin-suron qilish xavfi ostida ediki, singlisi uning jasoratiga g'azabini to'kish o'rniga, uning oldiga borib, uni tinchlantirish uchun tuz va tuzlarni surtishga majbur bo'ldi.

Va o'sha paytdan boshlab, aytish mumkinki, oqsoqol Miss Minchin haqiqatan ham juda ahmoq ko'rinadigan bo'lsa-da, ko'rinishidan unchalik ahmoq bo'lmagan opa-singildan biroz qo'rqib turdi va shuning uchun odamlar eshitishni istamagan haqiqatlarni gapirishi mumkin edi.

Oʻsha oqshom oʻquvchilar odatiga koʻra, yotishdan oldin maktab xonasidagi olov oldiga yigʻilganda, Ermengard qoʻlida xat, dumaloq yuzida gʻalati ifoda bilan kirib keldi. Bu g'alati edi, chunki bu quvonchli hayajon ifodasi bo'lsa-da, xuddi shunday hayrat bilan uyg'unlashdiki, go'yo hozirgina qabul qilingan zarbaga tegishli edi.

"Nima bo'ldi?" — deb baqirdi birdaniga ikki-uch ovoz.

"Buning davom etayotgan janjalga aloqasi bormi?" — dedi ishtiyoq bilan Laviniya. "Miss Minchinning xonasida shunday janjal bo'ldiki, miss Ameliyada isterikaga o'xshash narsa bor edi va u yotishga majbur bo'ldi."

Ermengard ularga xuddi yarim hayratda qolgandek sekin javob berdi.

"Menga hozirgina Soradan xat keldi", dedi u va bu qanday uzun maktub ekanligini ko'rishlari uchun uni uzatdi.

— Soradan! Har bir ovoz bu nidoga qo'shildi.

"U qayerda?" deyarli qichqirdi Jessi.

– Qo‘shni, – dedi Ermengard, – hind janoblari bilan.

"Qaerga? Qayerga? Uni jo'natib yuborishganmi? Miss Minchin biladimi? Bu haqda gap bo'lganmi? Nega yozdi? Ayting-chi! Ayting!"

Mukammal Bobil bor edi va Lotti yig'lay boshladi.

Ermengard ularga sekin javob berdi, go'yo u hozir eng muhim va o'z-o'zidan tushunarli bo'lib tuyulgan narsaga yarim sho'ng'ib ketgandek.

"Olmos konlari bor edi", dedi u qat'iyat bilan; "lar bor edi!" Ochiq og'izlar va ochiq ko'zlar unga duch keldi.

"Ular haqiqiy edi", dedi u shoshib. "Bularning hammasi xato edi. Bir muddat nimadir sodir bo'ldi va janob Kerrisford ularni vayron qildi deb o'yladi..."

— Janob Kerrisford kim? - qichqirdi Jessi.

"Hindistonlik janob. Kapitan Kru ham shunday deb o'yladi - va u vafot etdi; va janob Kerrisfordning miya isitmasi bor edi va qochib ketdi va u deyarli o'lib ketdi. Va u Saraning qaerdaligini bilmas edi. Va ma'lum bo'ldiki, konlarda millionlab va millionlab olmoslar bor edi va ularning yarmi Saraga tegishli; va u bir oshpaz va Melchi bilan birga yashaganida, ular unga tegishli edi. Va janob Kerrisford uni bugun tushdan keyin topdi va u uni o'z uyiga olib keldi - va u hech qachon qaytib kelmaydi - va u har doimgidan ham ko'proq malika bo'ladi - men uni ertaga tushdan keyin ko'raman!

Hatto miss Minchinning o'zi ham bundan keyin shov-shuvni bosa olmas edi; va u shovqinni eshitgan bo'lsa-da, u harakat qilmadi. Miss Ameliya to'shakda yig'layotgan paytda, u o'z xonasida yuzma-yuz bo'lganidan boshqa hech narsaga duch kelmoqchi emas edi. U bu xabar qandaydir sirli tarzda devorlarga kirib ketganini va har bir xizmatkor va har bir bola bu haqda gapirib yotishini bilardi.

Shunday qilib, deyarli yarim tungacha butun seminariya qandaydir tarzda barcha qoidalar bir chetga surilganini anglab, maktab xonasida Ermengarde atrofida gavjum bo'ldi va maktubni o'qish va qayta o'qishni eshitdi, bu har qanday Sara o'ylab topganidek ajoyib va Saraning o'zi va sirli hind janoblari bilan sodir bo'lgan hayratlanarli jozibaga ega edi.

Buni eshitgan Bekki ham odatdagidan ertaroq zinapoyaga chiqishga muvaffaq bo'ldi. U odamlardan uzoqlashib, kichkina sehrli xonaga yana bir bor qaragisi keldi. U qilmadi

u bilan nima bo'lishini biling. Miss Minchinga qolishi ehtimoldan yiroq emas edi. U olib ketilar, chordoq yana yalang va bo‘m-bo‘sh bo‘lardi. U Sora uchun xursand bo‘lib, tomog‘ida do‘ppi paydo bo‘lib, ko‘z yoshlari bilan ko‘zini xira qilgan holda oxirgi zinapoyaga ko‘tarildi. Bu kechada olov bo'lmaydi, pushti chiroq ham bo'lmaydi; na kechki ovqat, na malika yorug'likda o'tirib o'qimaydi yoki ertak aytib beradi - malika yo'q!

U chordoqning eshigini itarib ocharkan, yig‘ini bo‘g‘ib qo‘ydi, so‘ng sekin yig‘lab yubordi.

Chiroq xonani chayqalar, olov yonar, kechki ovqat kutardi; Ram Dass esa uning hayratga tushgan yuziga jilmayib turardi.

— Sohibxon esladi, — dedi u. "U sohibga hammasini aytdi. U sizga nasib etgan baxtni bilishingizni tilabdi. Tovoqda bir maktubni qarang. U yozgan. U sizni baxtsiz uxlab qolishingizni hohlamadi. Sohib sizga ertaga uning oldiga kelishingizni buyurdi. Siz sohibxonga xizmatkor bo'ling. Bugun kechqurun men bu narsalarni tomga qaytarib olib ketaman."

Va bu so'zlarni chaqnab turgan chehra bilan aytib, salom berdi va chaqqon jimjitlik bilan osmondan sirg'alib o'tdi, bu esa Bekiga buni qanchalik oson bajarganini ko'rsatdi.

Anne

Katta oilaning bolalar bog'chasida hech qachon bunday quvonch bo'lmagan. Ular hech qachon tilanchi bo'lmagan qiz bilan yaqin tanishish natijasida bunday zavqlarni orzu qilmagan edilar. Uning azoblari va sarguzashtlari uni bebaho mulkiga aylantirdi. Hamma unga bo'lgan voqealarni qayta-qayta aytib berishni xohlardi. Katta, yorug' xonada issiq olov yonida o'tirganda, chodirda qanday sovuq bo'lishi mumkinligini eshitish juda yoqimli edi. Tan olish kerakki, chordoq juda xursand edi, uning sovuqligi va yalang'ochligi Melkisedekni eslab, chumchuqlar va narsalar haqida eshitib, stol ustiga chiqib, bosh va yelkalarini osmondan chiqarib tashlaganida ko'rinardi.

Albatta, eng yaxshi ko'rgan narsa ziyofat va tush haqidagi hikoya edi. Sora bu haqda birinchi marta topilganining ertasiga aytdi. Katta oilaning bir nechta a'zolari u bilan choy ichishga kelishdi va ular o'choq gilamchasiga o'tirishib yoki o'tirishganda, u voqeani o'ziga xos tarzda aytib berdi va hind janoblari uni tinglab, kuzatib turdi. U tugagach, unga qaradi va qo'lini tizzasiga qo'ydi.

"Bu mening qismim", dedi u. — Endi o'z qismingizni aytmaysizmi, Tom amaki? U undan o'zini har doim "Tom amaki" deb chaqirishini so'ragan edi. — Men sizning qismingizni hali bilmayman va bu juda chiroyli bo'lsa kerak.

Shunday qilib, u yolg'iz o'tirganida, kasal, zerikarli va asabiy o'tirganida, Ram Dass o'tkinchilarni tasvirlab, uni chalg'itmoqchi bo'lganini aytdi va bir bola hammadan ko'ra tez-tez o'tib ketardi; u qiz bilan qiziqa boshlagan edi - ehtimol u kichkina qiz haqida juda ko'p o'ylagani uchun va qisman Ram Dass maymunni quvib chodirga tashrif buyurgan voqeani aytib bera olgani uchun. U o'zining xushchaqchaq ko'rinishini va go'yo u zo'ravon va xizmatkorlar sinfiga kirmagandek tuyulgan bolaning ko'rinishini tasvirlab berdi. Ram Dass asta-sekin hayotining baxtsizligi haqida kashfiyotlar qildi. U tomning bir necha metrlari bo'ylab osmonga ko'tarilish qanchalik oson ekanligini tushundi va bu voqea keyingi voqealarning boshlanishi edi.

"Sohib, - dedi u bir kuni, - bola biron ish bilan ketayotganida, men shiferlarni kesib o'tib, bolani o'tga qo'yardim. U ho'l va sovuq holda qaytib kelganida, bu ishni sehrgar qildi deb o'ylardi".

Bu g'oya shu qadar hayoliy ediki, janob Kerrisfordning ma'yus yuzi tabassumdan yorishib ketdi, Ram Dass esa shu qadar jo'shqinlik bilan to'lib-toshganki, u bu fikrni kengaytirib, xo'jayiniga boshqa bir qancha ishlarni amalga oshirish qanchalik osonligini tushuntirib berdi. U bolalarcha zavq va ixtiro ko'rsatdi va rejani amalga oshirishga tayyorgarlik ko'pchilikni bir kunga qiziqish bilan to'ldirdi, aks holda charchagan edi. Ram Dass hafsalasi pir bo'lgan ziyofat kechasi o'ziniki bo'lgan chodirda barcha paketlari tayyor holda qo'riqlab turdi; Unga yordam beradigan odam o'zi kabi g'alati sarguzashtga qiziqib, u bilan birga kutgan edi. Ziyofat halokatga uchraganida Ram Dass shifer ustida yotib, osmon nuriga qarab turardi.

xulosa; u Soraning horg'in uyqusining chuqurligiga amin edi; Shunda u qorong'i fonar bilan xonaga kirdi, sherigi tashqarida qolib, unga narsalarni uzatdi. Sara shu qadar sekin qimirlaganida, Ram Dass fonarni yopdi va erga tekis yotdi. Bu va boshqa ko'plab qiziqarli narsalarni bolalar minglab savol berish orqali bilib oldilar.

"Men juda xursandman", dedi Sara. "Siz mening do'stim bo'lganingizdan juda xursandman!"

Hech qachon bu ikki do'st bo'lmagan. Negadir ular bir-birlariga ajoyib tarzda yarashgandek tuyulardi. Hind janobining hech qachon o'ziga Sora kabi yoqadigan hamrohi bo'lmagan. Bir oydan keyin u, janob Karmaykl bashorat qilganidek, yangi odam bo'lib qoldi. U hamisha quvnoq va qiziqib yurar, o‘zi o‘ylagan boylikka egalik qilishdan haqiqiy zavq ola boshladi. Sara uchun rejalashtirish uchun juda ko'p maftunkor narsalar bor edi. Ularning o'rtasida u sehrgar ekanligi haqida ozgina hazil bor edi va uni ajablantiradigan narsalarni o'ylab topish uning zavqlaridan biri edi. U o'z xonasida chiroyli yangi gullar o'sayotganini, yostiq ostiga qo'yilgan g'alati sovg'alarni topdi va bir kuni ular kechqurun birga o'tirishganda, ular eshikdagi og'ir panjaning tirnalganini eshitdilar va Sara bu nima ekanligini bilish uchun borganida, u erda buyuk kumush va oltin yoqali yozuvli buyuk it turardi. "Men Borisman", deb yozilgan edi unda; — Men malika Saraga xizmat qilaman.

Hind janobiga latta va yirtiq kiyimdagi kichkina malika haqida eslashdan ko'ra ko'proq sevadigan narsa yo'q edi. Katta oila yoki Ermengarde va Lotti birga quvonish uchun yig'ilgan tushdan keyin juda yoqimli edi. Ammo Sara va hind janoblari yolg‘iz o‘tirib, kitob o‘qigan yoki suhbatlashgan soatlarning o‘ziga xos jozibasi bor edi. Ularning o'tishi davomida juda ko'p qiziqarli voqealar sodir bo'ldi.

Bir kuni kechqurun janob Kerrisford kitobidan boshini ko'tarib, sherigi anchadan beri qimirlamay, olovga tikilib o'tirganini payqadi.

- Nima deb o'ylaysiz, Sara? — deb so‘radi u.

Sara yuqoriga qaradi, yuzida yorqin rang bor edi.

"Men o'ylagandim", dedi u; – O‘sha och kunni, ko‘rgan bolani esladim.

"Ammo och kunlar juda ko'p edi", dedi hind janobi ovozida ancha ma'yus ohangda. — Qaysi kun och edi?

— Bilmaganingni unutibman, — dedi Sara. "Bu orzu ushalgan kun edi."

So‘ng unga bulochka do‘konidagi voqeani, loydan yig‘ib olgan to‘rt tiyinni va o‘zidan ko‘ra ochroq bolani aytib berdi. U buni juda sodda va iloji boricha kamroq so'z bilan aytdi; lekin negadir hind janobiga qo‘li bilan ko‘zlarini soya qilib, gilamga qarashni lozim topdi.

"Va men qandaydir rejani o'ylayotgandim", dedi u tugagach. "Men nimadir qilishni xohlayman deb o'yladim."

— Nima edi? - dedi janob Kerrisford past ohangda. "Siz o'zingiz yoqtirgan hamma narsani qilishingiz mumkin, malika."

— Qiziq, — deb ikkilanib qo‘ydi Sara — — bilasizmi, pulim ko‘p, deysizmi, — men bulochkani ko‘rgani borib, agar bolalar och qolganda, ayniqsa, o‘sha dahshatli kunlarda, kelib zinapoyaga o‘tirsa yoki derazaga qarasa, u ularni chaqirib, nimadir yeb qo‘yishi mumkin, deb ayta olamanmi, deb o‘ylagandim. bu?"

"Buni ertaga ertalab qilasan", dedi hind janobi.

— Rahmat, — dedi Sara. "Ko'rdingizmi, men ochlik nima ekanligini bilaman va agar odam uni KO'RSATIB bo'lmasa, bu juda qiyin."

— Ha, ha, azizim, — dedi hind janobi. "Ha, ha, shunday bo'lishi kerak. Uni unutishga harakat qiling. Kel va tizzamga yaqin bu kursida o'tir va faqat malika ekanligingni unutmang."

— Ha, — dedi Sora jilmayib; "Va men aholiga bulochka va non berishim mumkin." Va u borib kursisiga o‘tirdi, hind janobi (uni ham ba’zan shunday deyishini yaxshi ko‘rardi) uning kichkina qora boshini tizzasiga tushirib, sochlarini silab qo‘ydi.

Ertasi kuni ertalab miss Minchin derazadan tashqariga qarab, ko'rishni yoqtirmagan narsalarni ko'rdi. Hind janobining uzun bo'yli otlari bilan aravasi qo'shni uyning eshigi oldiga to'g'ri keldi va uning egasi va mayin, boy mo'ynali issiq, kichkina figura unga kirish uchun zinapoyadan tushdi. Kichkina figura tanish edi va Miss Minchinga o'tmishdagi kunlarni eslatdi. Uning ortidan boshqa tanish bo'ldi - uning ko'rinishi uni juda bezovta qildi. Bu Bekki, xursand bo'lgan xizmatchi timsolida, har doim o'zining yosh bekasi bilan o'ram va narsalarni ko'tarib, aravaga olib borardi. Bekki allaqachon pushti, yumaloq yuzga ega edi.

Sal o‘tmay, arava novvoyxona eshigi oldiga kelib to‘xtadi, g‘alati bo‘lsa-da, to‘ng‘ich ayol derazaga issiq bulochkalar solingan patnisni qo‘yganida, uning odamlari tushdi.

Sora do'konga kirgach, ayol o'girilib, unga qaradi va bulochkalarni qoldirib, peshtaxta ortida turib oldi. Bir lahza u Saraga qattiq qaradi, keyin uning xushmuomala yuzi yorishib ketdi.

- Ishonchim komilki, sizni eslayman, xonim, - dedi u. — Va hali...

— Ha, — dedi Sara; — Bir marta sen menga to‘rt pensga oltita bulochka bergan edingiz va...

— Beshtasini esa tilanchi bolaga berding, — dedi ayol. "Men buni doim eslayman. Avvaliga tushunolmadim." U hind janobiga o'girildi va keyingi so'zlarini unga aytdi.
— Kechirasiz, janob, lekin och yuzni bunday tarzda payqaydigan yoshlar unchalik ko‘p emas; va men bu haqda ko‘p o‘ylab ko‘rganman. Ozodlik uchun kechirasiz, xonim, — Saraga... — lekin siz qizg‘ishroq ko‘rinasiz...
-"

- Men yaxshiroqman, rahmat, - dedi Sara. "Va ... men juda baxtliman ... va men sizdan men uchun biror narsa qilishingizni so'rash uchun keldim."

— Men, xonim! — deb xitob qildi bulochka quvnoq jilmayib. "Nega, barakalla! Ha, xonim. Nima qilay?"

Va keyin Sora peshtaxtaga suyanib, dahshatli kunlar, och go'sht va bulochkalar haqida ozgina taklif qildi.

Ayol uni kuzatib, hayrat bilan tingladi.

— Nega, menga baraka bering! — dedi u hammasini eshitib, yana; "Buni qilish menga zavq bag'ishlaydi. Men o'zim ham ishchi ayolman va o'zimning hisobimdan ko'p narsa qilishga qodir emasman va har tarafda muammolar bor; lekin, agar meni kechirsangiz, shuni aytishim kerakki, o'sha nam tushdan beri ko'p non berdim, siz haqingizda qanday sovuqqonlik bilan qaragan edik..." Va shunga qaramay, siz malika kabi issiq bulochkalaringizni berdingiz.

Bu gapdan hind janobi beixtiyor jilmayib qo‘ydi, Sora ham o‘ziga o‘zi aytganlarini eslab, yirtqich bolaning yirtqich qo‘yniga qo‘yib yuborganini esladi.

"U juda och ko'rinardi", dedi u. — U mendan ham och edi.

— U och qoldi, — dedi ayol. — O'shandan beri u menga bu haqda ko'p gapirgan edi - u ho'l joyda o'tirgani va uning bechora yosh tanasini bo'ri yirtib tashlayotgandek his qildi.

— Oh, o‘shandan beri uni ko‘rdingizmi? - xitob qildi Sara. — Uning qayerdaligini bilasizmi?

- Ha, men, - javob berdi ayol har doimgidan ham xushmuomalaroq jilmayib. — Nega, u o'sha orqa xonada, xonim, bir oydirki, u "odobli, yaxshi niyatli" qiz bo'lib chiqadi, do'konda ham, oshxonada ham menga yordam beradi, uning qanday yashayotganini bilmaysan.

U kichkina orqa xona eshigi oldiga o'tib, gapirdi; va keyingi daqiqada bir qiz chiqib, peshtaxta ortidan ergashdi. Haqiqatan ham, bu toza va ozoda kiyingan, go'yo uzoq vaqtdan beri och qolmagan tilanchi bola edi. U uyatchan ko'rinardi, lekin uning yuzi chiroyli edi, endi u yirtqich emas edi va uning ko'zlaridan vahshiy nigoh yo'qoldi. U Sarani bir lahzada tanidi va go'yo hech qachon ko'rinmaydigandek turib, unga qaradi.

"Ko'rdingizmi," dedi ayol, "Men unga och qolganda kelishini aytdim va u kelganida men unga g'alati ishlarni qilishimni aytdim; va men u rozi ekanligini topdim va qandaydir tarzda uni yoqtirib qoldim va oxir-oqibat men unga uy berdim va u menga yordam beradi, o'zini yaxshi tutadi, Annaning ismidan boshqa qiz yo'q ".

Bolalar bir necha daqiqa turib, bir-birlariga qarashdi; va keyin Sara qo'lini muffidan chiqarib, peshtaxtaning narigi tomoniga uzatdi, Anna esa qo'lini oldi va ular bir-birlarining ko'zlariga tik qarashdi.

"Men juda xursandman", dedi Sara. "Men hozir bir narsani o'ylab qoldim. Balki Braun xonim sizga bulochka va nonni bolalarga berishingizga ruxsat beradi. Balki siz ham och qolish nimaligini bilganingiz uchun shunday qilishni xohlarsiz."

— Ha, xonim, — dedi qiz.

Va, negadir, Sora o‘zini juda oz gapirgan bo‘lsa-da, uni tushunganday his qildi va hind janoblari bilan do‘kondan chiqib ketayotganda bir o‘rinda turib, unga qaradi va kuzatib turdi va ular aravaga o‘tirib, haydab ketishdi.

Telegramdagi @turonkutubxonasi_bot orqali chet tilidagi kitoblaringizni cheklanmagan miqdorda bepul tarjima qiling.
Kitobda mazmun jihatdan xatoliklar bor. Nashriyot tarjimasida mualliflik huquqi bo‘lganligi sababli, vaqtinchalik orginal variantidan hech qanday cheklovlarsiz tarjima qildik. Ebookni tarqatish mumkin✅